GHEORGHE BUZOIANU

Prin labirint

– roman –

EDITURA MILITARĂ, BUCUREȘTI, 1986

Coperta colecției : Al. ANDRIEI
Ilustrația supertei : S. GEORGESCU

PARTEA ÎNTÎI

... una din regulile principale ale tehnicii polițienești constă în a evita orice implicare personală în orice situație sau față de oricine vii în contact în mod întîmplător în cadrul activității profesionale.

NICOLAS FREELING
„Regele unei țări ploioase"

1

— Pe Mangu vreau să mi-l aduci *urgent*, îmi spune căpitanul Panait. Data trecută ți s-a strecurat printre degete. Adineauri a telefonat procurorul Merișoiu, și cu procurorul Merișoiu nu-i de glumit. Mă sună de cîteva ori pe zi. Omul are perfectă dreptate, deținem dovezile, dar nu deținem și făptașul. Sîntem datori să respectăm cu fermitate legile țării. Cetățenii trebuie să trăiască în liniște, iar noi avem datoria să veghem această liniște și să nu admitem nici o abatere de la disciplină. N-am chef să mi se mai reproșeze fanteziile tale, Vișane. Ce te hlizești ? Crezi că bat apa în piuă ?

Nu-i răspund, n-ar avea rost, întrucît știu că nu bate apa în piuă. Apoi, nu doresc să mă întind la taclale, aș avea de pierdut dacă aș comite prostia încercării unei justificări. Oricum, n-aș rosti ultima replică, șeful fiind neîntrecut în materie de frecat ridichea. Îmi lipesc privirile pe covorul din fața scaunului și-mi iau o mutră spășită.

Căpitanul își curmă monologul și răscolește cu gesturi febrile teancul de acte ce amenință să-i dărîme biroul.

—Unde dracu mi-am pus țigările ? Parcă au intrat în pămînt...

Mă grăbesc să-i ofer o țigară, dar zelul îmi joacă o mică festă, nimeresc greșit, scot pachetul din buzunarul stîng, în loc să-l scot pe cel din dreapta.

Căpitanul se încruntă.

— *Kent* ? Ehe, te-ai pricopsit !

— Sînt recruță, nu se cade să mă prezint în fața bișnițarilor cu Carpați fără filtru.

— Mde ! Cu recruta asta n-ai făcut mare brînză cînd a trebuit să-l arestezi pe Mangu.

Trage în piept un fum zdravăn și se înecă, fiind scuturat de un acces lung de tuse ; umerii i se încovoaie, ridurile din jurul gurii devin mai pronunțate, arată deodată mai bătrîn. Mormăie ceva, își mușcă buzele și-și apasă palma pe stern. De multă vreme nu l-am mai văzut atît de obosit, atît de iritat. Sînt convins că abuzează de tutun. Nu cumva este amenințat de un infarct ?

Probabil descifrează îngrijorarea de pe chipul meu, pentru că își compune brusc o înfățișare foarte severă.

— Ai vreo nelămurire ?

— N-am.

— Aștept să-mi raportezi cît mai rapid îndeplinirea misiunii. Mai ești aici ?

Fac stînga împrejur și părăsesc ușurat cușca leului, avînd grijă să nu trîntesc ușa. În încăperea secretarei plutește o mireasmă suavă de violete de Parma și prin fereastra larg deschisă răzbate uruitul îndepărtat al unui tramvai.

Corina trage o rafală scurtă la mașina de scris, lasă brațele să-i cadă pe lîngă corp și mă măsoară cu ironie.

— Te-a bește lit serios, nu ?

— Cît se cuvine... Știu, ți-e tare milă de mine, ai vrea să-mi plîngi pe umăr.

— Nu fi impertinent !

Mă aplec peste birou și o contemplu insistent, mimînd scena eternului îndrăgostit, atitudine în care Corina de mult nu mai crede. Totuși, bun văzut e cu pieptu-i [illegible] ca pleoapele rimelate îi sînt animate de [illegible]. Dar pentru ce un dușman împotriva mea, i-am [illegible] să vină vreau un fir [illegible], însă promisiunea a rămas la stadiu de proiect și sînt aproape sigur că nu se va realiza vreodată. La fel de sigur trebuie să fie și Corina, deși acest fapt nu o împiedică să spere, [illegible] [illegible] [illegible]

— Ţi-ai schimbat parfumul, îi spun, prefăcîndu-mă uimit şi totodată încîntat.

— De două săptămîni. Cam tîrziu ţi-ai dat seama...

Înalţ din umeri şi, cu gîndul la Mangu (pe care căpitanul doreşte să-l arestez *urgent*) scap o banalitate :

— Sînt un timid, nu îndrăznesc să fac complimente.

Ia o riglă de pe birou şi mă plesneşte uşurel peste degete.

— Lăsaţi-mă să lucrez, stimate tovarăşe locotenent Vişan.

— Te las, am şi eu de lucru pînă peste cap. Să-mi păstrezi o amintire plăcută dacă nu mă mai întorc. Să-mi faci pomenile la timp, iar coliva să nu o împodobeşti cu bomboane de ciocolată, am oroare de grîu amestecat cu ciocolată.

— Dacă te-ar auzi şeful...

Suspină şi reîncepe să bată la maşină cu o rapiditate fantastică, fără să-mi mai acorde atenţie.

Înainte de a ajunge la uşă, mă întorc pe jumătate şi mă uit încă o dată la Corina. Coafura înaltă şi ovalul delicat al feţei se încadrează exact în mijlocul dreptunghiului ferestrei, pe fondul de un albastru imaculat al cerului ; seamănă cu o fotografie-color minuţios retuşată, tipărită în pagina de reclamă a unui almanah ; ceva ireal, în care ai dori să crezi şi nu poţi, oricît te-ai strădui.

Înalţ iarăşi din umeri şi ies grăbit.

În stradă, gîndurile îmi sînt acaparate în mod automat de către insul pe care căpitanul Panait doreşte să-l aduc urgent. Din păcate, presimt că între dorinţă şi realizare se va întinde un drum al naibii de întortocheat. Pe Mangu, zis *Pleaşcă*, zis *Naşu*, îl cunoaşte toată lumea ; o mică precizare, totuşi : cînd zic „toată lumea", mă refer nu la naivii pe care i-a escrocat, ci la acoliţii lui şi la colegii mei din miliţia judiciară. Eu am chiar un avantaj, nebănuit de nimeni, îl cunosc pe Mangu de pe vremea cînd eram un puştan cu caşul la gură, convins că tot ce zboară se mănîncă.

Dispun de trei căi pentru a da de urma lui Mangu, căi fragile, dar trebuie să le încerc pe toate trei. Şovăi cîteva momente, întrebîndu-mă cu ce persoană din anturajul lui să încep. Inspiraţia, bună sau proastă, nu se lasă ademenită.

Mă urc în Fiatul meu hodorogit, rămîn un timp pe gînduri, concentrat, cu coatele rezemate de volan, privindu-mă în oglinda retrovizoare. Aprind o ţigară şi mă adresez tipului din oglindă, care îmi zîmbeşte acru :

„Mangu ăsta o să-ţi scoată păr alb, hotărăşte-te odată să porneşti în căutarea lui, nu te mai preface că reflectezi, zăpăcitule !"

Satisfăcut de faptul că tipul din oglindă nu se înfurie la auzul ultimului cuvînt, răsucesc cheia de contact şi mă îndrept către partea de nord a Bucureştiului. Soarele străluceşte din plin, este foarte cald, mă gîndesc cu invidie la unul din colegii mei care îşi petrece concediul pe litoral; probabil la ora asta se află pe plajă, cu soţia şi cei doi copii, poate joacă şah sau poate înoată, puţin îi pasă lui că eu mă perpelesc în maşina încinsă ca un cuptor, un cuptor ce pute a tutun, a praf şi a benzină. Arunc ţigara pe fereastră, scîrbit, trăgînd cu coada ochiului la semafor. Exact în clipa cînd se aprinde lumina verde şi cînd pornesc din nou, un bătrînel din grupul pietonilor de pe trotuar pare apucat de streche, ţîşneşte din loc strîngînd la piept o pungă neagră din plastic, ţinînd cu tot dinadinsul să se strecoare printre maşinile în mers ; frînez brusc, percep un mic şoc, bătrînelul cade şi parbrizul mi se umple cu un lichid purpuriu.

„L-am accidentat grav, îmi spun, simţind cum mi se scurge pe şira spinării un firicel de sudoare, numai de n-ar sucomba înainte de a ajunge cu el la spital..."

Cobor iute şi-mi croiesc cu coatele o cărare printre pietonii care au şi început să mişune în jurul maşinii. Bătrînelul tocmai se ridică, îşi şterge pantalonii de praf cu un gest mecanic, se uită mirat la mine, apoi o ia la goană pe o stradă laturalnică, e viu şi nevătămat, nici măcar cu zgîrieturi şi nu înţeleg capul cînd un camionagiu

[illegible]

[illegible] mînjeşte [illegible] Bătrînelul o strînge la piept cu [illegible] pe capotă şi parbriz.

[illegible] parcă decepţionaţi că [illegible] mai dură. Trag o în-

juratură, cu năduf, pun în mișcare ștergătoarele și-mi reiau drumul, străduindu-mă să-mi stăpînesc tremurul mîinilor. După vreo zece minute, parchez mașina lîngă un scuar pustiu și cînd mă dau jos doar o vagă senzație de uscăciune a gurii și petele sîngerii de pe capota albastră îmi mai amintesc de bătrînelul care a scăpat ca prin urechile acului.

Adresa căutată se află într-un bloc vechi, cu cinci etaje, cu portal pretențios și fațadă leproasă. Pătrund într-un hol întunecos nemăturat de multă vreme. Pe peretele din stînga este afișat tabelul cu numele locatarilor și cu cotele de întreținere, alături de tabel sînt expuse două anunțuri grosolan caligrafiate ; unul din ele aduce la cunoștință : *Pentru deratizare adresați-vă tovarășului Marinescu de la Asociația de locatari.* Celălalt conține două fraze laconice, imperioase : *N-avem femeie de serviciu. Păstrați curățenia !* Un glumeț a adăugat cu creion cafeniu, în paranteză : RAHAT !

Persoana care mă interesează locuiește la etajul patru. Liftul nu funcționează. La drept vorbind, nici nu mă așteptam să funcționeze. Încep să urc scara în spirală. Pe palierul etajului doi staționează o brunetă tomnatică, îmbrăcată într-un capot străveziu, ridicol de scurt. O ocolesc precaut, prefăcîndu-mă că nu o observ, deși mă bombardează cu ocheade semnificative. Continui să urc, trec pe lîngă o fetiță care hrănește cu oase de pui un cățel costeliv, ajung în sfîrșit la etajul al patrulea, invadat de o muzică stridentă ce se revarsă din apartamentul învecinat cu cabina liftului. Mă opresc în dreptul ușii pe care scrie Corbu Ninel, horticultor, și apăs insistent pe butonul soneriei, fără a obține vreun răspuns. Nu mă dau bătut, fac o pauză de cîteva secunde, apoi îmi proptesc arătătorul pe butonul soneriei. Ușa se deschide, în prag apare o tînără obeză ; zîmbește larg, fața rotundă și umflată i se luminează, ceea ce mă îndeamnă să presupun că mă confundă cu cine știe cine.

— Ați venit pentru cactuși ?

— Nu, n-am venit pentru cactuși...

Își exprimă dezamăgirea printr-o strîmbătură ce nu-i avantajează figura și se pregătește să-mi trîntească ușa

în nas. Mă opun categoric, pun stăpînire pe clanță și clatin din cap, dezaprobativ.

— N-am chef de musafiri, țipă ea cu voce răgușită. Circulă tot soiul de indivizi dubioși prin blocul ăsta. Cară-te !

Țipase nu pentru a mă speria, ci pentru a acoperi infernala muzică *pop* din apartamentul învecinat.

— Îl caut pe Corbu Ninel și nu sînt un individ dubios, țip și eu.

Mă privește de parcă aș fi picat din lună, se strîmbă din nou și-mi face semn să intru. Pătrund într-un antreu pustiu, pășesc după ea într-o cameră la fel de pustie dacă n-ar exista zeci de ghivece cu cactuși, înșiruite sub fereastră.

— Zici că-l cauți pe Ninel ? Ha, ha ! Caută-l mult și bine, îl găsești la cimitirul „Reînvierea". Mai dorești ceva ?

— Aș dori...

Tristețea zugrăvită pe chipul meu nu o îndeamnă să devină mai puțin arțăgoasă.

— Poate vrei să te tratez cu o dulceață, nu ?

Mă întristasem deoarece decesul numitului Corbu Ninel îmi desființa prea repede una din cele trei căi ce puteau să mă conducă la ascunzătoarea lui Mangu.

Nădăjduiam din tot sufletul ca măcar celelalte căi să se dovedească utilizabile. Arborez o mină de om nedumerit și întreb într-o doară :

— Sînteți rudă cu defunctul ?

Ilinjește cu toată gura, etalînd un canin aurit.

— Am fost nevasta lui, cu acte în regulă, dacă te interesează. Dragă mai îi fost ! În afară de cactușii ăștia nu mi-a lăsat nici măcar o ață de tăiat mămăliga. Trebuie să mă mut de aici, am dat un anunț la ziar, poate se îndură cineva să-l cumpere. Lămurit ?

Nu mi-am stat deloc lămurit, mă uit la ea fără să-mi ascund uimirea, încercînd să găsesc vreo asemănare între ea și sora lui Mangu, pe care o știam măritată cu Ninel, și pe care o cunoscusem în copilărie. Incredibil ! E adevărat, îmi repetam prostește, fizionomia se schimbă treptat de-a lungul anilor, însă tot nu descopeream vreo asemănare. Îmi dau seama că nici vîrsta nu corespunde. Sora lui Mangu ar putea să aibă patruzeci de ani, iar obeza

dinaintea mea nu depășește în nici un caz douăzeci și cinci de primăveri... Sînt smuls din stupoare de glasul cîrîit :

— Gata ! Spală putina ! Te uiți la mine ca vițelul la poarta nouă. Dacă nu dispari, anunț rapid miliția.

— Anunț-o chiar în clipa asta.

Scot legitimația și i-o arăt. Clipește, probabil este foarte mioapă, ia de pe pervazul ferestrei o pereche de ochelari cu lentile groase, examinează legitimația și scapă o exclamație de groază, de parcă i-ar da tîrcoale un șarpe veninos. Își revine în momentul următor, pufnind cu dispreț :

— Păi spune așa, tovarășe. Umblați în civil ca să derutați populația. Dracu a mai văzut milițian în blugi și cu plete ?!

Plete n-aveam, dar nici chilug nu eram tuns. Vorba locotenentului Cristache, care cochetează cu calvița și-mi invidiază chica : „Dorule, îi aiurești pe infractori cu părul tău căzut pe ceafă. Într-o bună zi, căpitanul o să pună mîna pe foarfece și o să-ți ciopîrțească frizura impertinentă !“

— Bun, îi spun văduvei nu prea îndurerate, mergeți cu mine la sediu să dați o declarație.

— Doamne păzește ! se tînguie ea. În viața mea n-am dat declarații.

— Niciodată nu-i prea tîrziu. Ninel al dumitale era frate de cruce cu un ins numit Mangu. Ce știi despre el?

— Nimic, să-mi sară ochii din cap dacă vă mint. Bărbatu-meu n-a pomenit numele ăsta față de mine.

— Poate a pomenit de Pleașcă, sau de Nașu.

— De nici unul din ei, zău. În ultimele luni a fost tare bolnav, nici n-a mai ieșit din casă. De la rinichi i s-a tras. A zăcut aici ca un cîine, n-a vrut să se interneze la spital.

— Ce știi despre prima lui nevastă ?

Obrajii puhavi i se îmbujorează, ochii cenușii îi sînt străbătuți de o licărire de ură.

— Pațachina aia ! Habar n-am cum arată, n-am avut nici un interes s-o cunosc. Ninel o blestema din cînd în cînd... N-o mai văzuse de ani de zile, divorțase cînd m-am mutat aici.

— Minți !

— Vai de mine !

I se citește spaima pe figura adipoasă.

— Va să zică, n-ai de gînd să spui adevărul, ţii neapărat să fii convocată la miliţie.

Stă cîteva clipe la îndoială, mutîndu-şi greutatea corpului de pe un picior pe altul, apoi suspină şi rostește parcă împotriva voinţei :

— Cred că o cunoaște administratorul de bloc, l-am auzit odată vorbind cu Ninel despre ea. L-a întrebat unde locuiește Marieta.

— Şi ce i-a răspuns Ninel ?

— Ce să-i răspundă ? Nimic... A tras o înjurătură, îl durea în fund de Marieta, terminase de mult cu ea. Discutaţi cu administratorul. Tipul a făcut pîrnaie, e-n stare să-şi vîndă şi părinţii pentru zece lei.

— În regulă, am să discut. Unde îl găsesc ?

— La demisol, e acolo o cămăruţă pe care scrie „birou".

Înainte de a ieşi, o întreb dacă are telefon. Răspunsul mă liniștește. N-aș vrea ca grăsana să-i anunţe administratorului sosirea mea. Trebuie să-l abordez pe nepregătit, să folosesc elementul surpriză.

Brunetă tomnatică de la etajul al doilea staționează în acelaşi loc, aș putea să jur că nu s-a clintit de lîngă scară, dacă n-aș fi în considerație faptul că între timp şi-a schimbat vestimentația : capotul străveziu a fost înlocuit cu o rochie înflorată, al cărei decolteu exagerat îi *pune în valoare* anatomia debilă a sînilor.

Se decide să mă atace abrupt, îşi leagănă şoldurile şi mi se adresează cu voce piţigăiată, în care disting o notă de optimism disperat :

— Grăbit ? Grăbit ?

Îmi compun o mină indignată şi dau să trec mai departe, apoi mă răzgîndesc ; scot o ţigară *Kent* şi i-o ofer ; o mîroase privindu-mă galeş, o pune pe după ureche şi rostește în şoaptă, de parcă ar dori să-mi dezvăluie o taină :

— O fumez mai tîrziu, la cafea.

I-a dispărut disperarea din glas, a rămas doar optimismul, care se destramă în momentul cînd o întreb :

— Unde îl găsesc pe administrator ?

Rînjește uitîndu-se la mine cu aerul unui om înfometat care a descoperit o muscă în farfuria cu ciorbă.

— Hă ! Ești un naiv dacă îți închipui că ai să găsești la el marfă mai de soi. Află de la mine că tîrfulița lui nu mai e de mult prospătură. Te informez pe gratis, fiindcă te văd băiat simpatic. Ferește-te de peștele ăla !

— Unde îl găsesc ?

— Unde mama dracului să-l găsești dacă nu în păduchernița lui de la demisol ?!

— Mulțumesc.

— N-ai pentru ce. Poate mă consolezi cu încă o țigară...?

De astă dată, scot pachetul de *Carpați*. Oftează fără să emită vreun comentariu și extrage cu îndemînare patru țigări.

Coridorul demisolului este luminat festiv de două becuri puternice, aerul este infestat de o duhoare de varză acră, iar un motan negru îmi taie calea, se întoarce și mi se freacă de glezne ; nefiind superstițios, mă aplec să-l mîngîi, apoi bat în ușa pe care scria „birou", cu litere strîmbe ; aud un mormăit, pe care îl iau drept invitație, și pătrund într-o încăpere joasă, mobilată spartan, cu o masă, două scaune desperecheate, o etajeră încărcată cu teancuri de hîrțoage și un cuier de perete ; sub o chiuvetă jegoasă, cu smalțul crăpat, zac cadavrele a cinci sticle de lichior, două de *Ecuatorial* și trei de *Glacial*, ceea ce mă obligă să mă gîndesc că administratorul imobilului este totuși un adept al zonelor cu temperaturi scăzute.

Din spatele ușii de lîngă chiuvetă răzbat niște sîsîieli, apoi se deschide și ușa, atît cît să se strecoare în încăpere un moșulică neras, cu privirea încețoșată și obraz sanguin. Se așază încet la masă, își îndreaptă mecanic nodul slinos al cravatei, catadicsind să întrebe :

— Pe mine mă căutați ?

— Administratorul ?

— În persoană. Luați loc. Cu ce vă pot fi de folos ?

Mă feresc să mă așez pe scaunul liber, am impresia că se va prăbuși la cea mai mică presiune ; îmi proptesc palmele de marginea mesei și rostesc cu voce suavă :

— Ai luat-o cam devreme cu băuturica.

Atitudinea vag servilă i se schimbă subit, se încruntă, mîrîie și, odată cu cuvintele ce-i alunecă pe sub proteza dentară îngălbenită, îmi aruncă în față un damf de butoi nespălat :

— Ascultă, neică, șmecheri ca tine fumez de dimineața pînă seara. Ai treabă cu mine, sau n-ai ? Dacă nu, valea ! Ce vrei ?

Dă să se ridice, semn că s-a încheiat întrevederea. Îi pun mîna pe umăr, obligîndu-l să se reașeze și declam patetic :

— Vreau adresa lui Mangu. Urgent !

Nu pare să priceapă imediat, înghite în sec și vorbește automat, cu voce tărăgănată :

— Urgența-i urgență, n-am ce zice...

Se întrerupe, realizînd abia în acea clipă doleanța mea ; respirația i se accelerează, sprîncenele i se înalță ; pentru a cîștiga timp, își plantează o *Mărășească* în colțul gurii și începe să împută atmosfera spartanului cabinet ; în fine, după ce trage cîteva fumuri, oftează, rostind cu glas neutru :

— Repetă, băiețaș, poate sînt tare de ureche și n-am auzit prea bine.

— Mangu !

— Ce afaceri tratezi tu cu el ?

— Una singură și foarte importantă.

Poate ceva din înfățișarea mea, poate și tonul răspicat cu care am pronunțat fraza îl îndeamnă să-și schimbe părerea despre mine. Se scarpină în creștetul capului, lăsînd să cadă pe masă o ploaie de mătreață și debitează monoton :

— Mangu e o pasăre rară. Nu știu ce-i cu el, parcă a intrat în pămînt, aș vrea să-l întîlnesc și eu și nu dau de urma lui.

— Pe Marieta ai întrebat-o ?

Desface larg brațele și ochii de cioclu i se însenînează :

— Dacă o știi pe soră-sa, înseamnă că îl cunoști și pe el. Cu asta m-ai convins, n-am nevoie de altă garanție. Poate îl cunoști chiar mai bine decît mine... Vezi... (Se scarpină iarăși, de astă dată deasupra urechii drepte, și plescăie scîrbit.) N-am nici o veste de la ea. A trecut o groază de vreme de cînd n-a mai dat pe aici. Umblă zvonul

ch s-a măritat din nou, dar eu nu pot să cred prostia asta, băieţaş. Dch, s-a fript ea o dată cu Ninel, a doua oară nu mai ţine figura, suflă şi în iaurt. Iar „Naşu"... Ia-l de unde nu-i ! Ce să mai zic ?

— Să-mi dai adresa lui.

— Încăpăţînat eşti, bre. De unde s-o scot ? Îmi cam închipui eu ce-i cu el.

— Ce e ?

— Nu vrea să-şi arate mutra, poate a călcat iar pe bec, am auzit că îl caută şi ăia. Nu cumva şi tu... ? Pardon, nu cumva şi dumneavoastră sînteţi de la mili...

— Sînt.

Sare de pe scaun, de parcă l-ar fi înţepat cineva cu un ac, şi răcneşte pocnind din călcîie :

— Să trăiţi ! Vă informez cu respect că la mine o să găsiţi toate actele în regulă, puteţi să cereţi oricînd referinţe de la locatari. Pe onoarea mea...

Îl întrerup, convins fiind că onoarea lui nu valorează nici cît o ceapă degerată :

— Lasă teatrul ! Îl vreau pe Mangu !

— Nu ştiu, nu ştiu absolut nimic. Eu... eu...

Se întrerupe nu pentru a căuta o minciună, ci pentru că îl nemulţumeşte chicotitul ce răzbate din încăperea alăturată. Ar fi prea frumos ca Mangu să se ascundă chiar acolo.

— Ai musafiri ?

— Eh, o nepoată din Slobozia. Vă dau cuvîntul meu că nu-i Mangu. Ce să caute el aici ? Sîntem certaţi, n-are curajul să-mi calce pragul, vă rog să mă credeţi.

Firește că nu sînt dispus să-l cred, ocolesc masa repede şi apăs pe clanţa uşii ; nimeresc într-o odaie ceva mai spaţioasă decît aşa-zisul birou, mobilată cu un pat larg, o noptieră de metal, un taburet şi un scrin ; fereastra neştearsă, pătată de muşte, situată la nivelul trotuarului, filtrează dificil o lumină cenuşie peste patul în care stă proptită cu spinarea de trei perne o bruneţică ciufulită, violent fardată, cu sînii dezgoliţi. Probabil „nepoţica" administratorului.

Mă priveşte cîteva momente cu gura căscată, uimită de apariţia mea, se înveleşte rapid cu colţul cearşafului şi spune înţepată :

— Pardon !

— Pardon, spun și eu cu indiferență.

Atmosfera alcovului este saturată de un miros de sudoare grea, de tutun, de parfum ieftin și de mezeluri proaspăt tăiate. Pe noptieră se află două pahare goale, o scrumieră înțesată cu chiștoace și o sticlă de coniac aproape golită. Cadîna dintre perne își trece degetele prin păr și mă apostrofează :

— Dumneata nu știi să bați la ușă ?

— Îmi lipsesc cei șapte ani de-acasă.

— Doamne, ce maniere !

Înalță din umeri, scoate de sub perne o trusă de manichiură și începe să-și pilească unghiile, cu gesturi nervoase.

Patul este învelit cu o cuvertură purpurie, ai cărei ciucuri atîrnă pînă la podea. Mă încrunt. Cîțiva ciucuri se clatină încetișor, deși în cameră nu există nici un curent de aer. Înaintez un pas, ridic fulgerător marginea cuverturii și înhaț laba unui picior, de care trag vîrtos ; apare îndată și posesorul piciorului, un vlăjgan de vreo 36 de ani, costumat sumar cu un slip și cu un maiou împodobit cu inscripția „University of Harvard" ; îmi azvîrle o înjurătură neaoș românească, neînvățată desigur la cursurile celebrei universități, și se repede să mă lovească.

Crede cumva că am intenția să-i răpesc zîna rezemată de perne ?

Folosesc apărarea prin măturare, deplasez lateral brațul stîng din exterior spre interior, izbindu-i pumnul ce îmi țintea bărbia. Lovitura îi eșuează, nu pricepe ce s-a întîmplat, pe fața-i nădușită se instalează o expresie de stupoare bovină. Ridică celălalt pumn, dînd greș și de astă dată. E perseverent, vrea să-mi tragă un șut în țurloaie. Nu-l las să se chinuie a treia oară, îi ciocănesc abdomenul cu pumnul, din poziția numită *Hara* în karate. Firește, n-am intenția să-l demolez, mă mulțumesc să-l elimin din luptă cîteva secunde. Sughiță și se înconvoaie, proptindu-se de calorifer. Scot cătușele, una din brățări i-o prind de mîna dreaptă, cealaltă de calorifer. În clipa cînd termin, brunetica de pe pat mă avertizează :

— Atenție !

Mă răsucesc, dar nu destul de rapid. Un obiect contondent mi se abate cu violență între umeri, cu atîta violență, încît văd stele verzi, iar printre ele mutra înverșunată a administratorului de imobil. Admit cu umilință că i-am subapreciat agilitatea. Ține în mînă, în chip de măciucă, o sticlă de lichior *Glacial*. Trebuie să mărturisesc că fără avertismentul fetei n-aș fi izbutit să-mi îndeplinesc misiunea prea curînd.

Ce-ar mai fi rîs bunul meu coleg, locotenentul Stratulat !

Uit subit de judo, de box și de karate, ridic brațul să-i ard administratorului o palmă. Se ferește, sticla îi cade din mînă, spărgîndu-se cu un pocnet sec, iar el alunecă peste picioarele cadînei din pat, potrivindu-și proteza ce amenință să-i sară din gură.

Mormăie :

— N-am vrut să..?

— Știu.

— Eu am colaborat întotdeauna cu organele. Răspund la orice întrebare, numai să nu credeți că...

— Sînt un naiv, stimabile, cred despre tine că ești curat ca apa de izvor.

— Vă dau și adresa Marietei. Poate cunoaște ea locul unde se ascunde „Nașu". Eu n-am nici un amestec în treburile lui, nu l-am mai întîlnit în ultima vreme, nu știu ce învîrte, nici nu mă interesează. Și pe fata asta am cules-o de pe drumuri, n-avea unde locui, mi s-a făcut milă de ea.

— Găinar nenorocit ! rostește spontan „nepoțica".

Administratorul nu o ia în seamă, pare să nu o fi auzit, continuă să turuie, să mă învăluie în fraze din ce în ce mai tînguitoare.

Suspect de tînguitoare !

Este clar că se teme de ceva, probabil vrea să mă știe cît mai departe de alcov. Nu-l mai ascult, trag unul din sertarele scrinului.

— Violare de domiciliu ! protestează fără convingere administratorul. N-aveți dreptul să...

— Crezi ?

— Și nici nu mi-ați prezentat ordinul de percheziție, am să depun o plîngere la procuratură.

— Numai să nu uiți.

Primul sertar conține o cantitate impresionantă de șosete murdare ; renunț la celelalte sertare, fiind sigur că niște obiecte furate nu pot fi lăsate la îndemîna oricărui vizitator. Oricum, încăperea va fi cercetată cu de-amănuntul după arestarea administratorului.

— În spatele scrinului, mă anunță fata pe neașteptate.

„Unchiul" ridică mîna să o lovească, dar „nepoțica" se trage repede spre cealaltă margine a patului și agită pila de unghii, șuierînd :

— Îți scot ochii, ramolitule !

— Potoliți-vă, îi sfătuiesc.

Deplasez scrinul și zăresc pe perete un capac de lemn, care maschează o nișă. În nișă sînt ascunse patru casetofoane și o cutie de carton, plină cu ceasuri de mînă, nounoute.

Fața administratorului devine albă ca varul ; se bate cu pumnii în piept și se jură pe toți sfinții și pe toate neamurile că habar n-avea de existența casetofoanelor și a ceasurilor.

Îl invit în odaia botezată „birou". Se prăbușește pe scaun, rămînînd nemișcat, apatic, definitiv învins. E bine garnisit, se face vinovat de cel puțin trei delicte : proxenetism, atacul unui ofițer de miliție în exercițiul funcțiunii și tăinuire de obiecte furate. Mă încearcă o satisfacție, apoi încep să mă dezumflu, amintindu-mi că n-am îndeplinit misiunea principală.

Încă n-am dat de urma lui Mangu.

Ridic receptorul telefonului, formez numărul sediului nostru, anunțînd adresa la care mă aflu și cer să fie trimis un echipaj, cu scopul de a ridica recolta.

Pînă la sosirea colegilor, conversez cu brunețica de alături, care între timp și-a acoperit goliciunea. Stă îmbufnată pe marginea patului, îmbrăcată cu o rochie destul de decentă, fumează necontenit și strînge la piept o poșetă. E pregătită de drum, știe prea bine că va fi acuzată de prostituție. Povestea ei este scurtă, banală și totodată tragicomică.

În urmă cu doi ani și-a părăsit satul natal din Dobrogea, unde avea o slujbă onorabilă la un C.A.P. Și-a luat inima în dinți, hotărîndu-se să cucerească platourile de filmare

din Buftea ; n-a făcut gaură în cer, succesul nu s-a lăsat ademenit, după cîteva figuraţii anoste a prins gustul barurilor ; a fost de două ori „logoditâ", apoi a alunecat din treaptă în treaptă, pînă cînd a eşuat în ghearele bătrînelului. Acesta i-a subînchiriat odaia sordidă în care subsemnatul era cît pe-aici s-o surprindă în exerciţiul funcţiunii. Generosul protector îi procură cît poate de des clienţi. Desigur, îşi opreşte partea leului din încasări.

Ultimul ei amorez, acum prins cu cătuşe de calorifer pentru a i se domoli cheful de bătaie, a fost racolat cu o seară în urmă, în preajma hotelului „Oltenia", la scurtă vreme după ce a descins în Gara de Nord. E tehnician la o fabrică din Arad, a fost trimis în delegaţie să rezolve nişte treburi la un minister, dar după ce a consumat la restaurantul „Astoria" o cină stropită din belşug cu *Fetească Regală,* în compania bătrînelului, care s-a oferit să-l cazeze într-un loc unde se poate prelungi cheful, a căzut în capcană cu uşurinţă. S-a lăsat condus în acest alcov de către *dezinteresatul* ghid. Ar trebui să-mi mulţumească în genunchi, dacă n-aş fi sosit eu s-ar fi trezit că-i şuieră vîntul prin buzunare.

Îi scot cătuşele şi-l pun să se îmbrace. Sînt dispus să-i iert purtarea impulsivă, cred că se va alege numai cu o contravenţie, lecuindu-se pentru tot restul vieţii de asemenea aventuri sentimentale. În definitiv, e tatăl a trei copii !

Aprind o ţigară, (*Carpaţi* fără filtru) şi pînă la venirea echipajului mă gîndesc neîncetat la Mangu...

2

Din declaraţia verbală şi scrisă a administratorului de imobil, rezulta că sora lui Mangu locuieşte pe o străduţă situată în patrulaterul format de Calea Moşilor, Şoseaua Ştefan cel Mare, strada Eminescu şi strada Viitorului.

Interogatoriul bătrînului proxenet, la care a participat şi căpitanul Panait, s-a terminat destul de repede ; din păcate, atît căpitanul cît şi eu ne convinseserăm tot atît de repede că arestatul nu cunoştea actuala ascunzătoare a lui Mangu, zis „Pleaşcă", zis „Naşu" ; unica informaţie

utilă se putea dovedi noua adresă a Marietei Vasilescu, sora celui căutat.

Aşadar, mă îndrept cu speranţă şi (de ce să nu recunosc ?) cu oarecare nostalgie către locuinţa fiinţei de care mă îndrăgostisem pe vremea cînd purtam ghiozdan în spinare şi băteam mingea pe un maidan din cartierul Străuleşti, nu prea departe de o locantă supranumită „Şapte Păcate" din pricina deselor păruieli ce se încingeau în sala scundă şi obscură, îmbibată cu damf de secărică.

Parchez *Fiatul* în preajma pasajului Obor şi-mi spun încă o dată, în timp ce verific dacă am încuiat portiera : „Desprinde-te de copilărie, băiete, lasă amintirile să te împresoare mult mai tîrziu, cînd vei fi pensionar..."

Pornesc grăbit către partea dreaptă a Căii Moşilor, însoţit de clinchetul orologiului de lîngă magazinul „Bucur", ce intonează primele măsuri din marşul „Pe-al nostru steag e scris unire" ; orele cinci p.m. Nu reuşesc să mă eliberez complet de nostalgie, în minte îmi stăruie silueta de odinioară a Marietei : o fată cu opt ani mai mare decît mine, înaltă, suplă, privire focoasă, păr negru cu reflexe albăstrii, împletit în două cozi lungi şi groase, nas acvilin, mers de balerină... La dracu, visez cai verzi pe pereţi, cu siguranţă că voi întîlni o siluetă îngroşată, cu sîni bombaţi de un sutien artistic, cu părul rărit de vopsele, cu mers obosit. Frămîntat de gînduri contradictorii, ajung pe neaşteptate în faţa casei în care locuieşte sora lui Mangu. O casă joasă cu acoperiş ţuguiat, cu ziduri coşcovite, înghesuită între două clădiri cu aspect banal. Împing portiţa, depăşesc o cişmea şi mă apropii de o fetiţă care joacă şotron în curtea asfaltată ; se opreşte din sărit, gîfîind, se uită la mine cu oarecare teamă şi mă întreabă :

— Pe cine căutaţi ?

— Pe Marieta Vasilescu.

Şi zîmbesc larg, încercînd să-i alung neîncrederea cu care continuă să mă privească. Rezultatul nu întîrzie, obrazul prelung şi îmbujorat i se destinde cu un oftat de uşurare.

— Aha ! O căutaţi pe mama... Încă n-a venit de la serviciu. Dacă aveţi răbdare să mai aşteptaţi puţin...

O fixez cu mai multă atenţie ; ceva din înfăţişarea ei îmi reaminteşte vag silueta de odinioară a Marietei. Ceva...

Diferența este totuși destul de însemnată, mai cu seamă în privința părului blond, moștenit desigur de la tatăl ei, Corbu Ninel, primul soț al Marietei.

— Am răbdare. Cum te numești ?

— Pe mine mă cheamă Luiza și mama îmi spune Lizica. Dumneavoastră cine sînteți ?

— Eu ? Ei, eu... eu sînt... Vișan.

De ce mă bîlbîi prostește în fața acestei fetițe, de ce las iarăși zăgazul deschis, de ce nu-mi înfrînez amintirile ?

— Mama știe pentru ce ați venit ?

N-am timp să-i răspund, deoarece se deschide cu brutalitate o ușă din dreapta și în prag se ivește un individ scund, ciolănos, cu părul vîlvoi. Îmi aruncă o privire disprețuitoare, de parcă aș fi un vierme, și-i strigă fetiței :

— Luiza ! Ți-am spus de atîtea ori să nu mai stai de vorbă cu oameni necunoscuți.

Lizica tresare de parcă ar fi fost pălmuită, apleacă fruntea și murmură :

— Păi...

— Nici un păi ! Așa te-am învățat eu să-mi răspunzi ?

Se scotocește prin buzunare, scoate o bancnotă soioasă de 25 de lei și i-o întinde fetiței :

— Te duci la Alimentara și-mi iei o sticlă de vin roșu. Ai grijă, să nu caști gura pe stradă și să-mi vii cine știe cînd, ca data trecută. Hai, grăbește-te !

Lizica ia bancnota, o netezește ușurel, uitîndu-se îmbufnată la mine, face stînga împrejur și iese în fugă din curte. Oare m-am înșelat, sau i-am zărit într-adevăr două lacrimi sticlind la coada ochilor ? Înalț din umeri, mohorît, rostind întrebarea al cărei răspuns îl cunosc dinainte :

— Sînteți Vasilescu Radu ?

— Ai ghicit. Ne știm de undeva ?

— Nu, dar vom face cunoștință acum.

Îi arăt legitimația, pîndindu-i încordat expresia feței :

— Locotenent Vișan, de la miliția judiciară.

— Miliția judiciară ?

Nu pare zdruncinat, se scarpină sub bărbie și repetă străduindu-se să adauge o nuanță de politețe glasului hîrîit :

— Miliția judiciară ? Mă rog... Și vreți să stați de vorbă cu mine ?

— Vreau.

— Atunci intrați în casă. Nu e cazul să discutăm în curte, am niște vecini ai dracului de curioși, sînt în stare să mă toarfece luni de zile dacă află că m-a căutat cineva de la miliție.

Vocea i s-a înmuiat de-a binelea, i-a dispărut aroganța grosolană de la început, cînd țipase la fetiță. Oricum, este naiv, sau se preface că este naiv dacă își închipuie că vecinii n-au auzit nimic, întrucît alte două uși dinspre curte s-au deschis de vreo jumătate de minut, amîndouă simultan, parcă acționate de același resort invizibil.

Dau curs invitației, pătrunzînd într-o încăpere lungă, întunecoasă, în care plutește un iz de levănțică ; pereții sînt acoperiți aproape în întregime cu scoarțe oltenești, viu colorate, într-un colț strălucește o vitrină cu bibelouri felurite, o dormeză este străjuită de două taburete pirogravate, lîngă dormeză se află o ușă larg deschisă spre altă cameră, unde zăresc un pat răvășit. Vasilescu se repede să închidă ușa.

— Iertați-mă, dincolo e cam deranj... Luați loc.

Mă așez pe dormeză, pipăindu-mi buzunarul în care țin țigările și încerc să mă deprind cu semi-obscuritatea din odaie. Soțul Marietei a rămas în picioare ; clipește mărunt, respiră anevoie, ca un astmatic, brațele păroase îi atîrnă moi, sub bărbie îi tresaltă un mușchi, fața buhăită aduce cu aceea a statuii unui Budha de culoare stacojie. Își drege vocea și-mi spune fără să mă privească :

— Acuși m-am trezit din somn. Azi noapte m-a pocnit o insomnie năprasnică, sînt sleit de puteri.

Nu este nevoie să fiu medic pentru a aprecia că suferă de insomnii post-alcoolice. Îmi permit să-l compătimesc, pronunțînd o banalitate :

— Vă înțeleg, insomniile sînt îngrozitoare.

Și mă întreb cu stupoare, poate și vag înciudat, ce anume a determinat-o pe Marieta să-și lege existența de ruina fizică din fața mea. Vasilescu înghite în sec de cîteva ori, își șterge sudoarea de pe frunte cu dosul palmei și, după o scurtă ezitare, continuă :

— Dacă nu e cu supărare, aș dori să știu și eu ce treburi aveți cu mine ?

— Nici o supărare. De fapt, o caut pe soţia dumneavoastră.

— Aha ! exclamă uşurat. Pe Marieta... Sper că n-a călcat strîmb, am sfătuit-o de atîtea ori să nu se lase ·tentată de Banii...

— Ce bani ?

— Ei, ştiţi, la serviciul ei sînt o mulţime de posibilităţi... Cum să vă explic ? Nu e cazul să insist, în comerţ toată lumea...

Nu pricep la ce anume se referă, însă nici nu-mi pot permite să-i spun că nu deţin ultimele amănunte din biografia Marietei. Aflasem de la belicosul administrator de imobil că sora lui Mangu este responsabila unui restaurant de categoria a doua. Atît. Şi nici nu mă interesa prea mult cum se descurcă la serviciu, tot ceea ce doream să ştiu cît mai rapid era locul unde se ascunde cumnatul meu, dinaintea mea. Oare ar putea el să-mi furnizeze o informaţie referitoare la Mangu ? Încep să mă îndoiesc. Nu este Mangu chiar atît de fraier încît să-şi dezvăluie secretele dinaintea unui beţivan, chiar dacă acest beţivan este însurat cu Marieta.

Vasilescu se foieşte pe scaun, pare neliniştit de tăcerea mea, îşi apasă palmele pe genunchi pentru a le masca tremurul. Îmi evită privirea, se încruntă, apoi se ridică şi umple un pahar cu apă de la chiuveta de lîngă vitrină, pe care îl bea cu lăcomie. Mă întreb din nou cum de şi-a legat Marieta viaţa de un asemenea specimen. Încerc să-i apreciez vîrsta, probabil are cincizeci de ani, dar arată de şaizeci din pricina obrazului puhav brăzdat de vinişoare sîngerii, a ochilor ceţoşi, a ridurilor săpate în jurul gurii. Bea încă un pahar cu apă, pe urmă rosteşte cu năduf :

— Nu se mai întoarce odată fata aia... E bună s-o trimiţi după moarte.

— E departe Alimentara ? mă interesez doar pentru a întreţine conversaţia.

— Da de unde ! La colţul străzii.

— Poate n-a găsit vin acolo şi s-a dus în altă parte.

— Imposibil.

Vrea să mai adauge ceva, însă renunţă, scoate o scrumieră din vitrină,.o şterge inutil cu podul palmei şi o pune lîngă mine, pe dormeză :

— Fumaţi. Nevastă-mea trebuie să sosească dintr-o clipă într-alta. Vă grăbiţi ?

— O aştept.

Îşi freacă bărbia nerasă, îşi netezeşte părul încîlcit şi, în fine, se hotărăşte să întrebe :

— De ce o căutaţi pe nevastă-mea ?

Deschid gura să-i răspund, dar nu pronunţ nici un cuvînt, fiindcă exact în momentul acela aud scîrţîitul portiţei. L-a auzit şi Vasilescu, sare ca ars de pe scaun, răsuflă uşurat şi mă anunţă :

— Ea este. A venit !

Simt un nod în stomac din cauza emoţiei, mă ridic şi o cercetez avid pe femeia care tocmai trece pragul. Dacă aş fi întîlnit-o în alte împrejurări, fără să ştiu cum se numeşte, mi-ar fi fost de-a dreptul imposibil să-mi imaginez că am de-a face cu o persoană cunoscută cîndva ; nu mai păstrează nimic din înfăţişarea de odinioară, în faţa mea se află o femeie între două vîrste, plinuţă, mai scundă cu un cap decît mine, fardată poate prea agresiv, cu părul oxigenat, cu ochelari de soare, purtînd fustă şi taior maro. A lăsat uşa deschisă şi o rază de soare îi cade oblic pe frunte, făcînd să scînteieze ramele aurii ale ochelarilor. Îşi trage încet mănuşile din mînă, fixîndu-mă cu nedumerire, apoi se întoarce întrebătoare spre bărbatu-său. Poate crede că sînt un musafir de-al lui.

— Dînsul te caută pe tine, îi explică el. E de la miliţie... Sper că n-ai făcut vreo boacănă pe la bodega aia a ta. Atît ne-ar mai lipsi, şi aşa cred vecinii că ne scăldăm în bani.

— N-au decît să creadă, n-am cum să-i împiedic.

Aruncă mănuşile pe taburet şi mă întreabă cu glas calm :

— Există vreo reclamaţie împotriva mea ? Aveţi ceva scris ?

— N-am...

— Atunci nu văd ce rost are prezenţa dumneavoastră aici.

— Aş dori să stăm de vorbă între patru ochi.

Vasilescu protestează moale, mai mult de formă :

— În familia noastră nu există secrete, sînt dator să ştiu şi eu ce...

Marieta îl întrerupe scurt, fără menajamente :

— Treci dincolo !

— Totuși... (Nu se îndură să iasă, suspină și se uită la mine posac.) E normal să asist și eu la...

— Mă descurc și singură. Dacă așa dorește tovarășul...

— Locotenent Vișan, îi spun, nădăjduind să recunoască în mine pe puștanul de pe vremuri, care se uita la ea ca la a opta minune a lumii, apoi îi fac semn bărbatului să rămînă pe loc.

Marieta nu reacționează cum speram, continuînd cu indiferență :

— Luați loc. Sînteți de la Economic ?

— Nu.

— Atunci chiar că nu văd ce... Nu cumva fratele meu... ?

— Despre el e vorba.

— Trebuia să-mi închipui. (Clatină din cap, obrazul îi este deformat de o mică strîmbătură.) Nu ne-a mai vizitat de vreo patru luni. Țin să vă anunț de la bun început că nu știu pe unde umblă, unde locuiește. Sigur, vă veți imagina că vreau să-l apăr, că dacă sînt sora lui am intenția să-l feresc de...

Își mușcă buzele, ocolindu-mi privirea. Intervine din nou Vasilescu, lămurindu-mă bățos :

— Noi am terminat-o cu el, nu mai întreținem nici un fel de relații. E clar, nu ?

În ochii încețoșați i se ivește un moment o sticlire de triumf ; probabil se așteaptă să sar de pe scaun, să fac o temenea și să ies din casă cu scuzele de rigoare ; pare profund dezamăgit că nu mă clintesc din loc și reia cu o întrebare pe care o consideră suprem argument în sprijinul cuvintelor pronunțate mai înainte :

— Dumneavoastră bănuiți că ne putem permite luxul să primim în casă un tip decăzut, un ins certat cu legea ?

— De unde știți că este certat cu legea ?

— Ei, a făcut pîrnaie de două ori și aș putea să pariez pe oricît că tot nu s-a lecuit. Un tip absolut execrabil, un...

— Execrabil ? şopteşte Marieta cu un calm ce prevesteşte apropierea furtunii. Cînd îţi îndesa sutele în buzunar tot execrabil era ?

Vasilescu pare descumpănit, trage cu coada ochiului la mine şi reia precipitat :

— Mamă dragă, vorbeşti de parcă aş fi fost părtaş cu Lică la cine ştie ce găinărie de-a lui. Am pretins eu vreodată să-mi dea bani ?

— Nu te osteni să-mi explici, cunosc placa pe de rost. Te-am avertizat mereu să nu-l primeşti în casă, să nu-i ceri bani. E foarte şmecher, te agaţă o dată şi pe urmă nu mai scapi de el.

— N-am luat nici un leu de la el. A vrut să-mi dea trei sute, acum vreo patru luni... în seara cînd l-ai găsit tu aici şi i-ai interzis să mai treacă pe la noi dacă nu se face om cumsecade. Ţi-aduci aminte, nu ?

— Da... Unde-i Lizica ?

— Am trimis-o pînă la Alimentară.

— Şi-a terminat exerciţiile la matematică ? Te-am rugat s-o controlezi, s-o ajuţi la teme, măcar atîta lucru să faci şi tu în lipsa mea. Nu cumva ai trimis-o să-ţi ia vin?

Vasilescu îşi curbează spinarea.

— Nu se face gaură în cer dacă dă o fugă pînă la colţul străzii. Să se mai înveţe şi ea cu lumea, prea stă închisă în casă ca o prinţesă. Ei, uite că s-a întors... Bravo, Lizico ! Eşti o fată harnică.

Ia sticla de vin, se uită la etichetă şi aprobă :

— *Dealul Mare*... Bun ! Poate o să ciocnească un pahar şi tovarăşul locotenent.

Refuz cu un gest categoric.

— Mă rog, cum vă e voia, eu am să...

Nevastă-sa pufneşte, îi smulge sticla din mînă şi iese în curte. Aud poenetul ca de pistol al sticlei sparte, apoi Marieta se întoarce şi exclamă satisfăcută :

— Gata cu băutura !

Vasilescu îşi umezeşte buzele crăpate, bîiguind :

— S-au dus banii pe apa sîmbetei, i-am dat fetei 25 de lei... Acum ce fac ? Spune şi tu ce fac eu acum ?

— Te îmbraci şi te duci să te plimbi, să-ţi mai iasă din cap aburii beţiei de-aseară, asta faci. Şi-ţi dau un sfat ;

să nu dea dracul să-mi vii acasă în patru labe, că nu-ți descui ușa. Priceput ?

— Dacă zici tu... Chestia e că am rămas fără nici o lețcaie, ai putea să-mi dai cîțiva lei pentru un suc... sau pentru o bere.

Marieta deschide cu nervozitate poșeta, scoate o bancnotă de zece lei și i-o dă bărbatului, care se grăbește să o îndese în buzunar și apoi să dispară în odaia alăturată.

Stăruie un lung moment de tensiune, subliniat de tictacul vioi al deșteptătorului din vitrină, după care Marieta i se adresează fetiței :

— Ți-e foame ? Ai mîncat bine la prînz ?

— Am mîncat. Mi-am încălzit tocana de pui.

— Bun. Joacă-te puțin prin curte, pînă stau de vorbă cu tovarășul. Hai, du-te.

Aștept să iasă fetița, îmi aprind altă țigară, trag din ea cu sete și remarc aproape involuntar :

— Ciudat, Lizica are ochii verzi... Corbu îi avea albaștri.

Marieta tresare.

— L-ați cunoscut pe Ninel ?

— Da...

— Chiar dacă nu l-ați cunoscut, probabil v-ați interesat de situația mea, de trecutul meu, înainte de a veni aici.

— M-am interesat. Fostul dumneavoastră soț a murit în urmă cu o lună.

Îi observ reacția. Pare uimită, însă deloc îndurerată ; se lasă încet pe dormeză și șoptește :

— A murit... Nu știam ! Nu mai întrețineam relații cu el... L-am zărit odată pe stradă, să tot fie vreo jumătate de an de-atunci. Slab ca un țîr... El nu m-a văzut. Deci a murit... Poate ar fi cazul să vărs o lacrimă, nu ?

Înalț din umeri, iar ea continuă :

— Nu-i nevoie să-mi răspundeți. Sper că n-ați venit doar pentru a-mi anunța vestea asta.

Obrazul i se crispează o clipită, mîna îi tremură cînd își aprinde o țigară ; rămîne un timp dusă pe gînduri, expiră cu putere fumul pe nas și reia cu glas mai potolit :

— N-a fost o căsnicie reușită, dar presupun că amănuntul acesta nu vă interesează pe dumneavoastră. Ca să

fiu sinceră, absolut sinceră, moartea lui Ninel nu mă întristează, dar nici nu mă bucură... Nu-mi pasă ! După divorţ am întrerupt orice legătură cu el, îl socoteam ca şi inexistent. N-am reclamat niciodată faptul că nu achita pensia alimentară cuvenită Lizicăi. Nu-mi trebuiau banii lui, efectiv nu-mi trebuiau... (Se încruntă şi mă fixează cu o uitătură de gheaţă.) Da, efectiv nu-mi trebuiau banii lui murdari ! Şi după proces am avut o discuţie furtunoasă cu Ninel, dumneavoastră nici nu vă puteţi închipui ce înseamnă o discuţie furtunoasă din punctul meu de vedere...

Îmi închipuiam, crescuse în mahalaua de pe vremuri a Străuleştilor, ştiam că are o gură spurcată cînd vrea. Şi, în timp ce îmi închipuiam acel dialog, sau mai degrabă monolog, ascultam urmarea.

— L-am obligat să-şi dea cuvîntul că n-are să o caute niciodată pe Lizica. Şi-a respectat cuvîntul, nici nu era prea dificil, nu se sinchisea el de fată nici pe vremea cînd era soţul meu. Din păcate, numele de familie al fetiţei a rămas Corbu, încă nu l-am schimbat în acte...

Striveşte scurt ţigara în scrumieră şi încheie :

— Nu mai contează !

Îmi înfrînez dorinţa de a o întreba ce-i explică fetiţei cînd o întreabă cine-i tatăl ei şi fac mecanic altă remarcă:

— Lizica are ochii bunicii, ochii verzi ai Despinei Mangu.

— Aveţi dreptate, a moştenit ochii mamei mele.

Se reazemă de speteaza dormezei, pregătindu-se să scoată altă ţigară, apoi se încruntă, realizînd deodată că ceva nu este în ordine

— Mama a murit acum douăzeci şi cinci de ani. Cu-cios ! De unde ştiţi că avea ochii verzi ?

— Se întîmplă că ştiu exact. Numele meu nu vă aminteşte nimic ?

— Numele dumneavoastră ? Vişan... Vişan...

Sare de pe dormeză şi răsuceşte comutatorul de lîngă uşă. Încăperea este invadată de lumina crudă a două tuburi cu neon. Marieta mă examinează cu atenţie, din ce în ce mai surprinsă, bate din palme şi rosteşte cu glas răguşit :

— Bine, domnule, asta-i culmea ! Pur și simplu nu-mi vine să cred. Vișane, Vișane... Sigur că da, Teodor Vișan în carne și oase. Doru...

— Da, Doru.

— Zău că sînt caraghioasă, cum a fost posibil să nu te mai recunosc ? Mă știi de atîția ani... !

— Amănuntele recente nu le știu. Drumurile noastre nu s-au mai încrucișat... Arăt atît de schimbat ?

— Hmm ! Erai un băiețel costeliv și... teribil de timid. Sau poate mi se părea mie că erai timid, poate în realitate erai cu totul altfel. Au trecut o groază de ani... Hai, te implor, spune-mi adevărul, cum arăt ?

Îi scrutez încă o dată părul oxigenat, gleznele umflate, ridurile adînc săpate la coada ochilor și rotesc cu un entuziasm pe care sper să nu-l deslușească fals :

— Arăți grozav !

Murmură cu amărăciune :

— Nu mă amăgi... Am îmbătrînit. Vasăzică, te-ai făcut polițist. Nu m-aș fi așteptat la chestia asta din partea ta.

— De ce ?

— N-am avut impresia că erai un îndrăzneț. Mă rog... Poate îți place profesia pe care o practici. Eu nu m-am situat niciodată de partea cealaltă a barierei, vreau să spun că n-am ținut niciodată cu infractorii. Mă crezi, nu?

— Să zicem, deocamdată, că te cred. Vreau să știu unde se ascunde fratele tău. Dacă îmi spui unde îl găsesc, te cred că nu te-ai situat niciodată de cealaltă parte a barierei.

— Ți s-a încredințat cazul lui ? Hm ! Îmi voi da silința să te ajut, deși realmente nu văd cum aș putea să-ți fiu de folos. O cafea ? Un coniac ?

— Nimic.

— Înțeleg, n-ai voie să accepți nici o tratație. Nu insist... De ce nu m-ai convocat la sediul de care aparții ? Puteai să procedezi astfel, nu ?

Probabil nu-și dă seama că trimiterea și primirea unei convocări mi-ar fi răpit un timp deosebit de prețios.

— Puteam, îi răspund, strecurîndu-i tacit ideea că am făcut o concesie de dragul amintirilor comune din copilărie.

— Ei, cum a trecut timpul, murmură Marieta întristată. Visele, idealurile...

Tace brusc, deoarece a reapărut Vasilescu, îmbrăcat într-un costum de doc alb, cam strîmt, de-o croială demodată.

— Mamă dragă, eu am plecat...

Îmi aruncă o privire piezişă, temătoare, ceea ce mă îndeamnă să presupun că nu şi-a golit sacul, că a omis cel puţin un amănunt referitor la Mangu.

— Un moment, îi spun, oprindu-l cu un gest imperativ. Poate v-aţi mai adus aminte de ceva.

— Adică ?

— Ceva în legătură cu cumnatul.

— V-am explicat clar că nu l-am mai văzut de patru luni.

Pe obrazul buhăit şi neras i se iveşte un surîs viclean, înlocuit imediat de o expresie tîmpă.

— Nu vreau să mai aud de el ! Şi vă rog să ţineţi cont că la fel i-am spus şi tipului care m-a întrebat de...

Îşi muşcă buzele, derutat, punîndu-şi lacăt la gură.

— Vorbeşte odată ! Îl somează Marieta. Îţi atrag atenţia că n-avem secrete faţă de tovarăşul Vişan. Vorbeşte mai repede ! Ce-ai vrut să spui ?

— S-a mai informat cineva unde îl poate găsi pe Lică.

Îmi stăpînesc cu greu nerăbdarea, scot pachetul de *Kent*, i-l întind şi rostesc aproape cu indiferenţă:

— Cine şi cînd l-a căutat ?

Nu se grăbeşte să răspundă, alege tacticos o ţigară, se apleacă spre mine să i-o aprind, apoi murmură :

— Un tip...

— Cum îl cheamă ?

— Habar n-am. M-a acostat pe stradă şi...

— Cînd v-a acostat ?

— Să mă gîndesc puţin... Vasăzică, azi e joi. Chestia s-a întîmplat acum două zile, deci marţi. (Trage adînc din ţigară şi contemplă visător colacii albăstrii.) Să fi fost pe la ora prînzului, douăsprezece, douăsprezece şi un sfert. Marieta era plecată la serviciu, bineînţeles. Ieşisem în

curte, şedeam lîngă poartă, mă uitam la vecinul de vizavi. Ho căznea să-şi pornească maşina, o rablă, mă mir cum do nu o dă la fiare vechi... Şi atunci...

Marieta mi-a intuit desigur iritarea, deoarece îi ordonă bătînd din picior :

— Lasă maşina vecinului ! Tovarăşul Vişan vrea să ştie cine l-a căutat pe Lică.

— Mamă dragă, poate contează şi amănuntele.

— Contează, admit, stăpînindu-mă să nu-l iau de guler şi să-i tip să elimine înfloriturile.

— Bun. Vasăzică, m-a rugat vecinul să-l ajut să împingă maşina pînă porneşte motorul. L-am ajutat, am împins-o pînă în dreptul magazinului de textile, împreună cu un tip care tocmai trecea pe stradă. Pe urmă am făcut cale întoarsă, băgînd în buzunar... (Se uită cu teamă la nevastă-sa.) Ăăă... Da, intrasem în curte şi...

— Ce-ai băgat în buzunar ? intervine Marieta, mîniosă.

— Batista. M-am şters pe mîini, capota era plină de praf.

— Nu, nu, nu... Ai băgat în buzunar banii primiţi de la vecin. Parcă ne-am învoit să nu mai cerşeşti. M-ai făcut de rîs în tot cartierul.

— Nu i-am impus să mi-i dea, a binevoit omul să mă cinstească.

— Problema asta o vom discuta între patru ochi ! Mai departe !

— Cînd să închid poarta, aud că mă strigă cineva : „Hei, prietene, stai un minut. Tare mai eşti grăbit !“ Mă răsucesc şi-l văd pe tipul care împinsese maşina cu mine. „Ce doriţi ?“ îl întreb. Mă întreabă şi el : „Domnul Vasilescu ?“ „Exact“. „V-aş rămîne extrem de îndatorat dacă mi-aţi putea spune unde locuieşte în prezent Lică Mangu“. Ce mai calea-valea, l-am lămurit pe loc, cum v-am lămurit şi pe dumneavoastră, i-am explicat în doi timpi şi trei mişcări că nici eu şi nici nevastă-mea nu i-am mai zărit mutra prin preajmă, că nu l-am mai întîlnit de vreo patru luni, din seara cînd ne-am certat cu el. Mai mult nu ştiu !

— Doar atît aţi discutat ?

— Atît, pe cuvîntul meu. N-a părut prea convins, o fi crezut că înșir baliverne ; își mușca buzele și clătina din cap. Purta niște ochelari negri, de soare. A insistat : „Chiar nu știți unde locuiește ?“ „Nu știu, dom'le, dacă aș ști ți-aș spune...“ Și atunci a mormăit ceva și a scos un portofel brodat cu motive naționale... burdușit cu sute. Probabil avea impresia că dacă văd banii îmi dezleg limba. A tras din portofel o fotografie și mi-a arătat-o, astupînd-o pe jumătate cu degetul gros. „Asta-i, nu ?“ m-a întrebat pentru a fi mai sigur.

— Adică cine ?

— Cumnatu-meu, l-am recunoscut îndată, deși arăta mai tînăr, cu părul complet negru...

Își umezește buzele și reia precipitat, de parcă s-ar teme să nu fie dojenit :

— Atîta tot ! Tipul s-a mai uitat o dată la mine, cam neîncrezător, pe urmă a băgat fotografia la loc și dus a fost, a luat-o spre Precupeții Vechi. Mai mult zău că nu știu.

— Puteți să apreciați ce sumă avea în portofel ?

— Păi, după părerea mea, vreo șase-șapte miișoare.

— Cum arăta ? Ce înfățișare avea ? Mă interesează absolut totul. Ceea ce vă amintiți, desigur. Vîrsta, vocea, hainele, înălțimea, culoarea părului...

— De înălțime mijlocie și slab. Vîrsta, dehh... cam în jur de 60. Se ținea al naibii de bine, încă sprinten, mișcări iuți. Culoarea părului ? Albă, atît cît se vedea pe sub borurile pălăriei, o pălărie caraghioasă, cafenie, cu o panglică lată, albastră. Se potrivea panglica aia la pălărie ca nuca în perete. Vocea ? Mă rog... Obișnuită, nici răstită, nici răgușită, nici de scapet. Și era îmbrăcat cu un fîș maroniu, cam uzat. Altceva ? Ah, da, se folosea la mers de un baston, un fel de bîtă cu măciulie groasă, de alamă. Mi-aduc aminte că își ținea bastonul la subsuoara cînd a ajutat la împinsul mașinii.

— Mîinile ? N-ați observat ceva deosebit ? O verighetă ? Un inel ?

— Nu, îmi pare rău, n-am stat prea mult de vorbă cu el. Și au trecut două zile de-atunci... A, încă ceva. Mi s-a părut ciudat că purta trenci, acum în mijlocul verii. Pot să plec ?

Încuviinţez morocănos, cu un gest lent al capului. Marieta îşi scoate ochelarii şi-i depune pe marginea vitrinei ; fără ochelari arată mai bătrînă, parcă i-a pierit şi prestanţa dovedită în prezenţa bărbatului. Îşi lipeşte spinarea de speteaza dormezei, clipeşte mărunt şi mi se adresează cu glas domol, evitîndu-mi privirea :

— Să nu mă întrebi de ce m-am măritat cu el. Poate din milă... A intrat într-o seară în bodega unde lucrez. Pînă atunci nu-l mai văzusem. A băut vreo patru romuri mari, pe urmă a încercat să plece fără să achite consumaţia, s-o şteargă pe furiş. L-a înhăţat ospătarul, i-a cărat pumni cu nemiluita, abia l-am scos din mîinile lui. S-a agăţat de mine, plîngînd, jurîndu-se că va veni a doua zi să plătească... A revenit după vreo săptămînă. Drept să-ţi spun, uitasem complet de el. Mi-a întins banii fără nici un comentariu şi a ieşit.M-a aşteptat în aceeaşi seară în stradă, după ora închiderii... Se ţinea scai de mine, ca un cîine de pripas, şi-mi povestea drama vieţii lui. I se întîmplase o nenorocire, îi murise băiatul într-un accident de circulaţie, apoi îl părăsise nevasta. Lucrase la o cooperativă de mecanică fină. L-au concediat din pricina absenţelor tot mai dese. Bea enorm... Ştii, e meseriaş foarte priceput, are mîini de aur, puţini sînt ca el...

Mă abţin să-i spun că mîinile acelea de aur tremură în mod penibil. O privesc cum trage cu voluptate din ţigară, încruntată, posacă, şi deodată începe să mi se şteargă din memorie înfăţişarea superbă a fetei de odinioară.

— L-am primit în casă. De ce te uiţi ironic la mine ? Poate m-a flatat înverşunarea cu care se silea să-şi demonstreze sieşi că încă n-a ajuns o zdreanţă umană... Nu ştiu, nu ştiu... Poate chiar ar fi izbutit să redevină omul dinainte. S-a lăsat de băutură, şi-a reluat slujba, totul a mers normal pînă în momentul cînd i-a apărut Lică în cale. Şi pe Lică îl ştii, nu e cazul să-l mai descriu. Doamne, cît îl urăsc ! Da, îl urăsc ! El mi l-a băgat în suflet şi pe Ninel Corbu, el s-a făcut luntre şi punte să-l iau de bărbat şi tot el l-a făcut părtaş la matrapazlîcurile lui. Murdăreşte tot ce atinge... În ce porcărie s-a mai vîrît ?

— Furt calificat, trafic de valută şi altele.

N-avea rost să-i spun că în urmă cu două săptămîni mi se strecurase printre degete ca un ţipar. Mă simţeam deprimat, îmi pusesem mari speranţe în întîlnirea cu Marieta, îmi repetasem neîncetat că *ea trebuie* să cunoască ascunzătoarea lui frate-său. Iar acum îmi dădeam seama, disperat, că şi această cale se îndrepta în mod inevitabil către un impas. Îmi mai rămînea să încerc cea de a treia şi ultima posibilitate, să-l interoghez încă o dată pe Viorel Baniţă, zis „Calicu", unul dintre foştii complici ai lui Mangu, aflat în prezent la închisoare ; bănuiam de pe acum rezultatul acelui interogatoriu. Dezastruos ! În timpul cercetărilor, a culegerii de dovezi probatorii, precum şi la proces, Viorel Baniţă se ferise ca de foc să sufle vreun cuvinţel ce ar fi putut să-l implice pe Mangu.

— Mi-aduc aminte de un amănunt, spune Marieta smulgîndu-mă din gîndurile sumbre.

— Ce amănunt ? întreb, brusc înviorat.

— N-ar fi exclus să afli ceva despre Lică de la una din concubinele lui. Mai degrabă, una din fostele lui concubine. S-a mai adăpostit o dată în locuinţa ei, acum vreo patru-cinci ani. Dacă ai noroc...

Nădăjduiam cu ardoare să am parte măcar de un dram de noroc, să nu mă prezint cu mîinile goale în faţa căpitanului Panait, care mă avertizase cît se poate de limpede : „N-am chef să mi se mai reproşeze fanteziile tale, Vişane." În definitiv, avea perfectă dreptate.

Mă interesez plin de optimism :

— Unde locuieşte această ibovnică, sau fostă ibovnică a lui Lică ?

— Prin preajma Bisericii Armeneşti. Să mă gîndesc puţin, să-mi amintesc strada şi numărul...

Îmi spune adresa, apoi adaugă :

— Un bloc cu un singur etaj, un bloc destul de arătos. Din păcate, nu mai ţin minte numele ei. Nici măcar pe cel mic...

— Ocupaţia ?

— Lică se lăuda că femeia lui lucrează la un depozit de alimente. Cam aşa ceva... Sînt sigură că a pomenit de un depozit.

— Bine, bine, o găsesc eu, trebuie să dau de urma ei.

Mă ridic repede de pe scaun. Marieta se uită într-o parte, oftînd. Rostesc încetișor :

— Ai mustrări de conștiință ?

— Haida-de ! Nu vreau să mai aud nimic despre Lică. Trebuie să fie ţicnit dacă își închipuie că poate să scape. Bănuiesc că mai curînd sau mai tîrziu va fi arestat.

— Da, nu va putea evita rigorile legii.

Ieșim împreună în curte, ne îndreptăm agale către poartă și cînd ajungem în stradă Marieta îmi atinge ușor brațul și-mi spune :

— Dacă vei avea un răgaz vreodată, și dacă îți va fi sete, vino să bei o bere la bodega unde sînt responsabilă. Sau nu frecventezi localuri de categoria a doua ?

— Uneori... La revedere.

— Cu mine.

Mă îndepărtez grăbit, dar pe la jumătatea străzii întorc capul și mă uit înapoi. Marieta a dispărut din fața porții.

3

S-a strecurat lent înserarea, începe să se întunece, doar dunga liliachie ce colorează cerul la apus mai amintește de soarele turbat din cursul zilei ; arșița totuși nu s-a domolit, zidurile clădirilor varsă valuri de aer înfierbîntat, iar pietonii sînt mai numeroși și parcă mai agitați.

Înainte de a ajunge la locul unde am parcat mașina, intru într-o cabină telefonică și formez numărul sediului, cu intenția de a-i raporta căpitanului Panait informația obținută de la sora lui Mangu. Îmi răspunde bunul meu coleg și prieten, locotenentul Stratulat.

— Bătrîne, n-ai noroc, șeful a plecat de vreo zece minute, poate chiar mai puțin de zece minute. Eu m-am întors adineauri și țin să-ți destăinui că tocmai reflectam la sticlele de bere care mă așteaptă acasă, în frigider.

— Totdeauna ai avut baftă ! Cînd vei destupa prima sticlă, să-ți amintești că eu nu mi-am încheiat ziua de lucru. Și prevăd că n-am să o închei prea devreme.

— De data asta n-am baftă. Căpitanul mi-a lăsat vorbă să-l urmez. Mă pregăteam să ies, dacă sunai cu cîteva clipe mai tîrziu nu mă mai găseai la birou.

— Spre ce zări s-a îndreptat iubitul nostru șef ?

Îmi comunică adresa, la auzul căreia rămîn cu gura căscată ; căpitanul a pornit către imobilul în care locuiește fosta sau actuala concubină a lui Mangu. Înghit în sec, ștergîndu-mi sudoarea de pe frunte cu mîneca bluzei. Mă întreb foarte intrigat cum a reușit căpitanul să afle adresa aceea mai repede decît mine. In cabină stăruie o căldură infernală și o babă țîfnoasă bate cu fisa în geam, atrăgîndu-mi atenția să scurtez convorbirea. Sînt smuls din uimire de vocea tăioasă a lui Stratulat :

— Ai amuțit ? Mai ești pe fir ?

— Mai sînt. Și te asigur că n-ai să scapi de mine prea curînd. Ne vom întîlni la adresa respectivă.

— Ce să cauți tu acolo ? Nu te-a poftit nimeni. Ai misiunea ta bine determinată, pe care te sfătuiesc (glasul îi deveni al naibii de înduioșător) s-o execuți rapid, să dai de urma lui Mangu dacă ții neapărat să nu cazi complet și definitiv în dizgrația șefului.

— *Am înțeles, să trăiți !*

— În regulă, ne vom vedea mîine dimineață. Și, ca să n-ai impresia că sînt om rău, îți urez succes.

— Pariez pe oricît că ne vom întîlni foarte curînd.

— De, nu te știam catîr... Am șters-o, cazul ăsta de omucidere l-a întors pe dos pe căpitan. Și cînd e întors pe dos, știi și tu că este indicat să-i execuți ordinele cît mai prompt. Pe mîine !

Omucidere ?!

Vreau să-i cer amănunte, dar nu mai am timp, îmi răsună în timpan pocnetul neplăcut al receptorului trîntit în furcă. Fixez năucit peretele cabinei împodobit cu sute de mîzgălituri, pînă cînd se deschide ușa și baba înfuriată mă apostrofează :

— Termină, tinere, odată, nu mai sta la taclale !

— Scuzați...

Mă îndrept către mașină, mă trîntesc pe banchetă, unde rămîn înțepenit un minut sau două, la fel de năucit, obsedat de știrea comunicată de locotenentul Stratulat. Omucidere... Va să zică, îmi spun, în imobilul spre care a plecat căpitanul Panait s-a comis un omor... Poate ar fi cazul să-l mai sun încă o dată pe Stratulat, să-l întreb cine a fost ucis. Nu cumva chiar Mangu... ? Nu, imposibil, dacă

n-ar fi produs decesul său, Stratulat nu m-ar mai fi sfătuit cu atîta grețoasă înduioșare să continui căutarea lui Mangu. Atunci ? Oare există vreo legătură între concubina lui Mangu și persoana ucisă ? Îmi dau seama că nu are rost să formulez vreo ipoteză înainte de a sosi la locul faptei. Și sînt obligat să pornesc într-acolo, nu îmi este permis să neglijez informația furnizată de Marieta Vasilescu.

Răsucesc cheia de contact și mă încadrez cu abilitate în șirul vehiculelor ce circulă pe Calea Moșilor.

Clădirea căutată se găsește pe la jumătatea unei străzi scurte, ferită de zgomotele traficului rutier. Dinaintea porții impozante, înalte, cu dantelărie sofisticată de fier forjat, staționează patru mașini : *Dacia* neagră cu care a sosit căpitanul Panait, mașina laboratorului de criminalistică, *Trabantul* deșelat al medicului legist Mitran, *Skodița* procurorului Merișoiu și duba sinistră a Institutului Medico-legal, dubă ce mă înfioară de cîte ori o zăresc parcată undeva. Unor profani (și majoritatea cetățenilor sînt profani în materie de criminalistică) intervenția miliției li s-ar putea părea nedorită, acaparatoare, chiar brutală ; pentru mine înseamnă altceva, știu că începutul fiecărei anchete se înscrie într-o tehnică bine stabilită, invariabilă, deseori banală ; în mod surprinzător, complicațiile se ivesc mai tîrziu, după ce se stabilesc primele coordonate.

Ceva mai departe, spre colțul clădirii, se află încă o mașină, acoperită cu o husă cărămizie. Opresc în spatele ei, cobor și-mi plimb privirile peste ferestre ; toate sînt luminate, ceea ce demonstrează că majoritatea locatarilor sînt acasă și că au și luat cunoștință de decesul unui vecin de-al lor. Am avut ocazia de nenumărate ori să mă conving că veștile proaste se răspîndesc mult mai repede decît cele bune.

Razele unui felinar plantat la vreo zece metri distanță de mine împrăștie cu zgîrcenie o lumină de culoarea șofranului. Aud o tuse seacă, înăbușită parțial în căușul palmei, venind din imobilul de peste drum, un bloc cu șase etaje și două scări. Întrezăresc la etajul al patrulea o mogîldeață, bărbat sau femeie, stînd cu coatele rezemate de balustrada unui balcon ; nu izbutesc să disting obrazul curiosului sau curioasei, fațada blocului fiind cufundată în beznă. Îmi notez în minte locul. Va trebui ca persoana

respectivă să fie audiată. Poate reprezintă un martor ocular important, poate chiar în momentul de față asistă la o scenă interesantă din punctul de vedere al echipei judiciare.

Din clădirea în care s-a comis crima tocmai iese procurorul Merișoiu. Nu vreau să-l întîlnesc, aștept să se urce în *Skodiță* și să se depărteze, apoi mă îndrept îngîndurat către poarta cu dantelărie de fier, întrebîndu-mă care va fi reacția căpitanului Panait cînd voi răsări dinaintea lui pe neașteptate. Exact în clipa cînd apăs pe clanță, se deschide portiera *Daciei* negre și vocea groasă a plutonierului Tănase mă interpelează :

— Pe cine căutați ?

Mă întorc iritat ; ochii îmi sînt izbiți de fasciculul puternic al unei lanterne.

— A, dumneavoastră sînteți... E-n regulă. Mi s-a părut că vă furișați.

— Chiar că ți s-a părut.

— Tovarășul căpitan este la demisol. Culoarul din dreapta. Am primit ordin să-i legitimez pe toți cei care intră sau care ies din casă.

— Normal...

Becul din plafonul înalt al holului se luptă în zadar cu obscuritatea emanată de pereții zugrăviți într-un albastru stins. Mă apropii de cutiile poștale fixate pe peretele din stînga ușii ; de mărimi și culori diferite, sînt aliniate unele sub altele, patru sus și patru jos ; cinci poartă nume de femei.

Încerc să ghicesc care din persoanele de sex feminin ar fi tentată să întrețină relații intime cu Mangu ; în momentul cînd ajung la concluzia genială că n-are rost să mă joc de-a Mafalda, percep un foșnet deasupra, înalț capul și dinaintea ochilor care s-au obișnuit cu semi-întunericul mi se înfățișează chipul palid și îngust al unei tinere ; se află lîngă balustrada hochparterului și se holbează la mine, parcă fascinată și totodată speriată de o apariție stranie. Păru-i lung, cu reflexe roșcate, încadrează un obraz armonios, aproape perfect de armonios dacă n-ar fi ușor deformat de cuta adîncă dintre sprîncene și de freamătul neîncetat al nărilor.

Urc în grabă treptele, mă opresc lîngă ea și întreb la noroc :

— Miriam Vîrtosu ?

— Nu. Vai, ce m-ați speriat !

— Semăn cu un monstru ?

Scutură capul și rostește nervoasă :

— Lăsați gluma. Dumneavoastră nu știți ce s-a întîmplat ?

— Dacă îmi spuneți, am să știu.

— S-a descoperit un om mort la demisol. Acolo, jos... (Își apasă palmele pe piept, scăpînd un suspin.) Și acum... acum au venit de la miliție pentru cercetări, vă dați seama în ce situație penibilă sîntem puși. Mama e plecată în oraș, abia aștept să se întoarcă, să o anunț că noi nu...

Se întrerupe ținîndu-și buzele cărnoase, frumos conturate, și-mi aruncă o privire suspicioasă.

— Ce să o anunțați ?

— Vreau să-i spun... Știți, noi n-avem nici o vină.

— Atunci nu e cazul să vă faceți griji.

— Credeți ? Bine ar fi dacă și cei de la miliție ar gîndi la fel. Mortul a fost găsit în magazia noastră, închis într-un dulap. Iar noi, adică eu și mama, n-am mai intrat demult acolo, deci nu putem fi bănuite de... Înțelegeți ?

— Înțeleg.

— M-ați liniștit cît de cît. Pe doamna Vîrtosu o puteți găsi în apartamentul 6. La etaj. De fapt, ultimul...

— E singură ?

— Asta-i bună ! Nu cumva aveți impresia că înregistrez eu cine vine și cine pleacă din locuința ei ? Nu-mi pasă de treburile altora. Nu mă interesează ce face doamna Vîrtosu !

— M-ați înțeles greșit, sau poate nu m-am exprimat eu clar. Voiam să vă întreb dacă are familie. Soț ? Copii ?

— N-are pe nimeni.

Mă gîndesc că este foarte puțin probabil, poate chiar imposibil ca fetișcana dinaintea mea, sau mama ei, să fie concubina lui Mangu. Mi se pare cît se poate de firesc ca Mangu să nu înfrunte riscul de a se adăposti într-o locuință ocupată de mai multe persoane. Îmi rămîne deci posibilitatea de a-mi încerca șansa cu Miriam Vîrtosu... și cu celelalte.

Între timp, tînăra a dispărut în apartamentul marcat cu numărul 1, pe a cărui uşă este fixată o placă de bronz ce informează : Alexandra Călan — economistă.

Urc la etaj (cum m-a îndrumat frumoasa speriată), aprind lumina de lîngă scară şi constat că numele Miriam Vîrtosu este tipărit cu litere de-o şchioapă pe o carte de vizită ţintuită pe uşa aflată la doi paşi de mine ; o uşă masivă, din stejar lăcuit, împrejmuită de rame ce imită coloana infinitului. Prin vizor se prelinge o şuviţă gălbuie de lumină. Ezit puţin, apoi apăs decis pe butonul soneriei, ferindu-mă să stau în faţa vizorului : spre surprinderea mea, încă înainte de a ridica degetul de pe buton, din spatele uşii răzbate o voce feminină, tăioasă, guturală :

— Ce doriţi ?

— Doamna Miriam Vîrtosu ?

— Da. Ce doriţi de la mine ?

— Am fost rugat să vă transmit cîteva cuvinte.

— Mă pregăteam să fac baie. Cine v-a trimis aici ?

— Vă rog, deschideţi, nu putem discuta în felul acesta.

Scurtă pauză, în timpul căreia pîndesc cu auzul încordat răspunsul femeii cu voce guturală.

— Treceţi dinaintea vizorului, să vă văd. Sînt singură, nu-mi pot permite să primesc pe oricine.

Dacă Mangu luase legătura cu ea, nu era deloc exclus să-i fi descris înfăţişarea mea, avertizînd-o să se poarte în consecinţă. Îmi pun la repezeală ochelarii de soare şi-mi acopăr capul şi fruntea cu o şepcuţă de pînză, pe care o ţin în permanenţă în buzunarul bluzei, apoi mă postez unde mi s-a cerut, arborînd un zîmbet cît mai cuceritor. După vreo zece secunde, ce mi se par o eternitate, aud cheia răsucindu-se în broasca yale, clinchetul unui zăvor, pe urmă uşa se întredeschide atît cît să strecori prin ea un creion, blocată de un lanţ de siguranţă, foarte gros.

— Vă baricadaţi, nu glumă, constat.

— Aşa îmi place mie ! Spuneţi repede ce aveţi de spus: Cine v-a trimis la mine ?

— Marieta Vasilescu.

— Aha, şi-a adus aminte în fine de...

Desface lanţul, deschide uşa ceva mai mult şi mă măsoară cu o privire cercetătoare. Izbutesc să-i zăresc chipul; o frumuseţe vulgară, pungi pronunţate sub ochii căprui,

lunecoşi, machiaj ultragios, coafură savantă. Nu pare să fie prea impresionată de candoarea surîsului ce nu-mi părăseşte faţa mascată pe jumătate de ochelari şi de cozorocul şepcuţei. Se răsteşte :

— Ascult ! Despre ce-i vorba ?

— Nu putem discuta pe prag, ne aud vecinii, stimată doamnă.

— Care vecini ? Hodorogii de-alături ?

Îmi frămînt mintea pentru a rosti un argument cît mai plauzibil, pentru a inventa o frază care să-i înmoaie cerbicia ; în clipa următoare, răsună bubuitul uşii de la intrarea în imobil, continuat de paşii repeziţi ai locotenentului Stratulat, al cărui mers l-aş recunoaşte şi în somn. Prind prilejul din zbor şi şoptesc grăbit, conspirativ :

— Nu pot să stau prea mult, se întîmplă ceva urît la demisol, am zărit maşina miliţiei la poartă.

Argumentul o convinge, se dă la o parte, făcîndu-mi semn să intru. Răsuflu uşurat, îmi scot cu o mişcare de prestidigitator şepcuţa şi ochelarii şi întreb răspicat :

— Nu mă recunoaşteţi ?

— Băiete, la ora asta nu-mi arde de bancuri. Care-i povestea ? Transmite-mi ce ai de transmis, pînă nu mă răzgîndesc şi te dau afară în brînci.

Este cu cîţiva centimetri mai înaltă decît mine, în vîrstă de aproximativ 35 de ani ; trup îndesat, cu tendinţă de îngrăşare, bărbie agresivă, o aluniţă pe obrazul stîng ; poartă o rochie vişinie, fără mîneci, ce-i dă la iveală braţele viguroase, ca de halterofil, la gît îi atîrnă un pandantiv ce pare a fi din aur curat şi este încălţată cu nişte pantofi ce trebuie să fi costat o groază de parale. Face un gest de nerăbdare, atingînd cu cotul un mantou de nutrii atîrnat în cuierul din vestibul. Îmi stăpînesc o tresărire de satisfacţie. În spatele mantoului am zărit o banală plasă din sfoară, al cărei conţinut (cinci pachete de ţigări *Naţionale)* îmi strecoară în suflet o undă de speranţă. Apreciez că nu este ea femeia dornică să fumeze cele mai ieftine ţigări şi ştiu cu precizie că Mangu are o deosebită predilecţie pentru *Naţionale,* pe care nu le-ar schimba cu altele pentru nimic în lume.

— Ei ? Mi se răceşte apa în cadă. Ce facem ? Stăm şi ne admirăm ? N-am timp de pierdut.

Nici eu n-am timp de pierdut, deci atac frontal :

— Am treabă cu Lică Mangu.

Nu i se clintește nici un mușchi de pe față și nici măcar nu clipește. Poate se aștepta ca într-o zi să vină cineva și să se intereseze de Mangu. Murmură fixîndu-mă cu privire candidă :

— Habar n-am ce-i cu Lică...

Îmi pronunț numele și-i arăt legitimația.

— De la miliție, vasăzică.

Își încrucișează brațele pe piept și debitează monoton, ca pe o lecție învățată pe de rost :

— Cîndva, l-am cunoscut foarte bine pe Mangu. Subliniez : *cîndva*. A locuit aici o perioadă.

— Cînd a locuit ?

— Să tot fie vreo trei ani de-atunci. Nu mai știu nimic, absolut nimic despre Lică. Îmi datorează niște bani, o sumă destul de frumușică. Sînt la fel de interesată ca și dumneavoastră să aflu locul unde poate fi găsit. Chiar v-aș ruga să mă anunțați dacă dați de urma lui.

— Ar fi interesant de știut cine pe cine îl va anunța mai întîi. Ce ziceți, facem o prinsoare pe tema asta ?

— Am impresia că vă bateți joc de mine. Mangu...

— Da, Iulian Mangu, zis „Pleașcă", zis „Nașu", infractor recidivist. Vă înștiințez că dețin un mandat de arestare pe care este scris numele lui. Iar dacă tăinuiți locul în care se ascunde, sînteți pasibilă de complicitate.

— Mă rog... Nu tăinuiesc nimic.

Iritat de faptul că nu izbutesc să o impresionez, citez cu gravitate articolul respectiv din codul penal. Îmi adresează un zîmbet strepezit și-mi spune :

— Tovarășe locotenent, vreau să vă demonstrez că n-am nici un amestec. Vă rog să vă convingeți personal că Mangu nu e în locuința mea. Intrați, îndrăzniți !

Împinge ușa următoare, invitîndu-mă stăruitor să pășesc într-o cameră de zi, apoi deschide cu gesturile mieroase ale unui ghid dornic să-și epateze vizitatorii și celelalte uși, a dormitorului, a sălii de baie, a bucătăriei, chiar și ușile unui dulap și ale unei vaste cămări.

Pe raftul din sala de baie stau aliniate ca în vitrina unei parfumerii o sumedenie de *spray*-uri, de cutiuțe cu farduri, de flacoane mari și mici ; observ cu regret că prin-

tre ele nu se află nici cel mai mărunt obiect ce ar putea fi întrebuințat de un bărbat. Cercetez posac imensul garderob ticsit cu lenjerie și cu pantofi ; nici urmă de veșminte sau de încălțăminte bărbătească.

— Vă rog, îmi strigă Miriam din camera de zi, uitați-vă și sub paturi, să nu rămîneți cu vreo îndoială.

Mă uit, firește, constatînd că nimeni nu se ascunde sub ele ; unul din paturi e răvășit, celălalt neatins, cu cuvertura perfect netezită.

Îmi stăruie în gînd imaginea plasei cu țigări *Naționale*, atîrnată în cuierul din antreu.

Revin în prima cameră, mă așez într-un fotoliu impresionant de comod și mă uit la Miriam Vîrtosu, care stă în picioare, lîngă calorifer, și-mi susține privirea cu indiferență, cîteva clipe, apoi se așază și ea în celălalt fotoliu, picior peste picior ; marginea rochiei i se saltă cu o palmă deasupra genunchilor solizi, trandafirii. Se lasă încet pe spetează, își umezește buzele și mă întreabă cu un ton vesel :

— V-ați lămurit ? Mai doriți ceva ?

— Susțineți că nu l-ați mai întîlnit pe Mangu de trei ani ?

Nu se grăbește să-mi răspundă, întinde brațul și ia de pe măsuța de alături un pachet de țigări *Marlboro* și o brichetă aurie, extraplată, aprinde o țigară și, după ce expiră zgomotos fumul, vorbește :

— Susțin cu toată tăria. Probabil nu mă credeți. V-aș sugera să stați de vorbă și cu alți locatari, să vă interesați dacă l-au văzut, să le arătați o fotografie de-a lui Lică. Un om nu poate fi ascuns ca un ac într-un car cu fîn. Sînteți de acord, nu ? Repet, a locuit la mine în urmă cu trei ani și, din nefericire, a șters-o fără să-și ia rămas bun, în lipsa mea. Îmi datorează niște bani, v-am mai spus.

— Și nu v-a căutat de curînd ?

— Nu. Nu...

Continui să fiu obsedat de cele cinci pachete de Naționale din antreu și sînt din ce în ce mai convins că Miriam Vîrtosu le-a cumpărat pentru Mangu. Mă ridic încet din fotoliu, încercînd să mă obișnuiesc cu ideea că am dat greș și de astă dată. Nu-mi rămîne altceva mai bun de

făcut decît s-o supravehgez în zilele următoare pe Miriam Vîrtosu, cu strictețe, în mod constant, să o urmăresc pînă cînd mă va conduce la ascunzătoarea „omului meu". Sînt smuls din gînduri de două bufnituri lungi, două bătăi în dușumea, provenind din apartamentul de dedesubt.

Oare să fie vorba de un semnal ?

Le-a auzit și femeia din fața mea. Se posomorăște, aprinde și stinge bricheta de două-trei ori, ca să-și facă de lucru, apoi o strînge în pumnul stîng cu putere, cu atîta putere încît nodurile degetelor i se albesc. Clatin dojenitor din cap, exact cînd răsună cea de a treia lovitură în tavanul apartamentului de dedesubt.

— Ce-a fost asta ?

— La ce vă referiți ?

— La zgomotele pe care le-ați auzit clar. Cine locuiește jos ?

Murmură ceva de neînțeles și un tic începe să-i anime pleoapa dreaptă.

— Credeți că va fi dificil să aflu numele locatarului respectiv ?

— Apartamentul e gol. De fapt, este ocupat de un inginer, dar acum lipsește, este plecat în străinătate, are un contract de lucru în nu mai știu ce țară din Africa. Și nu mă interesează ce se întîmplă în apartamentul lui.

— Pariez o sută contra un leu că vă interesează enorm. Cineva v-a transmis un semnal, vrea să vă anunțe ceva, poate vă cheamă acolo.

— N-are cine să mă cheme.

— Mergem împreună !

Se scurg momente lungi de tăcere plină de tensiune. Miriam pare încremenită, parcă nici nu mai respiră, figura i-a căpătat o nuanță pămîntie, zvîcnetul pleoapei a încetat. În fine, emite un șuierat profund, răgușit, aspru, închide ochii și trîntește o înjurătură întortocheată, o suită de cuvinte de o trivialitate ce ar putea să șocheze pe cel mai ordinar derbedeu ; apoi aruncă țigara în scrumieră, izbește cu pumnul în rezemătoarea fotoliului și începe să se văicărească :

— Doamne, ce ghinion ! Ce ghinion scîrbos ! Nebunul ăla a bătut în tavan tocmai acum, l-au apucat pandaliile, n-a mai avut răbdare să aștepte măcar un minut...

Sînt invadat brusc de o colosală satisfacție ; în sfîrșit, îmi spun, iată-mă ajuns la capătul misiunii, în curînd voi sta față în față cu Mangu. Concubina lui continuă să se jeluiască, obrazul îi este răvășit de spaimă, rujul de pe buze i s-a stricat, rimelul i s-a înmuiat, coafura complicată pare acum o perucă așezată strîmb.

— Ce bezmetic ! Blestemată să fie ziua cînd mi s-a făcut milă de el ! Inginerul Matei mi-a lăsat mie cheile apartamentului, să aerisesc din cînd în cînd, să ud ficusul. Și eu... eu...

— Îmi închipui. Ți-a venit ideea strălucită și totodată nefericită să-l adăpostești acolo pe Lică, deși erai la curent cu faptul că este căutat de organele de miliție.

— Nu, nu știam asta, vă dau cuvîntul meu de onoare că habar n-aveam că umblați după el, că a făcut iar o tîmpenie. Mi-a căzut în genunchi, s-a jurat pe toți sfinții că e urmărit de un fost complice, pentru o răfuială, că trebuie să se facă nevăzut o perioadă.

— Ce complice ?

— Nu mi-a spus numele lui.

— Coborîm îndată. Are și el o cheie ?

— Are. Iese în fiecare noapte, iese înainte de a se lumina de ziuă, să se mai dezmorțească, să facă cîțiva pași cînd se potolește agitația din bloc și de pe străzi. De două zile mănîncă numai mezeluri.

— Perfect ! Are să-i cadă bine ciorba de la penitenciar.

Se ridică gemînd, scoate din sertarul unui birouaș o cheie yale, își aruncă pe umeri un șal de cașmir și se uită în jur cu o privire năucă, de parcă s-ar teme că nu se va mai întoarce în locuință pînă la sfîrșitul vieții.

— N-aș putea... Nu-mi permiteți să rămîn aici ?

— Categoric nu ! Ai putea să-i transmiți un semnal.

Îmi întinde cheia, traversăm împreună antreul ; coboară treptele cu mișcări sacadate, cu umerii țepeni, ca în transă. Cînd ajungem în fața apartamentului numărul 2, îi fac semn să se distanțeze de mine, descui, străbat tiptil antreul și apăs pe clanța celei de a doua uși, intrînd în camera de zi ; arde numai o lampă de perete cu un bec lumînare, mat, iar Mangu stă la fereastră ; în picioare, cu spatele la mine, uitîndu-se în stradă printre marginile perdelelor. Se răsucește brusc în clipa cînd apăs pe comutator și începe-

rea este invadată de lumina necruțătoare a celor trei becuri din plafon.

— Gata, îi spun, s-a terminat reprezentația. Pregătește-te să părăsești scena !

Cîteva secunde rămîne gîrbovit, măsurîndu-mă prostit, cuprins de panică, pe urmă o zărește în vestibul pe Miriam Vîrtosu și șuieră cu glasu-i subțirel, de adolescent în formare :

— Căței ! M-ai vîndut !

Îl întrerup :

— Echiparea, plecăm imediat.

Înclină ușor fruntea, ia de pe speteaza unui scaun o pereche de pantaloni din velur și o cămașă cadrilată, întrebînd cu un rînjet :

— Îmi dați voie să trec în baie, să mă schimb ?

— Îți dau. Lasă ușa deschisă.

Poartă o pijama ce aparține desigur inginerului aflat în străinătate ; bluza îi atîrnă mai jos de genunchi, manșetele pantalonilor sînt răsfrînte de cîteva ori, seamănă cu un clovn ratat, acrit și teribil de sceptic în privința aplauzelor.

Stau aproape de el pînă se îmbracă, apoi îl poftesc să întindă mîinile, scot cătușele și i le prind de încheieturi. Schițează un zîmbet de dispreț.

— Vă e frică să n-o roiesc iar ?

— Gura !

— Bine, bine, cunosc placa, nu-i nevoie să țipați. Știu că am pierdut partida.

Își recapătă subit înfățișarea pe care i-o cunosc toți credulii escrocați de el, aerul acela umil, chiar cumva pios, de copil nenorocit, orfan, lovit de soartă, înfățișare cu care îi înșală aproape întotdeauna pe naivi, cărora le vine greu să creadă că au de-a face cu un infractor înrăit, cu un recidivist. Deși a împlinit de curînd 49 de ani, nu are nici un fir de păr alb, este pirpiriu, spîn, cu obrazul puțin vinețiu și cu ochii ca tăciunele. Nu-i cazul să-mi frămînt mintea cu ceea ce se petrecuse în sinea sa cînd auzise mașinile oprind în fața porții și cînd văzuse intrînd în bloc mai multe persoane, printre care îl recunoscuse desigur pe căpitanul Panait, prin biroul căruia trecuse nu doar o dată, cu prilejul interogatoriilor. Probabil îl cuprinsese o spaimă

neţărmurită, nu mai fusese în stare să reziste tensiunii, ciocănise în tavan cu intenţia de a-şi chema concubina (să se sfătuiască cu ea) convins că datorită lui se producea desfăşurarea aceea de forţe. Şi, cu siguranţă că îl recunoscuse şi pe locotenentul Stratulat.

Păşeşte înaintea mea, supus ; Miriam Vîrtosu se dă la o parte din calea lui ,spontan, foarte palidă, şi-şi acoperă tute faţa cu palmele cînd Mangu o scuipă.

— Tîrfă împuţită !

Îl apuc de braţ şi-l depărtez de Miriam.

— Fără accese de efuziune sentimentală !

— Nu te-am turnat eu, Lică, se grăbeşte ea să se justifice, tu ai bătut în tavan şi atunci...

— Da, spuse Lică, dintr-o dată pe un ton moale, am fost un cretin. Abia acum înţeleg...

— Pe fericirea mea dacă am scos vreun cuvînt. După ce ai bătut în tavan am spus că umblă după tine unul cu care ai stat la umbră, că vrea să te înţepe. Exact cum ai zis tu.

— Aşa i-am zis, îmi confirmă Mangu. Ea n-are nici o vină, nu ştia că mă caută miliţia.

În treacăt fie zis, mi se pare cam ciudat că renunţă să o mai afurisească, dar pe moment nu acord importanţă acestui amănunt.

Îi atrag atenţia lui Miriam Vîrtosu să rămînă la dispoziţia noastră, încui apartamentul, apoi cobor scara în urma lui Mangu, care se înţepeneşte deodată cînd realizează că nu ieşim din imobil. Probabil se aştepta să-l conduc la arestul sediului.

— Hai, îi zic, mergem întîi la demisol, să facem o scurtă vizită de curtoazie unui vechi *amic* de-al tău.

Mă refer la căpitanul Panait, căruia vreau să-i raportez numaidecît îndeplinirea cu succes a misiunii.

— Ce amic ? (Îi tremură bărbia şi-i clănţăne dinţii.) Nu cunosc pe nimeni din blocul ăsta.

— Hai, hai...

Pornim de-a lungul culoarului în formă de L şi, după cotitură, ne oprim în pragul primei încăperi, a cărei uşă este larg deschisă ; o odaie de vreo 12 metri patraţi, luminată puternic de reflectoarele echipei tehnice ; căpita-

nul, postat lîngă prag, se întoarce pe jumătate şi crisparea de pe obrazu-i foarte ridat se transformă într-un zîmbet comic la vederea lui Mangu.

— Ia te uită ! Ia te uită ! exclamă el. O cunoştinţă veche pe care nu prea speram să o reîntîlnesc atît de curînd.

Îşi pipăie involuntar buzunarul unde ţine ţigările şi murmură adresîndu-mi-se :

— Vasăzică, l-ai înhăţat ?

— Da.

— În regulă. Nu te felicit, s-ar putea să te deochi şi mai am revoie de tine. La ce te holbezi ?

— La tipul din dulap.

Fizionomia mortului, mai degrabă profilul lui, nu-mi spune nimic revelator, şi nici nu mă zdruncină faptul că este înghesuit, încovoiat într-un dulap strîmt, cu braţele încrucişate pe abdomen, cu fruntea proptită de genunchi. Privirea îmi este atrasă ca de un magnet de cele două obiecte aşezate pe taburetul de lîngă dulap : o pereche de ochelari de soare şi o pălărie. Ambele obiecte îmi readuc în minte un fragment din descrierea furnizată de bărbatul Marietei, referitoare la insul care îl căutase cu două zile în urmă pe Mangu : „...o pălărie caraghioasă, cafenie, cu panglică lată, albastră. Se potrivea panglica aia la pălărie ca nuca în perete.“ Iar înainte de asta, precizase : „Purta nişte ochelari negri, de soare.“

Îl trag pe Mangu în încăpere, aproape de dulap.

— Uită-te foarte atent la victimă. Ce părere ai ?

Se uită două-trei secunde, parcă hipnotizat, umezindu-şi cu vîrful limbii buzele crăpate, gîfîind, înghite în sec şi execută deodată un salt spectaculos către peretele opus, cît mai departe de mine. Degetele i se agită necontenit, respiraţia i se accelerează, umerii îi sînt zguduiţi de fiori.

— Ei ? Ai amuţit ?

— Pe mine să nu mă băgaţi în rahat ! Mie să nu-mi înscenaţi porcăriile din astea. Să nu-mi băgaţi pe gît un omor !

— Îl cunoşti foarte bine, nu-i aşa ?

— Îl cunosc. Multă lume îl cunoştea. Nu i-am făcut eu de petrecanie.

Căpitanul Panait, care a urmărit scena cu deosebit interes, îl întreabă :

— Cînd ai stat de vorbă cu el ultima oară ?

— Nu mai ţin minte ! Demult...

— Înseamnă că ştii şi cum se numeşte, conchide Stratulat.

— Pavel.

— Şi mai cum ?

— Numele de familie nu mi-l mai amintesc. L-am cunoscut prin 75, la pîrnaie... Noi îi ziceam Pavelică Beneficiu... Mi se pare că fusese ospătar pe litoral.

Mai mult nu putem scoate de la Mangu, s-a retras în spatele unui mutism înverşunat, stă lipit de perete, dîrdîie, refuzînd să răspundă la alte întrebări. Căpitanul îl cheamă pe plutonierul Tănase şi i-l dă în primire pe arestat. Înainte de a ieşi, Mangu întoarce capul şi mă priveşte lung, cu disperare imensă, şi parcă şi cu un fel de imputare amară.

— Îl vom interoga mîine, spune căpitanul. Sînt convins că vor ieşi la iveală amănunte interesante. Cum l-ai descoperit, Vişane ?

Îi relatez concis convorbirea cu sora lui Mangu, vizitarea locuinţei concubinei, fără să omit, bineînţeles, întîmplarea datorită căreia Vasilescu îl întîlnise pe bărbatul ce zăcea acum în dulap. Stratulat răbufneşte cu invidie teatrală :

— Mare băftos mai eşti ! Te-ai născut în zodia porcului. Pe mine nu mă ajută norocul...

— Lasă aiurelile, îl pune la punct căpitanul, apoi, dîndu-se la o parte din calea medicului legist mi se adresează :

— Deci acest Pavel îl căuta pe Mangu, dorea să discute cu el neapărat.

— Sigur. Şi l-a găsit, cred eu, fiindcă în momentul de faţă se află chiar în imobilul unde se ascundea Mangu. Probabil în timpul discuţiei a intervenit o neînţelegere între ei... o ceartă, un scandal terminat tragic, cu uciderea lui Pavel.

— După cîte observ, presupui că Mangu ar fi făptaşul.

— De ce nu ? Mangu reprezintă în mod categoric suspectul numărul 1. (Şovăi puţin.) Deocamdată suspectul numărul 1.

— Ehe, bombăne Stratulat, mă bate gîndul că încă n-ai învăţat să deosebeşti un suspect de un adevărat vinovat.

— Pavel Beneficiu îl căuta acum două zile pe Mangu.

— Şi ce-i cu asta ?

— Iar Mangu i-a explicat concubinei că este nevoit să se ascundă deoarece se teme de un fost complice. Nu ţi se pare că episoadele se înlănţuiesc în mod logic ?

Stratulat înalţă din umeri, iar căpitanul murmură :

— Se înlănţuiesc şi nu prea. Cum de l-a dibuit atît de rapid Pavel Beneficiu pe Mangu ?

— Probabil că nu numai Marieta Vasilescu bănuia că fratele ei se adăposteşte în locuinţa lui Miriam Vîrtosu.

— Da, probabil... Cuvîntul ăsta nu-mi place deloc.

Nici mie nu-mi plăcea, însă mă abţin să formulez vreun comentariu.

Legistul îşi scoate mănuşile de cauciuc, le depune într-o pungă de plastic şi ne informează : ,

— Decesul s-a produs în urmă cu aproximativ 24 de ore, adică ieri seară, între orele 21—21,30, din pricina unui puternic şoc cranian, a unei lovituri aplicate cu un obiect contondent deasupra urechii stîngi, în zona osului temporal. Vă voi furniza amănunte în plus după efectuarea necropsiei. Nu-i exclus ca victima să se fi aflat în stare de ebrietate în clipa cînd a fost doborîtă. Hainele sale încă degajă un vag miros de alcool.

Rupe cu gesturi tacticoase ambalajul unei gume de mestecat, bagă guma în gură, ambalajul în buzunar, apoi arată spre sticla goală de pe dulap ; o sticlă de rom *Jamaica.*

— Poate a golit-o împreună cu asasinul... Am să vă spun ce fel de alcool a ingurgitat, după ce-i voi analiza conţinutul stomacului. Cam atîta, deocamdată... (Se întoarce spre specialiştii echipei tehnice.) Pot să-l iau în primire ?

— Puteţi, răspunde unul din ei. Nouă ne trebuie doar hainele.

— Bun, mie îmi trebuie trupul gol-goluţ, aşa cum a venit pe lume.

În curînd încăperea deveni mai puţin aglomerată, plecară tehnicienii, apoi legistul însoţit de cei doi brancardieri ce transportau cadavrul.

Căpitanul ne privește rînd pe rînd, de parcă s-ar aștepta să-i oferim imediat niște dovezi revelatoare, despăturește o hîrtie și ne spune :

— Avem aici lista veșmintelor purtate de victimă și a obiectelor găsite prin buzunare.

I-o înmînează lui Stratulat, care o parcurge încurcat, bombănind.

— Nici un act din care să reiasă identitatea celui ucis. Cîteva tichete de tramvai și de troleibuz, o lamă de ras, un plic cu chibrituri, două chei, un pix, o pereche de zaruri, modesta sumă de 56 lei, precum și o fotografie ruptă pe jumătate ; fragmentul rămas îl reprezintă pe Pavel Beneficiu.

— Ceea ce pare să demonstreze, reia căpitanul, că asasinul a avut intenția să nu cunoaștem prea repede identitatea victimei.

— Așa se pare, admite evaziv Stratulat.

— Nu ține, intervin.

— Ce nu ține ? se miră căpitanul.

— Nu se potrivește cu presupunerea mea, conform căreia Mangu ar fi vinovatul.

— De ce ?

— În primul rînd, Mangu ne-a dezvăluit pe loc numele mic și porecla celui ucis. În al doilea rînd, dacă el este făptașul, și-ar fi dat seama că îndepărtarea unor acte nu ne va pune piedici serioase în privința aflării datelor personale ale victimei. El știa că Pavel Beneficiu are cazier și că revelarea amprentelor ne va face cunoscută și identitatea.

— Da, este de acord căpitanul. Mangu e un infractor versat... În altă ordine de idei, dacă ne amintim ceea ce a povestit bărbatul Marietei despre Pavel Beneficiu, lipsește ceva de pe această listă. O sumă de bani.

— Poate i-a cheltuit înainte de a fi omorît, sugerează Stratulat.

— Posibil...

Tușește pentru a-și drege vocea și reia cu ton didactic :

— Cadavrul a fost descoperit datorită unei întîmplări. O femeie care a locuit cîndva în această cameră și care vine cam o dată pe săptămînă pentru a face curățenie în apartamentul numărul 1 a coborît aici să caute ceva în

cufărul de sub fereastră. A zărit îndată mortul, deoarece ușa dulapului era întredeschisă. A început să țipe, s-au alarmat cîțiva locatari, după care ni s-a telefonat la sediu.

Oftează, își saltă mîneca uitîndu-se la ceas și continuă :

— Va fi o anchetă complicată, istovitoare. Vă atrag atenția că nu ne este permis să acceptăm de la bun început ideea vinovăției lui Mangu. Poate și altă persoană din această clădire întreținea relații cu Pavel Beneficiu.

— O ipoteză, mormăi eu.

— Vă sfătuiesc să nu o abandonați cu ușurință. Îi veți audia pe toți locatarii. *Cineva* trebuie să știe *ceva*. Țineți seama de ajutorul locatarilor. Trebuie să pornim întotdeauna de la principiul că sîntem sprijiniți de opinia publică și că fără contribuția oamenilor onești n-am fi izbutit să rezolvăm rapid unele cazuri deosebit de dificile. Amintiți-vă de scrisorile de mulțumire primite din partea păgubașilor cărora le-am recuperat bunurile furate. Încă ceva... Să vă fie limpede că nici un cetățean nu poate fi arestat dacă nu există suficiente dovezi probatorii împotriva lui. Înarmați-vă cu răbdare. Au trecut cîteva luni bune de cînd n-ați mai lucrat în tandem. (Zîmbește cu oarecare ironie ?.) Voi doi v-ați înțeles întotdeauna de minune. La treabă copii, desfășurați-vă întreaga pricepere.

Înainte de a trece pragul, ne scrutează cu o privire severă :

— Sper să nu mă faceți de rîs...

4

În afară de dulap și de taburet, încăperea în care a fost descoperită victima mai este mobilată cu un cufăr străvechi. Stratulat îi saltă capacul proptindu-l de perete ; rămîne cîteva momente cu mîinile în șolduri, concentrat; apoi se apleacă și scoate din cufăr o basma imensă, viu colorată, pe care o flutură ca pe un drapel smuls din mîinile unui dușman răpus după o bătălie crîncenă.

— Lasă țoalele, îi spun, le-au inventariat colegii din echipa tehnică.

— Două verificări nu strică.

— Ai maniere de inspector comercial, te agăți de chichițe.

— Atîta vreme cît vom lucra „în tandem", vorba prea stimatului nostru șef, vei fi obligat să te acomodezi cu stilul meu de lucru.

— Chestia asta n-o cunoșteam. Ai un stil personal ?

Emite un sunet ce imită sîsîitul unui șarpe cu clopoței, netezind mașinal basmaua amintită.

— Mă domină personalitatea ta, Dorule.

— Să ne grăbim, vreau să discutăm astă seară cu cît mai mulți locatari.

— Un moment... Uite ce minunăție de cufăr !

Mă uit ; o ladă de zestre, cariată, prăfuită, ghintuită cu ținte coclite de alamă, împodobită cu crestături complicate. Cu siguranță că orice anticar s-ar extazia la vederea ei. În ceea ce mă privește, în clipa de față nu-mi pasă de cufăr.

Stratulat depuse pe podea un maldăr de veșminte femeiești jerpelite, răspîndind în aerul jilav al încăperii o putoare de naftalină și de igrasie : crinoline, șaluri, turbane, un voal de mireasă, jabouri, o umbreluță cu pînza arsă de soare, un evantai, o pălărie cu pană.

— Știi, mi se destăinuie bonom, cînd eram copil, mă refugiam uneori în podul casei și cercetam obiectele vechi depozitate acolo. O lume mirifică, pe cuvîntul meu !

— Probabil de la cercetatul acela ți se trage profesia actuală. Îți place să scotocești, nu ?

— Îmi place, îmi place...

Pune boarfele la loc, închide cufărul și se așază pe el, ciupindu-se de bărbia patrată ; cicatricea în formă de semilună de sub ochiul drept — amintire lăsată de un huligan care încercase să-i înfrumusețeze obrazul cu un ciob de sticlă — se contorsionează, nările îi palpită, pe frunte i se ivesc două cute verticale. Nu seamănă cîtuși de puțin cu un Adonis, mai ales cînd se încruntă ; țin minte că îl ironizasem la scurtă vreme după ce se pricopsise cu cicatricea : „De ce nu te angajezi tu la Hollywood ?" Îmi replicase cu un ton acru : „Crezi că din punct de vedere profesional ești mai avantajat dacă ai mutra lui Gérard Philipe ?" Fuseserăm colegi de promoție la școala de ofițeri de miliție, deveniserăm repede prieteni la cataramă ;

și-i admiram memoria uluitoare și flerul, iar cîteodată îi invidiam încăpățînarea cu care urmărea chiar cele mai neînsemnate piste, pînă la completa lor epuizare.

Acum pare preocupat de dunga pantalonilor, o îndreaptă cu grijă și-mi spune :

— Ei, faimosule criminalist, ai vreo sclipire de geniu ? Cu ce locatar începem colindul ?

— Am întocmit o listă cu numele lor...

— Dă-mi-o.

Lista arată în felul următor :

PARTER

apart. 1 : *Călan Alexandra*
— " — 2 : ing. *Matei Ion*
— " — 3 : *Aldea Letiția*
— " — 4 : *Vintilă Adrian*

ETAJ I

apart. 5 : *Berindei Claudiu*
— " — 6 : *Virtosu Miriam*
— " — 7 : *Lepădatu Cristina*
— " — 8 : *Mîndroiu Liliana*

Parcurge lista rapid, mi-o înapoiază și remarcă înveselit :

— Avem oleacă de noroc !

— Cum așa ?

— Să te ții alergătură și durere de picioare dacă infracțiunea s-ar fi săvîrșit într-un bloc cu zece etaje.

— De un locatar am și scăpat. Inginerul Matei lipsește, lucrează temporar într-o țară din Africa, deci n-are nici un amestec în povestea de care ne ocupăm. I-a lăsat cheile locuinței lui Miriam Vîrtosu.

— Pentru că ai pomenit-o, aș propune să o abordăm imediat. L-a adăpostit pe Mangu, deci...

— Să se mai perpelească. Aș vrea să începem cu apartamentul numărul 1, ocupat de Călan Alexandra și de fiica ei. Am schimbat cîteva cuvinte cu fata, cînd am intrat în bloc.

— E arătoasă ? Ți-a căzut cu tronc ?

— Lasă bancurile. Odaia asta aparține familiei Călan. Poate ne vor explica în ce fel a ajuns mortul aici. Mă refer

la mamă, care urma să se întoarcă din oraș cînd am vorbit cu fiica.

— Bun... Încuie ușa.

Răsucesc cheia în broască, străbatem cot la cot culoarul demisolului și ne oprim ca la comandă în holul de la intrare ; deasupra noastră, pe palierul larg al hochparterului, staționează cîțiva locatari, angrenați într-o conversație animată.

O blondă trecută binișor de prima tinerețe, fardată excesiv, tocmai se adresează insului de lîngă ea, un bărbat în vîrstă, cu figură congestionată și nas borcănat :

— Domnule Berindei, te rog să nu mă contrazici, eu cînd susțin un lucru mă bizui pe date concrete.

— Nu vă contrazic, îi răspunde el ducîndu-și mîinile la spate, de parcă prin acest gest ar dori să demonstreze epuizarea argumentelor.

— Dar nici nu ești de acord cu mine ! Este absolut clar că nu se mai simte omul în siguranță nici măcar în casa în care își cunoaște vecinii. De străzile mărginașe sau de parcuri nici nu mai pomenesc. Eu mă încui în locuință și nu răspund nimănui, chiar dacă...

— Nici chiar în halul ăsta, o întrerupe cu glas pițigăiat o bătrînă ce ține în brațe o pisică siameză.

— Sigur, să nu exagerăm, o susține pe posesoarea pisicii un bărbat cu plete negre ca smoala.

După timbrul vocii, apreciez că trebuie să fie încă tînăr ; nu-i văd fața, stă cu spinarea proptită de balustradă și agită prin aer o pipă din spumă de mare.

— Nu exagerez, continuă blonda, părînd ofensată. Ce vă pasă dumneavoastră ? Sînteți robust, domnule Vintilă, puteți să vă apărați dacă vă atacă cineva. Noi, femeile, sîntem la cheremul oricărui derbedeu. Am citit zilele trecute o notiță în ziar, niște vlăjgani s-au repezit la o biată fată într-o stație de tramvai și nimeni n-a sărit s-o ajute, au stat bărbații cu mîinile în sîn, ba unii s-au grăbit să spele putina. I-ar fi trecut cuiva prin gînd că în casa noastră se va peterce o oroare ? Acum vom trage ponoasele, ne va hărțui miliția de dimineața pînă seara. Adio liniște !

— Aveți dreptate, duduie Mîndroiu, spune o femeie între două vîrste, înaltă, sculpturală, îmbrăcată într-o elegantă rochie de seară. Situația-i neplăcută !

— Tare neplăcută, doamnă Călan, murmură Miriam Vîrtosu, care asistase posomorîtă la discuţia vecinilor.

— Teribil de neplăcută, supraliciteză blonda fanată. Nu mai poţi să ieşi din casă de frica huliganilor.

Berindei chicoteşte, duce la gură palma făcută pîlnie şi rosteşte către Miriam Vîrtosu :

— Ce n-ar da ea să fie atacată în fiecare noapte de un vlăjgan !

Blonda îl fulgeră cu o privire dispreţuitoare :

— Domnule Berindei, nu-ţi permit să...

Pufneşte furioasă, apoi suspină, deoarece în clipa aceea ne vede urcînd treptele. Ne zăresc îndată şi ceilalţi locatari.

Le observ reacţiile, înainte de a apuca să dispară. Berindei execută o mică plecăciune, zîmbind mieros, Miriam Vîrtosu se înţepeneşte un moment, abătută, după care porneşte încet către nivelul următor, legănîndu-şi şoldurile ample, bătrîna strînge la piept pisica, de parcă s-ar teme să nu i-o otrăvim, blonda continuă să suspine, Călan Alexandra îşi compune o expresie demnă, iar bărbatul cu plete îşi agită iarăşi pipa şi ni se adresează :

— Mă numesc Adrian Vintilă, sînt pictor decorator. Vă stau la dispoziţie chiar astă seară, la orice oră. Mă găsiţi în apartamentul 4. Mîine lipsesc din Bucureşti, trebuie să plec într-o deplasare.

— Am luat notă, îl înştiinţează sec Stratulat.

Pictorul se mai uită o dată la noi, cu nestăvilită curiozitate, pe urmă se eclipsează, iar Călan Alexandra, rămasă singură, ne şopteşte :

— Se pare că mă căutaţi pe mine. De fapt, vă aşteptam. Intraţi...

Profit de lumina mai puternică din vestibul pentru a o cerceta pe economistă. Sînt decepţionat, nu mi se mai pare atît de atrăgătoare ca în clipa cînd a luat cuvîntul pe palier ; părul castaniu înspicat cu destule fire albe, dantura prea strălucitoare pentru a fi veritabilă şi labele de gîscă de la colţurile ochilor îi micşorează mult farmecul. Ne îndeamnă posacă să trecem pragul următoarei încăperi în care se găsesc două persoane : tînăra suplă cu obraz armonios, precum şi un bărbat de vreo 60 de ani, scund, cu faţa ca o lamă de ascuţit şi ochi albaştri, lunecoşi.

— Faceți cunoștință, rostește moale gazda. Fata mea, Sabina, și avocatul Săndulet, viitorul meu soț.

Ultimele cuvinte le-a pronunțat cu oarecare șovăială, privind-o pe Sabina. Pe chipul tinerei se instalează o grimasă de răutate, mormăie ceva și strică ordinea cărților de joc ce acoperă măsuța din fața ei, măturîndu-le cu cantul palmei, impulsiv, fără să observe că una din cărți a căzut pe covor. Mă aplec și o ridic, o depun pe măsuță și remarc :

— Asul de caro, veți primi în curînd o veste.

— Mulțumesc, murmură ea întunecată. De mult nu mai primesc vești.

Apoi își lipește spinarea de rezemătoarea scaunului și se uită la Stratulat ; acum are aerul unei școlărițe silitoare, care se străduiește să nu scape nici un cuvînt din expunerea profesorului.

Avocatul ne întinde mîna fără să se scoale din fotoliul imens și vorbește cu vădită afectare :

— Probabil doriți să culegeți unele informații despre modul în care a nimerit individul acela în magazia doamnei Călan. Da... da...

Lasă să se scurgă o pauză ce poate să producă efect teatral într-o instanță, însă nu asupra noastră.

Stratulat înclină capul, condescendent.

— Dorim, dacă nu vă deranjează această doleanță. Putem să luăm loc ?

— Dar vă rog ! exclamă Alexandra Călan. Scuzați-mă, nu izbutesc să-mi vin în fire, sînt năucită. Am venit din oraș de vreo zece minute. Și cînd mi s-a spus... cînd am aflat ce pacoste a picat pe noi astă-seară...

Pipăie nervoasă colierul de perle ce se etalează ca în vitrina unui bijutier în decolteul adînc.

— Am fost cu Serafim la un spectacol. (Îl contemplă cu tandrețe pe avocat, care clipește încîntat.) Mi-a povestit Sabina că în magazia de jos a fost găsit un bărbat mort. În magazia noastră ! Oribil ! Mi s-au înmuiat genunchii, am luat un Extraveral. Vă dați seama ce s-ar fi întîmplat dacă aș fi descoperit eu cadavrul ? Puteam să sufăr un șoc nervos, nu-i așa ? Neînchipuit de groaznic !

Stratulat o aprobă cu un gest de compasiune, scoate din servietă caietul și pixul și se interesează :

— Cînd aţi fost ultima oară în camera de la demisol ?
— O, n-am mai intrat acolo de multă vreme.
— De cînd ? Încercaţi să vă amintiţi.

Avocatul se încruntă, pregătindu-se să vorbească, dar viitoarea consoartă îi face semn să se abţină şi reia :

— Poate a trecut o lună de cînd-n-am mai coborît în magazie. Aţi văzut şi dumneavoastră, camera e goală, vreau să spun că nu depozitez în ea nici un obiect de primă necesitate.

— Am văzut.

— A fost subînchiriată ani de zile unei familii.

— Ce familie ?

— Familia Petrăchescu, formată din soţ şi soţie. El era caloriferistul blocului, iar ea, femeie de serviciu. S-au mutat acum o lună şi la plecare m-au chemat să-mi dea în primire camera... Deci...

— O lună şi jumătate, precizează Sabina.

Mamă-sa pare nemulţumită de intervenţie, îşi muşcă buzele, trage aer în piept şi surîde apoi concesiv.

— Mă rog, aşa să fie. Tu ai o memorie mai bună. Vasăzică, soţii Petrăchescu au cumpărat o garsonieră în cartierul Apărătorii Patriei. Au mai lăsat în magazie un dulap şi un taburet.

— Şi un cufăr, adaugă Stratulat.

— Cufărul cu haine vechi îmi aparţine, îl ţineam în antreu înainte de a pleca familia Petrăchescu.

Scoate o ţigară din pachetul de pe masă şi continuă descumpănită :

— De ce a trebuit să moară necunoscutul acela tocmai în magazia noastră ? Nu putea să-şi găsească alt loc ? De ce ?

— Hazardul, draga mea, declamă Sănduleţ, pur şi simplu hazardul cu legile lui bizare i-a îndrumat paşii într-acolo. Nu cred că e cazul să cauţi o explicaţie raţională.

— Dar eu n-am nici o vină !

— Fireşte, fireşte. Sînt sigur că n-ai nici o vină, însă trebuie să se convingă şi tovarăşii, nu ? Te rog să contezi pe sprijinul meu, pe asistenţa mea juridică. Insist să fiu prezent de cîte ori vei fi audiată, ca să nu se producă vreo neînţelegere.

Tușește discret, în pumn, pe fața îngustă i se așterne o expresie de provocare și-i spune lui Stratulat :

— Corect, tovarășe locotenent ? !

— N-am impresia că va fi necesară asistența juridică. Vă aduc la cunoștință că n-am formulat absolut nici o acuzație.

Vrea să mai adauge ceva, probabil una din faimoasele sale butade, pe care le are totdeauna pregătite și cu care deseori își derutează interlocutorii, însă renunță, deoarece Sabina se saltă cu un aer furios de pe scaun și strigă :

— Domnule Serafim, vă anunț că eu nu am nevoie de asistență juridică.

Avocatul se posomorăște, iar viitoarea lui soție se grăbește să reia firul explicațiilor :

— Cum vă spuneam, azi a venit Gherghina să...

— Cine-i Gherghina ? mă interesez.

— Fosta femeie de serviciu a blocului, Gherghina Petrăchescu. Vine o dată pe săptămînă la noi, pentru curățenia apartamentului. Deoarece eu eram plecată în oraș, a ajutat-o și a supravegheat-o Sabina. Vă va povesti ea ce s-a întîmplat. Te rog, Sabina, nu te pierde cu firea, nu-ți taie nimeni capul.

Fiica se reașază, prinzîndu-și tîmplele în palme. Mamă-sa o mîngîie încetișor pe păr și tresare cînd fata se ferește cu violență.

— Ce-i cu tine, fetița mea ? De la un timp ești cam palidă. Am să te duc mîine la policlinică, la un consult preventiv, să...

— Mamă ! Exagerezi... Sînt perfect sănătoasă.

— Chestiunea asta o vom discuta mai tîrziu. Explică-le tovarășilor datorită căror împrejurări am ajuns noi să intrăm în belea. Ce a căutat Gherghina în odaia de jos ? După cîte știu, spunea că nu vrea să mai vadă niciodată locul în care a stat atîția ani și care îi trezește unele amintiri.

— Am trimis-o eu să-și aleagă niște haine din magazie. Un nepoțel de-al ei va juca în nu știu ce piesă, montată la o Casă de Cultură. Trebuie să-i confecționeze un costum mai fistichiu, un fel de domino. Mi-am adus aminte de lada de zestre a bunicii. I-am dat cheia...

Își apasă degetele pe obrajii încinși, mă fixează cu o privire în care deslușesc nesiguranța și înclină fruntea palidă, bombată.

Avocatul se apleacă spre ea, încurajînd-o :

— Nu te neliniști... Te înțeleg, e teribil să retrăiești scena aceea de spaimă. Să-ți dau un calmant ?

— Nu vă deranjați.

— Te-am rugat încă din prima zi să mă tutuiești. N-am pretenția să-mi spui tată, nu sînt chiar atît de ridicol. Consideră-mă prieten, un prieten mai vîrstnic, pe care te poți bizui oricînd. E în ordine ?

— Da, domnule Serafim. Am avut un moment de slăbiciune... Mi-am revenit. Unde am rămas ?

— I-ați dat Gherghinei cheia magaziei, îi reamintește Stratulat.

— Așa este. De fapt, ușa are o broască rudimentară, poate fi descuiată și cu o sîrmă. În fine... Gherghina s-a întors foarte repede, cred că nu a lipsit mai mult de două-trei minute. M-am trezit deodată cu ea în bucătărie, se holba la mine, îngrozită... Bîiguia ceva. I-am umplut un păhărel cu coniac, am obligat-o să-l bea... Mi-a povestit bîlbîindu-se ce descoperise în magazie. Asta a fost tot.

— Ați coborît și dumneavoastră acolo ? o întreb.

— Eu ? Ce rost avea ?

— Ai procedat cît se poate de înțelept, apreciază Săndulеț. Nu va exista nici o bănuială împotriva ta. (Își netezește cu vîrful degetului mic sprîncenele anemice, apoi se întoarce spre Stratulat.) Mă rog, dumneavoastră aveți datoria să cercetați, n-aș vrea să rămîneți cu impresia că încerc să vă influențez.

Colegul meu surîde suav și emite un sunet ce imită mîrîitul unui buldog.

— Nici o grijă, nu ne lăsăm influențați.

— Noi n-aveam posibilitatea practică să-l ucidem pe omul acela, se justifică Alexandra Călan. Eu pot da socoteală de fiecare minut petrecut în oraș, întîi la serviciu, apoi la un spectacol. Iar fiica mea a stat toată ziua acasă, alături de Gherghina Petrăchescu, care va depune mărturie în acest sens. Așadar, noi...

Stratulat rostește de parcă s-ar scuza :

— Omul acela a fost omorît cu o seară în urmă.

— Adică a zăcut acolo, în dulap, o noapte întreagă și o zi ?

— Exact.

— Sinistru ! Am să renunț definitiv la odaia de jos. Se petrec niște lucruri în casa asta... de-a dreptul înspăimîntătoare. N-am să mai pot intra niciodată acolo. Curios, tare curios...

Mă interesez cu promptitudine :

— Ce vi se pare curios ?

— Mă gîndeam că acest fapt schimbă întrucîtva aspectul problemei. Oricum, în ceea ce mă privește, n-am motive să mă frămînt, știu ce am făcut ieri. Mi se pare că ceea ce-mi cereți se numește...

— Alibi, draga mea, o lămurește avocatul.

— Te rog să nu mă mai întrerupi. Deci ar fi vorba de seara de ieri... Ce interval de timp vă interesează ?

— De la orele 21 pînă la orele 23 și 30 de minute.

— Da... Între 20 și 22 am fost la un film, la cinematograful „Volga". N-am păstrat biletul... Rulează...

Pocnește din degete și ne spune titlul filmului și numele actorului care interpretează rolul principal.

Sănduleț nu-și poate stăpîni nedumerirea :

— Caraghios... L-am văzut împreună la „Patria", acum o lună. Te-ai plîns că este execrabil.

— Am citit sîmbătă o cronică elogioasă, mi-am zis că probabil n-am fost eu destul de receptivă. Clar ? Dacă am chef, îl văd și de zece ori, sînt stăpînă pe actele mele, nu vreau să mi se impună o anume conduită.

— Sigur, murmură avocatul, pe chipul căruia se așterne totuși contrarietatea.

Sabina scapă un chicotit de satisfacție, iar mamă-sa reia :

— După film, m-am întors direct acasă, am ajuns aici pe la 22 și 20. N-am mai ieșit din apartament pînă azi-dimineață, cînd m-am dus la slujbă.

— Nici eu n-am lipsit de-acasă în intervalul de timp respectiv, ne încredințează Sabina.

Stratulat bagă caietul în servietă și se ridică, dînd de înțeles că întrevederea s-a sfîrșit ; nu se sfîrșise deloc, știam că bunul meu coleg obișnuia să se întoarcă brusc în momentul cînd atingea clanța ușii, dornic să pună alte

întrebări ; probabil vicleanul detectiv Colombo, eroul serialului de televiziune cu același titlu, învățase acest procedeu de la Stratulat. La drept vorbind, era un vechi truc polițienesc, pe care colegul meu îl folosea uneori cu succes. Încordarea celor audiați slăbea, răsuflau ușurați la gîndul că au scăpat de hărțuială, li se micșora simțitor grija de a nu pomeni vreun amănunt ce putea să-i pună în situații mai mult sau mai puțin ingrate.

Stratulat procedează precum prevăzusem, se răsucește ținînd mîna pe clanță și rostește cu voce șovăielnică :

— Ar mai trebui lămurită o chestiune. Omul acela...

Descrie minuțios înfățișarea victimei și veșmintele pe care le purtase.

— Poate l-ați zărit prin fața blocului, poate pe scări, pe culoare, ieri sau alaltăieri.

Alexandra Călan îi răspunde ferm :

— Nu l-am văzut în viața mea.

— Dar dumneavoastră ? o întreb pe fiică.

— Nici eu nu cred că l-am văzut.

— Nu păreți prea categorică.

— Cum spuneați că era îmbrăcat ?

Repet semnalmentele lui Pavel Beneficiu, avînd impresia că discern o vagă neliniște în ochii fetei ; pronunță după mine, în șoaptă :

— Cămașă în carouri albastre-roșii... pantaloni reiați... trenci... pălărie cafenie... cu panglică lată... albastră...

Izbucnește într-un rîs nervos, făcîndu-și de lucru cu cărțile de joc.

— Hilar ! Trebuie să fi arătat ca un măscărici. Nu, nu l-am întîlnit nicăieri, vă dau cuvîntul meu de onoare că nu l-am întîlnit.

Comportamentul ei îmi displace, mă sîcîie senzația supărătoare că fata ocolește cu bună știință un detaliu important. Mă consolez cu ideea că detaliul va izbucni mai tîrziu, cînd voi compara declarația Sabinei cu a celorlalți locatari. Stratulat o întreabă pe Alexandra Călan :

— La cine se află cartea de imobil ?

— La familia Berindei. Locuiesc deasupra noastră, în apartamentul numărul 5.

— Există dispute între vecini ?

— Hmm ! Tare aş vrea să cunosc şi eu locul în care se convieţuieşte într-o dulce armonie. Unii se ţin de bîrfe, de cancanuri... Vă rog să nu-mi pretindeţi nume. Nu mă amestec în treburile altora, dacă nici ei nu se amestecă în treburile mele. În general, ne bucurăm de vecini liniştiţi.

— În general ? insistă Stratulat.

— Din cînd în cînd pictorul invită un grup de colegi şi colege. Se dansează, se chefuieşte. Cu măsură, desigur, fără tămbălău excesiv. Oameni trecuţi de prima tinereţe, care se străduiesc să nu facă gălăgie prea multă.

— Apropo de zgomot ! exclamă Sabina. Aseară am auzit o bufnitură în apartamentul de alături. O secundă sau două, am fost convinsă că ceva nu este în ordine, deoarece inginerul Matei lipseşte.

Alexandra Călan intervine :

— Ai uitat că inginerul i-a lăsat un rînd de chei doamnei Vîrtosu ? Iar ea intră uneori acolo, să aerisească, să ude plantele.

— Ai dreptate, mamă, dar în clipa cînd am auzit zgomotul nu mi-am amintit amănuntul acesta. De fapt, poate am auzit rateul unei maşini care trecea pe stradă.

— La ce oră a răsunat bufnitura ? întreabă Stratulat.

— Ciudat... Era foarte tîrziu, la trei dimineaţa. M-a trezit o durere de dinţi, m-am uitat la ceas, era exact trei fără un sfert. M-am dus la baie să iau un Algocalmin din dulăpiorul cu medicamente. Şi atunci am auzit bufnitura. Poate a fost o iluzie auditivă, n-aş crede că la ora aceea se afla doamna Vîrtosu în locuinţa inginerului.

Stratulat îşi înalţă sprîncenele, comentînd surprins :

— Trei fără un sfert... O oră nepotrivită pentru udatul florilor sau pentru aerisitul apartamentului.

— Repet, m-am uitat la ceas.

— Da, vă cred. Vă mulţumesc pentru informaţie.

Ne luăm rămas bun de la gazde. Am convingerea că vom mai discuta cu Alexandra Călan şi cu fiica ei. Avocatul catadicseşte să ne conducă pînă în vestibul, se înclină curtenitor şi rosteşte băţos :

— Vă doresc să izbîndiţi, tovarăşi anchetatori !

*

Facem o mică haltă pe palierul hochparterului. Stratulat aprinde o ţigară şi mormăie :

— Cam bizară bufnitura aceea auzită de fată la o oră atît de tîrzie. Ce părere ai ?

— E explicabilă. Probabil Mangu se pregătea să plece în obișnuita plimbare nocturnă, sau tocmai se întorcea și s-a împiedicat de ceva prin casă. Presupun că ședea mai mult pe întuneric. Poate i-a scăpat un obiect pe podea...

— Fii serios ! Ce să-i scape ? Proteza dentară ?

— N-aș crede că bufnitura se încadrează în datele utile nouă. La acea oră omorul fusese săvîrșit, iar victima era înghesuită în dulapul de la demisol.

— Da... În fine, vom lămuri această chestiune cînd îl vom interoga pe Mangu. Aș zice să terminăm astă-seară cu locatarii care locuiesc la parter. Să continuăm cu pletosul care ne-a invitat stăruitor să-l vizităm.

— N-am nici o obiecție, să ținem cont de faptul că omul va lipsi din București în zilele următoare și să...

Sînt întrerupt de apariția neașteptată a Alexandrei Călan. Se apropie tiptil de noi și ne șoptește :

— Scuzați-mă, aș avea de adăugat cîteva cuvinte. Nu vreau să existe nici un dubiu. Adineauri v-am... v-am...

Își frămîntă palmele, scăpînd un suspin.

— Ne-ați mințit puțintel, o ajută Stratulat cu un aer de falsă candoare.

— Doresc să fac o completare la cele spuse mai înainte.

— Ați realizat desigur că mai curînd sau mai tîrziu vom descoperi ceea ce ne-ați ascuns.

Intervin cu intenția de a împiedica ironia pe care sînt convins că Stratulat are de cînd să o lanseze :

— Apreciem dorința dumneavoastră de a vă repara greșeala. Vă ascultăm.

— Ieri... ieri n-am vizionat filmul acela la cinematograful „Volga". De fapt... (Trage aer în piept și pe chip i se așterne expresia unui om care nu știe să înoate și care este obligat să se arunce într-o mare agitată de furtună.) M-am întîlnit cu șeful meu. Da, așa s-a întîmplat ! (Pare ușurată cînd observă că nu sîntem indignați.) M-am văzut cu el în locuința unei colege, într-o garsonieră de pe Aleea Circului. Vă dați seama, nu mi-am permis să declar acest lucru în prezența viitorului meu soț. E o legătură mai veche... A fost ultima noastră întîlnire în afara serviciului. Am încheiat definitiv cu această poveste. N-aș fi ocolit

adevărul dacă n-ar fi fost de față Serafim. De Sabina nu mă feresc, ea știe totul. Vă rog să nu mă dați de gol, să păstrați acest secret ! Vă implor să țineți cont de sinceritatea mea.

— Vom ține, o asigur, fiți liniștită.

Se mai uită o dată la Stratulat, parcă pentru a se convinge că poate avea încredere și în el, apoi se retrage în apartament, tot atît de tiptil.

— Apă de ploaie, comentează colegul meu spovedania ei.

— Nu-i apreciezi sinceritatea ?

— Sînt tare sceptic, Dorule. Această *sinceritate* ar putea fi o manevră tactică, o perdea de fum lansată cu scopul de a acoperi fapte mai grave. Amintește-ți, Pavel Beneficiu trăia la ora cînd se întîlnea cu șefulețul ei. Propun să nu o eliminăm definitiv din cercul persoanelor ce puteau să înfăptuiască omorul. Asta-i concluzia mea.

— Din păcate, n-a sosit clipa mult dorită a tragerii concluziilor. Avem de străbătut o cale lungă și, cred eu, afurisit de întortocheată. Stinge țigara și înainte marș ! Direcția : locuința pictorului decorator.

5

Studioul lui Adrian Vintilă este alcătuit dintr-o încăpere foarte spațioasă, luminată de patru aplice ; ferestrele sînt acoperite cu draperii lungi, din creton înflorat, cam soioase ; în fața căminului monumental de la capătul încăperii se află două fotolii *Empire* cu tapiseria ferfeniță și o măsuță din fier forjat ; peretele din dreapta este acoperit în întregime cu picturi non-figurative și cu afișe de cinema, într-un colț zac claie peste grămadă niște schițe de decor, într-altul o mulțime de obiecte eteroclite, probabil de mult scoase din funcțiune : un barometru, două aparate de fotografiat, un carburator, o armonică, machete de corăbii, vaze de flori, un binoclu, o floretă, cîteva gigantice piese de șah. Am impresia că dezordinea este regizată cu bună știință, pentru a împrumuta locului un aspect cît mai boem.

Decoratorul tocmai face curăţenie, freacă porţiunea de duşumea dintre cămin şi măsuţă ; stă în genunchi, cocîrjat, alături de o găleată cu apă spumoasă, verzuie, mînuind cu deosebită rîvnă o cîrpă din pînză de sac. Poartă pantaloni de doc suflecaţi pînă la genunchi şi un maiou cărămiziu, pătat de vopseluri. Se îndreaptă din şale, aruncă spălătorul în găleata cu zoaie şi ne anunţă :

— Într-un minut sînt al dumneavoastră. Cît să mă spăl pe mîini. Mi s-a răsturnat o cutie cu vopsea, nu suport să las locul murdar.

Se ridică, ia găleata şi deschide o uşă încadrată pe peretele din stînga, intrînd într-o chicinetă unde văd un aragaz şi un lavabou. Ne vorbeşte peste umăr, săpunindu-şi mîinile :

— Luaţi loc în fotolii, vin îndată.

Pe măsuţă se găsesc cinci pipe, o farfurie ciobită folosită drept scrumieră şi o cutie cu tutun. Stratulat strîmbă din nas. Îl înţeleg, atmosfera din atelier este aproape irespirabilă din cauza duhoarei de mahorcă.

Decoratorul revine în atelier, ştergîndu-şi palmele cu un prosop de o albeaţă dubioasă, pe care apoi îl azvîrle pe consola căminului, peste un teanc de farfurii. Trage aer în piept, părînd descumpănit şi se repede să deschidă o fereastră.

— Am fumat ca un turbat şi n-am aerisit deloc... Ce să fac ? Fumez enorm, recunosc, e un viciu de care nu reuşesc să mă dezbar.

Alege de pe măsuţă o pipă curbată, cu muştiucul cîrpit cu plasture, o îndeasă cu mahorca neagră din cutie şi începe să pufăie preocupat, privind peste capetele noastre. Chipu-i de culoarea şofranului, cu fălci proeminente şi ochi mici, sfredelitori, îi este agitat de un tic : o mică zvîcnitură a gurii care îi deformează obrazul, dîndu-i o expresie de veselie forţată.

Cred că a depăşit puţin cincizeci de ani. Are o statură potrivită, mîini noduroase cu palme bătucite şi braţe agile, pe care se încordează bicepşii la cea mai neînsemnată mişcare. Antebraţul stîng este marcat cu un tatuaj, o inscripţie cu litere albastre mari : NOSCE TE IPSUM.

Observă că mă uit la antebraţul său, se opreşte din pufăit şi-mi spune zîmbind :

— Îmi admiraţi tatuajul ? Un moft din vremea adolescenţei. Îmi umblau prin cap o groază de gărgăuni... Am copilărit într-o mahala a Ploieştiului, aveam un vecin priceput la tatuaje, fost puşcăriaş... m-am dus la el prin clasa a şasea de liceu şi l-am pus să-mi înţepe pielea. Eu însumi am ales cuvintele, înseamnă...

Fără să ştiu prea bine de ce, poate pentru a-i alunga începutul de îngîmfare instalat pe chip, termin fraza în locul lui :

— *Cunoaşte-te pe tine însuţi.* Figura pe frontonul templului din Delphi, dar în limba greacă, nu în latină.

Mă scrutează cu nedisimulată uimire, exclamînd :

— Bravo ! Nu mi-aş fi putut imagina că un miliţian cunoaşte chestia asta. Probabil sînteţi un adversar de temut. Da, da... voi fi obligat să fiu extrem de atent în discuţia cu dumneavoastră.

Stratulat profită de ocazie şi-l întrebă :

— Aveţi ceva de ascuns ?

— Vai de mine ! Sînt curat. (Înalţă braţele brusc, de parcă ar intenţiona să se apere şi totodată să se predea.) Absolut nevinovat ! Sigur, nu e cazul să mă credeţi din primul moment. Vreau să spun, nu înainte de a vă convinge ce fel de om sînt. Dar să lăsăm gluma... Aş propune să bem cîte un coniac. Nu vreau să vă corup, vă ofer doar...

— Nu beau în timpul serviciului.

Stratulat mă aprobă şi se răstoarnă pe spetează fotoliului, luîndu-şi o atitudine degajată de *clubman* londonez din cartierul Pall Mall.

Vintilă se înclină, ridicînd din umeri.

Se îndreaptă către partea stîngă a studioului ; dă la o parte perdeaua ce maschează o nişă în care se află un dulăpior fixat în perete, o dormeză şi o noptieră, cotrobăie prin dulăpior fredonînd primele măsuri din „Nabuco", apoi revine cu un pahar şi cu o sticlă de coniac albanez. Îşi trage un scaun lîngă măsuţă, se aşază, îşi umple paharul, îl dă peste cap cu aviditate şi oftează :

— Sinistră întîmplare ! Mă refer la nefericitul acela, pe care l-a întîmpinat moartea în imobilul nostru. Cineva povestea cum a fost descoperit la demisol.

— Cine povestea ? îl întreb.

— Parcă bătrînul Berindei... Sau doamna Călan ? Da, exact, ea povestea că a fost descoperit în magazia ei. Vă spun sincer, eu habar n-aveam de nenorocirea asta. Sînt unul dintre puţinii locatari care nu posedă boxă la demisol. Deci n-am ce căuta acolo. Clar, nu ? De fapt, nu cumva omul a murit accidental ?

Stratulat scutură din cap.

— Nicidecum. E vorba de un omor. De ce presupuneţi accidentul ?

— Uneori se aciuieşte cîte un beţivan în vestibulul de la parter. Mai ales în timpul nopţii. Nu mai departe decît săptămîna trecută m-am împiedicat de un tip ghemuit pe trepte. Puţea a ţuică de la o poştă. L-am convins să-şi caute alt refugiu. Cu greu l-am convins, vă asigur, abia se mai ţinea pe picioare.

— Vă aduceţi aminte cum arăta ?

— Un individ scheletic, de vreo patruzeci de ani, cu hainele ferfeniţă. Mai multe detalii nu-mi amintesc, au trecut nişte zile...

— Nu seamănă cu victima.

— Sînteţi sigur ? Staţi puţin, beţivanul acela avea un neg mare între sprîncene.

— Nu seamănă, repetă Stratulat. Victima depăşise şaizeci de ani.

— Nenorocitul ! (Ochii i se umbresc un moment). Eu pot să dau socoteală de fiecare minut al zilei. De pildă, de dimineaţă m-am dus să-mi cumpăr nişte materiale. M-am întors acasă pe la...

Îl întrerup :

— Ne interesează cum v-aţi petrecut timpul ieri. Mai precis, ieri seară, de la orele 21 pînă la orele 23,30.

Decoratorul pare derutat, ne examinează încordat, apoi figura i se destinde.

— Aha ! M-am prins, asta dovedeşte că tipul a decedat ieri seară. Să vedem, să mă gîndesc. Vasăzică, pe la orele douăzeci am terminat un proiect de decor pentru o piesă care se va monta în provincie. Pe urmă m-am lungit pe pat. (Arată cu degetul peste umăr, către nişa mascată de perdea). Eram frînt de oboseală, am adormit

îndată. M-a smuls din somn soneria, mă căuta duduia Sabina, să-mi înapoieze un manual de anatomie, pe care i l-am împrumutat mai demult. Cred că era nouă, nouă fără un sfert. Ar fi indicat să discutaţi şi cu dînsa, poate îşi aminteşte ora mai precis.

Ne priveşte cu atenţie, urmărindu-ne reacţiile. Stratulat dă impresia că se sileşte din răsputeri să nu aţipească, eu stau cu braţele încrucişate pe piept şi confirm printr-o înclinare a capului că sînt de acord cu propunerea de a discuta cu Sabina şi, totodată, mă întreb intrigat de ce nu a pomenit fata de această vizită ; poate a uitat, poate a considerat că nu reprezintă un fapt esenţial...

Între timp, decoratorul dă pe gît la iuţeală un pahar plin ochi cu coniac, îşi netezeşte satisfacut pletele şi continuă :

— Nu-mi fac griji, întîmplarea mi-a pus la dispoziţie un martor nesperat, pe duduia Sabina, care vă va confirma desigur că la ora aceea mă aflam în atelier.

Stratulat scoate caietul şi notează ceva în el, comentînd ;

— Deci la orele nouă şi jumătate...

— Îmi pare rău, trebuie să vă contrazic. N-aţi reţinut ceea ce v-am spus, duduia Sabina a venit pe la orele nouă, adică douăzeci şi unu, ca să mă exprim mai corect.

— Aveţi dreptate, rosteşte Stratulat cu o notă de falsă umilinţă în glas. M-am înşelat.

— Aşa... Să vedem ce am făcut în continuare. Mă pregătisem să vă relatez cum mi-am petrecut timpul în cursul zilei de azi. Daţi-mi voie să reflectez. Cînd te ia cineva pe nepregătite, cînd ţi se pune o astfel de întrebare e dificil să-ţi aminteşti ce ai mîncat cu o zi în urmă, darmite... Să mă gîndesc...

— Gîndiţi-vă în linişte, îl îndeamnă Stratulat. Nu vă zorim.

Profit de pauza ce urmează pentru a analiza amalgamul de temperamente şi de caractere întipărit pe chipul decoratorului ; are tenul gălbui al colericului, buza inferioară ieşită în afară a flegmaticului, ochii lucitori şi lascivi ai desfrînatului, iar capul, examinat din profil, aduce cu cel al unui corb, ceea ce denotă abilitate, obrăznicie şi rapacitate. Procedez uneori în felul acesta ; un joc amu-

zant... şi atîta tot ! Nu-mi permit niciodată să determin vinovăţia sau nevinovăţia unui martor conducîndu-mă după speculaţii fizionomice.

Stratulat se decide să pună capăt muţeniei în care s-a cufundat Vintilă :

— Vă vizitează des Călan Sabina ?

— Destul de des. Intenţioncază să dea examen de admitere la Institutul de Arte Plastice. M-a rugat să o pregătesc, să o meditez.

— E talentată ?

— Hm... (Îşi goleşte pipa, ciocnind-o de marginea scrumierei, părînd să chibzuiască.) Cum să vă spun ? N-aş susţine cu tot dinadinsul că este atît de talentată încît să-i lase cu gura căscată pe academiştii de la Institut. Posedă o certă îndemînare... Am pus-o să lucreze serios, m-am străduit să fiu un meditator sever. După umila mea părere, s-ar descurca onorabil ca graficiană, iar dacă s-ar decide să abordeze *designul* ar avea numai de cîştigat. Din nefericire, ea susţine morţiş să facă pictură monumentală şi cu asta nu sînt de acord. Îi lipseşte simţul culorii şi mai ales fantezia, nu izbuteşte să priceapă că portretul nu e o simplă fotografie, o banală imitaţie a faciesului. N-ar fi capabilă să devină mai mult decît o pictoriţă mediocră, ori, slavă Domnului, în ţara noastră nu ducem lipsă de pictori *foarte* dotaţi ! În fine, bănuiesc că aprecierile mele n-au legătură cu subiectul care vă preocupă. Să ne întoarcem la oile noastre.

— Să ne întoarcem, admite Stratulat cu bunăvoinţă. Cît timp a rămas Călan Sabina în atelier ?

Vreo cinci minute, cît să schimbăm cîteva vorbe. A aruncat o privire asupra schiţelor de decor la care lucrasem peste zi, iar eu am trecut după perdea, mi-am dat jos halatul, m-am îmbrăcat în haine de oraş, apoi am ieşit împreună. Ne-am urat noapte bună pe palier. Mă grăbeam să merg la restaurantul „Peştera", să cinez, să beau o bere. Am revenit acasă după miezul nopţii. Ospătarii mă cunosc ca pe un cal breaz, vă vor confirma prezenţa pictorului Adrian Vintilă în local.

— Îi vom întreba.

— Aşadar, pînă la miezul nopţii...

— Apropo de miezul nopții, remarcă Stratulat, restaurantele se închid mai devreme.

Amfitrionul nostru își lovește fruntea cu degetul mijlociu.

— Sigur că da ! Scuzați-mă, sînt un uituc și jumătate. După ora închiderii m-a invitat un amic la el acasă. Arhitectul Drăgan. Vă dau adresa lui...

Colegul meu notează conștiincios adresa, iar Vintilă reia :

— M-am întors deci după miezul nopții. Afumat bine, trebuie să recunosc. Paharul de vin pe care voia să mi-l ofere arhitectul s-a dovedit a fi o damigeană de *Muscat*. Iar *Muscatul* este un vin foarte perfid... Cînd am ajuns acasă, nici nu m-am mai dezbrăcat, m-am trîntit pe pat și am dormit buștean pînă la ora șase dimineața.

— Ați sesizat ceva neobișnuit cînd ați intrat în bloc ?

— Să fim serioși ! Mai eram eu capabil să sesizez ceva ? Țin minte un singur lucru, m-am chinuit mai bine de un minut pînă să descui ușa. Nu mai nimeream broasca.

Stratulat zîmbește iertător și se uită cu coada ochiului la mine, îndemnîndu-mă să preiau ștafeta. Ceea ce și fac :

— Poate ați observat un fapt ieșit din comun cînd ați plecat de-acasă. Ați întîlnit vreun locatar pe scări sau prin curte ?

— N-am întîlnit pe nimeni. Majoritatea vecinilor mei se culcă odată cu găinile. În privința asta sînt un norocos, locuiesc într-un imobil cu oameni în general cumsecade, ordonați, respectuoși. Nu se țin de scandaluri, de chefuri. Cei mai mulți au depășit vîrsta zburdălniciilor, iar aspectul acesta mă avantajează, pot să-mi văd de lucru fără să fiu deranjat.

— Deci nici un conflict, observ, străduindu-mă să par decepționat.

— Deh, n-ar fi exclus să mai existe și discuții în contradictoriu. Nu mă preocupă intrigile de mahala, îi ascult și îi aprob în egală măsură pe toți. Simpatiile sau dușmăniile dintre ei se strică și se refac uneori de cîteva ori pe săptămînă.

Ridică o pipă de pe masă, o miroase, o lustruiește cu palma și reia ușor mihnit :

— M-am certat o dată cu inginerul Matei. Cît pe-aici să-l pocnesc.

— N-aş fi bănuit că sînteţi un impulsiv.

— A, nu. Nicidecum ! Însă n-am avut de ales. Trăgea nişte chefuri monstruoase în locuinţă, cu muzică şi cu tămbălău, după chenzină şi după avans. Chestia dura pînă în zori. Vă puteţi închipui, ţipete, chiuituri, casetofon cu sonorul la maximum. Se cutremurau pereţii. Aduna la el nişte tipi arţăgoşi.

— Probabil i-aţi atras atenţia să respecte odihna celorlalţi locatari.

— Normal, nu ? L-am rugat în mod politicos să termine cu zaiafeturile. Un timp s-a mai domolit, trebuie să recunosc, pe urmă a reînceput să-şi facă de cap. Atunci m-am înfuriat, l-am luat de guler şi l-am zguduit puţintel, să i se risipească aburii beţiei. Mi-a sărit mustarul. Acum e plecat, am scăpat de balamucul lui. Un ins arogant, nu se împăca cu nimeni din bloc.

Stratulat intervine, arborînd o mină nedumerită :

— Chiar cu nimeni ? I-a încredinţat cuiva cheia locuinţei, să aerisească din cînd în cînd, să ude plantele.

Reacţia lui Vintilă este absolut neaşteptată, rămîne cu gura căscată cîteva secunde şi scapă pipa din mînă ; se apleacă să o ridice, bîiguind năucit :

— Nu s-a crăpat... Hm ! Ce chestie tîmpită !

Bea o înghiţitură de coniac, direct din sticlă, mormăie şi pe figură i se aşterne o umbră de duritate.

— Asta da surpriză... Acum ghicesc cum a fost posibil să...

— Ce ghiciţi ?

Decoratorul înalţă sprîncenele şi îl măsoară pe Stratulat cu o privire în care discern prudenţa, apoi răspunde calm :

— Încerc să ghicesc cui i-a lăsat cheia. Mi-aţi aţîţat curiozitatea. De neînchipuit ! Inginerul locuieşte la doi paşi de mine şi eu n-am aflat aşa ceva. Într-un fel, lucrul acesta dovedeşte lipsa mea de preocupare faţă de treburile vecinilor. Sînt tare distrat... Cui dracu i-a încredinţat cheia ? Dacă-i vorba de un secret pe care n-aveţi voie să-l destăinuiţi...

— Nici un secret, îl asigură Stratulat. Faptul era cunoscut de mai mulţi locatari.

— Eu habar n-am avut. În ultima perioadă am fost extrem de ocupat, am trudit ca un rob. Deh, trebuia să fiu mai vigilent.

— Vigilent ?

— Mă rog, am vrut să spun că trebuia să fiu mai atent. Sînt necăjit de cîte ori constat că îmi slăbeşte spiritul de observaţie. Bun, ce s-o mai lungim, cui i-a lăsat cheia ?

— Locatarei care ocupă apartamentul numărul 6.

— Uimitor ! Miriam Vîrtosu... Poate nu-i chiar o surpriză. Abia acum îmi dau seama că ea era în relaţii destul de bune, de strînse cu inginerul. Înţeleg, totul devine limpede.

Pentru mine nu este deloc limpede la ce anume se referă, de aceea insist cu vocea gravă, tăioasă :

— Ce devine limpede ?

— Chestia cu cheia, nu ? La cheie mă gîndeam.

Bate toba cu degetele în măsuţă şi chicoteşte, parcă amuzat de o idee nostimă :

— Sînt pur şi simplu intrigat. Cum dracu a nimerit tipul acela în odaia de la demisol ? Straniu... Nu şi-a găsit alt loc unde să dea ortul popii decît magazia doamnei Călan ? Foarte straniu, trebuie să admiteţi.

— La prima vedere pare straniu, spune Stratulat. Este cu neputinţă ca victima să nu fi cunoscut vreun locatar în acest imobil. Nu sînteţi de aceeaşi părere ?

— Nu ştiu ce să zic. De fapt, habar n-am cine era, cum arăta.

Stratulat descrie semnalmentele celui ucis, hainele cu care fusese îmbrăcat. Decoratorul urmăreşte cu maximă atenţie fiecare cuvînt, negînd din cap după fiecare element al descrierii.

— Nu, categoric nu se numără printre cunoştinţele mele. Poate îl cunoaşte totuşi alt locatar.

Îşi împreunează palmele deasupra genunchilor, priveşte dus pe gînduri pipele de pe măsuţă şi rosteşte lent :

— Am vaga impresie că un anume amănunt, o chichiţă mi-ar spune ceva... Din păcate, nu vă pot fi de folos. Trebuie să fie un flecuşteţ... Însă mă obsedează şi voi reflecta, mă voi strădui să-mi aduc aminte.

— Vă rugăm să vă amintiți.

— Da, sigur, voi face un efort, însă la ora asta zadarnic aș încerca să-mi amintesc, sînt prea obosit. Știu, fiecare cetățean are datoria să ajute organele judiciare de cîte ori este solicitat. Apoi, la drept vorbind, poate amănuntul care mă frămîntă în momentul de față nu este realmente neobișnuit, poate am eu falsa impresie că s-a petrecut azi ceva important.

— Ieri, precizează Stratulat. Ne interesează seara de ieri.

— Așa este. Bănuiesc că n-ați terminat audierile, că veți reveni în zilele următoare.

— Vom reveni, admite Stratulat, ridicîndu-se sprinten din fotoliu. Vă vom deranja și pe dumneavoastră.

— O, deranjați-mă oricînd, nu mă supăr.

Pornim spre ușă în clipa cînd răsună țîrîitul prelung și astmatic al soneriei. Vintilă rămîne un moment în loc, părînd agasat, își apropie ochiul drept de vizor și ne șoptește peste umăr :

— O vecină... Letiția Aldea. Am să-i deschid, n-am încotro. Of, of ! Pesemne o arde la lingurică. Manevrează butonul yalei, deschide ușa și mormăie nu prea încurajator la adresa femeii din prag :

— Sărut mîna. Intrați.

— Bună ! Ai musafiri după cîte observ. Mă înșel eu sau detectivii tocmai se pregăteau să plece ?

Se strecoară printre mine și Stratulat, se oprește lîngă măsuță și-și proptește mîinile în șolduri. O examinez cu interes, puțin amuzat de felul caraghios în care își dă silința să-și mascheze nesiguranța gesturilor. În clipa cînd a intrat, m-a izbit un pătrunzător damf de rachiu prost. Are ochii împăienjeniți, părul spicat cu fire albe, poartă un capot matlasat, mov, foarte uzat, sugrumat peste mijloc de o curea bărbătească ; buzele violent rujate nu izbutesc să alunge impresia neplăcută a ridurilor premature din jurul gurii, a rictusului de viclenie, a înfățișării generale de măscărici care improvizează banalități.

— Pot să stau, domnu' Vintilă ?

— Stați, dacă tot ați venit.

— Trecu adineauri pe culoar cărturăreasa, îmi povesti tărășenia din blocul nostru. Nu eram la curent. Schimbai

cîteva vorbe cu Miriam și cu Berindei. Toată lumea comentează, iar eu habar n-am, dorm dusă ore întregi. Țțiii... Ce mai tragedie fioroasă ! Ca la cinema...

Se așază încet, cu o mișcare ce vrea să fie grațioasă ; marginile capotului i se desfac ; nu se ostenește să-și astupe pulpele albăstrii, descărnate. Ni se adresează :

— Am să vă primesc și eu în audiență, dar nu astă-seară. Ca să fiu sinceră, nu mă simt în stare să susțin o conversație serioasă. (Umerii îi sînt scuturați de un fior, pe care îl înfrînează încordîndu-și palmele pe brațele fotoliului.) Aveți ceva împotrivă ?

— Nu, zise Stratulat, n-avem.

Decoratorul ne însoțește pe palier, unde ne șoptește cu tristețe, mimînd golirea unui pahar :

— Asta-i situația, vă dați seama și dumneavoastră, mă așteaptă minute deplorabile.

După ce rămînem singuri, Stratulat mă întreabă :

— Ce părere ai ? Care ți-e verdictul ?

— Te referi la decorator ?

— La vecina lui.

— Seducătoare. Sînt convins că mare lucru nu vom afla de la ea.

— Mai știi ? Spre ce zări ne îndreptăm ?

Consult lista cu numele locatarilor și, după o scurtă chibzuială, rostesc :

— Urcăm la etaj, ne încercăm mai întîi norocul cu Mîndroiu Liliana. Ceilalți locatari, din cîte mi-am dat seama, cu siguranță că sînt pensionari, îi putem aborda și mîine dimineață.

Apartamentul numărul 8 este situat la capătul culoarului. Ușa ni se deschide brusc, după ce sunăm o singură dată, de parcă Mîndroiu Liliana ar fi dorit să ne vadă cît mai curînd. Este vorba de blonda fardată exagerat, care în momentul cînd surprindeam discuția de pe palierul hochparterului i se plînsese bătrînului Berindei că nu poate să se simtă în siguranță nici măcar „în casa în care îți cunoști vecinii".

Și-a îndepărtat rujul carmin și rimelul gros de sub pleoape, afișînd momentan aerul aferat, bătăios al unei funcționare instalate în spatele ghișeului unei instituții însemnate, al unei funcționare obișnuite mai ales să eli-

bereze chitanțe pentru amenzi. Dar înfățișarea bătăioasă i se potrivește mai puțin cu ținuta vestimentară ; un dezabie, lung, indecent de transparent, ce degajă un persistent parfum de liliac.

— Intrați, ne îndeamnă cu politețe seacă, ușor deferentă, conducîndu-ne într-o încăpere luminată cu zgîrcenie de un lampadar cu abajur purpuriu. Scuzați, la mine e cam dezordine, am sosit tîrziu de la serviciu, abia am avut răgaz să cinez.

Nu domnește deloc dezordinea, fiecare obiect pare să nu fi fost clintit din loc de mai bine de un deceniu. Ne poftește să ne așezăm pe o canapea protejată de o foaie de plastic, apoi se instalează și ea pe un scaun de lîngă lampadar, încrucișîndu-și picioarele cu o nepăsare calculată. Își aranjează apoi îndelung pliurile veșmîntului prea transparent. Remarcă în fine privirea tăioasă cu care Stratulat îi cercetează trupul plinuț, insipid, vag ruinat, apleacă pleoapele, ia de pe o poliță o revistă și începe să-și facă vînt cu ea.

— Azi a fost arșiță insuportabilă, se plînge ea, probabil cu intenția de a-și justifica ținuta.

— Căldură mare, îl copiază Stratulat pe Caragiale.

— Poate ar fi cazul să mă schimb.

Stratulat surîde echivoc.

— Cum doriți.

— Revin într-o clipă...

Trece în camera alăturată, de unde se întoarce rapid. Peste cămașa de noapte a îmbrăcat un capot verzui, ridicol de scurt și de strîmt, care emană un miros și mai puternic de parfum. Se fîțîie de vreo două-trei ori prin fața noastră, se reașază și începe să vorbească monoton, făcîndu-și de lucru cu capetele cordonului :

— Chiar mîine voi chema un lăcătuș, să-mi monteze la ușă un zăvor solid și o broască yale perfecționată. Va fi o inițiativă utilă, absolut imperioasă. Vă dau cuvîntul meu de onoare că nu voi mai permite nici unui vecin să-mi calce pragul. Prevederea este mama înțelepciunii și eu întotdeauna am...

Stratulat îi întrerupe litania ce amenință să se transforme într-un potop mocirlos de fraze :

— Presupuneți că un anume locatar este implicat în omor ?

— Pe toți îi bănuiesc ! Scuturați-i zdravăn și vă veți convinge că fiecare ascunde o taină, că are ceva necurat pe cuget.

Se scurge o mică pauză.

Stratulat scoate caietul și pixul, eu mă agit pe plasticul ce acoperă canapeaua, cu senzația că mă ustură pielea. Încăperea în care ne aflăm este invadată de materiale plastice, începînd cu figurinele expuse într-o vitrină, cu florile artificiale din nenumărate vaze și sfîrșind cu foaia de plastic ce acoperă covorul roșu. Fac un efort pentru a alunga impresia de mîncărime a pielii și întreb :

— Vă rog să precizați pe care dintre vecinii dumneavoastră îi bănuiți ?

— Am să vă destăinui un mic secret. Dar mai întîi să mă recomand. Mă numesc Liliana Mîndroiu și lucrez la fișierul unei policlinici. Insist să cereți referințe despre comportamentul meu în cadrul serviciului, precum și despre viața mea particulară. În rest...

Stratulat îi retează iarăși potopul cuvintelor :

— Cum rămîne cu secretul ?

— Vi-l spun. Azi, m-am întors de la policlinică exact în momentul cînd Gherghina a dat alarma. Probabil ați fost informați, Gherghina este...

— Este fosta femeie de serviciu a blocului, îi spun agasat de încetineala cu care avansează către „secret".

— Așa-i. O adevărată scenă de groază, țipa de parcă o fugărea o haită de lupi și arăta cu degetul spre demisol. Nu sînt curioasă din fire și nici prea curajoasă... Am acționat instinctiv, fără să reflectez, am coborît treptele, am înaintat pe culoarul demisolului și...

Ne aruncă o privire triumfătoare, frecîndu-și nasul lucios.

— Și l-am văzut pe omul ghemuit în dulap ! L-am recunoscut din primul moment...

Vreau să o întreb în ce împrejurări a făcut cunoștință cu Pavel Beneficiu, însă colegul meu e mai prompt, mi-o ia înainte ; admit în sinea mea, cu umilință, că întrebarea lui este mai importantă.

— Probabil i-ați văzut fața, sugerează viclean Stratulat.

— Nu ! Capul îi era în întregime acoperit cu o bluză, sau cu un fîș maroniu.

Mîinile i se încleștează pe genunchi, nările îi palpită ; repetă aproape țipînd :

— Nu i-am văzut fața !

— Atunci ? insistă Stratulat. Cum l-ați recunoscut ?

— Am presupus că trebuie să fie individul pe care îl zărisem cu o zi mai înainte în antreul blocului. Pe taburetul de lîngă dulap se afla o pereche de ochelari de soare și o pălărie. O pălărie de neconfundat. Individul din ajun purta aceeași pălărie, întru totul asemănătoare.

— La ce oră l-ați întîlnit în antreu ?

— Spre sfîrșitul după-amiezii, cam între orele optsprezece și optsprezece și jumătate.

— Ați discutat cu el ?

— Nu. Nici măcar nu m-a salutat. Părea că așteaptă ceva, sau pe cineva, staționa în dreapta ușii, cu cotul stîng pe calorifer, cu mîna dreaptă proptită de un baston. Mi-a fost puțin frică de el.

— De ce ?

— Antreul e întunecos, iar tipul nu-și scosese ochelarii. Mie nu îmi plac oamenii care poartă ochelari de soare cînd nu-i cazul. M-am gîndit că vrea să-și ascundă ochii, am trecut repede pe lîngă el, cu senzația dezagreabilă că mă săgetează cu privirea. Cînd am ajuns la etaj, am întors capul și m-am uitat o clipă sau două peste umăr. Nu se clintise din loc. Altceva nu știu despre el.

— Ați mai ieșit din casă în cursul serii de ieri ?

— Deloc. Am cinat, pe urmă m-am instalat în fața televizorului.

— Ați auzit vreun zgomot neobișnuit pe culoar sau în apartamentele învecinate ?

— Nimic. Alături locuiește o bătrînă. Cam țicnită. În rest...

— În rest ?

— Nu face gălăgie, nu pot să mă plîng, în schimb mă deranjează zgomotele de la etajul inferior.

— Vă referiți desigur la decoratorul Adrian Vintilă.

— Domnul Vintilă e un om civilizat, cult. Mă refeream la amărîta care locuieşte alături de dînsul, la Letiţia Aldea. O etilică... Ţipă, înjură, răstoarnă scaunele, se comportă de parcă ar sta singură în bloc. Uneori răcneşte cîte un monolog din nu ştiu ce piesă. Mă mir cum de o suportă ceilalţi vecini. E lipsită de cel mai elementar bun simţ. Dacă ar depinde de mine, aş interna-o imediat la un spital de psihiatrie, pentru o cură de dezintoxicare alcoolică. Nu mă credeţi ?

— Vă ascult.

— Vă spun purul adevăr, umblă mai mult beată decît trează. Mă întreb deseori cît trebuie să îndure bătrîna care locuieşte cu ea. Se pare că sînt rude. Îmi imaginez lesne ce mizerie trebuie să fie în locuinţa lor. Individa cară zilnic băuturi de la Alimentara din cartier. Cînd treci pe lîngă ea, pute de te trăsneşte a rachiu... Veţi constata şi dumneavoastră, dacă nu cumva aţi şi constatat că nu mint. Eu mă feresc de ea ca de ciumă, o ocolesc şi nici nu...

Îi întrerup prezentarea din ce în ce mai *idilică* a Letiţiei Aldea.

— A făcut şi aseară gălăgie ?

Răspunde cu întîrziere şi cu vădită părere de rău :

— Nu... Poate n-a avut bani şi n-a mai putut să-şi cumpere obişnuita porţie de rachiu. Se pare că a început să-şi vîndă lucrurile din casă. Lamentabil !

— Se pare ?

— Am văzut-o zilele trecute ieşind din casă cu un pachet de cărţi şi cu o lampă de noapte. Le-a plasat desigur în schimbul unei sume derizorii.

Îşi aranjează părul pe după urechi şi continuă mohorîtă :

— N-am auzit nici un zgomot aparte. Majoritatea timpului liber mi-l petrec în această cameră, a cărei fereastră dă spre curtea interioară. Nu-mi dau seama ce se întîmplă pe stradă, cine intră şi cine iese din imobil. Regret...

Văzînd-o cum se frămîntă pe scaun, o cred că regretă. E măcinată desigur de sentimentul frustrării, de faptul că nu izbuteşte să afle mai multe amănunte intime despre viaţa vecinilor ; aş fi în stare să jur că tînjeşte după un

bărbat, că își invidiază toate colegele căsătorite ; de altfel, îmi revine în minte observația bătrînului Berindei : „Ce n-ar da ea să fie atacată în fiecare noapte de un vlăjgan !“

Stratulat recapitulează informația obținută :

— Deci insul acela părea să aștepte ceva, sau pe cineva.

— Așa am avut eu impresia. Gîndiți-vă și dumneavoastră, ce rost avea să stea în hol ?

— Da... Ședea cu cotul stîng pe calorifer și cu palma dreaptă rezemată de baston.

— Vă dau cu plăcere o declarație scrisă.

— Puneți totul pe hîrtie, amănunțit. Vom trece mîine pe aici să luăm declarația. Vă mulțumim pentru bunăvoință. Bună seara.

— Gata ? Ați terminat destul de repede. Noapte bună !

Mă ridic cu un suspin de eliberare ; am scăpat de vinilin, de nailon, de polietilenă și de dracu știe ce alte mase plastice răspîndite cu toptanul prin locuința Lilianei Mîndroiu.

Cînd ajungem la capătul culoarului, Stratulat mă apucă de braț și mă strînge ca într-o menghină.

— Te-ai prins ?

— La ce faci aluzie ?

— La afurisitul ăla de baston.

— Ce-i cu el ? De ce te preocupă ?

— Bastonul n-a fost găsit în magazie. Lipsește cu desăvîrșire, strălucește prin absență, ca să zic așa. Ei ?

— Mi-a dispărut complet din minte. Ai dreptate... Cumnatul lui Mangu a pomenit de baston, Liliana Mîndroiu — așișderea, deci Pavel Beneficiu deținea bastonul, se folosea de el cu puține ore înainte de a fi ucis. Hmm ! E foarte posibil să reprezinte corpul contondent cu care a fost comisă crima.

— Oare de ce lipsește ?

— Te miră absența bastonului ? Din experiența pe care ai acumulat-o după niște ani de anchete criminalistice, știi că, în general, asasinii acționează în mod bizar, altfel decît oamenii normali. Ascunzînd sau distrugînd arma crimei, care reprezintă o dovadă materială, ei consideră că va fi mult mai dificil să fie descoperiți. Deseori această dovadă este îndepărtată pentru a da de furcă an-

chetatorilor, pentru a încurca ițele. Dacă omorul a fost săvîrșit de una din persoanele ce locuiesc în acest imobil, nu-i deloc exclus ca bastonul, în cazul cînd nu a fost distrus, să se afle într-unul din cele opt apartamente.

— Uşurel... Ipoteza e prea îndrăzneaţă. Să ne limităm la datele culese pînă în prezent, să nu ne pripim cu bănuielile înainte de a sta de vorbă cu toţi locatarii.

— Sînt de aceeaşi părere. Au mai rămas familia Berindei, Cristina Lepădatu şi Aldea Letiţia.

— Ai uitat-o pe Miriam Vîrtosu.

— N-am uitat-o, mergem la ea chiar acum...

6.

Pungile de sub ochii concubinei lui Mangu s-au mai umflat, pandantivul de aur de la gît a fost îndepărtat, machiajul ultragios de asemenea, acum arată cu zece ani mai îmbătrînită, parcă şi mersul i s-a transformat, păşeşte înaintea noastră gîrbovită, spăsită, invitîndu-ne cu un gest moale să luăm loc, apoi se aşază şi ea.

Ceasul cu cuc de deasupra scrinului anunţă chiar în clipa aceea orele nouă.

Miriam Vîrtosu îşi apasă palmele pe genunchi şi scapă un oftat, aruncîndu-mi o privire îndurerată. Nu mă las păcălit de aerul ei cernit, ştiu că poate să se prefacă. Stratulat se ridică şi se plimbă prin încăpere cu mîinile la spate, uitîndu-se cu interes la fiecare obiect, de parcă s-ar afla într-un magazin şi s-ar întreba dacă merită osteneala să facă vreo achiziţie ; întîrzie puţin în faţa unui tablou imens, zugrăvit în culori stridente, ce reprezintă tipica ţigancă despuiată trăgînd din lulea, tolănită pe un divan, pe urmă se răsuceşte brusc şi începe cu glas uniform :

— De cînd îl cunoaşteţi pe Lică Mangu ?

Femeia nu pare să priceapă imediat întrebarea, oftează şi mai abitir, îşi încordează umerii şi în cele din urmă bîiguie :

— De vreo cinci ani...

— Cînd a luat legătura cu dumneavoastră ultima oară ?

— Păi... sînt vreo trei săptămîni de-atunci.

— Cum s-a întîmplat ?

— Mi-a telefonat la serviciu... (Își drege vocea spartă ; mîna dusă la gură îi tremură.) Eu nu i-am dat numărul, dar nu era nici o greutate să facă rost de el. Și...

— Continuați, o îndeamnă Stratulat cu același ton lipsit de inflexiuni. Vă ascult.

— Mi-a spus că vorbește de la un telefon public și că se grăbește, propunîndu-mi să ne întîlnim în aceeași zi, după ce se înserează, pe la opt și jumătate, în fața cinematografului „Patria", apoi a închis. Nici măcar n-am avut răgazul să-l anunț că poate nu vreau să-l mai văd.

Scutură din cap în semn de negație și-și leagănă bustul jeluindu-se :

— De ce l-am ascultat ? Nu știu, pe cuvîntul meu că nu știu... Parcă mi-a luat cineva mințile. Uitasem definitiv de el, de cinci ani nu mai primisem nici o veste din partea lui. Puteam să fiu măritată, nu ? Ca să fiu sinceră, nu m-am gîndit nici o clipă să nu mă duc la întîlnire. Poate așa mi-a fost scris mie, să rămîn o tîmpită pînă la sfîrșitul vieții, o tîmpită sentimentală și păguboasă care nu se gîndește la consecințele anumitor fapte. Dacă aș fi refuzat să-l întîlnesc, aș fi scăpat acum de încurcături. Sînt pregătită pentru tot ce-i mai rău, îmi dau seama că nu mă veți crede.

— Aștept urmarea, rostește Stratulat.

— Da, urmarea... Cînd l-am văzut pe Lică, mi s-a făcut milă de el, slăbise, avea un aspect jalnic de animal hăituit, arunca priviri disperate de jur-împrejur. M-a luat de braț, am pornit împreună spre Romană, și a început să se văicărească. Mi-a zis că îl caută un tip, pentru o răfuială, că evită să dea ochi cu el măcar un timp.

— Ce tip ?

— Habar n-am, nu l-am întrebat cum îl cheamă, de ce trebuie să-l ocolească, știam că nu-i place să mă arăt curioasă.

— Curiozitatea v-ar fi pus la adăpost de neplăceri acum.

— Aveți perfectă dreptate. N-am putut să-i rezist, să mă opun, m-a implorat să-l primesc măcar o săptămînă, pînă se satură tipul respectiv să mai umble după el.

— Și l-ați ascuns în apartamentul inginerului Matei.

— În prima noapte a dormit la mine, abia în noaptea următoare a coborît acolo, cînd a aflat că mi-a lăsat inginerul cheile. A motivat că voi scăpa de necazuri în cazul în care s-ar ivi o descindere.

— Se temea de o descindere ?

— Da... Şi din asta am înţeles că de fapt îl caută miliţia. Nelu o să mă strîngă de gît cînd va şti în ce încurcătură l-am băgat.

— Nelu ?

— Inginerul Matei... Sînt sigură că îi va trimite cineva o anonimă, să-l înştiinţeze ce s-a întîmplat.

— Cine îi va trimite ? Vă gîndiţi la o anume persoană ?

— Oricine. Oamenii sînt răi, adică femeile sînt rele, toate mă invidiază, vecinele şi colegele de serviciu. Nelu e un bărbat chipeş, dispune de bani... Îi cam dădea tîrcoale beţiva de Letiţia, îi aţinea calea pe culoar... S-au dus speranţele mele ! Asta e, sînt o tîmpită sentimentală şi păguboasă, m-a apucat mila cînd a început Lică să se tînguie.

— Nu sînteţi chiar păguboasă, aţi acceptat să-l primiţi din pricina lăcomiei. Cît v-a oferit Mangu pentru a fi ascuns ?

Mai întîi pare ofensată, apoi îşi muşcă buzele, sare de pe scaun şi strigă isteric :

— Nu mai rezist, vă dau cuvîntul meu că nu mai rezist ! Să se ducă dracului totul ! Mi-a lăsat în păstrare nişte obiecte, vă jur că n-am vrut să le primesc, dar a insistat. Doamne, ce proastă sînt !

Deschide uşa unei boxe, răscoleşte un coş cu rufe murdare şi trage de sub ele o geantă de voiaj, pe care o trînteşte la picioarele lui Stratulat. Acesta o saltă pe genunchi, îi desface fermoarul, aruncă o privire scrutătoare asupra conţinutului, apoi mi-o întinde zîmbindu-mi semnificativ. În geantă se află cîteva ceasuri de colecţie, un calculator japonez, ultimul model, o butelie de voiaj, dar mai ales nişte monede din argint, foarte vechi, bătute de nu ştiu care împărat roman ; cu alte cuvinte, o parte din prada culeasă cu ocazia unei spargeri efectuată cu o lună în urmă într-o vilă de la marginea Bucureştilor. Cealaltă parte a prăzii a fost recuperată o dată cu arestarea infractorului Baniţă Viorel, zis „Calicu“, care, cum am

mai amintit. s-a ferit să sufle vreun cuvîntel ce putea să-l implice pe Mangu.

Închid geanta, gîndindu-mă că am rezolvat cu bine misiunea încredințată de căpitanul Panait : l-am arestat pe Mangu și am găsit toate obiectele furate din vila respectivă ; succesul nu mă îmbată, abia de acum vor începe dificultățile, alergătura, tracasările...

Miriam Vîrtosu încearcă marea cu degetul :

— Sper că se va ține cont de sinceritatea mea, de faptul că v-am predat...

Stratulat nu-i lasă prea mari speranțe :

— Cam tîrzior ați predat geanta. Sînteți vinovată de delictele de tăinuire de obiecte furate și de adăpostirea cu bună știință a unui infractor împotriva căruia era emis un mandat de arestare.

— Eu ? Ce puteam să fac ? Mi-a fost milă de Lică... Mi s-a părut atît de neajutorat, de prăpădit... În primele zile nu s-a urnit deloc din apartamentul lui Nelu, pe urmă s-a decis să iasă cîte puțin să se plimbe pe străzile din preajmă, la o oră cînd cartierul e pustiu. Și... și...

— Și s-a ciocnit de un fost prieten, care între timp i-a devenit dușman, completez eu, reflectînd că era plauzibilă întîlnirea dintre Pavel Beneficiu și Mangu.

— Ce prieten ? Nu s-a întîlnit cu nimeni, vă jur, se ferea ca de foc să fie văzut, alegea locurile cele mai întunecoase, se strecura ca o umbră pe lîngă ziduri, se întorcea tiptil și pînă în noaptea următoare nu se mai mișca. Își măcina nervii acolo, nici măcar n-avea curajul să deschidă radioul sau televizorul, îi era frică să nu audă vecinii vreun zgomot cît de mic. Și-mi repeta în fiecare seară că n-are să mai rămînă mult. Vă asigur...

— Degeaba ne asigurați. Chiar astă-seară urma să-i duceți o nouă provizie de țigări, ceea ce dovedește că voia să mai rămînă.

— Așa e... Ce pot să fac eu ?

— Să declarați adevărul, o sfătuiește Stratulat. Orice tărăgănare vă agravează situația, e momentul să pricepeți că nu ne jucăm de-a baba oarba. Delictul de omucidere este deosebit de grav, deci...

Miriam Vîrtosu se scutură de parcă s-ar fi trezit cu un șarpe veninos în așternut.

— Nu cumva insinuaţi că Lică l-ar fi achitat pe... pe omul de la demisol ? A, nu, categoric nu ! Ar trebui să vă aduceţi aminte că el *a lucrat* întotdeauna curat. Nu şi-a mînjit mîinile. Se ţinea de escrocherii mărunte, nu voia să...

— De la escrocheriile pe care le numiţi mărunte, a *avansat* la o spargere calificată.

— N-ar fi îndrăznit să omoare un om, e un prăpădit, se ferea de scandaluri, de bătăi, ştia că nu poate ţine piept nimănui prin forţă. El cînd vedea sînge curgînd îl apuca tremuriciul, nu era în stare să taie nici măcar o găină.

— De unde ştiţi că a curs sînge ?

— Am zis şi eu aşa, într-o doară, mi-am închipuit. Habar n-am cum s-a întîmplat. Omul acela...

Îşi apasă palmele pe piept şi se reazemă de scrin.

— Spuneţi, spuneţi, o îmboldeşte Stratulat. Omul acela îl cunoştea pe Mangu, a stat împreună cu el la închisoare.

— Posibil, nu vă contrazic. Poate nu-l cunoştea numai Lică, poate avea relaţii cu cineva din blocul nostru.

— Cu cine ?

— Cum pot să ştiu eu ? Să nu mă întrebaţi nimic despre omor. Lică e nevinovat, nu l-a ucis el, jur pe fericirea şi pe viitorul meu că Lică n-are nici o vină în privinţa asta. Gata, nu mai scot un cuvînt. Nu mai vorbesc, puteţi să mă şi arestaţi.

Stratulat se ridică, face cîţiva paşi, după care se opreşte lîngă ea şi rosteşte răspicat :

— La ce oră v-aţi întors ieri de la serviciu ?

Miriam clatină negativ din cap, cufundată în mutism.

— Bun, conchide colegul meu, ne însoţiţi, vă reţinem în interesul cercetărilor.

— Pe mine ? izbucneşte ea. V-am dat sacoşa aia, nu ? Era uşor s-o fac dispărută înainte de sosirea dumneavoastră. În definitiv..., Nu mă costă mare lucru dacă vă răspund... Am intrat în bloc la orele trei şi douăsprezece minute. Exact !

— Ceea ce presupune că v-aţi uitat la ceas.

— M-am uitat pentru că m-am încrucişat pe culoar cu bătrînul Berindei, care s-a interesat de oră, îşi uitase ceasul în locuinţă, nu mai voia să se întoarcă din drum,

spunea că o să-i meargă prost dacă se întoarce. Am stat în casă pînă azi-dimineață, cînd m-am dus la serviciu.

Mi se pare neverosimil faptul că în cursul serii de ieri să nu-și fi văzut deloc concubinul, de aceea o întreb :

— Și Mangu ? Nu i-ați dus ceva de mîncare ?

— Nu i-am dus, știam că mai are o jumătate de pui fript.

Stratulat o țintuiește cu o privire severă.

— Susțineți că nu l-ați întîlnit aseară pe Mangu ?

— Păi, dacă stau să mă gîndesc...

— Gîndiți-vă bine ! Nu omiteți nici un detaliu.

— L-am văzut în fugă. Mi-a bătut în tavan și am coborît.

— La ce oră ?

— Nu știu... Ieri m-am culcat mai devreme. Dormeam de mult cînd m-a chemat jos.

— Își făcuse obișnuita plimbare nocturnă ?

— Nu mi-a trecut prin gînd să-l întreb. Mă grăbeam.

— De ce v-a chemat ?

— Terminase țigările. Fumează ca un turc, depășește două pachete pe zi...

Se întrerupe, aplecîndu-și fruntea. Stratulat îi dă ghes :

— Vasăzică, susțineți că v-a chemat doar pentru țigări.

— Pentru ce altceva ? Între noi nu mai existau de multă vreme relații intime, am rămas prieteni și atîta tot.

— Ce ați făcut după ce Mangu v-a anunțat că și-a terminat provizia de țigări ?

— Am urcat din nou, am luat pachetul meu de *Marlboro*, i l-am dus și gata ! I-am promis că îi cumpăr azi *Naționale*. Adică țigările pe care le-a zărit dînsul —arată cu bărbia spre mine — în antreu. Am fost atît de fraieră încît am atîrnat plasa în cuier, n-aș mai fi...

— Nu vă abateți de la subiect.

— Scuzați-mă. I-am dat țigările mele și m-am întors. Picam din picioare de oboseală, eram cu ochii cîrpiți. Și sigur că nu mă încînta să mă lovesc de vreun vecin întîrziat pe palier ; și-ar fi zis că nu sînt zdravănă la minte dacă i-aș fi explicat că am intrat în locuința lui Neluțu la o oră atît de nepotrivită.

— Aşadar, ştiaţi că era o oră nepotrivită. V-aţi uitat la ceas.

— Nu m-am uitat. Uite, na, îmi fac şi cruce dacă nu mă credeţi !

Bate trei cruci largi, exagerat de lent, contemplînd cu smerenie icoana de argint agăţată pe peretele din spatele meu. Stratulat se holbează la mine înveselit, închipuindu-şi probabil că Miriam Vîrtosu se închină în faţa mea, apoi se încruntă şi bombăne :

— Lăsaţi, nu vă osteniţi, sîntem de la miliţie, nu de la patriarhie. Cum e cu ora nepotrivită ?

— Se înnoptase, n-am mai auzit maşini circulînd pe stradă, cred că trecuse de mult de miezul nopţii.

Stratulat o scrutează îngîndurat, parcă nedecis, pe urmă se întoarce spre mine şi din mimica lui pricep că mă consultă dacă sînt de acord să o reţinem pe concubina lui Mangu pentru cercetări, conform legilor. Înclin capul, mă ridic şi rostesc cu gravitate :

— Ne urmaţi, cetăţeană Vîrtosu. Sînteţi arestată.

Reacţionează altfel decît mă aşteptam ; nu ţipă, nu se lamentează, nu-şi smulge părul, nu joacă scena fiinţei neîndreptăţite de soartă ; mîinile îi cad grele pe lîngă şolduri, pe frunte i se iveşte un strop de sudoare şi şopteşte resemnată :

— Dacă nu se poate altfel...

Arată către telefonul de pe scrin, spunîndu-i lui Stratulat :

— Vă rog, aş vrea să schimb cîteva cuvinte cu o colegă, să o anunţ că voi lipsi de la serviciu. Îmi permiteţi ?

Stratulat schiţează un gest afirmativ şi se postează lîngă ea, urmărind numărul format.

— Alo ? Da, eu sînt, te-am deranjat să-ţi spun că mîine nu vin la birou. Nu mă întrerupe ! N-are să se prăbuşească şandramaua dacă voi lipsi. Cît ? Nu prea ştiu... Două-trei zile, în nici un caz mai mult. Ce să-i spui şefului ? Spune-i că sînt constipată... Pa, dragă Vuţa !

Trînteşte receptorul, aruncă o privire întunecată împrejur, apoi ne spune :

— Trec în dormitor să mă schimb. Las uşa întredeschisă. Nu vă fie teamă, nu-mi tai venele, nu mă spînzur şi nici nu beau vitriol. Ţin enorm la amărîta asta de viaţă...

Revine după vreo cinci minute, îmbrăcată cu o rochie banală, încălțată cu niște sandale joase, purtînd sub braț o geantă plic.

După ce ieșim, încuie cu grijă cele două broaște yale ce l-ar face să transpire serios chiar pe un spărgător foarte abil, apoi îi întinde inelul cu chei lui Stratulat.

— Poftiți.

— Băgați-le în geantă.

Coborîm treptele încet, în șir indian, Stratulat în față, Miriam Vîrtosu la mijloc, eu în urma lor. Cînd ajungem pe palierul parterului se deschide fără zgomot ușa apartamentului 3 și apare Letiția Aldea ; își aranjează cu un gest de cochetărie părul ciufulit, rărit, observînd cu interes neascuns procesiunea noastră și exclamă :

— Formidabil !

— Gura ! șuieră Miriam peste umăr, oprindu-se.

— Angajează-ți un avocat, frumoaso, vei avea mare nevoie de ajutorul lui.

— Nu-mi purta de grijă. Intră în casă, e curent pe sală și poți să te dezbeți.

După care reîncepe să coboare fără a lua în seamă hohotele de rîs sacadate ce o urmăresc.

Trag mașina dinaintea porții cu dantelărie de fier forjat, aștept să ia loc în spate Stratulat și Miriam Vîrtosu și, după ce răsucesc cheia de contact, comentez scena petrecută pe palier :

— Nu prea vă are la suflet Letiția Aldea.

— Nu, murmură absentă concubina lui Mangu.

— Poate e convinsă că aveți ceva de ascuns.

— Mă doare în cot de convingerea ei. Nu s-a mai trezit din beție de un deceniu...

*

După ce o predăm pe Miriam Vîrtosu, împreună cu recomandările de rigoare, ieșim în stradă. Suflă un vînt cald, care nu izbutește să alunge mirosul persistent de praf și de asfalt încins. Stratulat își îndreaptă umerii și se uită o clipă la cerul murdar, fără stele.

— Ah, Dorule, ce n-aş da să pot merge duminică la pescuit.

— Aha ! Baţi şaua să priceapă iapa. Puneţi pofta în cui, nu-mi irosesc benzina transportîndu-te pe tine la cine ştie ce baltă.

— Nu fi meschin. Oricum, de data asta ai scăpat, prevăd că duminică vom avea de lucru.

—Vom avea. Noapte bună...

Nu mă clintesc din loc, bănuind ce va urma. Stratulat mă ia de braţ şi-mi spune mieros :

— Unde te grăbeşti ? Dacă nu mă duci duminică la pescuit, du-mă acum acasă. Îţi ofer o cafea şi o porţie dublă de tort. De mult n-ai mai vizitat splendidul cartier Balta Albă.

— Ba l-am vizitat cam des în ultima vreme. Te-ai abonat la maşina mea ?

— Te implor...

Mă prefac un moment supărat, apoi îl împung cu degetul în coaste.

— Fie. Bunătatea mea n-are limite.

— Recunosc, sînt un profitor şi un...

— Urcă pînă nu mă răzgîndesc. N-am timp de palavre, mi-e somn.

Pe la jumătatea drumului, se întoarce spre mine gîndind cu voce tare :

— Mi se pare puţin probabil ca omorul să fi fost săvîrşit de o persoană care nu locuieşte în blocul respectiv.

— M-ai dat gata cu observaţia ta.

— Ar fi posibilă şi cealaltă variantă.

— Puşchea pe limbă ! Prima versiune ne avantajează în mod cert, deoarece se restrînge aria investigaţiilor.

— Crezi ? Nu mi-au plăcut niciodată anchetele cu circuit închis. Te împotmoleşti cînd ţi-e lumea mai dragă, fiind obligat să reiei totul de la capăt.

— Cum îţi imaginezi tu că s-a comis infracţiunea ?

Trage adînc din ţigară, expiră fumul pe geam şi rosteşte gînditor :

— Uite ce-mi imaginez eu... Pavel Beneficiu bănuie că Mangu e găzduit de către concubina lui. Stă la pîndă, răbdător, fiind convins că mai curînd sau mai tîrziu acesta îşi va face apariţia.

— Da ? Sînt tare curios cum va reacționa căpitanul cînd îi vei expune ideea ta. Basmele nu-l încîntă, acceptă doar dovezi certe.

— Ți-o spun ție, nu șefului. Așadar, Pavel Beneficiu îl surprinde pe Mangu cînd acesta pornește la plimbare. De acord ?

— Nicidecum. Primo : conform declarației lui Miriam Virtosu, Mangu părăsea apartamentul inginerului doar după miezul nopții. Secundo : conform constatării medicului legist, asasinatul s-a produs mai devreme.

— Declarațiile concubinei lui Mangu mă lasă rece pînă nu se confirmă în întregime. Ce zici ?

— Nimic. La ora asta n-am chef de teoria chibritului.

— Dacă de pe acum ești ciufut, mă aștept la lucruri frumoase în următoarele zile.

Înalț din umeri și opresc mașina la colțul blocului în care locuiește familia Stratulat.

— Coboară, ai început să devii sîcîitor.

— Te tentează o felie de tort ?

— Menține-ți invitația pentru altă seară. Te rog să-i transmiți Mioarei omagiile mele.

Flutură mîna și pornește pe alee, dar după doi-trei pași revine și deschide portiera. Îl ironizez :

— Metoda *Colombo* a devenit o adevărată manie la tine, o întrebuințezi chiar și față de colegi. S-auzim ! Ai realizat într-o clipită cine a comis crima ?

— Nu... Altceva. O chestiune mult mai delicată. Ascultă, Dorule, ce cusur ai, mă, de nu te însori ?

— Cară-te !

— Bine, bine, vom discuta noi problema asta în curînd, foarte serios. Noapte bună !

*

Blocul în care ocup o garsonieră este relativ nou, a fost construit în urmă cu cinci ani, dar a și început să capete un aspect jalnic. Cutiile pentru scrisori nu se închid bine, sau sînt sparte, subsolul este parțial inundat, în hol se aciuiesc noaptea o droaie de pisici, pe paliere sînt depozi-

tate mobile ruinate, pereții s-au coșcovit, în ghenele de gunoi mișună gîndacii.

Părăsesc liftul la etajul opt, avansînd precaut pe culoarul lung, invadat de o totală obscuritate. Îndată ce pătrund în locuință, îmi amintesc cu neplăcere de ultima întrebare a lui Stratulat. Camera mi se pare neprimitoare și mai ales pustie. Domnește o căldură sufocantă, deși la plecare am lăsat deschisă ușa dinspre balcon, și încă stăruie nesuferita duhoare de nicotină.

Fac un duș, apoi îmi pregătesc un ceai foarte tare, pe care îl beau pe îndelete, stînd în fotoliul de răchită de pe balcon și privind ferestrele luminate ale blocurilor dimprejur. Dinspre strada de care mă desparte un grup de clădiri răzbate din cînd în cînd uruitul slab al tramvaielor.

Gîndurile îmi sînt acaparate de ancheta în curs...

Revăd chipurile celor audiați pînă în prezent, îmi răsună în urechi glasurile lor : familia Călan, decoratorul Vintilă, Miriam Vîrtosu, Mîndroiu Liliana. Primele audieri, la care se vor adăuga desigur altele, cine știe cîte ; intrarea într-un labirint foarte întortocheat, la capătul căruia trebuie să se afle făptașul... Nenumărate ore de muncă stăruitoare, trepidantă (uneori poate plictisitoare), încordate, ore în care presimt că voi fi apăsat necontenit de obsesia că nu am voie să scap nici cel mai neînsemnat amănunt. Versiunea expusă de Stratulat în timp ce-l duceam acasă nu mi se mai pare trasă de păr.

E posibil oare ca nici unul dintre locatarii imobilului respectiv să nu fi sesizat un fapt ieșit din comun, petrecut în cursul serii de ieri ?

Sorb ultima înghițitură de ceai, reintru în cameră și mă întind cu un oftat de plăcere pe dormeză ; aprind veioza și trag din cel mai apropiat raft al bibliotecii romanul început cu două săptămîni în urmă. Somnul mă învăluie înainte de a apuca să termin primul capitol.

*

Căpitanul Panait stă la birou cu bărbia proptită în palme, cu spinarea încovoiată, ascultînd cu atenție raportul susținut de Stratulat. Cînd acesta încheie, căpitanul se ciupește de mustața pătată de nicotină, reflectează cîteva

momente şi repetă ultima frază a colegului meu :

— Încă nu se poate trage nici o concluzie... (Scoate o ţigară, o frămîntă şi ne zîmbeşte sarcastic.) Ce să vă spun, mare filozofie ! Nici nu v-am pretins concluzii, adică nu vi le pretind deocamdată. Terminaţi audierea tuturor locatarilor, după care vom decide ce pistă vom continua, în ce direcţie vom orienta investigaţiile. Să nădăjduim că procesul-verbal de necropsie va da la iveală amănunte revelatoare.

— Cum s-a comportat Mangu la primul interogatoriu ? se interesează Stratulat.

— Asta voiam să discut acum. (Caută printre actele de pe birou, bombănind, extrage dintre ele nişte pagini dactilografiate şi ni le întinde.) Poftiţi ! Nu mai e cazul să precizez că tipul e unş cu toate alifiile, îi ştiţi şi voi cazierul...

Ne apropiem capetele şi parcurgem împreună declaraţia lui Mangu Lică, zis „Naşu", zis „Pleaşcă", declaraţie dată imediat după arestare. Lăsînd deoparte preliminariile, lipsite de interes, iată ce spusese Mangu :

Întrebare : Cum de ţi-a venit ideea să te ascunzi în locuinţa cetăţenei Vîrtosu Miriam ?

Răspuns : Sînt prietenul ei. Adică... am avut cîndva relaţii intime cu Miriam. Şi am socotit că cel mai nimerit lucru ar fi să o caut şi să-i cer să mă adăpostească o vreme.

Î : Cîtă vreme ?

R : Păi, pînă se liniştesc apele. Am aflat că umblaţi după mine.

Î : De la cine ai aflat ?

R : De la nişte foşti vecini din Colentina. I-am văzut într-o seară la restaurantul „Dîmboviţa". Intrasem să-mi iau ţigări. Unul din ei mi-a şoptit că s-a interesat sectoristul de mine, la vechiul domiciliu, că a descusut-o pe Miranda. Dar eu demult nu mai stau cu Miranda, am plecat de la ea anul trecut. Acu e încurcată cu un măcelar din Obor şi cu casapul ăla nu-i de glumit... Aşa că... M-am prins că trebuie să dispar urgent din circulaţie, să zac măcar o lună într-un loc ferit. Dacă m-a pus dracul să mă înhăitez cu Viorel Baniţă şi să...

Î : Recunoşti că ai participat împreună cu Baniţă la jefuirea locuinţei profesorului Mărgăritărescu Dinu în noaptea de 26—27 mai, anul curent ?

R : Recunosc... Altceva nimic ! Mie să nu-mi puneţi în spinare fapte de care habar n-am. Nu vreau să pice măgăreaţa pe mine !

Î : La ce te referi ?

R : Nu l-am omorît eu pe Pavel Beneficiu ! Vă jur că nu m-am atins de el ! De cîte ori m-aţi prins cu ceva, am spus tot, nu v-am făcut greutăţi. De data asta...

Î : De data asta te-ai băgat într-o afacere care te depăşeşte şi ţi s-a înfundat. Ce motiv ai invocat cînd i-ai cerut cetăţenei Vîrtosu să te ascundă ?

R : Nu ştiu cum să vă spun... Eu...

Î : Să spui adevărul. Ai afirmat că te caută un tip pentru o răfuială. La cine ai făcut aluzie ?

R : La nimeni anume. Am aruncat şi eu o vorbă, am zis prima minciună care mi-a trecut prin minte, ca să i se facă milă de mine, să mă primească. N-am folosit nici un mijloc de constrîngere, n-am ameninţat-o, m-a băgat de bună voie în locuinţa inginerului. Intenţionam să stau acolo un timp, pe urmă s-o roiesc în provincie. O tîmpenie... Nu ştiu unde mi-a fost capul, trebuia să-mi dau seama că sînt urmărit în toată ţara. Iar pe Pavel... Uite că mi-am adus aminte chiar acum cum îl mai chema... Ca să vedeţi şi dumneavoastră că vreau să colaborez... Pavel Dragomir, aşa îl chema...

Î : Cînd şi cu ce ocazie l-ai cunoscut pe Dragomir ?

R : N-aş vrea să vă închipuiţi că...

Î : Ce să ne închipuim ?

R. Cu Pavelică n-am fost nici prieten, nici duşman. Am stat cîteva luni la pîrnaie cu el, în '75... Puteţi să verificaţi ! Să-mi sară ochii din cap dacă vă mint.

Î : Cînd l-ai reîntîlnit şi ce relaţii ai întreţinut cu el ?

R : Păi... L-am văzut aseară... Ghemuit în dulapul ăla... Mă jur că nu l-am miruit eu !

Î : Dragomir deţinea o fotografie în care...

R : (tresare puternic) Ce fotografie ? Habar n-am ! Eu m-am ferit toată viaţa de fotografi. Sînt o adevărată pacoste... Poze îmi lipsesc mie ?!

Î : Nu poţi să negi existenţa fotografiei. Dispunem de un martor care a văzut-o la Dragomir, cu două zile înaintea morţii acestuia. Cînd a fost făcută fotografia în care apari alături de Dragomir ?

R : Să mă gîndesc...

Î : Gîndeşte-te. E nevoie să repet întrebarea ?

R : Nu-i nevoie. Da, aveţi dreptate, uitasem de poza aia. A trecut ceva timp de-atunci. Am minţit cînd am zis că l-am întîlnit pe Pavelică numai la pîrnaie. Vă rog să credeţi că sînt foarte speriat. Pe Pavelică l-am văzut ultima oară acum vreo patru sau cinci ani. Absolut întîmplător, n-a fost nimic aranjat. Ne-am izbit unul de altul în Piaţa Amzei, în faţa Oficiului Stării Civile. Căscam gura la o cununie, tocmai coborau mirii pe scări... Pavelică m-a tras deoparte şi i-a făcut semn unui fotograf. I-a zis : „Don Stănescu, arde-ne şi nouă un suvenir !" Aşa i-a zis... N-am mai avut timp să-mi acopăr moaca. V-am spus, pe mine nu mă interesează fotografiile, nu sînt actor. Aiureli ! Pavelică m-a invitat la „Cina". la o bere, şi mi-a propus o chestie...

Î : Ce ţi-a propus ?

R : Păi... era paznic de noapte la un depozit de materiale textile şi susţinea morţiş că se poate da o gaură acolo, că a studiat el terenul cu grijă. Mi-a spus să mai caut un tip de încredere şi să fac rost de-o maşină. Nu m-am angajat, am refuzat categoric, treaba mi s-a părut a dracului de periculoasă, în apropierea depozitului era o cazarmă, putea să ne observe santinela cînd o întindeam cu marfa. Am refuzat, vă jur...

Mai departe, Mangu nega cu înverşunare că l-ar fi întîlnit pe Dragomir în seara de miercuri, cînd fusese comisă omuciderea ; îl lua pe *nu ştiu* în braţe de cîte ori întrebările aveau o contingenţă cu crima ; nu ştia ce căutase sau pe cine căutase Dragomir în clădirea în care fusese ucis, nu ştia cu ce se ocupase Dragomir în ultimii ani, nu ştia cum aflase Dragomir ultima adresă a Marietei Vasilescu, nu ştia cu ce scop îl căutase acolo ; etc., etc...

— Mda, mormăie Stratulat, ne-am lămurit buştean. Îmi pun oarecare speranţă în interogatoriul concubinei lui Mangu. Presimt că nu şi-a golit sacul în întregime. O zicală spune că mai rea e gazda hoţilor decît hoţul. Mangu

a sfătuit-o desigur cum să se comporte în cazul unei audieri. Iar confruntarea lor ar putea să...

Este întrerupt de țîrîitul telefonului de pe birou. Căpitanul se grăbește să ridice receptorul.

— Da, eu. Ascult... Cum ? Deosebit de interesant !

Mai schimbă cîteva amabilități cu interlocutorul, depune receptorul și ne înștiințează :

— O informație de la laboratorul de criminalistică. Pe manșeta pantalonilor purtați de Mangu în momentul arestării se găsea o pată de origine suspectă. Analiza a relevat urme de sînge uman ce fac parte din...

Se întrerupe, privindu-mă intrigat :

— Ți se citește contrarietatea pe figură, Vișane. Ce nu-ți convine ?

— Pun prinsoare pe oricît că sîngele analizat se încadrează în aceeași grupă sangvină cu sîngele victimei.

— Ai nimerit în plin. Mangu devine în mod automat suspectul numărul unu.

— În România există milioane de cetățeni care au grupa sangvină a lui Dragomir Pavel.

— Această similitudine nu ne împiedică să abandonăm ușor o posibilă dovadă materială. Sînt tare curios cum va justifica Mangu prezența petei de sînge. Să nu-mi spui că în timpul unei plimbări nocturne s-a încăierat cu un cetățean al cărui nas a sîngerat.

— Nu spun.

— Nu uita că Dragomir deținea cîteva mii de lei. S-au săvîrșit omucideri pentru sume mai mici.

— Cunosc cazurile respective, răspund îmbufnat.

— Permiteți ? intervine Stratulat.

— Te rog.

— Dacă presupunem vinovăția lui Mangu, se ivește o anomalie. O anomalie de comportament... De ce a lăsat Mangu în buzunarul victimei numai o jumătate de fotografie ? De ce a înlăturat doar fragmentul în care apărea el ? Nu era mai simplu, mai normal, să distrugă toată fotografia ?

— Da, ar fi o ciudățenie... Dar asasinii nu gîndesc coerent, se comportă straniu chiar în majoritatea infracțiunilor premeditate, acționează conform unei logici aparte, pro-

prie. (Bea o gură de cafea, se strîmbă de parcă ar fi înghiţit fiere.) Să examinăm datele personale ale victimei... Vi le notaţi şi le învăţaţi pe de rost. Vasăzică, Dragomir Pavel, zis Beneficiu, s-a născut în anul 1918, luna octombrie, ziua 17, în oraşul Galaţi ; înălţimea : 1,75 m. ; greutatea : 72 kg. Profesia de bază : avocat. În 1950 a fost radiat din barou ; a dus o viaţă agitată din punctul nostru de vedere, s-a ocupat o perioadă cu afaceri mărunte, apoi a urmat un curs de veterinari, dar n-a practicat această profesie niciodată. La data de 6 martie 1953 a fost arestat de miliţia oraşului Braşov pentru delictul de abuz de încredere, la 4 ianuarie 1960 arestat în Bucureşti pentru fals în acte publice, la 30 august 1975 arestat tot în Bucureşti, implicat în jefuirea unui depozit de îmbrăcăminte. La data de 20 iulie anul curent Dragomir a fost arestat la Ploieşti, suspectat de practicarea avorturilor ilegale. Eliberat din lipsă de dovezi. În total, a ispăşit 12 ani de închisoare.

— Un adevărat îngeraş, comentează furios Stratulat, îi mai lipseau doar aripioarele. Iar noi ne străduim să-l descoperim pe cel care i-a retezat avîntul.

Căpitanul se încruntă, împreunîndu-şi vîrfurile degetelor cu noduri proeminente.

— Comentariul este cu desăvîrşire deplasat. Sîntem datori să acţionăm la fel de prompt şi cu aceeaşi competenţă ca şi în cazul cînd ar fi fost omorît un copilaş nevinovat. Procedura nu diferă.

— Am înţeles, mormăie Stratulat.

Căpitanul îl fulgeră cu o privire severă şi reia :

— Ultimul domiciliu înscris pe buletinul de identitate al lui Dragomir se află la Ploieşti. Colegii de la Inspectoratul Judeţean Prahova au procedat aseară la o primă descindere şi...

Înalţ două degete, ca la şcoală, intervenind :

— Să nu mi-o luaţi în nume de rău, însă propun să facem şi noi o vizită la domiciliul lui Dragomir. Stratulat sau eu. Nu pentru că îi subapreciez pe colegii noştri, dar ochiul stăpînului...

— În regulă, admite căpitanul după o scurtă ezitare. Am să iau legătura cu cei din Ploieşti. Vă veţi înţelege între voi cine se va deplasa acolo. Altceva ?

— Mă preocupă lipsa bastonului pe care Dragomir îl avea chiar și în ultima zi a vieții, conform declarației martorei Mîndroiu Liliana.

— Mi-am pus și eu această problemă. Probabil a fost distrus sau îndepărtat de la locul faptei.

Stratulat se uită la mine de parcă ar vrea să se scuze.

— Vișan emite ipoteza că bastonul s-ar găsi într-unul din cele opt apartamente, fără ca locatarul respectiv să cunoască acest amănunt.

— Pe ce se bizuie ipoteza ta, Vișane ?

Protestez spăsit :

— Nu-i ipoteză, ci o simplă intuiție.

Căpitanul îmi zîmbește acru și scandează cu ton didactic :

— Din păcate, mai bine zis din fericire, dosarele întocmite de noi trebuie să conțină în mod obligatoriu piese doveditoare cît se poate de clare, nu simple intuiții. Organele de urmărire penală au sarcina să...

— Am înțeles !

— Atunci n-am să te trimit la reciclare. La treabă, copii ! Mă veți anunța îndată ce se vor ivi elemente interesante.

*

Încăperea în care ne primește Berindei este inundată de lumina puternică a soarelui ; dinspre bucătăria de alături, cu ușa întredeschisă, pătrund efluvii de vanilie ; aroma dulceagă a vaniliei nu izbutește totuși să biruie mirosul mult mai persistent de medicamente ce emană dinspre patul pe care stă întinsă soția lui Berindei, o bătrînă cu chipul pămîntiu, transpirat, invadat de riduri, pe care ochii verzi strălucesc intens.

Berindei aranjează perna de sub capul soției, netezește mașinal o cută a cuverturii și ne invită să luăm loc, grăbindu-se să ia de pe unul din scaune o vioară.

— Am fost violonist într-o orchestră simfonică, ne explică el, ținînd instrumentul la piept ca pe un prunc. Acum sînt pensionar... Și din cînd în cînd dau lecții de muzică puicilor din cartier.

— Claudiu, rostește cu glas stins nevastă-sa, crezi că pe tovarășii îi interesează lecțiile tale ?

— Voiam să-i anunț că nu mă ocup cu nimic ilegal.

— Bine, bine, dă-mi ochelarii.

Berindei îi scoate din tocul de pe noptieră și îi întinde. Bătrîna îi așază pe nas, ne măsoară rînd pe rînd cu o privire pătrunzătoare și respiră precipitat, ca după un mare efort fizic.

— De la noi nu cred că veți culege informații, ne spune ea cu un ton de tristețe. Nu ne amestecăm cu ceilalți locatari, ne vedem de bătrînețea noastră. Mi-a povestit Claudiu ce s-a întîmplat la demisol. O nenorocire ! De fapt, ce doriți să știți ?

Stratulat înșiră grijuliu semnalmentele celui ucis întrebînd dacă nu cumva l-au zărit în seara respectivă prin preajma blocului. Berindei ascultă posomorît, frecîndu-și bărbia țepoasă, dolofană, și răspunde repede :

— Regret că nu vă pot ajuta. Nu l-am zărit.

— Nici eu, îi ține nevastă-sa isonul. Zac de aproape trei săptămîni în pat, abia astăzi mă simt puțin mai bine. Doctorii spun că e viroză... Claudiu m-a îngrijit, nu s-a clintit de lîngă mine. A ieșit din casă numai pentru mici tîrguieli, fără a lipsi mai mult de o jumătate de oră iar tîrguielile le-a făcut numai în cursul dimineților.

— Ieri am fost și la „Nufărul", precizează Berindei. Am lipsit vreo două ore. Vă sugerez să discutați cu domnul Vintilă, prin atelierul lui se perindă o groază de tipi, mai dihai ca la moară, poate vreunul din ei să fi observat ceva aparte.

— Claudiu ! îl ceartă bătrîna. Nu-ți bîrfi vecinii.

— Nu-i bîrfesc, dragă, spun adevărul. Noi nu sîntem curioși din fire, cum este locatara aceea de la parter, care trage cu urechea pe la ușă și cînd o surprinzi pretinde că trecea întîmplător pe culoar.

Nevastă-sa scapă un oftat, clătinînd din cap, mustrător.

— La care vecină vă referiți ? întreabă Stratulat.

— Ei, la duduița Letiția. Dînsa e...

Ezită să continue, încrucișează brațele și-și țuguie buzele.

— De cîtă vreme o cunoașteți pe Aldea Letiția ?

— De vreo opt ani, adică de cînd ne-am mutat noi aici. Cunoştinţă din vedere, bineînţeles. Bună ziua şi atît. M-a abordat de cîteva ori, mi-a cerut să-i împrumut o sută de lei. Nu i-am dat ! Nu pentru că n-am avut sau că sînt avar, ci pentru că nu-mi place să încurajez beţia.

— Claudiu ! exclamă nevastă-sa.

— Ei, da, nu încurajez beţia. Un viciu de la care se trag aproape toate relele din lume. (Mîngîie vioara de pe masă cu un gest de mare tandreţe.) Ţin să precizez încă o dată că în ultima săptămînă am ieşit din casă numai dimineţile. Iar ieri...

— Am notat, ieri aţi lipsit mai mult, v-aţi dus şi la „Nufărul".

— Categoric !

Replica este prea ascuţită, poate şi uşor tremurată, tonul nu mi se pare chiar categoric. Intervin prompt :

— Nu cumva aţi stat în oraş mai mult de două ore ?

— Aăă... N-ar fi exclus...

Trage cu coada ochiului la nevastă-sa, părînd intimidat. Ea îşi scoate ochelarii, vrea să spună ceva, însă e zguduită de un acces de tuse seacă, prelungită, ce-i învineţeşte chipul şi parcă îl şi îngustează, împiedicînd-o să vorbească. Berindei ia de pe masă un pahar cu un lichid maroniu, o ajută să bea, îi şterge bărbia cu o batistă trasă de sub pernă şi cînd se întoarce spre noi observ că ochii îi sînt străbătuţi de nelinişte. Îmi ocoleşte privirea, murmurînd :

— E posibil să fi revenit acasă mai tîrziu. (Îşi trosneşte degetele, preocupat, apelînd la ajutorul soţiei.) Ce părere ai, dragă, am depăşit două ore ?

— Dormeam cînd te-ai întors.

— Aşa e...

— Vă rog să precizaţi intervalul de timp, stărui, realizînd în treacăt uimirea lui Stratulat, care nu pricepe de ce sînt chiţibuşar într-o chestiune ce i se pare cu siguranţă minoră.

— De la opt pînă la zece, răspunde Berindei.

Freacă cu vîrful pantofului un colţ al covorului, îşi drege vocea cu putere şi adaugă bîlbîindu-se :

— La... La „Nufărul" era... era aglomeraţie, a tre... trebuit să stau la... la rînd.

— Aveţi o încăpere la demisol ?

— Am avut cîndva, dar am renunțat la ea, am predat-o domnișoarei Liliana Mîndroiu. Dacă vă interesează, încăperea de alături îi aparține Cristinei Lepădatu, ambele fiind situate pe partea stîngă a coridorului. Cele de vizavi...

— Vă ascult.

— Cea în care s-a întîmplat nenorocirea este ocupată de familia Călan, iar cealaltă este goală. A locuit în ea pînă de curînd caloriferistul nostru.

Își agită mîinile, din ce în ce mai îmbufnat. Am vaga impresie că îmi lansează un mesaj mut, implorîndu-mă să nu insist. Poate nu ascunde un fapt important pentru noi, poate dorește ca nevastă-sa să nu-i impute vreo vină măruntă. Reia încetișor :

— Noi nu avem magazie la demisol.

— Spuneați că prin atelierul decoratorului se perindă o groază de tipi.

— Destul de des. Cam de trei ori pe săptămînă.

— A avut și miercuri musafiri ?

Ochii i se limpezesc, figura posacă i se destinde.

— Nu știu cu ce s-a ocupat artistul nostru în cursul zilei de miercuri. M-am exprimat la modul general. Numai cînd trec prin fața ușii pot să-mi dau seama dacă are musafiri. Ferestrele noastre dau spre strada din spatele casei, nu observăm cine intră și cine iese din clădire. (Își ciupește vîrful bărbiei, oftînd.) Noi nu ne-am certat cu nici un vecin, puteți să-i întrebați pe toți, nimeni nu va susține contrariul. Nu agreăm cancanurile.

Pe buzele lui Stratulat flutură un surîs de îndoială.

— E regretabil ceea ce s-a întîmplat, continuă bătrînul violonist. Îmi pare rău, sincer îmi pare rău că nu vă pot fi de folos. Acum, dacă nu mai aveți treabă cu mine... Aș dori să plec în oraș.

— Unde vrei să pleci, Claudiu ? îl întreabă soția...

— Am promis să examinez un copil. Părinții vor să-l înscrie la școala de muzică.

— Poate tovarășii mai au nevoie de noi.

— Am spus tot ceea ce știam, nu ?

Ne îndreptăm spre ușă, conduși cu temenele de Berindei, acum mai puțin preocupat. Îi întind mîna, surîd încurajator și cînd ajungem în vestibul îi spun :

— Dacă mai aveţi de făcut o completare, vă rog să nu vă sfiiţi.

Tresare şi rosteşte în şoaptă, probabil pentru a nu fi auzit de nevastă :

— Sînteţi foarte amabil. N-am... n-am nimic de adăugat.

Înghite în sec şi închide uşa în urma noastră, încet, foarte încet, de parcă ar fi de sticlă şi s-ar putea sparge la cel mai mic şoc.

Stratulat nu mai interpretează scena lui Colombo, nu se mai întoarce să pună o ultimă şi neaşteptată întrebare. Mă prinde afectuos de braţ şi mă antrenează în direcţia apartamentului ocupat de Lepădatu Cristina.

7

Cristina Lepădatu pare să aibă şaizeci de ani, dar la fel de bine şaptezeci ; din profil seamănă cu o mîţă de maidan hrănită cu resturi menajere culese de prin cutiile de gunoi ; are faţa sfrijită, fruntea mică, sprîncenele subţiri şi rărite, ochii galbeni-verzui, nasul gros, urechile plasate către creştetul capului, iar buza inferioară o depăşeşte mult pe cea superioară, element ce poate să denote că posedă o fire dispreţuitoare şi dezgust faţă de semeni. Seamănă destul de puţin cu cotoiul siamez pe care îl ţine în braţe, obez, cu blană lucioasă şi ochi extrem de vioi, parcă umani.

Stratulat întinde mîna să mîngîie cotoiul ; acesta închide ochii şi începe să toarcă instantaneu, spre surprinderea stăpînei.

— Fantastic ! se miră ea cu o voce sîsîită. Sînteţi un suflet milostiv. Leonard nu suportă indivizii meschini.

Colegul meu se înclină curtenitor şi se aşază pe scaunul de lîngă şifonier. Interlocutoarea noastră îl imită, se lasă cu graţie pe jilţul larg plasat la capătul mesei, iar eu mă mulţumesc să rămîn în picioare, întrucît nu există alt scaun în încăpere. Pe masa din dreptul ferestrei sînt orînduite în semicerc nişte cărţi de tarot. Mă uit la ele, uşor nedumerit.

— Cînd aţi sunat dumneavoastră, îmi explică locatara apartamentului 7, tocmai le aranjam.

— N-am mai văzut asemenea cărţi de joc, remarcă Stratulat.

— Nu sînt cărţi de joc.

— De ghicit ?

— Da... Vă dau cuvîntul meu că nu scot nici un folos material de pe urma lor. Mă distrez uneori, îmi fac de lucru să mai treacă timpul cînd mă plictisesc.

Ating o carte, întrebînd :

— Ce semnificaţie are ?

— Depinde... Au fost aranjate pentru mine. Asta în primul rînd, în al doilea rînd trebuie interpretată în contextul cărţilor ce o înconjoară. Să vedem cum vă pică dumneavoastră.

Depune cotoiul pe o pernă de sub masă, strînge cărţile, le bate de cîteva ori cu îndemînare de crupier profesionist, apoi le aruncă pe masă. Acum sînt etalate într-un rînd aproape perfect orizontal. Îmi zîmbeşte cu superioritate, dar şi cu oarecare milă, ciocănind cu arătătorul pe care sticleşte un safir cartea indicată de mine.

— Aţi atins *Spînzuratul.* Cînd e în picioare, înseamnă reuşită cu sacrificiu enorm. Dumneavoastră v-a căzut răsturnat, ceea ce arată că sacrificiul este absolut inutil.

Stratulat rînjeşte, distrîndu-se copios, chicoteşte şi o îndeamnă :

— Continuaţi, îl interesează.

Cristina Lepădatu mă scrutează cu gravitate, de parcă ar dori să mă anunţe că dacă am intenţia să-mi cunosc viitorul o fac pe propria mea răspundere.

— Să continui ?

— Da.

— Acesta este *Papa.* V-a căzut tot răsturnat. Aşadar, temeţi-vă de înşelători şi de intriganţi.

Stratulat îmi face cu ochiul, arborînd mina unui copil căruia tocmai i s-a oferit jucăria mult visată. Înalţ din umeri, considerînd că e cazul să pun capăt comediei şi trec la chestiunea esenţială pentru mersul anchetei :

— Vă rog să precizaţi cum v-aţi petrecut timpul în seara zilei de miercuri, între orele 21 şi 23,30.

Bustul aproape scheletic al ghicitoarei e scuturat de un fior.

— Am stat în casă. Mi-au venit în vizită niște prietene. Vă dau adresa lor, să discutați cu ele, să vă convingeți că nu vă mint.

— La ce oră au plecat prietenele ?

— Și-au luat rămas bun în jur de 11. Nostim, nu ? Posed alibi. Una din ele s-a uitat la ceas, a spus că este 11 și cîteva minute, s-a mirat cît de repede a zburat timpul, pe urmă s-au grăbit să plece. Nu vreți să scrieți adresa lor?

Stratulat notează conștiincios numele și adresele celor două vizitatoare, iar eu formulez alte întrebări, fără să obțin vreo informație utilă.

Rezultat egal cu zero pe toată linia...

Nu, Cristina Lepădatu n-a întîlnit niciodată victima, nu-i știe numele, ne imploră să nu-i cerem referințe despre ceilalți locatari, deoarece s-a mutat în acest imobil numai de două luni și n-a avut vreme să-i cunoască ; nu i-a atras atenția nici un zgomot suspect.

N-am impresia că mă trage pe sfoară, declarația ei mi se pare francă, în ciuda faptului că decorul care mă înconjoară ar putea să mă îndemne să nu cred în spusele ei. Mă uit încă o dată la cărțile de tarot etalate pe masă, la globul de cristal de pe pervazul ferestrei, la schițele lipite pe pereți, reprezentînd tabele cu poziția planetelor, cu aspectele și ciclurile lor, la palmele uriașe pe care sînt desenate liniile ce le străbat, toate strident colorate, apoi îi fac un semn discret lui Stratulat, transmițîndu-i că am terminat.

În prag, înainte de a ne despărți de Cristina Lepădatu, colegul meu o consultă :

— Aș dori să-mi interpretați visul de azi-noapte.

— Cu mare plăcere, exclamă ea roșind feciorelnic. Ce vi s-a arătat ?

— Un vultur care a murit după ce a ciugulit niște pietre.

Îl privesc cu invidie ; nu l-aș fi crezut capabil de atîta imaginație spontană ; și, totodată, sînt curios să aud răspunsul. Obrazul smochinit al locatarei apartamentului 7 este marcat acum de tristețe ; nu se grăbește să vorbească. Oare întrebarea a prins-o pe picior greșit ? Nicidecum,

deoarece în clipa următoare turuie cu un ton triumfător, de parcă ar trîmbița o izbîndă nesperată :

— Un vis straniu, absolut straniu... Ruină, dificultăți și obstacole în calea unei realizări materiale.

— Mulțumesc, m-ați scutit de-o cheltuială, săptămîna viitoare voi renunța la completarea obișnuitului buletin Pronosport.

— În ce lună și în ce zi v-ați născut ?

Stratulat dă din mînă a lehamite.

— Lăsați, nu doresc să-mi faceți horoscopul.

— Dar în vise credeți, nu-i așa ?

— Nu cred.

— Totuși...

— A fost un coșmar, nu un vis, am mîncat aseară două porții mari de musaca.

— Eu sînt vegetariană convinsă. Și dacă vreți să vă întocmesc horoscopul, vă asigur că...

— Nu, mulțumesc, nu sînt amator.

Ne grăbim să coborîm la parter, înainte de a fi copleșiți de avalanșa cunoștințelor oculte. După ce dispărem din cîmpul vizual al Cristinei Lepădatu, Stratulat mă prinde de cot și mă imploră în șoaptă :

— Dorule, ține minte, cînd vei mai veni pe la mine să nu care cumva să-i pomenești soacră-mii de țicnita asta. Vreau să am liniște în casă. Te rog !

— În regulă !

— Ehe, cînd aude soacră-mea de o ghicitoare e în stare să alerge pînă la capătul pămîntului...

Trage aer în piept ca și cum tocmai ar fi încheiat o cursă contra cronometru și trece la altă idee :

— Mare scofală n-am realizat. Am să fac cîte o scurtă caracterizare a celor cu care am discutat pînă în prezent. (Îndoaie rînd pe rînd cu arătătorul mîinii drepte degetele mîinii stîngi). De la decoratorul Vintilă n-am obținut nimic revelator ; alunecos ca țiparul și dubios. Cristina Lepădatu e preocupată de aiurelile ei oculte... Bătrînul Berindei mi se pare complet gaga. Mîndroiu Liliana — obsedată sexual, cum probabil ai remarcat.

Scapă un șuierat ce aduce cu pufăitul unui buhai și reia :

— Urmează Letiţia Aldea. Dacă ne aducem aminte de aprecierile anumitor vecini de-ai ei...

— Nu sîntem obligaţi să acceptăm aprecierile lor.

— Dar nici nu ne este permis să le ignorăm cu desăvîrşire. Am un chef nebun să stau la taclale cu o beţivă notorie.

— Sîntem datori să o audiem. Cum ai ajuns la concluzia că decoratorul este un ins dubios ?

— O simplă părere.

— Asta ne mai lipsea ! Te pomeneşti că ai început şi tu să dai frîu liber intuiţiei. Sau, mai degrabă, imaginaţiei.

— Acuză-mă de orice, dar să nu-mi spui niciodată că sînt lipsit de iniţiativă. Ancheta asta o să ne scoată păr alb!

*

Uşa apartamentului 3 este întredeschisă ; exact în clipa cînd ridic mîna să apăs pe butonul soneriei, răzbate dinăuntru vocea răguşită a locatarei :

— Intraţi, nu vă sfiiţi, vă aşteptam.

Locuinţa se compune din două camere decomandate, cu aspect sordid ; covoarele sînt roase pînă la urzeală, mobila ruinată, pereţii pătaţi de grăsime, pe scaune zac veşminte, masa din mijloc suportă povara unui teanc de ziare, a unei crătiţi cu un rest de tocană sleită, a cîtorva sticle goale, a unei plase cu cartofi... Şi persistă în fiecare ungher o putoare acră, greţoasă, de rachiu de drojdie, de transpiraţie şi de nicotină stătută. Letiţia Aldea se ridică nesigură de pe canapeaua deşelată, execută o mică reverenţă şi ne spune :

— Ne-am cunoscut aseară... Vă fac loc imediat, nu se cuvine să ţin în picioare doi detectivi atît de falnici.

Culege de pe două scaune grămada de veşminte, rămîne un moment cu ele în braţe, apoi le aruncă pe canapea.

Prin uşa deschisă a celeilalte camere se prelinge un geamăt slab ; perdelele sînt trase, dar lumina puternică a soarelui pătrunde prin ţesătura uzată, dînd la iveală un pat cu tăblii pictate, în care zace o femeie învelită cu un

cearșaf de o albeață îndoielnică. Geamătul se repetă, mai lung, mai insistent.

— Verișoara, ne explică Letiția Aldea, e paralizată, a suferit un atac cerebral, nu mai vorbește și abia mai aude. Scuzați-mă puțin, trebuie să-i duc plosca.

Se reîntoarce după o jumătate de minut, închide ușa în urma ei și se așază cu un icnet pe marginea canapelei.

— Nu veți putea discuta cu ea. Asta-i situația ! De altfel, nici n-are rost să o audiați... Nu s-a mișcat din pat de mai bine de opt luni.

Se apleacă și ia de la capătul canapelei o sticlă de rachiu de o jumătate de litru, abia începută, trage o dușcă, se șterge la gură cu podul palmei și ne îmbie :

— Doriți cîte un păhărel ?

Stratulat se încruntă.

— Nu dorim.

— Sper că n-aveți nimic împotrivă dacă am să mai gust nițel.

Depune sticla pe podea, întinde mîinile orizontal și se uită clipind la degetele rășchirate. Pe figura-i congestionată se instalează un surîs de satisfacție.

— Bun ! Nu mai tremură, îmi funcționează reflexele, sînt aptă pentru interogatoriu. Trecem la start, poate să înceapă cursa.

— Nu-i vorba de un interogatoriu, o lămurește cu blîndețe Stratulat. Vă rugăm să ne ajutați să...

— Hmm ! Nu contați pe ajutorul meu. Nu e cazul să vă spun de ce să nu contați, vă dați seama și singuri... Spiritul meu de observație este nul.

Îi zîmbesc încurajator.

— O încercare nu strică.

— Vă pierdeți vremea de pomană.

Își proptește mîna stîngă în șold, iar dreapta o apasă patetic pe piept și rostește cu glas uimitor de solemn :

— Jur că nu l-am ucis eu pe individul acela !

— Nu v-am acuzat de omucidere, îi spune Stratulat, deci nu e nevoie să jurați. Vă rugăm să faceți un efort, să încercați să vă aduceți aminte dacă în seara de miercuri ați remarcat în incinta clădirii un fapt ce putea să vi se pară suspect.

— De pildă ?

— Anumite zgomote pe culoar sau în apartamentele învecinate. O ceartă, ţipete, poate nişte bufnituri. Sau prezenţa unor persoane străine, pe care nu le-aţi mai văzut altădată.

— N-am remarcat. Scurt şi cuprinzător !

Răspunsul a sosit prea repede. Oare era pregătit ? Poate mă înşel... Nu-i deloc exclus ca în cursul serii starea de abulie a Letiţiei Aldea să fie destul de avansată, dat fiind cantitatea de alcool pe care o ingurgitează peste zi. De fapt, nici nu se mai poate lua în consideraţie problema cantităţii, cu siguranţă că după două-trei înghiţituri de rachiu este la fel de ameţită ca şi după absorbirea unei jumătăţi de litru. Reflecţiile îmi sînt întrerupte de vocea ei, acum behăită :

— Pe mine nu mă priveşte ce se petrece prin preajmă. Vecinii nu mă agreează, fug de mine de parcă aş fi leproasă. Într-un fel, le dau dreptate...

Şovăie puţin, apoi reia arţăgoasă :

— Nu-i frecventez.

O contrazic :

— Totuşi, aseară l-aţi vizitat pe decoratorul Vintilă, căruia i-aţi spus că aţi discutat cu Cristina Lepădatu, cu Berindei Claudiu şi cu Miriam Vîrtosu, deci vecinii nu fug de dumneavoastră, cum vreţi să ne încredinţaţi neapărat.

— Cu alte cuvinte, mă faceţi mincinoasă.

— V-am reprodus cuvintele rostite aseară.

— Da... A fost o seară de excepţie, nu-i aşa ? Un fel de premieră. Iar la pictor m-am dus pentru că mi se terminaseră ţigările.

— Fumează pipă.

— Păi fumez şi eu pipă cînd n-am încotro. L-am rugat să-mi dea cîteva fire de mahorcă. (Răscoleşte prin grămada de veşminte de pe canapea, scoate o pipă foarte mică şi o agită pe sub nasul lui Stratulat.) Asta ce-i ? Nu cumva maşină de tocat carne ?

— Pipă, admite Stratulat cu o uşoară strîmbătură.

— Bun... Să trecem la chestiunea care vă interesează. Nu mai ţin minte nici dacă mă tai ce-am făcut miercuri seara. Poate dormeam... Golisem o sticluţă. Sigur că dormeam... Eu cînd pun capul pe pernă s-a terminat, nu mai

aud nici măcar Niagara, chiar dacă ar mugi lîngă mine. Gata cu interogatoriul ?

— Nu este interogatoriu, repetă Stratulat cu răbdare.

— Poate îmi luaţi un interviu şi nu-mi dau seama. Ha, ha !

Taie aerul cu palma, pe chipul răvăşit i se instalează o expresie de încrîncenare şi începe să se plimbe prin faţa noastră.

— Ştiţi ceva ?

— Ce ? întreabă Stratulat.

— Am să mă schimb, voi renunţa la băutură. Nu mă credeţi ?

— Ba da, rostesc cu indiferenţă, fără să mă las impresionat de glasul dur. Vă învecinaţi cu apartamentul ocupat de inginerul Matei. (Arăt spre peretele din stînga.) N-aţi auzit în ultimele zile nici un zgomot de-acolo ?

— Tehnocratul e plecat în străinătate.

— Sîntem informaţi.

— Ca să fiu sinceră, am remarcat o activitate oarecare.

— Adică ?

— Ei... Miriam intra mai des alături. Dacă mă gîndesc bine, intra şi noaptea. În clădirea asta se petrec uneori chestii nostime. Încep să le înţeleg...

— De cînd le înţelegeţi ?

— De cînd ? (Rămîne o clipă pe gînduri, aruncîndu-mi o privire suspicioasă.) De aseară, firește, pentru că v-am văzut cînd aţi plecat cu Miriam. Probabil aţi arestat-o... Şi mai înainte l-aţi umflat pe individul aflat în apartamentul inginerului.

— Aţi afirmat cu cîteva minute mai devreme că simţul dumneavoastră de observaţie este nul. Constat că nu este chiar nul, din moment ce aţi observat ce se petrece în bloc.

— Am observat întîmplător.

— Aţi mai sesizat şi altceva ?

Îşi muşcă buzele, părînd derutată, şi bagă mîna în buzunarul deformat al capotului ; odată cu batista, apucă din nebăgare de seamă şi un ghemotoc de bancnote de o

sută de lei. Îndeasă iute banii la loc şi se răţoieşte la mine :

— Apreciaţi că sufăr de curiozitate maladivă ? Mă doare în cot de ocupaţiile stimaţilor mei vecini ! Aseară ţineam uşa întredeschisă, să se facă curent. A fost o căldură năprasnică, iar eu nu suport căldura, îmi produce ameţeli. V-am văzut ieşind de-alături cu un tip încătuşat. O aschimodie... Statu-Palmă-Barbă-Cot ! Miriam se lăuda că s-a logodit cu inginerul Matei. Ehe... acum nu mai ţine, Matei o să-i dea un picior în fund. Chestia s-a răsuflat !

Buzele îi schiţează un zîmbet batjocoritor ; se opreşte din mers, mormăie ceva şi se uită crunt la noi. Stratulat îi pune exact întrebarea pe care i-aş fi pus-o şi eu :

— De ce o uriţi pe Miriam Vîrtosu ?

— Eu ? Vă înşelaţi amarnic, nu o urăsc, ci o invidiez, al dracului de mult o invidiez. A reuşit să-l prindă în mreje pe inginer, să-l îmbrobodească. Iar eu... N-aş fi bănuit nici măcar în vis că am să ajung să invidiez o mitocancă. Uitaţi-vă la mine ! Soarta nu m-a răsfăţat, trag mîţa de coadă în fiecare zi. Toată noaptea m-am frămîntat, întrebîndu-mă ce cale să apuc. M-am decis, e momentul să mă smulg din mocirlă pînă nu va fi prea tîrziu. N-am dreptate ?

Întrebarea e pur retorică ; îşi drege vocea cu un mîrîit aspru şi reia cu înverşunare crescîndă :

— In curînd situaţia mea se va transforma radical. Însă nu despre asta vorbeam mai înainte, oricum, pe dumneavoastră nu vă priveşte starea mea morală şi pecuniară. Să revenim la Miriam. Am implorat-o o dată să mă împrumute cu cincizeci de lei. O sumă absolut neînsemnată pentru ea. Rămăsesem fără nici un ban în casă, pensia verişoarei urma să vină abia peste o săptămînă. O pensie modestă.

— Pe ce dată îi vine pensia ? întreabă Stratulat.

— Pe nouă. Ştiţi ce mi-a zis Miriam ?

— V-a refuzat ?

— Mai mult decît atît. M-a şi jignit. A zis : „Hai sictir, fetiţo ! Du-te şi munceşte !“ Şi mi-a trîntit uşa în nas. Aţi văzut cum arată, e plină de bijuterii de aur, scîrba. Poate din cauza asta îi dau tîrcoale bărbaţii. Ar curta-o

pînă și... (Ochii îi sînt străbătuți de o licărire răutăcioasă, figura i se întunecă.) Asta nu vă interesează, e altă mîncare de pește !

— Continuați.

— A pus gheara pe ingineraș. Zadarnic, i s-a înfundat. Scuturați-o bine, fără milă, nu se poate să nu iasă ceva suspect la iveală.

Se sprijină de masă, gîfîind, sleită de puteri.

— Sînt foarte obosită... (Își apasă vîrful degetelor pe tîmple.) Îmi bat niște ciocănele în cap. Pe memoria mea nu se poate conta. Declar răspicat că nu eu l-am ucis pe nenorocitul acela ! Îndreptați-vă atenția asupra lui Miriam și asupra stîrpiturii pe care o corcolea în locuința logodnicului.

— Îmi închipui că nu degeaba ne sfătuiți să procedăm astfel.

— Mă trageți de limbă ? E dificil să mă păcăliți, nu mă aventurez pe căi periculoase.

— Considerați că sînteți în primejdie ?

— Nu-mi purtați de grijă, sînt capabilă să mă apăr singură, nu cerșesc sprijinul nimănui, sper să mă descurc, să nu fiu prinsă pe picior greșit.

Își mușcă buzele, realizînd probabil că n-ar fi trebuit să pronunțe ultimele fraze, apoi se lasă încet pe canapea, abulică, fixînd cu o privire tulbure podeaua.

— Poate vă răzgîndiți, stăruie Stratulat. Ne puteți chema oricînd. (Îi întinde un cartonaș pe care este notat numărul de telefon al biroului nostru.) Reflectați.

— Nu sînt naivă. Și nici proastă...

— Natural. Ați fost o actriță remarcabilă.

— Nu încercați să mă flatați, nu aveți ce obține de la mine.

— Nu avem, sau nu putem ?

— Totuna. Nu mai am nimic de adăugat, ultima replică a fost rostită, cortina a căzut, remarcabila actriță nu mai reapare pe scenă, în ciuda aplauzelor furtunoase... Și nici nu acordă autografe, în zadar o vor asalta spectatorii la ieșirea din teatru.

Stratulat o scrutează dus pe gînduri, clatină din cap, apoi se îndreaptă către ușă. Îl urmez. Înainte de a părăsi

sordida locuință, mă mai uit o dată la fosta actriță. A înhățat sticla de rachiu, o strînge cu mîna dreaptă, în timp ce cu mîna stîngă mototolește cartonașul cu numărul nostru de telefon ; pe obrajii congestionați i s-a instalat o certă disperare.

•

Ne apropiem de mașina pe care am parcat-o la colțul clădirii. Stratulat se instalează pe locul de lîngă volan, scoate caietul în care a însemnat declarațiile locatarilor, își face vînt cu el și oftează de mi se rupe inima.

— Te doare ceva ? îl întreb.

— Mă doare... Mă gîndeam la talmeș-balmeșul adunat pînă acum. Nici o informație revelatoare.

— Nu ți s-a părut suspectă atitudinea Letiției Aldea?

— Desigur. Ascunde un fapt petrecut în cursul serii de miercuri.

— Presupui că știe cine a comis omorul ?

— Ar fi grav dacă ne-ar ascunde numele asasinului. Nu, nu merg cu gîndul atît de departe. Probabil numai își închipuie că deține un secret, o taină poate măruntă, dar care în imaginația ei maladivă capătă proporții uriașe. Nu prea văd cum am putea s-o convingem să vorbească. Imaginația etilicilor o ia razna deseori. Ei, Dorule, ce actriță minunată a fost ea cu vreo cinșpe ani în urmă. Am admirat-o în vreo două filme. Cronicarii o comparau cu Marioara Voiculescu. Nu pricep cum a decăzut în halul ăsta. Un adevărat faliment moral...

Îmi masez ceafa, fără să-i comentez spusele ; frazele Letiției Aldea, încă proaspete în memorie, mă sîcîie aidoma unui roi de țînțari ce se învîrte stăruitor în jurul capului. Încerc să mă degajez de obsesie, murmurînd :

— Am încheiat prima fază a investigațiilor. Fără rezultate strălucite.

— M-ai dat gata, rînjește Stratulat. O remarcă teribil de pertinentă. Eu eram convins că am rezolvat misterul morții lui Pavel Dragomir.

Nu-i iau în seamă ironia.

— Oare de ce ne-a îndemnat fosta actriţă să o scuturăm pe Miriam Vîrtosu ?

— Încearcă să ne abată atenţia. Ştii, e posibil să fi asistat întîmplător la întîlnirea dintre Mangu şi Dragomir.

— Şi ce o face să tăinuiască acest fapt ?

— Aş lua în consideraţie două posibilităţi.

— Cunosc refrenul. *Posibilităţi care se poate şi posibilităţi care nu se poate.* E-n regulă, nu te hlizi. Spune-mi-le, totuşi.

— Prima posibilitate : se teme de consecinţe, bănuie că vinovatul se va răzbuna. A doua posibilitate : a fost mituită pentru a-şi pune lacăt la gură. A doua posibilitate mi se pare mai verosimilă, deoarece ni s-a plîns că o duce prost cu banii.

— Şi ce-i cu asta ?

— Aminteşte-ţi, odată cu batista a scos din buzunar, din nebăgare de seamă, un ghemotoc de sute. Şi s-a fîstîcit. Iar pensia verişoarei paralitice soseşte abia peste cîteva zile, pe data de nouă a lunii. De unde banii ? Să nu susţii că a cîştigat la loz în plic, n-am să te cred.

Mă trag de lobul urechii, înălţînd sprîncenele.

— Mda... Ar fi o chichiţă. Ce-i de făcut ?

— Propun să o abordăm într-un moment de luciditate. Azi nu era în apele ei, ca să nu zic altfel.

— Şi cum plănuieşti să procedăm ? Să stăm de pază lîngă ea ? Să aşteptăm pînă va fi bine dispusă ? Mă tem că momentul de luciditate nu se va ivi prea curînd.

Privirea îmi este aţintită asupra oglinzii retrovizoare. O zăresc pe Letiţia Aldea ieşind din imobil.

— Uite-o pe colosala ta actriţă ! Ghiceşti încotro a pornit ?

— Nu ghicesc, ci afirm cu precizie : intenţionează să-şi reîmprospăteze hrana lichidă. Se va opri la prima Alimentară. Ca să-ţi demonstrez că nu m-am înşelat, o voi urmări.

— Perfect.

Nu sînt nevoit să aştept o eternitate, fosta actriţă reapare după vreo zece minute, păşind parcă mai sprintenă, în ciuda greutăţii ce-i împovărează sacoşa din vinilin negru. Reapare şi Stratulat, îşi reocupă locul şi mă îndeamnă să demarez.

— Am ghicit, a intrat la Alimentara de la capătul străzii. Am discutat cu casieriţa, care o cunoaşte pe Letiţia ca pe un cal breaz, fiind o clientă statornică în materie de rachiu de drojdie. Astăzi, în mod absolut excepţional, a cumpărat două sticle de rom cubanez şi o sticlă de şampanie.

— Chiar excepţional. Oare cum a făcut rost de bani ?

— Nu cumva provin din buzunarul victimei ?

— Nu, nu... Presupunerea asta mi se pare hazardată şi exagerată. Nu mi-o închipui deloc pe Letiţia Aldea lovindu-l pe Dragomir, de cîteva ori, mortal ; nici cu sînge rece, nici cu furie. Trebuie să existe altă explicaţie.

— I-a împrumutat cineva bani, o vecină sau un vecin. Curios... Majoritatea locatarilor au bîrfit-o. Cine putea să-i acorde credit ? Ne reîntoarcem după-amiază, să discutăm cu ea.

— Ai să discuţi numai tu, eu mă îndrept spre Ploieşti.

Stratulat emite un sunet ce imită scîrţîitul unei balamale ruginite, semn de nemulţumire, după care rosteşte cu resemnare prefăcută :

— Grozav ai mai potrivit-o ! Ţii neapărat să cercetezi personal domiciliul victimei ?

— Ţin. Prioritate totală. Vreau să ştiu cu ce s-a ocupat Dragomir în ultima perioadă a vieţii sale de sfînt, ce relaţii a întreţinut, cum îşi cîştiga existenţa, în ce mediu a evoluat... Dacă va fi necesar, voi rămîne la Ploieşti cîteva zile. Regret că nu voi participa la interogatoriul lui Mangu şi al concubinei lui. Mă bizui pe dibăcia şi pe tenacitatea ta.

— Mă măgulești. Dorule. N-am să te dezamăgesc. Ai să-mi dai vreun sfat ?

— Am o rugăminte. Să sistematizezi datele obţinute pînă în prezent.

— Mă voi strădui.

PARTEA A DOUA

Cu un polițist bun, la datorie, o mulțime de lucruri care s-ar putea întîmpla nu se mai întîmplă în oraș. Cîteodată asta înseamnă o discuție rapidă pe o stradă, alteori un telefon, și uneori doar umbra sa sub un felinar.

JOHN STEINBECK
„Joia Dulce"

1

Claudiu Berindei îi zîmbi puștiului care executase fără vlagă o partitură ușoară la pian.

— Lecția s-a terminat, îi spuse el.

Mama copilului, care probabil ascultase cu urechea lipită de ușă, intră aferată, netezindu-și inutil capotul ce părea să plesnească la fiecare pas pe trupul inform, obez.

— Cé ziceți ? E foarte talentat, nu-i așa ? Dorim să-l înscriem la școala de muzică, așteptăm părerea dumneavoastră.

Berindei își stăpîni cu greu iritarea. Ce sfat să dea ? Părinții nefericitului copil erau convinși că unica lor odraslă va deveni un pianist remarcabil. Oftă, rotindu-și privirile prin încăperea aglomerată de mobila pestriță, restaurată de mîntuială, achiziționată cu toptanul de la Consignația. Unica piesă cu adevărat valoroasă era pianul *Bechstein*, la care puștiul continua să se uite cu oroare, socotindu-l desigur un instrument de tortură.

Făcu un gest evaziv, retrăgîndu-se către ușă.

— E necesar să exerseze.

— Asta în orice caz, domnu' Claudiu. Nu-i permitem să trîndăvească. V-aș rămîne îndatorată dacă v-ați hotărî

să-l meditați zilnic. Noi nu ne pricepem, iar fostul profesor ne-a dezamăgit, a considerat că n-are rost să mai vină. Azur e un geniu, va uimi lumea cu mîinile lui de aur.

Azur ! Doamne, ce nume imposibil... De unde l-or fi scos ?

— Deocamdată sînt prins cu alte treburi. Am să mai trec pe la dumneavoastră pe data de 15 a lunii viitoare.

— Vă rog. În privința banilor... Nu ne tocmim, puteți fixa singur costul lecțiilor.

— Ne vom înțelege atunci. Cu bine, stimată doamnă.

— Nu doriți să beți o cafea ?

— Nu, mulțumesc. De ani de zile nu mai beau cafea.

Se grăbi să iasă.

Traversă încet strada, rezistînd tentației de a privi peste umăr. Știa că trupeșa mamă a lui Azur se afla pe balcon și voia să fluture mîna.

Îi stăruiau în minte întrebările celor doi ofițeri de miliție. Se sili să se convingă că încă nu era cazul să se teamă, adică să nu se teamă atîta vreme cît ei nu vor descoperi amănuntul acela de care nu pomenise. Ce dracu, un lucru atît de minor... Ba nu, se contrazise neliniștit, pentru ei orice fleac poate să devină important. Afurisită întîmplare!

Suspină, ștergîndu-și nădușeala de pe frunte, obsedat de chipurile celor doi anchetatori, de atitudinea lor. Care din ei era mai capabil, mai inteligent ?

Cel înalt, cu figură angelică și zîmbet dulceag, sau celălalt, scundacul cu cicatrice fioroasă și ochi cenușii, duri ?

Se opri în fața scuarului, vru să se așeze pe o bancă, dar se răzgîndi după cîteva secunde de șovăială. Nu îi era permis să o lase prea mult timp singură pe Florina. La fel ar fi trebuit să procedeze cu o zi în urmă, cînd se întorcea de la „Nufărul", să se grăbească, eventual să apuce pe altă stradă ; dacă n-ar fi fost tentat ca un neghiob de...

Dacă, dacă, dacă !

Își mușcă buzele palide și pe obraz i se instală tulburarea. Nu reușea să alunge din gînd întrebările ofițerilor de miliție. De dimineață se descurcase binișor, ocolise cu grijă capcanele, dar cum se va comporta cînd îl vor aborda iarăși ? Va fi nevoit să dea o explicație cît de cît plauzi-

bilă, pentru a nu fi acuzat că deținuse informații utile, pe care le ascunsese cu bună știință... Juriștii numeau în mod eufemistic obstrucție la anchetă acest comportament.

Umerii gîrboviți îi fură scuturați de un fior.

Înainte de toate, se impune să țină seama neapărat de starea gravă a sănătății Florinei ; orice necaz poate să-i mărească suferința, să-i apropie sfîrșitul... Există vreo posibilitate să iasă din această dilemă ? Oare ar izbuti să o scutească de supărări dacă el s-ar confesa la următoarea audiere ? Medicii i-au mai acordat Florinei numai cîteva luni de viață. Trei-patru luni, au decretat ei, după care trupul învins de boala necruțătoare va coborî în mormînt, dispărînd definitiv și iremediabil.

De ce a trebuit tocmai ieri să-l întîlnească pe Severineanu cu blestemata lui de sticlă cu rom ?

Retrăi întîlnirea cu deosebită luciditate, încercînd — a cîta oară ? — să născocească o justificare, un răspuns pentru anchetatori.

Vasăzică, predase rufele murdare, se întorcea acasă preocupat, îngrijorat de sănătatea Florinei, sperînd, cum sperase zadarnic și din ce în ce mai înverșunat în ultima vreme, că ziua cînd se va despărți pentru totdeauna de Florina va sosi cît mai tîrziu. Pășea cu privirile ațintite în pămînt, năuc, sumbru, fără să vadă unde calcă. Se izbise de un trecător, murmurase în mod automat o scuză, dăduse să treacă mai departe, dar îi răsunase în ureche o voce groasă.

„Claudiule ! Tu ești, măi ? Spune-mi că nu mă înșel !"

Se uitase ca la un obiect oarecare la individul de care se izbise, un bătrîn încă verde, bronzat, excesiv de vioi ; era cu gîndul la chipul scofîlcit al Florinei, la gemetele tot mai dese, mai ales în cursul nopții, la duhoarea ce începea să se instaleze în jurul patului.

„Eu sînt. Ce doriți de la mine ?"

„Bine, măi omule, nu mă recunoști ? L-ai uitat pe Costică Severineanu ?"

„A, da... acum îmi aduc aminte. (Îi strînsese mîna, posac.) Mă bucur că te revăd."

„Sînt pur și simplu încîntat, Claudiule ! ? Te pomenești că locuiești prin preajmă."

„Prima stradă pe dreapta. De vreo cincisprezece ani.“

„Formidabil, omule, de necrezut ! Cum a fost cu putință să nu ne întîlnim noi pînă azi ? Eu stau foarte aproape, lîngă Piața Rosetti. Cum de nu ni s-au încrucișat pașii prin cartierul ăsta ? Ei, bravo... (Se repezise să-l sărute zgomotos pe ambii obraji.) Gata, musai să sărbătorim evenimentul, hai să intrăm la restaurantul «Peștera», să luăm cîte...“

„Regret, astăzi n-am timp.“

„Pe dracu, n-ai timp ! Nu scapi cu una cu două, am pus mîna pe tine, nu-ți mai dau drumul. Fac eu cinste, stăm la palavre, ard de nerăbdare să-mi povestești ce-ai mai făcut, cum ai trăit de cînd nu ne-am mai văzut. Am citit odată într-un ziar că ai participat cu o orchestră de cameră la niște festivaluri. Parcă la Viena și la Boston. Au cam trecut vreo treizeci de ani de cînd nu ne-am mai văzut, nu ?“

„Au trecut, șoptise absent și enervat de insistența voioasă a lui Severineanu. Peste trei decenii...“

„Dacă n-ai chef de restaurant, te invit la mine acasă, doar n-ai să refuzi să ciocnești un pahar cu un vechi și bun prieten.“

„Regret...“

„Omule, nu te știam atît de catîr. Îți propun altceva. Am la mine (deschisese cu gesturi febrile tașca agățată de umăr) o sticluță cu rom, ne așezăm alături, în scuar, tragem cîte o dușcă, ne amintim de tinerețea noastră. Ei, ce zici ?“

„Hmm... Să bem în parc ? Mă cunoaște lumea, n-am poftă să fiu arătat cu degetul, să se creadă că sînt bețivan.“

„Ai devenit formalist. Pe vremuri te durea în cot de convenienție. Te-ai schimbat, Claudiule, tare mult te-ai schimbat. Nu mă chemi la tine ? Apropo, ce face Florina? Tot atît de frumoasă ? Aș dori să discut și cu ea, să...“

„Mă grăbesc. Te invit altădată.“

„Ba ai să mă inviți chiar acum. Vreau să o revăd și pe Florina. Îți mai aduci aminte de seara cînd eram împreună la barul «Mascota» ? Prin anu' 42, mi se pare...! Acolo ai întîlnit-o prima oară pe Florina, nu-i așa ?“

„Acolo, da.“

„Am observat deodată cum te aprinzi la față, cum respiri de parcă te-ar fi ținut cineva cu capul în apă minute întregi... Am întors privirea către ușă și am priceput imediat cauza tulburării. Superbă femeie, Claudiule... A străbătut localul ușoară ca un fulg, cu pași degajați, ca de balerină, conștientă și mîndră de grația și de perfecțiunea trupului ei. Purta o rochie de seară din satin roz-orchidee și avea prinsă în piept o broșă..."

Îl întrerupsese un glas tranșant, aproape dușmănos : „Încetează !"

Urmase o pauză penibilă, stînjenitoare ; pietonii treceau nepăsători pe lîngă ei, un troleibuz era luat cu asalt de niște elevi ce așteptau în stația dinaintea „Băii Arcului", mașinile goneau pe bulevardul Republicii, două florărese se certau ca la ușa cortului, în fața hotelului „Modern" oprise un autocar cu turiști străini... Înregistra mecanic ceea ce se petrecea în jur, ocolind privirea intrigată a prietenului întîlnit pe neașteptate ; apoi, brusc, se agățase de Severineanu, îi încleștase brațul, de parcă s-ar fi temut să nu fie abandonat, și începuse să-i explice precipitat, cu fraze încîlcite, de ce era obligat să se întoarcă repede acasă ; simțea nevoia să rupă zăgazurile ce-i închiseseră amarul și disperarea, să se confeseze.

Severineanu murmurase întunecat :

„Nu există nici o speranță de vindecare ?"

„Nu, din nenorocire. Zilele îi sînt numărate."

„Acum te înțeleg. În situația asta orice cuvînt este de prisos, zadarnic aș încerca să te consolez, să te îmbărbătez. Ne cunoaștem prea bine, de prea mulți ani."

„Da, nu e cazul să mă consolezi. Știi ceva ? Am să beau totuși puțin rom. Mergem într-un loc unde putem sta fără să ne tulbure nimeni. Haide !"

Și îl condusese într-una din cămărușele de la demisol, se așezaseră pe banca grosolană rămasă acolo după mutarea fostului caloriferist, goliseră lent sticla cu rom, trecînd-o din mînă în mînă, aproape fără să se privească, evocînd zilele de odinioară ; fără să bănuie că doar la cîțiva pași de ei, în odaia de vizavi, zace într-un dulap mizer bărbatul care cu mulți ani în urmă fusese...

Se scutură iarăși, vrînd să alunge ca pe un vis urît amintirile ce-l asaltau.

De ce a trebuit să-i iasă în cale Severineanu ?

Își apăsă palma pe stern ; îl sîcîia o durere surdă în capul pieptului. Se opri în loc, neliniștit, apoi, uitîndu-se de-a lungul străzii, se retrase subit într-un gang. Mașina anchetatorilor tocmai pornea din fața clădirii ; așteptă să depășească gangul, după ce ieși pe trotuar, înciudat, înfuriat de faptul că se ascunsese. Ar fi trebuit să le facă semn să oprească, să le spună că el... În definitiv, ce motiv să invoce ? Ce să le spună ? Că totul a fost o pură întîmplare, o ridicolă și nefericită întîmplare ? Degeaba... E normal să nu-l creadă, să-l suspecteze. Îl vor confrunta desigur cu Severineanu, vor urma penibile întrebări și inevitabila dezgropare a trecutului, a trecutului pe care Florina nu avea voie să-l retrăiască. Ce-i de făcut ? Cu cine să se sfătuiască ? Poate ar mai exista o soluție... Să-l sune de la un telefon public pe Severineanu, să-l anunțe că îl va vizita diseară, apoi să pună la punct împreună o variantă plauzibilă, pe care să o prezinte anchetatorilor ; de fapt, cea mai plauzibilă variantă ar fi adevărul curat. Adevărul și numai adevărul, oricît ar părea de incredibil... Iar în cursul zilei de mîine să se prezinte la miliție și să semneze o declarație. Nu, imposibil ! Nu îl vor crede de la bun început. Parcă aude de pe acum vocea ofițerului cu ochi cenușii, vocea tăioasă cu accente de ironie : „Vă rog să ne explicați, cetățene Berindei Claudiu, cum justificați ascunderea unor date utile. Vă ascult !“ Ce să-i răspundă ? Cum să-l facă să priceapă că a dorit doar să o menajeze pe Florina ?

Își îndreptă nodul cravatei și împinse poarta cu dantelărie din fier forjat, pășind în curtea imobilului. Fiica Alexandrei Călan tocmai cobora treptele de la intrare.

— Bună ziua, o salută Berindei, dînd să treacă mai departe.

— Au fost milițienii și la dumneavoastră, nu-i așa ?

— Au fost... Au discutat cu toți locatarii.

— Asta ne lipsea ! O bătaie de cap în plus. (Își aranja o șuviță a părului mătăsos.) Ce credeți ? Îl vor prinde pe ucigaș ?

— Nu știu...

— Ne interesează în egală măsură, nu ? În momentul cînd va fi arestat, vom scăpa de suspiciuni. Sîntem datori să colaborăm şi noi la anchetă, să ne aducem contribuţia.

Berindei se încruntă, iritat de verbul *a colabora*. „În tinereţea mea, îşi zise, nu se folosea asemenea expresie, cu sens cel puţin dubios ; dar poate fetişcana asta vrea să mă tragă de limbă ; poate e mai şmecheră decît îmi închipui."

O privi ceva mai atent, încercînd să descifreze pe chipul ei, să descopere măcar o fărîmă de viclenie, de prefăcătorie. Ea îi susţinu privirea cu seninătate, deşi pe frunte i se ivise o cută.

— Sînteţi intelectual, domnule Berindei, reluă Sabina. În plus, un om cu o vastă experienţă de viaţă. Tare mult aş vrea să cunosc părerea dumneavoastră despre crimă.

— Mă flataţi. Bătrîneţea nu include neapărat şi experienţa. Vreau să spun, experienţă în domeniul la care aţi făcut aluzie, spuse el cu iritare în glas.

— Nu înţeleg...

— În ceea ce mă priveşte, sînt profan în materie de criminalistică. Nu m-a preocupat niciodată rubrica faptelor diverse. Mă rog, citesc din cînd în cînd cu plăcere cîte un roman poliţist. Chestiuni absolut livreşti, ficţiuni. În rest...

— N-am avut intenţia să vă jignesc.

— Nici o jignire, duduiţă.

— Mă gîndeam cît de mult te costă uneori prezentarea adevărului.

— Poate aveţi drep...

Se întrerupse, uşor alarmat. „Oare fetişcana asta încearcă să mă atragă în cursă ?" Desluşi în ochii ei o vagă spaimă, o frămîntare inexplicabilă. Se decise să-i dea o replică prudentă :

— De fapt, ştie cineva ce înseamnă adevărul ? Definiţia lui s-a dovedit întotdeauna teribil de complicată.

— Ca cetăţeni cinstiţi avem dreptul şi datoria să ne pronunţăm asupra tuturor chestiunilor, să formulăm o opinie, chiar dacă această opinie vine în contradicţie cu interesul nostru personal.

— Hmm... Să sperăm că vinovatul va fi prins în cel mai scurt timp.

— Da, îl îngînă ea, să sperăm.

Vru să mai adauge ceva, însă renunţă din pricina scîrţîitului unei ferestre. Înălţară capetele amîndoi, tresărind. In cadrul ferestrei se decupau cu claritate două siluete, aureolate de lumina intensă a soarelui : Adrian Vintilă şi Letiţia Aldea. Decoratorul era întors cu spatele către curte, i se conturau limpede umerii vînjoşi şi pletele răvăşite ; ţinea braţul întins spre fosta actriţă, un gest parcă de implorare, dar parcă şi de respingere a frazei precedente rostite de Letiţia ; ea apărea din profil şi pe obrazu-i buhăit se distingea un categoric zîmbet batjocoritor; apoi îi auziră vocea : „Nu voi intra în amănunte, domnule Vintilă, sînt convinsă că nu-ţi pasă de ele, sînt convinsă că îmi vei acorda credit şi fără să repet..." Decoratorul izbi cu pumnul în pervaz, mînios, ţipînd : „Credit, ai ? M-am ferit toată viaţa de figurile de stil, nu-mi plac ocolişurile. Letiţia rîse mînzeşte : „Hi, hi, hi ! Asta e, să eliminăm înfloriturile, să rămînă numai miezul, nucleul dezgolit de straturile insipide, înşelătoare." Vintilă se înclină, devenind subit concesiv : „Să vedem ce se poate face, propun să..."

În momentul acela, Sabina bătu din picior şi tuşi cu putere. Vintilă se răsuci cu o mişcare fulgerătoare, se uită în curte şi exclamă banal :

— Cald, groaznic de cald mai e azi !

După care, închise iute fereastra şi coborî storul. Sabina îşi muşcă buzele, părînd ofensată, scotoci prin geanta atîrnată de umăr, scoase o ţigară, o aprinse şi rosti posacă :

— Mie nu mi se pare prea cald. (Aruncă ţigara după două-trei fumuri, strivind-o cu tocul, apăsat, ca pe o gînganie scîrboasă.) V-am reţinut, domnule Berindei. Mi-a spus mama că soţia dumneavoastră este bolnavă. Vă rog să-i transmiteţi grabnică însănătoşire din partea mea.

— Mulţumesc, îi voi transmite. Sînteţi amabilă. Sărut mîna.

Înainte de a pătrunde în holul răcoros, întoarse capul şi se mai uită o dată, nedumerit, la fiica Alexandrei Călan.

„Oare ştie realmente ceva, sau numai bănuie ? Cum ar fi putut să afle ? Nu cumva le-a relatat anchetatorilor

legătura dintre mine și fostul... ? Mi s-a părut cam speriată. Iar cînd s-a deschis fereastra atelierului, teama i s-a transformat în furie... am avut o clipă senzația că vrea să se aplece să ia o piatră și să o arunce în decorator, sau în fosta actriță..."

Tresări. Fusese cît pe-aici să se lovească de Cristina Lepădatu, care pleca în oraș. Îi trecu prin minte, fără să aibă un motiv anume de a gîndi astfel, că ghicitoarea îi pîndise în mod deliberat apariția, că îl auzise discutînd în curte cu Sabina și își potrivise pașii pentru a-l aborda în locul cel mai îngust, în punctul unde culoarul începea să cotească. „Paparuda" — așa îi spunea în gînd — purta o rochie mov, culoare pe care el nu o suferea, și pe cap îi stătea strîmb o pălăriuță ridicolă, cu calota conică. Îl salută înainte de a apuca el să deschidă gura, însoțindu-și cuvintele cu gesturi frenetice :

— Bună ziua ! Ați trecut prin Piața Rosetti ? Pe lîngă chioșcul de ziare ?

Îi răspunse scurt, morocănos, nădăjduind să-i taie cheful de trăncăneală :

— Nu !

Ghicitoarea nu se simți ofensată de duritatea tonului, surise îngăduitor, trosnindu-și degetele.

— Ce ziceți de nenorocirea noastră ?

— A noastră ?

— Păi da. Miliția ne-a băgat pe toți în aceeași oală și o să ne fiarbă zdravăn, pînă se va lămuri misterul crimei. Sîntem implicați, nu putem să ne plîngem.

— Implicați ? Termenul mi se pare hazardat, ca să nu zic echivoc.

— La dumneavoastră nu m-am referit... Ancheta se va lungi, vom fi tracasați zile întregi.

— Sînteți sigură ?

— Am dat în cărți după plecarea anchetatorilor. (Obrazul încrețit i se destinse o clipă, într-o expresie de extaz). Nu vreți să vă spun ce s-a arătat ?

Berindei se retrase un pas ; părul „paparudei" emana un miros de ceapă prăjită și de colonie ieftină. Hotărî să manifeste oarecare interes :

— Dumneavoastră vi s-a arătat, sau milițienilor ?

Cristina Lepădatu pufni, decepționată de lipsa de perspicacitate a interlocutorului.

— Am etalat cărțile pentru duduia Virtosu.

— Mă rog... Probabil ați avut un motiv.

— A fost arestată, nu-i așa ?

— Serios ? Pentru mine-i o noutate. Asta înseamnă... înseamnă că au găsit-o vinovată. De fapt, ce i-a căzut în cărți ?

— Schimbare de situație.

— Normal.

— Și haos, reluă ghicitoarea pe nerăsuflate, ruperea unei legături, o faptă nechibzuită, decepție, jenă financiară, pierderea unui proces...

— Prea multe nenorociri.

— Aveți răbdare, n-am terminat. Va mai întîmpina o catastrofă și un abandon.

— Jale mare. N-ați uitat nimic ? Mă întreb ce i s-ar mai putea întîmpla. N-ar fi exclus să moară de ciumă sau să o calce tramvaiul.

— Nu glumiți, cărțile nu mint Poate ar trebui să-i întocmesc și horoscopul.

— Ar fi o idee.

— Nu-i cunosc datele personale, e absolut necesar să-i aflu ora nașterii.

— Nu vă pot fi de folos. Pe Miriam Virtosu o vedeam rareori.

Ghicitoarea se apropie iute de el, surîzînd cu viclenie.

— Ascundea un bărbat în apartamentul inginerului Matei.

— Altă noutate. De unde știți ?

— Mi-a spus duduia Letiția, a văzut cu ochii ei cînd l-au scos de-acolo încătușat. Clădirea noastră e bîntuită de duhuri necurate. Vă părăsesc, alerg la chioșcul de ziare, aștept pînă sosește *Informația*, imposibil să nu se scrie ceva despre crima asta.

„Să te ia dracu !“ ii dori în gînd Berindei, urcînd indispus scările la etaj. Descuie ușa locuinței încetișor și pași neliniștit în vestibul, unde plutea un vag miros de putreziciune. Florina ședea cu spinarea proptită de tăblia patului și-și frecționa brațele cu alcool mentolat ; puse sticluța pe noptieră și-l întrebă imediat :

— Te-a necăjit cineva ?

— Nimeni. Sînt puţin obosit.

Îşi trase un scaun lîngă pat, compunîndu-şi o mină optimistă.

— Ba eşti foarte necăjit, continuă ea, ştiu, te preocupă boala mea. Se apropie sfîrşitul...

— Exagerezi. Să deschid şi cealaltă fereastră ?

—Nu schimba vorba. (Îi puse palma slăbită pe braţ, scăpînd un oftat prelung.) Oare de ce n-au vrut să mă mai ţină la spital ?

— Pentru că te simţi mai bine. Am mai discutat chestiunea asta, nu ? Şi am căzut de acord. Doctorii au zis...

— Mi-e lehamite de încurajările lor fariseice. Sînt neputincioşi, nu mai găsesc nici o soluţie. De ce au repetat analizele ? Nu mai există nici o speranţă, Claudiule.

— Te rog, n-are rost să ne certăm.

— Bine, bine, nu te enerva. Să vorbim despre altceva, nu vreau să te supăr. Ţi-am fost o soţie iubitoare.

— Iar te exprimi la trecut ? Încă sîntem împreună.

— Nu pentru multă vreme. Ştii, săptămîna asta mi-am retrăit trecutul, am retrăit o mulţime de episoade, fericite sau nefericite. De pildă, mi-am amintit cu plăcere cum ne-am cunoscut noi în barul de pe Brezoianu. Eram măritată, mi-am amintit şi de primul meu soţ.

Berindei îşi reprimă cu greu o tresărire ; aplecă fruntea, pentru a-şi ascunde ochii şi rosti cu teamă :

— Nu trebuia să dezgropi trecutul.

— Era firesc să-mi amintesc de Pavel Dragomir. Oare ce s-ar fi întîmplat dacă aş fi rămas cu el ? Ce soartă aş fi avut ?

— Întrebări stupide.

— Nu cred că ai dreptate. Nu-l pot elimina complet din bilanţul vieţii mele. Oare ce s-a ales de Pavel ? N-ai mai auzit nimic despre el ?

Închise un moment ochii, evitînd privirea iscoditoare a Florinei.

„Nu cumva ştie că insul ucis este fostul ei bărbat ? Anchetatorii nu i-au pronunţat numele, ieri nu ne-a vizitat nimeni. Atunci ? Poate în lipsa mea a venit vreun vecin şi a trăncănit. Nu cred...“.

Înălță capul și spuse calm :

— Nu știu ce s-a ales de Pavel, nu l-am mai văzut. Te rog să nu te mai gîndești la el.

— Așa e... Hai, nu fi abătut. Avem vreo băutură mai de soi în casă ? O băutură alcoolică, bineînțeles.

— Puțin coniac *Murfatlar.*

— Am chef să beau ceva, să ciocnesc cu tine.

— Medicamentele pe care le iei sînt incompatibile cu...

— Blestematele de medicamente ! Le iau degeaba, le vei arunca în curînd la gunoi. Îmi cînți ceva ?

Berindei se învioră subit :

— Imediat. Ce să-ți cînt ? Grieg, Berlioz, Mozart ?

— *Santa Lucia !* Mi-ai cîntat-o în prima seară, sub balcon, în urmă cu mai bine de treizeci de ani. Curios, nu te-am întrebat niciodată cum mi-ai aflat adresa.

— Destul de simplu. Te-am urmărit discret cînd ai ieșit din barul de pe Brezoianu.

— A, da... Locuiam pe-aproape, de cealaltă parte a Cișmigiului, pe Schitu Măgureanu. Din fericire, Pavel plecase în provincie, să trateze cumpărarea unei vii. Eram singură în toată casa...

— În seara aceea, mai degrabă în noaptea aceea, nu știam nimic despre tine, doream să-ți cînt, și atîta tot, fără să mă sinchisesc de consecințe.

— M-ai fermecat, ai interpretat divin.

— Ne-am dat întîlnire a doua zi.

— Da... La Șosea... (Oftă, privindu-l înduioșată.) Ce se aude cu coniacul ? Îl aduci ?

— Îndată.

Reveni peste cîteva minute cu tava pe care se aflau paharele și sticla, o depuse pe scaunul de lîngă pat. Sorbiră solemn cîteva picături, apoi el luă vioara, execută o mică reverență și începu să cînte.

Florina își împreună mîinile pe piept, fixîndu-și privirea asupra ferestrei larg deschise ; pe obrazu-i supt, întunecat, se așternu treptat seninătatea.

El continua să cînte, automat, o melodie lentă, demodată, semănînd cu o păpușă mecanică în care ai introdus o monedă ca să-ți încînte urechile cu melodia preferată ;

nu izbutea să se concentreze, se gîndea necontenit la Severineanu, la romul pe care îl băuseră discutînd în șoaptă, cu lungi pauze. De ce nu-l invitase pe Severineanu în casă ? Și de ce au mai intrat în magazia familiei Călan ? Notase fiecare numărul de telefon al celuilalt, convenise-ră să se vadă cît mai des, apoi ieșiseră pe culoar, veseli... Severineanu sughițase, izbucnise în rîs și arătase spre camera de vizavi.

„Am deranjat pe cineva ?"

„Nu-ți fă griji, e magazia unei locatare."

Și, cu un gest involuntar, apăsase pe clanță, încă ținînd în cealaltă mînă sticla de rom, goală.

„Ia te uită ! A uitat să încuie. Am să pun sticla pe dulap."

„Pune-o în dulap, văd că nu e încuiat."

Deschisese larg ușa ; alt gest nechibzuit, involuntar, ale cărui consecințe dezastruoase le suporta acum. Poziția chircită a bărbatului înghesuit în dulap îl izbise ca o măciucă în moalele capului.

Severineanu îl apucase de braț, bîiguind :

„Un cadavru... Are fața acoperită..."

„Să plecăm pînă nu apare vreun locatar."

„Nu fi copil ! Ce dracu, ne speriem de un mort ?"

Se aplecase să desfacă mînecile trenciului și după cîteva secunde murmurase uimit :

„Doamne ! Uită-te și tu la el... Să nu-mi spui că nu-l cunoști."

Încetă să mai cînte. Florina dormea, pieptul îi tresălta abia vizibil, o șuviță a părului alb i se lipise de fruntea scobită, transparentă.

Puse vioara pe masă și rămase în fața ferestrei, gîrbovit, obsedat de îndoiala din privirea lui Severineanu, de vocea acuzatoare.

„Cum a ajuns Dragomir aici ? Cine l-a ucis ?"

„Adică ce vrei să insinuezi ?"

„Nu te ambala ! Păstrează-ți calmul, vei avea nevoie de el."

„Bănuiești că eu..."

„Las-o baltă, nu-mi pasă dacă l-ai întîlnit în ultimele zile pe primul soț al Florinei. Sînt de părere să anunțăm numaidecît procuratura. Dacă vrei să scapi de încurcături, trebuie să..."

„Nu ! Florina are nevoie de liniște !"

„Ești rupt de realitate, mă îndemni la o tîmpenie. Mai curînd sau mai tîrziu vei fi întrebat dacă l-ai cunoscut."

„Te implor, Costică, să plecăm înainte de a ne surprinde cineva."

„Să plecăm. Probabil fac cea mai mare tîmpenie din viața mea."

2

Sabina Călan intră într-o librărie din centrul orașului ; răsfoi cîteva cărți, cu gîndul aiurea, fără a izbuti să se concentreze asupra textelor ; avea senzația că i se așternuse un strat de ceață peste creier, citea cinci-șase fraze, le recitea, fără să înțeleagă ceva ; iritată de privirea suspicioasă a vînzătoarei, se îndreptă către raionul cărților de artă, cumpără un album de pictură și ieși pe Calea Victoriei, străduindu-se să se detașeze de gîndurile sumbre ce o chinuiseră în cursul nopții. Asistă distrată la schimbarea gărzii din fața Palatului Republicii, coborî spre magazinul „Adam" și rămase minute întregi înțepenită dinaintea vitrinelor, cu albumul sub braț. Străbătu apoi alene strada Marcovici, se opri puțin să admire bustul lui Victor Eftimiu și ascultă fără să vrea un fragment de dialog purtat de un roșcovan îndesat, aflat în stradă, și un ins între două vîrste, cu figură prelungă, demnă, aplecat peste unul din balcoanele blocului situat lîngă intrarea în Cișmigiu.

— Dinulescule, strigă roșcovanul, vin să văd meciul la tine.

— Urcă, Drașcă, îți fac o cafea pînă dă legătura cu stadionul.

Roșcovanul se strîmbă de parcă i s-ar fi propus o necuviință și trase din buzunarul hainei o sticlă de votcă

Baltic, pe care o agită deasupra capului. Chipul bărbatului din balcon îşi pierdu demnitatea, sprîncenele i se înălţară spre chelie, obrajii i se umflară, devenind roşii ca sfecla.

— Grăbeşte-te, Drăşcă, sînt singur, nevastă-mea e plecată la nişte prietene...

Sabina intră în parc, parcurse nehotărîtă cîteva alei, cumpără o pungă cu pufuleţi de la un chioşc, apucă spre Rotondă şi se lăsă moale pe o bancă, alături de un bătrînel jerpelit, care citea *Sportul ;* închise ochii, încercînd din răsputeri să alunge temerile ce o frămîntau ; razele soarelui îi mîngîiau pleoapele, gunguritul porumbeilor, pătrunzător şi monoton, avea efectul unui tranchilizant.

Aţipi fără să-şi dea seama.

Se trezi înfiorată. Somnul scurt, agitat, îi fusese bîntuit din nou, la fel ca peste noapte, de pălăria cafenie cu panglică albastră... obiect monstruos, ireal, deoarece în vis căpătase dimensiuni înspăimîntător de uriaşe.

Vecinul de bancă plecase, şterpelise pufuleţii, dar nu se lăsase tentat de album. „Să-i mănînce sănătos !“ îi dori Sabina, deschizînd albumul pe genunchi ; privi intens nişte imagini ce reprezentau picturi din perioada albastră şi roză a lui Picasso, comparîndu-le involuntar cu ultimele schiţe de decor ale lui Adrian Vintilă ; avu impresia supărătoare că „Femeia în cămaşă“ semăna în mod izbitor cu Letiţia Aldea. Nu realiză prea bine ce anume o îndemna să facă apropierea, se gîndi că probabil fusese neplăcut surprinsă de prezenţa fostei actriţe în atelierul lui Adrian, că dorea în sinea sa, dorea cu ardoare ca Letiţia să semene cu imaginea pe care o scruta încruntată.

De fapt, ce rost avea vizita Letiţiei ? Cu ce scop începuse să frecventeze atelierul decoratorului. Ce aveau ei de discutat ?

Se sili să se convingă că fosta actriţă intrase acolo cu totul întîmplător, că între ea şi Adrian nu se înfiripase nici o legătură, că nu exista nici cea mai mică urmă de amiciţie.

Din păcate, nu putea să admită doar hazardul, mai ales după nenorocirea petrecută în bloc cu două seri mai înainte.

Scutură din cap mînioasă ; nu reuşea să găsească vreun argument ce ar fi putut să-i confirme bănuielile că vizita Letiţiei este asociată cu pălăria aia de măscărici...

Pe bancă se aşează o femeie grasă, transpirată, a cărei rochie se lipise de trupul diform. Se foi, scoase din geantă un biscuit, muşcă din el şi întrebă :

— Eşti d-acilea ?

Se depărtă puţin de ea, strîmbînd din nas.

— Eşti din Bucureşti ?

— Sînt.

— Atunci să-mi zici şi mie, domniţă, cum să ajung la gara Obor, că venii acuşica din...

— Te duci întîi în Piaţa Kogălniceanu, de unde iei troleul 85.

Continuă să-i explice cu amănunţime, laborios, cu fraze lungi, amuzată de atenţia cu care era urmărită, de expresia tîmpă ce se aşternea treptat pe figura insipidă, bătrînicioasă, lipsită de cel mai mic farmec, spunîndu-şi că în tinereţe femeia aceea fusese, desigur, tot atît de urîtă, că trupul ei nu ademenise nici un bărbat.

— Aulio ! o întrerupse femeia, da' greu mai e... O să mai întreb. Şi dacă fuseşi milostivă cu mine, o să-ţi dau un sfat.

Sabina se ridică furioasă ; albumul căzu de cealaltă parte a băncii, cu un pocnet sec. Necunoscuta se grăbi să i-l dea.

— Nu te supăra, nu-ţi vreau răul.

— N-am nevoie de sfaturi !

— Ba ai, domniţă, se vede că ai... Zic să nu lepezi pruncul, eu am făcut nouă, nouă băieţi am făcut, şi toţi...

— Nu mă interesează !

Îi întoarse spatele, depărtîndu-se indignată, pornind către aleea ce dădea în strada Ştirbei. Ajunsă în faţa treptelor din stînga izvorului Eminescu, se opri un moment, şovăielnică, întrebîndu-se dacă nu cumva *era obligată* să meargă numaidecît la sediul de miliţie de care aparţineau cei doi anchetatori. Hotărî să mai reflecteze, să nu ia o hotărîre pripită, poate cu consecinţe dezastruoase pentru viitorul său.

Ce căuta fosta actriță în atelierul lui Adrian ? Oare vizita ei din dimineața aceasta avea vreo legătură cît de infimă cu afurisita de pălărie cu panglică albastră ?

Nu mai urcă treptele, se îndreptă către bibliotecă, luă loc la o masă complet liberă și-și cuprinse tîmplele în palme, repetîndu-și necontenit că pălăria aceea nu era un unicat, oricît de neobișnuit arăta.

Da, da, își zise cu încăpățînare, nu doar un ciine e scurt de coadă... imposibil să nu mai existe și alte pălării cu aceleași caracteristici, zeci de pălării identice, chiar sute de pălării asemănătoare, gemene ; trebuie să încetez să mă mai frămînt, deși în suflet ni se strecoară mereu îndoiala, aidoma unei otrăvi picurate lent și stăruitor ; simt că voi înnebuni dacă nu voi reuși să mă desprind de ideea vinovăției unei anume persoane, dacă nu voi goni îndoiala înainte de a fi prea tîrziu...

Nu izbuti totuși să alunge din minte nici tonul tăios al Letiției Aldea, zîmbetul batjocoritor lățit pe fața buhăită ; și furia lui Adrian... Apoi, sigur că da, minciuna mamei față de anchetatori ! Nu cumva i se păruse, nu cumva visase că unele scene se desfășuraseră cum credea ea ? Poate subconștientul împingea la suprafață numai ceea ce era urît, mocirlos.

Își masă fruntea, suspinînd.

Cum să procedez ? Cu cine să stau de vorbă ? Cine mă poate îndruma ce trebuie să fac ? Cel mai înțelept ar fi să discut cu mama, să-i mărturisesc ei... Nu, hotărît nu ! Mama nu va pricepe, ea este preocupată acum de căsnicia cu avocățelul cu nume de îngeraș, se va înfuria categoric cînd va afla că „suava și curata ei fetiță" nu frecventează atelierul decoratorului doar cu scopul de a lua lecții de desen, că orele de meditație nu decurgeau chiar în felul cum își imagina ea, mai cu seamă orele din ultima vreme.

Respiră profund și se ciupi de rădăcina nasului. Citise undeva că migrenele se potolesc dacă îți înțepi locul dintre sprîncene cu unghia. Durerea de cap și greața persistau, ba chiar deveneau mai sîcîitoare, mai violente.

Plănui să intre într-o cabină telefonică, să formeze numărul miliției anunțat de obicei în *„Informația"* și să dezvăluie sub anonimat ceea ce știa.

Se răzgîndi în secunda următoare, derutată şi în acelaşi timp ruşinată de faptul că îi trecuse prin gînd să folosească un procedeu atît de mizerabil, atît de blamabil. Apoi, poate ceea ce îşi închipuia ea că ştie nu se va dovedi util pentru anchetatori. Şi atunci... va fi chinuită neîncetat de remuşcări, se va dispreţui pe sine, iar dacă se va afla vreodată cum a procedat, va fi urîtă de fiinţele dragi din preajmă pentru felul josnic în care a acţionat.

La care din cei doi anchetatori să apeleze ? Cui să-i încredinţeze *taina* ?

Surîse cu amărăciune.

Neîndoios că ar fi recomandabil să vorbească cu ofiţerul pe care l-a văzut aseară intrînd în bloc, cel cu care a schimbat cîteva cuvinte pe palier ; avea un mod liniştitor de a privi drept în ochi omul căruia i se adresa, o voce caldă, egală, convingătoare. Îşi reaminti un fragment din scurtul lor dialog :

„Ştiţi, noi n-avem nici o vină."

„Atunci nu e cazul să vă faceţi griji."

Oare aşa să fie ? Cum va reacţiona el cînd îi va povesti scena la care asistase ea ? Oricum, celălalt anchetator trebuie exclus, pare foarte dur, deloc înclinat să admită concesii...

Îi trecu în revistă pe toţi vecinii, torturată de întrebarea ce-i ţîşnise pe buze în zori, după obositoarea insomnie.

CINE ?

Care locatar îl omorîse pe insul găsit în magazia de la demisol ?

Încercă să-şi imagineze ce s-ar fi întîmplat dacă Gherghina n-ar fi coborît acolo. Brr ! S-ar fi scurs zile întregi pînă la descoperirea mortului, cadavrul ar fi intrat în descompunere, duhoarea-i silnică ar fi invadat încetul cu încetul culoarele, pînă cînd cineva ar fi început să se sesizeze.

Îşi muşcă buzele, agasată.

De ce îşi imagina asemenea monstruozitate ? Mai bine să se gîndească la lucruri vesele, la fapte agreabile, să-şi imagineze că în curînd va fi studentă a Institutului de Arte Plastice ; şi să se obişnuiască de pe-acum cu ideea că avocatul Serafim îi va fi tată vitreg. În definitiv, nu prea avea ce să-i reproşeze, se purta politicos, o înconjura

cu grijă paternă, poate întrucitva cabotină, dar asta nu o deranja atîta timp cît nu-i făcea observaţii deplasate, chiar cînd ea îi răspundea ironic, uneori cu ton zeflemitor... Hmm ! Oare de ce nu amintise mama de întîlnirea ei cu şeful de serviciu ? Poate nici nu s-a întîlnit cu el, poate în seara aceea a revenit în clădire, fără să urce în locuinţă, poate ea l-a...

Iarăşi obsesia, chinuitoarea obsesie ce o scoate din minţi !

Deschise albumul la întîmplare, nimerind chiar pagina ce o reprezenta pe „Femeia în cămaşă" ; observă cu intensitate silueta filiformă, studie chipul îngust, palid ; asemănarea cu Letiţia Aldea nu i se mai păru atît de izbitoare. Din înfăţişarea modelului pictat de Picasso se desprindea ceva dezolant, o tristeţe nesfîrşită, o amărăciune, trăsăturile ascuţite şi obrajii descărnaţi demonstrau viciul, dar parcă implorau nevoia de afecţiune, de tandreţe...

Ce relaţii existau între Adrian şi fosta actriţă ?

După cîte ştia, Adrian nu o putea suferi pe Letiţia, o ocolea categoric. Totuşi... De ce o primise în atelier ? Nu cumva... ?

Astupă brusc imaginea din album cu ambele palme şi pe faţă i se prelinseră două lacrimi grele, arzătoare...

3

Miriam Vîrtosu se trezi buimacă, zgribulită, răsucindu-se pe patul îngust din arestul secţiei de miliţie, revenind încet la realitate.

Ultimul minut al somnului îi fusese stricat de un coşmar înfiorător, îl visase pe inginerul Matei cu faţa inundată de sînge ; se făcea că păşea nepăsător pe o cărare de munte, îndreptîndu-se către o prăpastie ; îşi legăna braţele, tîra picioarele ca un orb, pipăia fiecare centimetru de teren cu tălpile, lent, foarte lent... şi-i mai rămînea foarte puţin de parcurs pînă la marginea prăpastiei, cîţiva metri doar... Iar ea nu era în stare să-i vină în ajutor, sta ghemuită pe o buturugă de lîngă cărare, sta parcă indiferentă, cuprinsă deodată de paralizie, nu-i putea striga lui Neluţu să se oprească sau să-şi schimbe direcţia.

Se ridică îndreptîndu-și umerii, netezi o cută a rochiei, se frecă la ochi, apoi se reașeză. Prin fereastra întărită cu zăbrele de fier se strecurau primele luciri ale zorilor și o dată cu ele hurducăitul unui camion ; dincolo de ușă, spre capătul coridorului ce ducea la parter, răsunau distinct pașii apăsați ai unui milițian.

Oare ce făcea Lică în momentul de față ? Se găsea și el în această clădire, undeva pe aproape ?

Nu izbutea să-și alunge spaima, se închipui iarăși dinaintea anchetatorilor care o aduseseră aici, fulgerată de privirile lor neîncrezătoare, străduindu-se să le răspundă cu sînge rece.

Își masă ușurel gleznele amorțite. O biruia tot mai stăruitor nesiguranța, nu putea să alunge gîndul că va fi acuzată de omor, că nu va fi în stare să se dezvinovățească. Ah, dacă ar avea posibilitatea să schimbe măcar două-trei cuvinte cu Lică înainte de interogatoriu, să-i ceară sfatul, să-l întrebe cum să se poarte.

Se încruntă.

Zadarnic își făcea iluzii, o întîlnire cu Lică era de-a dreptul imposibilă în asemenea condiții, vor avea grijă anchetatorii să nu-l vadă pînă nu vor dori ei. De fapt, dacă se gîndea bine, Lică nu avea de unde să știe că era reținută și ea. Era obligată să nu se lase ademenită de momelile lor, să se țină tare...

Își aminti cuvintele lui Lică, discuția purtată în noaptea aceea de groază în apartamentul inginerului. Avu impresia că trecuse o eternitate de-atunci... Ședeau față în față în vestibul, ferindu-se să se privească ; apoi Lică îngenunchease din nou pe parchet, se uitase cu atenție la porțiunea îngustă dintre garderob și perete. Semăna cu un ogar, părea că adulmecă urmele încă proaspete ale unei turme de mistreți.

„E-n ordine, am curățat locul perfect, nu se mai vede absolut nici o picătură de sînge. Nu trebuie să-ți mai fie frică."

Îl asculta abătută, îi tremurau brațele, nu reușea să-și înfrîneze sughițul, se simțea teribil de ostenită.

„Nu se mai vede nimic, te asigur, ne-am descurcat de minunte."

„Dacă zici tu, Lică..."

Se ridicase înfuriat, o prinsese de cot și o zgîlțîise cu putere :

„Să-ți ții gura, ai auzit ? ! Dacă te ia cineva la întrebări, repeți exact ce te-am învățat eu, îl iei pe *nu știu* în brațe, orice s-ar întîmpla. Altfel..."

Și o plesnise iute peste obraz, mîrîind :

„Să nu care cumva să mă bagi în belea, auzi ? Dacă te ții tare, scapi, dacă nu... ai să cazi și tu, nu numai eu. Pînă acum am avut amîndoi noroc, totul o să depindă de felul cum ai să te porți tu. N-ai văzut nimic, n-ai auzit nimic. Habar n-ai. Priceput ?"

„Da, Lică, așa am să fac."

„E-n regulă. Și nu mai beli ochii ca o cretină ; ești intrată și tu în rahat, cu omuciderea nu-i de glumit, putrezim în pîrnaie pînă la sfîrșitul vieții dacă... De ce te holbezi la mine ?"

„Ți se pare, nici nu mă uitam la tine."

„Te spintec, auzi ? Îți fac fermoar pe burtă dacă scapi vreun cuvîntel. Acum du-te și te culcă, mîine trebuie să mergi la serviciu."

„Sînt obosită, groaznic de obosită. Aș putea să-i telefonez șefului, să-i spun că sînt bolnavă, să mă învoiască o zi."

„Nici gînd ! Să nu-ți schimbi programul obișnuit. Te duci la serviciu, te porți ca în fiecare zi. Bun, cred că am aranjat tot. A... Să nu uiți de țigări, să-mi aduci mîine seară niște *Naționale*."

O bătuse ușurel pe șold și-i zîmbise, îmbunat deodată.

„Ai să vezi, o să fie bine, nimeni nu va afla de noi. Mai rămîn aici pînă mîine noapte, pe urmă mă topesc în provincie, am un prieten de mare încredere la Sighișoara, îți dau numărul lui de telefon. Îl suni din oraș, îl anunți că am nevoie de locuința lui."

„Îl sun..."

„Și dacă, doamne ferește, se va ivi ceva neprevăzut, am să bat în tavan, ca de obicei."

„Ce să se ivească ?" tresărise ea, iarăși înspăimîntată.

„Ei, așa... Cine știe ? ! Ziceam și eu... Ai văzut și tu, nu era nici țipenie pe scări cînd am coborît cu..."

Ea scăpase un geamăt, implorînd în șoaptă :

„Te rog, nu-mi mai aminti, n-am să mai dorm nopți în șir, cred că voi înnebuni pur și simplu, îmi va sta mereu în fața ochilor trupul întins pe parchet și...“

„Îmi spui să nu-ți mai amintesc, dar observ că tu singură te ambalezi. Hai, du-te la culcare, du-te fără grijă, ne vom descurca noi.“

Și iată că nu s-au descurcat, întrucît ofițerașul ăla șmecher l-a dibuit pe Licã. Ce mai pui de lelc ! Cînd a auzit semnalul din apartamentul de dedesubt, s-a prins cît ai clipi care-i situația.

Cum să procedeze ea acum, ce să răspundă la interogatoriu ? Licã nici măcar nu prevăzuse această variantă, adică nu se gîndise măcar un moment că vor fi arestați amîndoi.

Fusese convins că nu vor întîmpina necazuri...

Începu să pășească prin încăperea strîmtă, de la ușă pînă la peretele cu ferestruica, apoi între pat și peretele opus, doi pași și jumătate, încă trei pași și un sfert. Sub ferestruică, în partea cea mai umbrită, cineva zgîriase cu unghia un desen obscen, adăugase o înjurătură scurtă și un număr de telefon.

De ce nu se termină mai repede, de ce nu vin să o ia la primul interogatoriu ? Să se sfîrșească odată pentru totdeauna neliniștea, disperarea, să fie sigură că poate să-și concentreze atenția asupra unui lucru concret cînd se va așeza în fața milițienilor, să nu se mai gîndească neîncetat la trupul lungit pe parchet, în vestibul, la transportul chinuitor pe scări, la...

Nu izbutea să alunge teama.

Retrăia întîmplarea fragmentar, auzea din nou în gînd vocea răgușită a lui Licã, îi vedea ochii holbați, spasmul din colțul buzelor.

O trezise semnalul lui, bătaia cu coada măturii în tavan. Coborîse somnoroasă, în cămașa de noapte, întrebîndu-se ce dracu l-a apucat de-o scoală din pat la orele două dimineața ; lumina din vestibulul inginerului era stinsă.

„Nu sta în prag, o întîmpinase Licã ! Te-a văzut cineva ?“

„Cine să mă vadă la ora asta ? Ai putea să aprinzi măcar veioza din dormitor.“

„Intră, închide ușa și stai lipită de ea. Nu te speria. Să nu țipi !“

Apoi îi astupase gura ; avea palma fierbinte, asudată, vocea șuierătoare, aspră de încordare, iar respirația îi duhnea a alcool.

„Acum am să aprind lumina...“

Credea că-i vorba de-o farsă, se aștepta la vreo trăsnaie, ar fi putut să-și imagineze orice, dar nu *trupul inert, prăbușit lîngă dulapul de haine.*

„Nu te speria ! Nu l-am altoit eu, să-mi sară ochii din cap dacă te mint, l-am găsit aici adineauri, m-am împiedicat de el cînd m-am întors de la plimbare. Nu l-am achitat eu, jur. Îmi promiți că n-ai să urli ?“

Înclinase capul, Lică retrăsese palma, se aplecase și ridicase de lîngă cuier o sticlă cu un lichid incolor, i-o băgase cu de-a sila în mînă.

„Ia o înghițitură, să-ți vii în fire.“

Trăsese zdravăn din sticlă, fără să-și dezlipească privirea de trupul ce i se părea enorm, hidos, parcă ocupînd întreg vestibulul. Fața mortului era acoperită cu un trenci, mînecile fiind înnodate pe după ceafă. Murmurase prostește, fără nici o legătură logică cu ceea ce vedea și simțea în momentul acela :

„De unde ai făcut rost de rachiu ? Restaurantele sînt închise la ora asta.“

„Nu-i rachiu ; am găsit niște spirt în cămară, l-am îndoit cu apă. Gata, ajunge cît ai băut, nu vreau să te matolești. Trebuie să scăpăm de colet, să dispară cît mai rapid, să-l scoatem din apartamentul inginerului. De-asta te-am chemat, să mă ajuți să-l car.“

„Cine-i... ? Îl cunoști ?“

„Aaăă...“

„Cine-i ?“

„Păi... Cînd l-am găsit, era tot cu mutra astupată... Am dezlegat fîșul, pe urmă l-am pus la loc. Eram obligat să mă uit, nu ?“

„Și ? Cine-i ?“

„L-am cunoscut cîndva...“

Se lăsă pe pat, epuizată din pricina încordării, scuturată de un acces de tuse nervoasă. I se învălmășeau faptele

în minte, nu mai era capabilă să realizeze cursul firesc, amesteca prezentul cu trecutul.

De ce nu o chemau mai repede la interogatoriu ? De ce nu dădeau nici un semn de interes miliției ?

O ignorau desigur cu bună știință, o lăsau să mai aștepte, să-i crească temerile, să se perpelească, pentru a ceda cînd vor începe să curgă întrebările.

Își reglă respirația, repetîndu-și din nou că va trebui să rămînă mereu calmă, atentă, să-și păstreze o înfățișare indignată, poate și un pic îndurerată, să numere pînă la cinci înainte de a răspunde la orice întrebare, oricît de neînsemnată ! Și să se ferească mai ales de momelile pe care i le va strecura locotenentul ăla uns cu toate alifiile, care a pătruns în locuință pomenind numele Marietei ; e mai periculos, mai șmecher decît celălalt locotenent ; să nu se lase ademenită de cuvintele lui... Ce mai pui de lele ! De fapt, dacă judeca bine, milițienii nu dispuneau de nici o dovadă materială împotriva ei și a lui Lică.

La fel spusese și Lică după ce terminaseră treaba aia urîtă, obositoare, scîrboasă :

„N-au cum să afle ce s-a întîmplat în noaptea asta. Pricepi ? Nu-i nici un pericol, nu vor bănui în vecii veciloi cum am transportat noi coletul la demisol... Hă, hă ! I-am băgat într-o încurcătură drăcească, tare aș vrea să le văd mutrele plouate cînd vor da peste tipul din dulap. Babană chestie, nu ?“

Și, în ciuda situației deprimante, își permisese să hohotească încă o dată, mîngîindu-i sînii cu gestul acela numai al lui, devorînd-o cu o privire nerușinată.

Își trecu degetele prin păr, amintindu-și posacă de cuvintele ofițerașului cu cicatrice pe obraz :

„Ne însoțiți, vă reținem în interesul cercetărilor.“

Încercă să se desprindă de nesiguranța ce continua să o asalteze retrăind prima întîlnire cu Lică.

Se afla la restaurantul „Motanul negru“, sta singură, enervată, la o masă de lîngă intrare ; deschisese geanta să scoată rujul și pudriera, să-și repare obrazul marcat de oboseală, întrebîndu-se dacă e cazul să se limiteze la o cafea mică sau să comande și un rom. Ajunsese la capătul resurselor ; dacă n-avea să găsească un fazan care să-i plătească „un grătar“, avea să se întoarcă iarăși cu ma-

ţele chirăind de foame în magherniţa din Tei, cum păţise în ultimele seri. Acaparată de gînduri sumbre, nu observase că lîngă masă se oprise cineva.

— Permiteţi ? Aveţi un loc liber ?

Un bărbat înalt, deşirat, îmbrăcat cu un costum ros în coate, croit mizerabil dintr-o stofă cumpărată probabil cu mulţi ani în urmă, „pe puncte", un costum la două rînduri, întreţinut cu meschine sacrificii. Se sprijinea într-o umbrelă jerpelită, puţind a naftalină, avea degetele pătate de nicotină, o mustaţă căruntă, scămoşată, şi un neg pe frunte ; tipul clasic al funcţionarului mărunt, ieşit desigur doar cu cîteva minute mai înainte dintr-un birou oarecare. Venise la local să soarbă o bere şi, dacă era cu putinţă, să agaţe vreo tîmpită, să o ducă în cine ştie ce garsonieră sordidă, după ce ore în şir trudise la un bilanţ, agasat de un şef care pedepsea cea mai neînsemnată abatere. Şi acum se străduia să facă pe zmeul, îşi închipuia că o găsise pe ea de fraieră.

— Permiteţi ?

— Nu, stimate domn, aştept nişte prieteni.

—În cazul acesta...

Se retrăsese de-a-ndaratelea, clipind cu aerul lui jalnic de căţel bătut, încercînd în zadar să-şi compună o mină demnă.

Se sărbătorea ceva la trei mese puse cap la cap, aflate de cealaltă parte a intrării, curgeau în valuri băuturile scumpe şi tot soiul de delicatesuri, iar ea continua să fie chinuită de imaginea cămăruţei din Tei. Trăgea cu sete din ţigară, blestemînd clipa cînd se hotărîse să vină în Bucureşti, convinsă fiind că în Capitală aleargă ciinii cu covrigi în coadă.

Era o seară de sfîrşit de octombrie, rafale grele de ploaie izbeau geamurile, din cinematograful „Volga" se revărsa un grup numeros de spectatori, în staţia de autobuz se agita o ţigancă printre rarii pietoni, oferind *ciungă* americană ; înăuntru era cald, mirosea a şpriţuri şi a fripturi, feţele clienţilor străluceau, ospătarii se buluceau mai cu seamă în jurul celor trei mese puse cap la cap, semănau cu nişte sfîrleze ale căror învîrtituri se opreau exact în locul dorit.

Apoi apăruse Madeleine, pe numele ei adevărat Mara Răpciugă, o țigancă din Căuzași pe care o cunoscuse pe litoral, unde se împrieteniseră. Descinseseră împreună în Gara de Nord, la sfîrșitul sezonului estival.

— *Bonsoar,* Miri.

— Bună.

— Tot singură ?

Nu-și dăduse silința să-i răspundă, înălțase din umeri cu nepăsare. Madeleine își descheiase cu gesturi dinadins lente mantoul de blană, pipăise colierul de jad, își zornăise brățările sofisticate de argint, punînd pe masă pachetul de *Dunhill* și bricheta placată cu aur.

— Rad la iuțeală un coniac și mă car, mă așteaptă responsabilul meu. Dacă vrei să-ți ofer ceva... Un coniac ? O votcă ?

— O cafea.

Acceptase automat, împotriva voinței, apoi își compusese o figură plictisită, dar Madeleine nu putea fi păcălită ușor, era o vulpe bătrînă, trecută prin ciur și prin dîrmon.

— Nimic gras la orizont, ai ? Ei, fato, nu mi-o lua în nume de rău, ți-aș da un sfat...

— Sictir cu sfaturile tale !

— Te-ai înăcrit, Miri, ai început să te hodorogești.

— Nu sînt mai bătrînă decît tine.

— Așa e. Tocmai din cauza asta e cazul să-ți faci și tu un rost, să te statornicești. Acușica vine iarna.

— Vine...

— Eu mă mărit la sfîrșitul anului, după ce termină divorțul responsabilul meu. Ce zici ?

Ce să mai zică... ?

Vestea o năucise, rămăsese mută de invidie, blestemîndu-și soarta, nici măcar nu luase în seamă plecarea Marei Răpciugă, care abandonase cu generozitate pachetul de *Dunhill.*

Își bea cu înghițituri rare cafeaua, încet, urmărită de privirea circumspectă a ospătarului. Și tocmai cînd se pregătea să iasă, se trîntise pe scaunul de-alături un ins mătăhălos, vizibil beat, pus pe scandal. Îl știa din vedere, îl întîlnise deseori prin baruri, un fost sportiv, boxer sau rugbist sau luptător, încă faimos în urmă cu numai doi

ani, a cărui carieră fusese ruinată de excesele bahice ; pe deasupra, un vicios, fugeau „fetele" de el ca de ciumă.

O apucase brutal de cot. Avea niște palme cît lopeții.

— Astă-seară mă însoțești. Fără nazuri !

— Nu pot, zău că nu pot.

— Te fac eu să poți.

Îi înfipsese degetele în păr și, cu o mișcare fulgerătoare, îi apropiase capul de obrazul lui înecat în grăsime, pe care sticleau cu răutate ochii roșii, porcini. Clienții dimprejur începeau să se delecteze, discuțiile încetaseră subit ; și atunci, de la cele trei mese puse cap la cap, se ridicase un bărbat mic de statură, venise spre ei și-i vorbise fostului campion :

— Costele, mi se pare că ești pus pe scandal. Și eu n-am chef de scandal astă-seară, nu vreau să năvălească presarii, îmi serbez ziua de naștere.

— Nașule...

— Cum ai zis ?

— Domnule Mangu, îmi pare rău. Salt imediat pipița, nu vă mai deranjez.

— Ai să pleci singur.

Costel încleștase pumnii masivi deasupra mesei, pregătindu-se să lovească, dar răzvrătirea nu durase mai mult de o secundă ; mormăise ceva, poate o scuză, și-și luase tălpășița.

Așa l-a cunoscut ea pe Lică Mangu, zis „Nașu", zis „Pleașcă".

Băuse peste măsură în seara aceea...

A doua zi, cînd se trezise alături de Lică, în șandramaua din Tei, o umflase rîsul. Cum dracu nimerise în patul ei ? Dormea încovrigat, cu brațele adunate la piept, gemînd în somn, cu obrazul chinuit de spasme.

Da, în primul moment o umflase rîsul...

Veselia fusese înlocuită treptat cu mila. Simțise nevoia să-l ocrotească... Un sentiment aproape matern față de bărbatul pirpiriu, costeliv, cu înfățișare de copil neajutorat, orfan sau abandonat, bătut de valurile soartei. Rămăsese să locuiască la ea. Nu era nici mai bun, nici mai rău decît ceilalți inși ce se perindaseră prin viața ei. Uneori dispărea săptămîni întregi fără să o anunțe, iar cînd se în-

torcea o copleşea cu cadouri scumpe. În ultima vreme îl pierduse din vedere complet, auzise întîmplător că s-ar fi încurcat cu una Miranda, de prin Bercenî.

De ce a cedat în faţa rugăminţilor lui ? De ce a fost de acord să-l adăpostească ?

Putea foarte bine să-l refuze, să-i spună s-o lase în pace, să invoce un motiv oarecare. Se încropise binişor, avea un serviciu de invidiat, o locuinţă frumoasă, dacă lucrurile mergeau bine, s-ar fi măritat sigur cu inginerul Matei. Şi tocmai cînd era convinsă că n-avea să mai tragă niciodată mîţa de coadă, a trebuit să se ivească din nou Lică, să o amestece în încurcăturile lui, să o implice în...

Oftă, înălţînd privirea către ferestruica cu geam mat, prin care se strecura aceeaşi lumină cenuşie ; nu putea să aprecieze cît era ceasul. Avea impresia că trecuse o oră de cînd se sculase, dar se putea înşela, nu mai era stăpînă pe senzaţii, o acapara spaima tot mai stăruitor ; parcă avea gîndurile paralizate.

Auzi iarăşi paşii grei dinspre capătul culoarului.

Poate sosise clipa prezentării la interogatoriu. Se ridică de pe pat şi se apropie de uşă, pîndind zgomotele, aşteptînd înfrigurată sosirea miliţianului.

4.

Cristina Lepădatu puse ceşcuţa cu cafea aburindă pe masă, pe *mileul* din partea dreaptă, alături de scrumieră şi de pachetul cu *Mărăşeşti*. Rămase cîteva momente cu bărbia sprijinită în podul palmelor, într-o atitudine de degajare completă, respirînd profund.

Se pregătea să dea în cărţi, dar încă nu era decisă ce pachet să folosească : *tarotul spaniol* sau *marele lenormand* ? În privinţa persoanei căreia dorea să-i afle ce-i va rezerva viitorul, nu mai exista nici un dubiu, avea să tragă cărţile pentru ofiţerul de miliţie cu voce suavă şi figură angelică. Dacă ar fi întrebat-o cineva ce motiv o îndemnase să se fixeze asupra ofiţerului respectiv, n-ar fi fost capabilă să dea un răspuns categoric ; poate se hotărîse să procedeze astfel din pur capriciu, ori poate din cauză că nu-i plăcuse atitudinea lui ironică, vădit neîncre-

zătoare cînd celălalt anchetator, „durul", o solicitase să-i interpreteze un vis.

La început, intenţionase să afle gîndurile lui Miriam, apoi pe cele ale Lilianei Mîndroiu, fata aceea bătrînă şi stupidă, care abia catadicsea să mormăie un salut cînd se întîlneau pe culoar sau prin curte. Acum gîndurile lui Miriam nu o mai interesau, considera că soarta îi era definitiv pecetluită.

Fusese arestată, nu ?

Era clar că trebuie să fie implicată în omorul săvîrşit la demisolul clădirii.

Dar Liliana ?

Ei bine, îşi zise zîmbind triumfătoare, mai curînd sau mai tîrziu Liliana îi va adresa chiar ea rugămintea de a-i ghici în cafea, în cărţi, de a-i întocmi horoscopul, deoarece majoritatea fetelor bătrîne apelează la serviciile unei ghicitoare ; sînt cele mai statornice cliente, pot fi jumulite cu uşurinţă, întrucît se hrănesc cu iluzia că într-o bună zi le va pica un Făt-Frumos la aşternut...

Se aplecă sub masă să-l mîngîie pe Leonard, care torcea leneş pe perna de velur, apoi trase sertarul şi scoase *marele lenormand.*

Lăsă pachetul pe masă, să se „răcească" puţin, şi-şi aprinse o ţigară ; o fumă numai pe jumătate, cu privirea aţintită asupra semnelor zodiacale de pe pereţi. Desenele se cam decoloraseră şi se afumaseră din pricina frumului de ţigară, nu făceau o impresie prea bună asupra vizitatorilor, era cazul să le schimbe, să le înnoiască. Oftă. Reîmprospătarea lor impunea cheltuirea unei oarecare sume, or, în ultima vreme nu o dădeau banii afară din casă. Numărul amatorilor dornici să o consulte scădea neîncetat, iar posibilitatea de a-şi face reclamă era exclusă cu desăvîrşire, din pricina unui anume paragraf din Codul penal. Pe faţa-i smochinită se instală treptat un surîs nostalgic.

Doamne, unde sînt vremurile din '45, cînd debutase ca ghicitoare la un bîlci din Constanţa ? Curgeau banii cu nemiluita, se buluceau o groază de naivi la uşa barăcii, mai ales marinarii în tranzit şi prostituatele ce mişunau noapte de noapte prin cîrciumile din port. Încă nu se „specializase", ştiinţa i se limita la baterea a numai treizeci şi două

de cărți și la consultarea globului de cristal. Îndruga o mulțime de bazaconii, avînd grijă să nu se repete prea des, iar la sfîrșitul zilei netezea cu satisfacție teancurile de bancnote soioase. Pe urmă...

Oftă din nou.

Pe urmă, după obositoare peregrinări cu bîlciul prin orășelele din Moldova, traversase cea mai dificilă perioadă din viață. Autoritățile nu-i mai acordaseră autorizație, ba chiar dimpotrivă... Mai tîrziu fusese acuzată de delictele de înșelătorie și de abuz de încredere, combinate cu avortul ilegal. Slavă Domnului, beneficiase de o grațiere, ispășise mai puțin de jumătate din condamnare...

De atunci se ferea ca de ciumă să mai racoleze clienți.

Da, semnele zodiacale de pe pereți trebuiau neapărat reîmprospătate. Plănui să recurgă la decoratorul Vintilă, să-l roage să-i facă alte desene. Omul i se părea abordabil, discutase de cîteva ori cu el, în treacăt, era convinsă că nu va face nazuri. Iar dacă va refuza... Ehe, îi va aminti în mod discret, absolut discret, ce crede ea despre lecțiile de pictură pe care le predă el Sabinei Călan. Pe dracu, lecții de pictură ! Mai degrabă anatomie pe viu... S-a uitat într-o zi pe gaura cheii și a surprins-o pe fată în brațele decoratorului. O ghicitoare este obligată, prin natura profesiei, să știe mereu ce se petrece prin preajmă, să ciulească urechile, să deschidă larg ochii.

Din păcate, nu poate să-și închipuie cine l-a omorît pe omul acela. Dacă ar ști, l-ar chema pe ofițerul ironic și neîncrezător, i-ar spune că chipul ucigașului s-a arătat în cărți. Ar fi o adevărată lovitură de trăsnet !

Bău o gură de cafea și stinse țigara în scrumieră. Cărțile se odihniseră îndeajuns.

Elimină din pachet Bărbatul și Femeia, verifică dacă toate cărțile sînt aranjate în sens normal și se apucă să le amestece, metodic, rapid, cu îndemînarea obținută după o îndelungată activitate. Tăie, apoi le distribui, ciocănind cu unghia roasă a arătătorului cele douăsprezece cărți ale zodiacului. Se opri asupra Damei de Cupă, ceea ce arăta că anchetatorul de care se ocupa suferea de dureri de burtă și de înțepături în coaste.

Se încruntă, vag nedumerită. Ieșiseră prea multe trefle și asta nu-i convenea. Vasăzică, precauție de luat înainte

de a pleca în călătorie : proiect hazardat, care avea să izbîndească, totuşi, graţie sfaturilor unui om de bine, mai precis, graţie unui om al sfaturilor juridice. Hmm... În fine, rezulta că îl frămîntă o idee şi că îi va fi necesar mult timp pentru a ajunge la ţintă ; marele semn al Rigăi de Treflă îl reprezenta pe regele Traciei indicînd Argonauţilor calea de urmat ; deci anchetatorul va fi nevoit să ceară părerea unui bătrîn ; urma un Valet de Caro, adică bărbat tînăr, priceput, însărcinat cu un mesaj important ; marele semn al acestei cărţi îl reprezenta pe Ulisse deghizat în neguţător ; aşadar, acţiunea anchetatorului era pe drumul cel bun, iar florile de sub semnele mici dovedeau triumful vicleniei şi al îndemînării, la care se adăuga o protecţie puternică. Însă Valetul de Caro, fără a fi hotărît rău, fixa destinul în mod iremediabil. Influenţa nefastă a acestei cărţi putea fi combătută şi adesea anulată de virtuţile unui Talisman, pe care consultantul era obligat să-l poarte necontenit. Oare ofiţerul se va simţi jignit dacă îi va oferi un asemenea talisman, dacă îi va spune să-l poarte la gît ?

Tresări. Cineva bătuse în uşă.

Trase sertarul şi mătură cărţile înăuntru cu cantul palmei ; se ridică, îşi aranjă ţinuta în grabă, încheindu-şi ultimul nasture al capotului şi deschise.

În prag se afla Berindei, stăpînit de o agitaţie inexplicabilă, cu ochii voalaţi, frecîndu-şi mîinile, mutîndu-şi greutatea corpului de pe un picior pe celălalt.

— Scuzaţi-mă, bîigui el, aş dori să-mi îngăduiţi...

— Vă rog, intraţi.

— Sînt într-o situaţie, într-o situaţie... Soţia mea este grav bolnavă, i s-a făcut rău, tare rău, vreau să chem Salvarea şi telefonul nostru e deranjat.

— Nu vă faceţi nici o problemă.

În următoarea jumătate de oră Cristina Lepădatu depuse o energie uluitoare, formă ea însăşi numărul 061, aşteptă confirmarea şi ajută cu solicitudine la instalarea soţiei lui Berindei în maşina spitalului. Apoi pîndi reîntoarcerea vecinului, şi cînd acesta reapăru pe palier, după ce-şi internase nevasta, îl invită în locuinţă.

— Da, acceptă el moale, dus pe gînduri, rătăcind cu privirile peste semnele zodiacale de pe pereți. Am să stau puțin.

— Am ținut să vă spun că puteți să vă bizuiți pe mine. Trebuie să ne ajutăm, nu ? Doar sîntem vecini... Cînd va veni soția dumneavoastră, aș putea să stau zilnic cîteva ore lîngă dînsa, să-i țin de urît.

— Dacă va mai veni...

— Sînteți pesimist.

— Nicidecum. Boala este avansată, în ultimul stadiu. Nevastă-mea nu știe, bineînțeles.

— Nu mai există nici o speranță de vindecare ?

— Din nefericire, nici una. Oricum, vă mulțumesc pentru bunăvoință. Dacă va fi cazul de ameliorare, am să vă chem. Regret că n-am recurs și pînă azi la ajutorul dumneavoastră. (Zîmbi ușor, parcă cerîndu-și iertare.) Ca să fiu sincer, nu mi-aș fi închipuit că sînteți atît de săritoare.

— Vă rog ! N-are rost să discutăm acest lucru. Vă fac îndată o cafea și aș îndrăzni să vă ofer un păhărel cu rom, să vă mai întremați puțin.

Berindei, care dădea impresia că începe să-și mai revină din emoția pricinuită de boala soției, clipi nervos, iar obrazul îi deveni brusc livid. O țintui cu o privire bănuitoare.

— Rom ? Ce vreți să insinuați ?

— Probabil romul vă reamintește niște necazuri.

Berindei rosti rar, răgușit :

— La ce vă referiți ?

— Doamne ferește, la nimic insultător. Liniștiți-vă, nu vă oblig să beți rom dacă nu vă place. Vă fac o cafea.

— Ei, romul ăla blestemat...

Se ridică încet, dar se reașeză în clipa următoare, apăsîndu-și palmele pe tîmple.

— Dacă cei de la miliție vor afla... dacă cineva le va spune că m-a văzut acolo...

Ghicitoarea se înfiora.

Ce naiba bombănea vecinul ? Începea să regrete că îl invitase să intre. La ce făcea aluzie ? Nu cumva... ? Îl văzuse ea însăși pășind pe culoarul ce ducea la demisol, însoțit de un individ spătos, înalt. Asta se întîmplase ieri dimineață, dar poate el intrase în magazia familiei Călan și

cu o seară mai înainte, în seara ce-i interesa pe miliţieni. Era cu putinţă să fie amestecat în crima aceea oribilă ?

Nu se putu abţine, curiozitatea birui teama, întrebă în şoaptă, observîndu-l cu atenţie :

— Ce să afle miliţia ? De ce vă temeţi ?

Berindei se crispă, lăsă să se scurgă o pauză, evitînd privirea ascuţită a Cristinei Lepădatu şi pronunţă sec :

— Nimic.

Şi pentru că descifră pe chipul ei un semn de neîncredere, spuse cu politeţe exagerată :

— Mă duc. Vă mulţumesc din suflet pentru bunăvoinţă.

Dar nici de astă dată nu plecă, se foi pe scaun, îşi schimbă poziţia ; avea un aer de nepăsare forţată, umerii căzuţi, picioarele îndoite nefiresc.

Ghicitoarea aprinse o ţigară şi trase din ea cu lăcomie. Oare omul din faţa ei era vinovat de... ? I se păru că distinge un zîmbet sardonic pe buzele vecinului. O irita faptul că se putea înşela în aprecieri. Nu, bărbatul acesta, pe care îl vedea aproape zilnic, nu putea fi un asasin. Totuşi, în ciuda aparenţelor...

Îl scrută făţiş.

Purta cu neglijenţă un sacou cenuşiu cu mînecile destrămate şi buzunarele deformate, pantalonii vişinii făceau cute pe coapse, cravata strălucea din cauza uzurii, îi lipsea un nasture de la cămaşă.

Ştia că aspectul veşmintelor nu prea contează, că ele sînt doar un înveliş necesar, o carapace lesne înşelătoare. Se uită la mîinile lui : deşi îmbrătrînite, erau încă puternice, cu degete osoase, acoperite pînă la unghiile trandafirii cu un păr aspru, ţepos.

Puteau fi mîini de criminal ?

Se cam îndoia...

Iar negul din partea stîngă a nasului, asociat cu începutul de chelie, îi împrumuta o înfăţişare de un comic banal.

Berindei îşi drese vocea, murmurînd :

— De ce mă studiaţi atît de sever ?

— Eu ? Nu, nu... Mă gîndeam la...

— Ştiu la ce vă gîndeaţi. Ştiu ce vă imaginaţi. Credeţi că sînt ucigaş. Am dreptate ?

Fu invadată de derută, nu-i răspunse imediat. Era singură cu el în cameră, la cheremul lui. Putea să întindă spre ea mîinile sale încă agile, să o sugrume, să...

— Domnule Berindei...

— Ei, lăsați prostiile, știu ce vă trece prin minte ; vă e frică de mine, vă temeți că nu veți mai apuca ziua de mîine. Prostii ! Ce vă face să credeți că aș putea fi vinovat ? Sau, ca să mă exprim mai corect, ce vă face să credeți că sînt în mod sigur vinovat ?

— N-am rostit nici o acuzație.

— De altfel, mi se pare normal să mă bănuiți. Fiecare locatar îi bănuiește pe ceilalți, pe toți, fără nici o excepție. Asta în primul rînd... În al doilea, probabil că ceva din purtarea mea, din atitudinea mea, vă obligă să gîndiți astfel. Da, da aerul meu umil, șovăielnic, viclean și totodată încrîncenat, îndrăzneț... Mă apasă o obsesie, simt că înnebunesc dacă nu scap de ea. Acum e cel mai nimerit prilej, cînd sînt singur, cînd lipsește soția mea.

Trase o țigară din pachetul de pe masă și surîse strîmb, chinuit, frămîntînd-o între degete.

— N-am mai fumat de peste douăzeci de ani. Iată ce mi s-a întîmplat ieri !

Și-i descrise cu voce ștearsă, monotonă, întîlnirea cu Severineanu, golirea sticlei de rom într-una din odăile de la demisol în care locuise fostul caloriferist, descoperirea cadavrului în celalaltă odaie, de vizavi, uimirea amestecată cu spaimă cînd constatase identitatea mortului, abandonarea sticlei goale pe dulap, descrise totul, fără să omită vreun detaliu.

— Așa s-a întîmplat ! încheie el, obosit, gîfîind ca după un efort fizic uriaș.

— V-am văzut cînd vă îndreptați spre demisol, tocmai mă întorceam din oraș. Erați într-adevăr însoțit de insul descris, de prietenul dumneavoastră.

— Da ? Atunci puteți depune mărturie că nu l-am omorît eu pe Dragomir. Mă îngrozește mai ales ideea că pe sticla de pe dulap au rămas amprentele mele.

— Vă sfătuiesc să telefonați numaidecît la miliție, să le povestiți anchetatorilor ceea ce mi-ați povestit mie. Orice amînare vă macină nervii și, ceea ce-i mai grav, vă îngreunează situația.

— Chestiunea e mai complicată decît v-o imaginați.

— În ceea ce vă privește, e foarte simplă. Milițienii v-au cerut desigur, cum mi-au cerut și mie, să justificați cum v-ați petrecut timpul în seara de miercuri, între orele 21—23,30. Iar dumneavoastră v-ați aflat în magazia doamnei Călan joi dimineața. (Schiță un gest de apropiere, se aplecă spre Berindei, privindu-l drept în ochi.) Mă rog, dacă nu cumva ați intrat acolo și în seara cu pricina.

— N-am intrat ! Vă dau cuvîntul că nu l-am ucis eu pe Dragomir. N-aveam nici un motiv să-l ucid, nu i-am mințit pe milițieni cînd le-am spus că nu l-am văzut miercuri.

— Erați dator să mărturisiți că l-ați cunoscut cîndva.

— Dator, dator... N-am avut curajul să vorbesc în fața soției, m-am temut să nu i se înrăutățească boala. Nu pot să pricep cum a nimerit Dragomir aici. Voia să o revadă pe Florina ?

— Posibil, răspunse ghicitoarea, evaziv. Cineva l-a remarcat, totuși, în holul blocului.

— Cine ? De unde știți ?

— Am auzit o parte din convorbirea milițienilor cu Liliana. Pe vremuri, locuințele noastre formau un singur apartament. S-a înălțat între ele un zid subțire, așa că... O, vă rog, nu mă suspectați de curiozitate deplasată, maladivă. Cînd e liniște pe stradă, mai cu seamă seara, se aude lesne ce se discută alături. Pe scurt, ea a declarat că l-a văzut pe bărbatul acela miercuri după-amiază, pe la orele 18,30.

— Dacă Dragomir ne căuta pe noi, pe mine sau Florina, de ce n-a sunat la ușa noastră ?

— E o întrebare. Apoi...

Împinse scrumiera către Berindei, îndepărtă distrată un fir de tutun de pe fața de masă și reluă morocănoasă :

— Nici eu n-am relatat totul. Nu mă întrerupeți ! Am și eu un motiv, nu pot să-i sufăr pe milițeni, am mai avut odată de-a face cu ei... Alaltăieri-noapte m-a chinuit o mică insomnie. Băusem peste zi vreo patru cafele. Mi s-a părut că scîrțîie o ușă pe palierul de dedesubt, am coborît cîteva trepte, să-mi dau seama ce se petrece...

— Și ? se precipită Berindei. Ce ați observat ?

— Nimic...

Își spuse că e mai bine să nu destăinuie că văzuse — timp de o clipită sau două — silueta unui bărbat care pătrundea în apartamentul inginerului Matei. De fapt, considera că dezvăluirea identității acelui bărbat ar putea să-i producă numai necazuri.

— Nu era nimeni pe culoar ? insistă Berindei.

— Nici țipenie. (Rămase cîteva clipe apatică, uitîndu-se în gol.) M-a înșelat auzul... N-are importanță ! Important este să scăpați dumneavoastră de obsesie, să stați neapărat de vorbă cu anchetatorii.

— Dar dumneavoastră ? Le veți spune că ați auzit scîrțiind o ușă la parter ?

— Da. Voi susține că abia astăzi mi-am adus aminte.

— Vă vor crede ?

— De ce nu ? Oricine poate avea scăpări de memorie. Propun să telefonăm imediat la numărul 055.

Porni decisă spre aparatul așezat pe o consolă.

— Nu ! se opuse Berindei în secunda cînd ea atinse receptorul. Să mai reflectăm !

Ghicitoarea tresări, întorcîndu-se pe jumătate, uimită de tonul aspru. Înfățișarea vecinului i se păru iarăși suspectă, ochii o scrutau amenințător, între sprîncene i se iviseră două cute profunde, obrazul căpătase duritate.

— Așteptați, continuă el, mînios. Să nu ne grăbim.

— Poate... poate aveți dreptate, se bîlbîi ea lamentabil.

— Acordați-mi un mic răgaz. Eu am fost sincer, v-am spus ce mă frămîntă. Vă rog, încă nu mă simt în stare să înfrunt un interogatoriu. S-ar putea să fiu reținut la miliție. Dacă soția mea n-ar fi suferindă... Mă înțelegeți ? Îmi acordați un credit de cîteva ore ? Sînt de părere că nu mai contează niște ore în plus sau în minus. Fiți îngăduitoare !

Ea înălță fruntea striată de nenumărate riduri minuscule, uitîndu-se la el aproape cu milă.

— Contează enorm, amînarea ne va costa, se va transforma începînd din momentul acesta într-o cursă contra cronometru periculoasă atît pentru noi, cît și pentru oricare alt vecin. Cel care a ucis, dacă se va simți suspectat, încolțit, hăituit, va cuteza să repete... O persoană care locuiește cu siguranță în clădirea noastră...

Se scurse apoi o pauză lîncedă, la sfîrşitul căreia Berindei mormăi un cuvînt neclar şi părăşi încăperea. Ghicitoarea păşi tiptil pe urmele lui, răsuci cheia în broasă de două ori, oftă şi reveni la aparatul de telefon ; răsuci cadranul doar o dată, trînti brusc palma pe furcă şi se reaşeză la masă, gîrbovită...

5

Letiţia Aldea căuta un pahar curat în dulapul din bucătărie, fluierînd cu vivacitate „Fluturaş nu mai ai aripioare"; descoperi între două crătiţi un recipient pîntecos, un fel de cupă din cristal Murano, de care uitase, primită din partea unui admirator cu ocazia debutului pe scenă ; scoase din frigider o sticlă cu rom cubanez şi trecu în camera alăturată, continuînd să fredoneze, bine dispusă ; pentru că mîinile îi erau ocupate cu sticla şi cu paharul, deschise cu cotul uşa dormitorului şi se uită la paralitica întinsă pe pat ; storurile erau coborîte, aerul primenit, verişoara dormea profund, nu trebuia să stea lîngă ea s-o vegheze.

Se aşeză la masă şi-şi turnă două degete de rom, contemplînd fascinată lichidul cristalin. Nu se grăbi să bea. Respira precipitat, adulmecînd mirosul pătrunzător al alcoolului, cochetînd cu stăpînirea de sine.

„Oare sînt o beţivă incurabilă ?"

Înălţă din umeri cu nepăsare şi apucă paharul ; îl ţinu o clipă ridicat la înălţimea ochilor, apoi îl dădu rapid peste cap. O învălui treptat moleşeala asociată cu binefăcătoarea senzaţie de siguranţă. Ştia din experienţă că starea aceasta n-avea să dureze, că se va risipi pe măsură ce va creşte consumul de alcool ; peste puţin timp va cădea într-un somn scurt, agitat, iar la trezire o vor asalta iarăşi gîndurile sumbre, disperarea, sentimentul acut de neliniştc; şi va trebui să le combată iarăşi cu alcool. Cui pe cui se scoate...

Cu o seară mai înainte, plănuise să termine definitiv cu băutura, însă după ce obţinuse banii uitase legămîntul.

Se ridică îngîndurată, străbătu vestibulul şi încuie uşa, după care săltă un colţ al covoraşului de lîngă canapea ;

deplasă o lamelă a parchetului și trase de sub ea un pachețel învelit în hîrtie de ziar, reamintindu-și chipurile celor doi anchetatori.

În ochi îi licări o scînteie de viclenie.

„I-am păcălit, zadarnic s-au scremut ei să mă descoasă. Nu-i cazul să mă frămînt, la fel au procedat și cu ceilalți locatari, asta-i uzanța ; sînt gata să bag mîna în foc că nu le-a trecut prin minte că dețin o informație capitală. Le-am dat replicile cuvenite, nu vor mai insista... Unde naiba am pus numărul lor de telefon ? Nu contează, oricum nu-i voi suna, nu sînt atît de cretină încît să-mi tai singură creanga de sub picioare...“

Se reașeză și desfăcu pachetul. Orîndui cu grijă bancnotele albastre, una cîte una. Acopereau aproape întreaga suprafață a mesei. Le numără o dată, și încă o dată, surîzînd maliționasă.

„Trei mii de lei! Deocamdată trei mii. Da, firește... Persoana va fi obligată să plătească în continuare, conform convenției, altfel riscă să întîmpine neplăceri serioase... Chiar teribil de serioase ! I-am urmărit reacția ; la un moment dat am avut impresia că va refuza să scoată banii ; cît pe-aci să mă pocnească, dar s-a stăpînit cînd am anunțat calmă că am așternut negru pe alb tot ceea ce știu, tot ceea ce am surprins în noaptea aceea de pomină. Metoda n-a dat greș, nici nu se putea să dea greș. Și-a ascuns repede mîinile la spate, pe față i s-a așternut un început de zîmbet împăciuitor, deși fulgerul din ochi îi trăda furia. Va trebui să-mi iau totuși niște măsuri, să mă păzesc...“

Superstițioasă, bătu cu arătătorul în piciorul mesei.

„Poate ar fi cazul să mă apuc îndată să scriu tărășenia. Nu, nu-i nici o grabă, sper să nu bănuie că încă n-am scris nimic. I-am povestit succesiunea faptelor, am precizat și ora cînd s-au produs.“

Strînse bancnotele, le cîntări o clipă în palmă și pe obrazul congestionat i se ivi iarăși expresia de viclenie. Lăsă o mie de lei pe masă, iar restul banilor îi depuse în ascunzătoarea de sub covor.

„Bun, să vedem ce-i de făcut... Voi începe prin a merge la o premieră, să-i reîntîlnesc pe foştii colegi, să frecventez din nou lumea teatrelor. Nu în halul în care arăt acum, desigur. Va trebui cît de cît să recapăt o înfăţişare convenabilă, să-mi înnoiesc garderoba, să mă duc la coafor, să apelez la o cosmeticiană."

Se apropie cu oarecare teamă de oglindă. De ani de zile nu-şi mai cercetase chipul cu atenţie. Îşi destinse fruntea, îşi apăsă cu vîrfurile degetelor pungile de sub ochi.

„E clar, nu arăt deloc strălucit... Va fi absolut obligatoriu să renunţ la băuturile alcoolice. Mai pot urca pe scenă, dramaturgii şi regizorii încă îşi mai amintesc de talentul meu. Oare ? Aş putea interpreta cu succes rolul unei harpii... Sînt sigură că se va mai vorbi despre mine, că voi redeveni o personalitate artistică !"

Se învîrti prin cameră, surescitată, imaginîndu-şi triumful.

Evita să se uite la sticlă. Nu izbuti să învingă tentaţia, umplu paharul, îl ridică puţin, şovăielnică, apoi îl puse pe masă, muşcîndu-şi buzele crăpate, arse de febră.

Îşi aminti coşmarurile ce-i umpleau nopţile, din ce în ce mai des. Se trezea scăldată în sudoare, gîfîind; rămînea cu privirea pironită în tavanul pe care se reflecta cercul luminos al veiozei ; întunericul deplin o înspăimînta, îi era frică să doarmă cu toate luminile stinse, după cum o înspăimînta şi clipa cînd trebuia să coboare din pat pentru a-şi astîmpăra senzaţia acerbă de sete. Ştia că i se va năzări iarăşi, ca după fiecare trezire, viermuiala şerpilor roz de sub calorifer, că va auzi chiar şi sîsîitul lor nesuferit.

Mătură paharul cu podul palmei. Pocnetul sec al cristalului spart o făcu să tresară.

„Cioburile aduc noroc, aşa se spune. Hmm... De ce încerc să mă amăgesc ? De ce ocolesc mereu realitatea ?"

Din încăperea alăturată se strecură geamătul paraliticei. Deschise uşa, se apropie de pat şi vorbi :

— Ştiu, dragă, ţi-e foame. Aşteaptă puţin, ţi-am făcut azi-dimineaţă o supă. O încălzesc imediat. O supă grozavă, cum n-ai mai mîncat de multă vreme.

Ochii bolnavei se luminară.

— M-ai înțeles ? Puțintică răbdare... Uneori stau și mă mir cu cît curaj înfrunți tu suferința.

O bătu ușurel pe obrazul scofîlcit, apoi se îndreptă către bucătărie.

Zece minute mai tîrziu, se întorcea cu tava pe care se afla farfuria cu supă, și începu să hrănească paralitica, monologînd neîncetat.

— Am să-ți spun un secret, ți-l spun numai ție și tu n-ai să-l destăinui nimănui, pentru că nu mai poți să rostești nici un cuvînt. Am făcut rost de bani ! Da, da... Nu mă crezi ? Îți dau cuvîntul meu de onoare că nu te amăgesc. Pe tine nu te-am mințit niciodată. Ai să vezi, de-acum înainte toate se vor schimba în bine, am să-ți aduc doctorul în fiecare zi. Nu te uita la mine atît de ciudat... Am pus mîna pe niște bani, voi primi alții, persoana va trebui să plătească în continuare, să deschidă larg baierile pungii ori de cîte ori îi voi aminti ceea ce am văzut.

Clătină din cap, cu dojană.

— Te rog, nu te mai încrunta, știu eu ce gîndești despre mine. Șantaj, nu ? Ei și ? Depinde cine-i persoana pe care o șantajezi... Pe urmă... Hi, hi ! Persoana le-a tras o cacialma milițienilor, dar n-a reușit să-mi tragă și mie cacîalmaua, s-a înfiorat cînd i-am șoptit vreo două-trei vorbe. Ah, încă ceva, era gata să uit ultima noutate. Am terminat cu băutura ! Îmi dau seama că nu mă crezi... Dacă ai fi în stare să vorbești, mi-ai reproșa că ești sătulă de promisiunea asta, că ai auzit-o de zeci de ori. Pe cuvînt că toate se vor schimba... Ne vom muta de-aici, nu mai pot să sufăr casa asta. Nu mai suport să fiu mereu încordată, să stau la pîndă, să-mi supraveghez cel mai mic gest, cea mai neînsemnată șoaptă. În fine, degeaba îți explic. Ce spuneam mai înainte ? Da, mi-am amintit. Ne vom muta într-un cartier mai liniștit, probabil la marginea orașului, de preferat într-o căsuță cu grădină... Și tu vei sta zilnic afară, într-un șezlong, ai nevoie de aer curat, de soare, voi angaja o femeie care să se ocupe de tine, fiindcă eu voi pleca în fiecare zi la repetiții. Îmi imaginez de pe-acum premiera. Succes fulminant, te asigur, draga mea.

Lăsă lingura în farfuria goală și șterse buzele paraliticei cu un șervețel.

— Gata supa ! Am să-ți dau picăturile. Te rog, nu geme, știu că sînt foarte amare. Trebuie să le iei. Stai cuminte, încearcă să mai dormi oleacă. Mă întind și eu puțin, apoi voi lipsi de-acasă o oră, poate o oră și jumătate. Mi-e dor de-o plimbare. De acord ?

Pleoapele bolnavei se zbătură de cîteva ori, în semn de asentiment.

O culcă încetișor, îi aranjă pledul pe piept, apoi duse farfuria în bucătărie și reveni în camera de zi. Trase două înghițituri zdravene din sticla de pe masă.

„Eh, romul ăsta e altceva decît rachiul..."

Se întinse pe canapea, închise ochii, își puse mîinile sub ceafă și prin gînd începură să i se perinde imaginile văzute în noaptea aceea de pomină.

S-a trezit mai devreme decît altădată, cu impresia că se petrece un fapt neobișnuit prin preajmă. A pășit spre ușă, a întredeschis-o lent și și-a lipit fruntea de canat. A constatat imediat că impresia, mai degrabă intuiția, nu era falsă. Cineva, o persoană căreia nu-i vedea chipul din pricina întunericului și a faptului că era întoarsă cu spatele, meșterea broasca yale de la ușa inginerului Matei. Privirea i s-a adaptat cu benza de pe culoar și a recunoscut persoana care dorea să intre pe furiș în apartamentul vecinului. O mare surpriză, firește ! S-a ciupit de braț, ca să se încredințeze că nu visează, că nu e bîntuită de un coșmar, însă silueta n-a pierit, a rămas acolo pînă a reușit să descuie; și cînd a pătruns în apartament, n-a aprins lumina din vestibul ; s-a retras apoi în propria locuință și s-a reîntors după vreo zece minute cărînd în spinare un colet greu, voluminos ; îi auzea respirația gîfîită, îi urmărea mersul încetinit, trupul încovoiat din cauza poverii ; vasăzică, intra acolo nu pentru a fura, ci pentru a aduce ceva. Iar coletul reprezenta corpul unui om părînd într-o avansată stare de ebrietate, putea să distingă cum i se bălăbăneau picioarele peste șoldurile persoanei care trecea pragul

apartamentului de-alături; după ca[illegible]mai adus ceva, două obiecte, o pălărie și un baston... Pe urmă a ieșit, a împins ușa, broasca automată s-a încuiat și persoana s-a grăbit să dispară, scăpînd un lung suspin de ușurare.

Ea a continuat să stea nemișcată, descumpănită, cu fruntea lipită de canat. Somnul îi pierise complet, se simțea mai lucidă ca oricînd, nu mai stăruia buimăceala de după beție. A aprins o țigară și a fumat-o pe întuneric, reflectînd, stăruitor, fără să descopere vreo explicație rațională.

Întîmplarea i se părea de un comic absurd.

Iar puțin mai tîrziu, după numai cîteva minute, a pătruns în locuința inginerului un individ necunoscut, un fel de aschimodie, descuind cu o cheie ce se potrivea perfect. Și peste cinci minute a coborît Miriam Vîrtosu...

A renunțat să mai stea la pîndă, și-a spus că situația se va lămuri în dimineața următoare. La drept vorbind, nu prea o interesa cu ce se ocupă vecinii. Poate sufereau și ei de insomnii, în timpul cărora se distrau cum credeau de cuviință. Dacă nu o deranjau, nu-i păsa ce fac nici ziua, nici noaptea. Faptele surprinse au început să se clarifice aseară, cînd au sosit milițienii.

„E cazul să-mi iau măsuri de apărare. N-aș vrea să pățesc ceva, să eșuez la morgă, cum a eșuat insul găsit în încăperea de la demisol."

Apucă sticla cu rom și trase o dușcă prelungă. Ochii i se împăienjeniră aproape instantaneu, pleoapele i se îngreunară, trebui să facă un adevărat efort pentru a depune sticla pe dușumea și pentru a potrivi ceasul deșteptător de pe poliță de deasupra canapelei să sune peste o jumătate de oră.

„Dorm puțin, pe urmă ies în oraș... Voi trece mai întîi pe la biblioteca publică din cartier, să împrumut niște cărți de dramaturgie... Să aflu ce s-a scris în ultimii ani, să caut un rol pe măsura talentului meu... să crape de invidie tîmpitele care m-au îngropat de vie... Ehe, premiera va fi..."

*

Fu readusă brutal la realitate de către soneria insistentă a deșteptătorului.

Rămase un timp nemișcată, respirînd anevoios, umezindu-și cu vîrful limbii buzele încinse, apoi întoarse capul și se uită pe fereastră. Se așternea înserarea, abia se mai distingeau contururile clădirii de peste drum, balcoanele strîmte și desișul antenelor de pe acoperiș.

O apăsa o senzație de slăbiciune, o durea ceafa, îi stăruia în gură un gust de cocleală. Își aminti de sticla cu șampanie pe care o cumpărase de dimineață. Hotărîse să o păstreze pentru ziua cînd avea să reînceapă repetițiile. Oare de cîți ani nu mai băuse șampanie ? De vreo opt sau nouă ani... din noaptea revelionului petrecut la Poiana Brașov cu un grup de colegi și colege..."

Se ridică încet de pe canapeaua ruinată, avînd grijă să nu execute mișcări bruște, se duse în bucătărie și scoase sticla din frigider.

„Ar fi caraghios să stau și să o admir, să o păstrez ca pe un bibelou de mare valoare. Ce dracu ! Acum am bani, îmi pot permite să cumpăr mîine alta."

Sticla aburită era rece ca un sloi de gheață. O lipi cîteva clipe de frunte, pentru a-și alunga durerea de cap, apoi o destupă cu gesturi ceremonioase. Pocnitura dopului și spuma alburie revărsată peste gîtul sticlei o înveseliră. Uită că își propusese puțin mai înainte să se limiteze la un singur pahar de șampanie, continuă să bea, gîndindu-se neîncetat la întîmplările petrecute în noaptea de miercuri spre joi.

„Afacerea mi se pare teribil de complicată. Nu toate imaginile se asamblează perfect, mai stăruie niște goluri, niște întrebări cărora încă nu le-am găsit răspunsuri clare. La urma urmelor, ceea ce contează pentru mine este doar faptul că persoana vinovată se află în întregime la cheremul meu... Nu poate să crîcnească, e nevoită să se închine în fața adevărului nemilos, nud. Poate n-ar fi deloc rău să reiau discuțiile cu ceilalți locatari, să strecor ici-colo cîte o vorbă, cîte o mică insinuare, să observ cum vor reacționa. Nu, n-are rost să mă transform în detectiv. Am să mă limitez numai la ceea ce știu, e primejdios să mă arăt prea curioasă. Iar cînd vor reveni milițenii, să fiu extrem de lucidă... Deh, le poate trece prin cap orice trăsneală."

Deschise garderobul și examină fluierînd a pagubă modestele veșminte de care dispunea. Nu avea de ales, era obligată să îmbrace fusta și taiorul ecosez, potrivite mai degrabă pentru sezonul de toamnă decît pentru canicula de-acum ; rochia de vară, roșie cu buline verzi, era prea uzată la subsuori ; nu risca să intre într-un restaurant de lux îmbrăcată ca o sărăntoacă.

Aprinse lumina din plafon și trecu în fața oglinzii, dezbrăcînd capotul ferfeniţit. Pufni cu dispreţ. Umerii ascuţiţi, talia groasă, obrajii umflaţi, cărămizii, și părul rărit — odinioară de un blond veneţian — îi dădeau aerul unei femei ajunse în pragul bătrîneţii, acrită de nenumărate deziluzii.

„Ce dracu, n-am încotro, asta-i situaţia, trebuie să o accept. De fapt, talentul primează, restul e o carcasă oarecare... Și există metode moderne de întinerire, arta cosmetică și chirurgia plastică fac adevărate minuni în ziua de azi. Am să dau o raită prin două-trei baruri, să-mi caut vechile cunoștinţe."

Hurducăitul unui camion ce trecea pe stradă o făcu să întoarcă privirile către fereastră. Îl zări într-un balcon de vizavi pe bătrînul acela tare curios, care în serile de vară obișnuia să stea pe un fotoliu de nuiele, urmărind ce se petrece în clădirea în care locuia ea.

„Porcule ! Te holbezi cu neruşinare la o femeie despuiată. Mare scofală, nu prea ai ce să admiri la mine. Ehe, tăicuţule, să fiu mulţumită, totuși, că mă contempli, reprezinţi deocamdată unicul meu spectator. Dacă m-ai fi văzut goală acum cinșpe ani..."

Se întrebă ușor îngrijorată dacă nu cumva bătrînul cu aspect de hipopotam se aflase la postul său de observaţie mai devreme, cînd scosese ea banii din ascunzătoare și-i etalase pe masă. Nu era deloc exclus...

„Doamne, ce aiurită sînt ! Am uitat să trag perdelele."

Se pieptănă cu grijă deosebită, se fardă și înainte de a ieși se asigură încă o dată că bolnava doarme liniștită.

Sabina Călan conversa pe culoar cu scorpia de ghicitoare care locuia la etajul de deasupra. Se strecură tăcută pe lîngă ele. Sabina o salută cu glas exagerat de politicos :

— Bună seara, doamnă Aldea.

— 'nă seara...

— Vorbeam cu vecina despre crimă.

— Nu mă privește, n-am nici un amestec în afacerea asta murdară.

Sabina o măsură cu o privire ciudată.

— Aveți impresia că victima a nimerit întîmplător în blocul nostru ? Că nu cunoaște nici un locatar ?

— Nu cumva sînteți angajată la miliție ?

Ghicitoarea păru surprinsă, iar Sabina roși fîstîcită.

— Iertați-mă, n-a fost o insultă. O simplă întrebare...

— Păi, să lămurim situația, nu ? Să nu fiți încredințată că mă sustrag, că ascund cine știe ce informații.

„Am început să bat cîmpii, își zise. Cine dracu mă obligă să dau explicații puerile unei fetișcane ?"

Își compuse o mină severă și reluă :

— Dacă stăruiți, am să pun punctul pe i : sînt convinsă că majoritatea locatarilor n-au declarat adevărul !

În momentul acela, bătrînul Berindei, care tocmai urca, se opri brusc și se lipi de balustradă, părînd înfricoșat. Cristina Lepădatu se încruntă, indignată, iar Sabina (a cărei reacție Letiția o urmări cu interes) păli și aplecă fruntea.

Se scurseră cîteva clipe de tăcere stînjenitoare, întrerupte de apariția lui Adrian Vintilă, care ieși din atelier, încuie și anunță de parcă ar fi dorit să se scuze :

— Plec în provincie, mi s-a oferit restaurarea unei fresce, la o Casă de Cultură. Cu bine, să vă regăsesc sănătoși !

Sabina îi ură automat :

— Succes.

Berindei murmură un cuvînt neinteligibil, ghicitoarea arboră o atitudine de servilism, după care se îndreptară către apartamentele lor.

Letiția auzi pașii grei ai decoratorului răsunînd apăsat pe mozaicul ce acoperea holul de la intrare și zgomotul metalic al ușii trîntite. Rămase cîteva clipe nemișcată, parcă nedecisă, apoi se hotărî să coboare, fredonînd iarăși primele note din „Fluturaș nu mai ai aripioare"; se opri puțin să-și cerceteze cutia de corespondență și se cutremură cînd o mînă puternică i se abătu pe umăr. Se răsuci lent, temătoare.

Adrian Vintilă rîse încetișor.

— Te-am speriat ?

— Ba bine că nu !

— Doream să-ți spun că te voi vizita îndată ce mă voi întoarce.

— Neapărat.

Decoratorul o cuprinse de talie, palma alunecînd insinuant către șolduri. Letiția se retrase brusc, crispată, stăpînindu-și fiorul ce-i străbătea corpul. Rosti, netezindu-și părul pe după urechi cu un gest de cochetărie :

— Știu ce-ți trece prin minte. Numai că te înșeli, categoric te înșeli.

El rîse din nou.

— Nu mă înșel. Noi doi ne potrivim de minune. Bine, bine, nu te supăra, vom discuta cînd mă voi întoarce. Mă zoresc, poate prind un taxi, mai am doar douăzeci de minute pînă la plecarea trenului.

Și dispăru furtunos.

Ea constată că nu avea nici o scrisoare în cutie, suspină și se urni din loc clipind des de parcă pleoapele i-ar fi fost înțepate de o lumină extrem de violentă ; străbătu agale curtea și apucă spre centrul orașului, pășind ca în transă, ușoară, dusă pe gînduri, clipind mereu.

Cînd ajunse în dreptul unei clădiri pustii, în restaurare, înconjurată de schele, parcă intuind un pericol, ridică privirea și abia mai avu timp, îngrozită, să fixeze pentru o fracțiune de secundă obiectul ucigător ; o lovi în moalele capului o găleată cu ciment solidificat.

Rămase o clipă în picioare, apoi se prăbuși pe asfaltul pătat de smoală și de var, pe asfaltul fierbinte, covîrșită de realitatea sfîrșitului etern ; trupul i se chirci, picioarele i se zbătură dezordonat, ochii larg deschiși fixară cerul întunecat.

Înainte de a muri, retrăi într-o clipită, cu acută intensitate, ultimul și marele ei succes teatral, repurtat cu zece ani în urmă.

6

Mangu căscă zgomotos, împinse la perete pătura cu miros de dezinfectant și coborî din patul suprapus, atingînd în treacăt, cu talpa, mîna tînărului care ocupa locul de

dedesubt. Se alese cu o înjurătură. Bombăni mohorît :

— Ei, lasă...

— Ce-i tăticu ? Eşti chior ?

Se încruntă, cîntărindu-l dintr-o ocheadă pe tînărul lăţos.

„Bişniţar de trei parale, n-a mai călcat în viaţa lui într-un arest de miliţie."

— Nu te-am şifonat.

— Băăă.... limbricule, te-ai bunghit în oglindă să-ţi admiri muianu ?

Nu se osteni să-i răspundă, îşi săltă pantalonii vărgaţi, largi, ce-i cădeau mereu peste şolduri. Lăţosul se ridică, rostogolindu-şi ochii bulbucaţi.

— Hai tăticu, bagă texte.

Insistenţa-i înverşunată trezi interesul celorlalţi doi ocupanţi ai camerei de arest. Mangu îi cunoştea bine pe amîndoi ; cel mai în vîrstă, un versat hoţ de buzunare, zis „Dihorul", purta un sacou din camgarn cenuşiu şi pantaloni vişinii, fără nici o cută, de parcă nu dormise îmbrăcat ; cel de-al doilea, o huidumă cu burta revărsată, ochii şaşii, pumnul cît maiul şi capul caraghios de mic în comparaţie cu trupul mătăhălos, se numea Chiru Borţosu şi se ocupa cu săltarea mărfurilor din magazinele cu autoservire, în rarele intervale de timp cît nu şedea „ascuns", firește.

„Dihorul" îşi netezi părul argintat şi i se adresă cu vădită plictiseală tînărului belicos :

— Astîmpără-te, Năică. Faci curent şi ne conturbi.

— M-a tutuit pigmeul, să-mi ceară iertare.

„Dihorul" clipi discret către Chiru. Acesta pricepu mesajul mut, întinse piciorul şi-l pocni în gleznă pe tînărul prea impulsiv, care se prăbuşi pe podea.

— Aulio, nea Chirule, mă seceraşi.

— Gura ! Chisăliţă te fac. Să-l laşi în pace pe Naşu.

Pe chipul tuciuriu al lăţosului se instală mirarea ; se repezi să-i sărute mîna lui Mangu.

— Să moară mama dacă m-am prins, mă închin în faţa nnatale.

— Lasă...

— Te slugăresc.

— Mucles, îi ordonă Chiru, marş în aşternut !

Naică se supuse, abia îndrăznind să mai respire, iar Mangu începu să măsoare cu pasul intervalul dintre paturi.

„Am chibzuit totul cu mare grijă... Da, cu mare grijă. Nu-mi pot pune în cîrcă omorul, nu dispun de dovezi, dacă ar fi dispus nu m-ar fi băgat la arestul preventiv. Încă n-au chemat procurorul, încă bîjbîie... N-a rămas nici o amprentă de-a mea în magazia aia nenorocită, și nici de-a lui Miriam. Ne-am pus amîndoi mănuși... Trebuie să rezist, și apoi nu sînt vinovat !“

Spaima îl făcea să transpire din abundență. Își șterse palmele pe zeghe, clipind mărunt : vocea căpitanului Panait, rece și răspicată, din timpul interogatoriului i se insinua în gînd :

— Minți cu nerușinare, Mangule. I-ai declarat concubinei că te caută un tip pentru o răfuială, iar tipul respectiv era chiar Pavel Dragomir.

— Domnule comandant, pe Miriam am vrut s-o înduioșez, altfel nu se îndura să mă primească.

— Ce relații ai avut cu Dragomir ?

— V-am spus de la bun început, l-am cunoscut cîndva...

— Cînd ? Fă un efort și amintește-ți ! Omuciderea nu-i o găinărie oarecare. Cînd l-ai văzut ultima oară ?

— Păi și asta v-am spus-o. Și ați notat-o în dosar. Să-mi sară ochii din cap dacă v-am mințit.

— Ce afaceri ai tratat cu Dragomir ?

— Nici una ! Vă rog cu respect să luați în considerație...

— Ce să iau în considerație ? Nu cumva ne pui și condiții ?

— Vă rog să luați în considerație că n-am ascuns nimic. V-am spus că l-am cunoscut pe Pavel, v-am spus cine e de cum mi l-ați arătat. Vai de zilișoarele mele !

— Fără văicăreli. Zilișoarele lui Dragomir nu le plîngi?

— El s-a dus... Am rămas eu să trag ponoasele. Jur cu mîna pe inimă că nu l-am mai întîlnit în ultima vreme. Nu m-am clintit din apartamentul inginerului, am stat acolo zi și noapte, ca un viezure am stat, ca un...

— Zi și noapte ? Ai declarat că ieșeai în timpul nopții să faci o mică plimbare.

— E drept, așa am declarat, dar pe Pavel nu l-am întîlnit deloc.

— A venit el la tine. Ţi-a adulmecat urma.

„Atenţie, mare atenţie, căpitanul se apropie de punctul periculos, dar poate se apropie din întîmplare."

— N-a venit ! Puteţi s-o întrebaţi pe Miriam, vă rog să mă puneţi de faţă cu ea.

— Confruntarea o vom face cînd vom crede noi de cuviinţă.

„Deci n-au reţinut-o şi asta e un semn bun."

Căpitanul răsfoise dosarul şi reluase încet, parcă îmblînzit.

— Mangule, am impresia că de data asta n-ai înţeles în ce delict te-ai băgat.

— Domnule comandant, nu l-am achitat eu pe Pavel.

— Cine ?

— Vă jur că nu ştiu. O să descoperiţi dumneavoastră, că doar vă pricepeţi la treburi din astea. Eu n-am nici un amestec ! Mă cunoaşteţi de ani de zile, sînt om paşnic, m-am ferit întotdeauna de scandaluri, am lucrat curat, n-am împuns cu şişul şi nici măcar n-am sărit la mardeală. Şi de cîte ori m-aţi săltat, am spus adevărul.

— Pentru că n-ai avut încotro. Acum îţi agravezi situaţia.

— Nu mi-am agravat-o niciodată, ştiu că la tribunal se ţine cont de sinceritate, de purtarea din timpul anchetei.

Vocea căpitanului redevenise tăioasă :

— Observ că ai uitat lecţia. Cine l-a informat pe Dragomir că te poate găsi în apartamentul inginerului Matei ?

— Domnule comandant, mă jur pe...

— Fără înfloriturî ! Răspunde la întrebare !

— N-am ce să zic, zău. Pe Pavel nu l-am mai văzut de vreo cinci ani. Şi atunci ne-am întîlnit din întîmplare, în Piaţa Amzei. Şi ne-am pozat, fi-r-ar al dracului de pozat, că de la tîmpenia aia mi se trage mie beleaua de-acum

Se opri lîngă uşă, scăpînd o înjurătură sonoră. „Dihorul" se interesă plin de solicitudine.

— E groasă, Naşule ?

— Jale !

— Pe mîna cui ai încăput ?

— A căpitanului Panait.

— De, n-aş zice că eşti un norocos...

— Nu sînt.

Continuă să păşească între paturi, morocănos, obsedat de faptele în care fusese amestecat fără voia sa în ultimele zile. Gîndurile i se învălmăşeau din pricina fricii, din ce în ce mai devastatoare.

„Trebuie să fiu cu mintea limpede... Am făcut cea mai mare prostie din viaţa mea cînd am distrus numai jumătate din poză. Ce-o fi fost în capul meu ? Trebuia s-o ard toată, să piară definitiv. Ce-i dădea zor căpitanul cu miile din portofelul lui Dragomir ? Apă de ploaie... Avea doar nişte mărunţiş, nici măcar o sută de lei..."

Îşi frecă palmele asudate, înghiţind în sec ; închise ochii o clipă şi peste imaginea căpitanului Panait se suprapuse deodată cea a locotenentului Vişan, imagine mai clară şi parcă mai ameninţătoare.

„El mă cunoaşte mai bine decît căpitanul, să am grijă să mă feresc de ochii lui sfredelitori... Ba nu, să-l privesc în faţă, liniştit, şi să-i spun : De ce vreţi să mă băgaţi în rahat ? N-am ucis ! Mă ştiţi de cînd eraţi copil, ştiţi cum mă îngălbeneam cînd vedeam curgînd sînge... N-am nici o vină, adică am eu multe, dar în privinţa lui Pavelică vă înşelaţi amarnic, nu l-am ucis eu !"

Se va uita la mine zeflemitor. Normal ! Îmi storc creierii să înţeleg cum a nimerit Pavel acolo. Presarii susţin că mă căuta, că ar fi trecut pe la Marieta să se intereseze de mine. Basme ! Oare ce afaceri învîrtea Pavel în ultimul timp ? Îmi bat capul degeaba, poate n-ar strica să-l descos pe Dihor, el umblă teleleu, cunoaşte tagma şi poate..."

— Psst ! Dihorule...

Îl trase lîngă fereastră şi-i şopti în ureche :

— Tu ai auzit de unul Pavelică Beneficiu ?

— Pavelică... Pavelică... Sigur L-am văzut acum vreo lună.

— Unde ?

— La barul hotelului „Dorobanti". Cu o pipiţă roşcovană şi cu un străin.

— Peşte ?

— N-aş crede...

— Pe roşcovană o ştii ?

— Una nouă, n-am mai zărit-o pînă atunci. O fleoarţă... N-a stat mult cu ei, a roit-o după cîteva minute.

— Și străinul ? Cum arăta ?

— Dch... Toalc lux, chelos, cu obraji opăriți. După ce-a întins-o japița, a scos din servietă o cărțulie și l-a pus pe Pavelică să se benocleze la ea.

— Hm, o carte...

— Pavelică a răsfoit-o, a dat din cap de cîteva ori și a băgat-o iute în geantă, că avea și el o geantă. Pe urmă a golit paharul și s-a cărat, a rămas numai străinul. Atîta știu...

— Ciripeau românește ?

— Habar n-am, nu i-am auzit, că nu ședeau lîngă mine.

Lăsă brațul „Dihorului" și aruncă o privire rea spre lățos.

— Caiafă ?

— Tămîia asta ? Zulitor de duzină...

„Dihorul" se întoarse lîngă Chiru, iar Mangu urcă în pat, atent la pașii milițianului de la capătul culoarului.

Răsuflă ușurat.

Încă nu-i venise rîndul, încă nu-l chemau la al doilea interogatoriu, mai avea un răgaz. Își frecționă genunchiul ; simțea necontenit o arsură în locul unde îl atinseseră picioarele mortului, cînd îl cărase împreună cu Miriam. Coborau pe bîjbîite, ea gîfîia, se împleticea, cît pe-aci să se împiedice ; o mașină se oprise pe-aproape, poate la intrarea blocului de vizavi ; izbucniseră niște voci de cheflii și lătratul unui cățel. Miriam încremenise.

„Nu mai rezist, Lică, mi se face greață. Dacă apare cineva..."

„Cine să apară la ora asta ? Vorbește mai încet."

„Îl lăsăm aici, nu mai pot."

„Gura ! Îl ducem la demisol. Mișcă, te-ai odihnit destul, mai avem de tras."

Îl frigea genunchiul de parcă îl mușca.e un șobolan.

Căratul poverii se terminase, se întorseseră sleiți în apartamentul inginerului. Miriam nu-și putea stăpîni nervii, umerii îi tremurau, privea năucă în pămînt.

— „Mă duc sus, Lică."

„Nu te grăbi. Trebuie să curățăm parchetul, să nu rămînă nici a picătură de sînge. Pînă acum ne-am descurcat. Ce-ai, de ce dîrdîi ? Ce te-a apucat ? Adu sticla aia din vitrină, să tragem cîte o dușcă."

„Coniacul lui Neluţu ? Nu mă ating de el, a zis că-l destupă în ziua cînd ne cununăm. E coniac franţuzesc."

„Ţara arde şi baba se cheaptănă. Pe ingineraşul tău îl bag undeva cu coniacul lui cu tot ! Mă doare în caracter de cununia voastră. Adu sticla, pînă nu sparg vitrina."

„Dacă stărui..."

Băuse un singur păhărel ; nu voia să se ameţească, era dator să rămînă cu mintea întreagă, să frece bine locul unde zăcuse Pavelică, pe urmă s-o întindă la gară, s-o roiască cu primul tren în provincie, înainte de a apuca să mişune caraliii prin preajmă.

Noaptea se sfîrşise uimitor de repede, sosiseră zorile pe nesimţite.

„Cît mai e ceasul, Miri ?"

„Cinci şi două minute. S-a luminat de ziuă, e riscant să pleci acum, nu-i exclus să te izbeşti de vreun locatar."

„Aşa-i... O să mă car diseară. Gata, du-te sus, mai poţi să soileşti o oră. Şi să-ţi ţii gura. Îl iei pe *nu ştiu* în braţe orice s-ar întîmpla. Altfel..."

„Lică, tu îl ştii pe omul ăla, nu ?"

„Ţi-a plecat mintea cu sorcova ?"

„Mă gîndeam..."

„Interzisă gîndirea ! Te strică la mansardă."

„Mi-ai spus că te caută unul pentru o răfuială, că din cauza lui te ascunzi. Nu cumva... ?"

„Eşti dilie !"

„Nu cumva tu l-ai... ?

„Categoric nu !"

„De ce i-ai învelit capul cu trenciul ?"

„Ca să nu se mai prelingă sînge pe parchet. Şi ca să nu-i vezi tu moaca. Să nu te sperii... Şi încă ceva : dacă nu vezi, nu ştii, şi dacă nu ştii, nu poţi să spui nimic. Clar ? Că mai curînd sau mai tîrziu or să foşgăie presarii prin blocul ăsta. Or să cerceteze şi n-ai să scapi nici tu neîntrebată, or să te strîngă în chingi şi pe tine".

„Pe mine ? Doamne păzeşte !"

„Locuieşti aici, nu ?"

„Ce să le zic ?"

„Nici usturoi n-ai halit, nici gura nu-ţi pute ! Habar n-ai de nimic, aşa să le spui."

Își frecă iarăși locul de care se izbiseră picioarele mortului. Coborau cu grijă, foarte încet, pipăiau cu tălpile fiecare treaptă. Treabă silnică, parșivă... Trupul părea din ce în ce mai greu. La un moment dat se oprise brusc, înfiorat.

„Ce-i, Lică ?“

„Ssst ! Parcă am auzit o tuse.“

„Ți s-a părut.“

„Da... Hai, acuși începe să înțepenească.“

Se răsuci cu fața la perete și închise ochii, forțîndu-se să alunge din gînd chipul crispat al mortului, ochii sticloși, larg deschiși, gura strîmbă, rana hidoasă...

Totul a început în ziua cînd i-a cerut lui Miri să îl adăpostească. Dacă ar fi rugat-o pe Marieta... Ba nu, ea nu îl înghite de cînd a încurcat-o cu Ninel.

Nu izbutea să se calmeze.

Necazul a început mai demult, își zise, s-a declanșat odată cu spargerea vilei de la Șosea ; al dracului ghinion, de ce a căzut pe capul lui tocmai Vișan ?

Doru Vișan... Puștiul firav, singuratic, prea cuminte, sfios.

După ce a ispășit ultima condamnare s-a lovit de el într-un restaurant din Căuzași. Încliftat în uniformă, cu epoleți noi-nouți. A rămas ca la dentist ! E foarte posibil ca întîlnirea să nu fi fost chiar întîmplătoare.

„De unde răsărișI, Dorule ? Pleci la paradă ?“

„Nu sînt Doru cu tine !“

„Ai ceva împotriva mea ? !“

„Să te ferești să-mi cazi în plasă. Se zvonește că nu te-ai lăsat de escrocherii. Te sfătuiesc să-ți cauți o slujbă de om cinstit.“

„Am înțeles, să trăiți ! Cine mă angajează pe mine ? Amărăștean, vai de sufletul meu.“

„Te-am avertizat. Te cunosc mai bine decît te cunoști tu.“

„Mulțumesc. Rămîn îndatorat...“

Chiru se ciorovăia cu „Dihorul“ ; își bălăngănea capul apăsîndu-și palmele uriașe pe stomac. Prin fereastră se infiltra o dîră palidă de lumină, căzînd pe podeaua cimentată și făcînd să sticlească o pată maronie.

Își împreună mîinile pe piept și se sili să aţipească. Zadarnic, gîndurile îi erau bîntuite de imaginea lui Pavelică

Beneficiu ; părul alb năclăit de sînge, ridurile de la colţurile gurii făcute pungă ; zăcea în vestibul, între cuier şi garderob, cu mîna dreaptă pe pîntece, de parcă îl chinuiseră nişte crampe violente şi căzuse fulgerat de-o durere insuportabilă, acaparat de gheara morţii. Firicelul de sînge scurs pe sub urechea stîngă se lăţea pe parchet ; o mică băltoacă ce ameninţa să îmbibe mocheta de culoarea lămîii.

Îşi apăsă buricele degetelor pe pleoapele umflate de nesomn, se propti de perete şi încercă să gonească din minte chipul mortului. Amănuntele izbucneau cu forţă din subconştient, fără a putea fi controlate de voinţă.

Vasăzică, se întorcea înviorat de la plimbare, chiar puţin vesel, descuiase uşa încetişor, să nu-l simtă vecinii, păşise în vestibul şi se împiedicase de un obiect. Şi cînd aprinsese lumina... Ei, la dracu, se aştepta să vadă orice, numai la un cadavru nu se aşteptase ! Ce mai plocon ! L-a recunoscut din prima clipă. Şi-a tras mănuşile inginerului Matei, cu scopul de a nu lăsa nici o amprentă, a dezbrăcat mortul de trenci, i-a învelit capul cu el, pe urmă i-a scotocit cu de-amănuntul buzunarele şi portofelul ; n-a descoperit mare lucru : cîteva amărîte de tichete I.T.B., o lamă de ras, două chei, un plic cu chibrituri, o pereche de zaruri, un pix, vreo cincizeci de lei şi fotografia aia afurisită, din care a ars doar jumătatea în care apărea alături de Pavelică.

I s-a părut oarecum curios că n-a găsit nici un act din care să reiasă identitatea lui Pavelică, însă în minutele acelea de spaimă nu l-a preocupat această ciudăţenie. Dorea să scape cît mai repede de cadavru, să-l scoată de-acolo, să-l ducă oriunde, să-l îndepărteze cît mai rapid de locul în care se adăpostea el prin bunăvoinţa lui Miri. Firește, nu putea să-l care singur. A bătut în tavan cu coada măturii, cum proceda cînd dorea s-o cheme jos.

Se încruntă, cutremurat de frica ce-i înnoda stomacul. Nu, faptele nu se petrecuseră tocmai aşa... Nu bătuse imediat în tavan ! Mai întîi, şi-a turnat într-un pahar un deget de spirt alb, l-a îndoit cu apă şi l-a sorbit dintr-o înghiţitură. Apoi... apoi... da, n-a ciocănit în tavanul dormitorului cu coada măturii, ca de-obicei, ci cu bastonul de

lîngă cadavru, bastonul a cărui măciulie groasă era pătată de sînge. Alt gest absolut necugetat, născut din spaimă.

„Cum am putut să uit de baston ?"

Chiru începu să lălăie „Magdaleno, spune drept..." Se zborşi la el, iritat :

— Mucles, Borţosule !

— Gata, Naşule, am tăcut. Mi s-a făcut foame.

„Dihorul" îl înghionti pe Chiru :

— Bă, tu ai să mierleşti înghesuit la pomană...

Mangu reluă şirul gîndurilor, îşi aminti clar că bătuse în tavan cu măciulia bastonului. Asta însemna... însemna că a rămas o urmă lîngă plafoniera din dormitor... o pată vizibilă de sînge, care ar putea fi descoperită de presari. Dar cum s-o descopere, dacă n-au nici un motiv, nici un pretext să răscolească apartamentul inginerului ? Au găsit mortul în magazia familiei Călan, nu vor scotoci prin celelalte apartamente. Oare ?

„Bastonul... Am început să mă tîmpesc, nu mai ştiu unde l-am pus. Să vedem... Cînd a venit Miri, mai era lîngă mort. Nu cumva mă înşel ? Parcă l-a înghiţit pămîntul, fi-r-ar afurisit de toiag ! Asta-i, acum mă căznesc să-mi aduc aminte ce-am făcut cu el..."

Se ridică într-un cot, încordîndu-şi auzul. Caraliul înainta pe coridor. Izbucni scîrţîitul uşii din stînga, o comandă, un mers tîrşîit, parcă de babă, şi din nou paşi, apăsaţi. Încă nu-i venise rîndul, mai avea un răgaz, mai putea să caute o portiţă de salvare.

„Cum se va purta Doru Vişan cu mine ? N-am să-i pot spune adevărul, îmi va rîde în nas... Faptele se vor întoarce împotriva mea, vor fi dovezi. Sînt în pom ! Pe Doru l-am fentat după spargerea din vila de la Şosea. M-am prins cît ai clipi că poartă în buzunar mandatul de arestare, m-am prins îndată ce l-am zărit în spatele meu, lîngă scuar ; m-am strecurat prin faţa camionului, am rupt-o la fugă prin gang, m-am topit în mulţimea ce ieşea din staţia metroului. A doua oară nu s-a mai lăsat aiurit, a prins şpilul cît ai clipi. Poate l-a ajutat şi norocul. Am bătut în tavan tocmai cînd se afla Doru în locuinţa lui Miri. Am înlemnit cînd am văzut maşina miliţienilor în stradă, maşina din care cobora căpitanul Panait. Probabil

l-a văzut și toanta de Miri, s-a speriat, și Doru și-a dat seama că ceva nu era în regulă."

Își aminti cum o cunoscuse pe Miri, cum o invitase la masa lui, după ce îl gonise pe cretinul ăla pus pe scandal. Pentru prima oară în viață i se făcuse milă de o femeie. A condus-o acasă cu taxiul. Se sprijinea de umărul său, matoală în ultimul hal ; putea a parfum ieftin și a alcool, rochia i se săltase mult deasupra genunchilor ; șoptea printre chicoteli : „Să nu-ți închipui că sînt o tîrfuliță." Mașina a oprit pe la mijlocul unei fundături cufundate în beznă, șoferul i-a îndemnat să coboare mai repede, aruncînd priviri neliniștite în stînga și în dreapta. Era frig, cădea prima lapoviță a anului, Miri tremura ca frunza bătută de vînt. „Nu mă părăsi, i-a zis, vino cu mine, iepurașule." L-a tîrît printr-o curte noroioasă, au intrat în cămăruța mobilată cu un pat, un scaun și un scrin scorojit ; pe ușă era țintuit un cuier ce imita coarnele de cerb, deasupra patului era lipită o poză în culori țipătoare : o metisă despuiată, proptită de trunchiul unui palmier, la marginea unei plaje cu nisip ireal de auriu.

„Să te porți frumos cu mine, cavalerule..."

Se dădu jos din pat în grabă. Pașii caraliului se auzeau iarăși pe pardoseala coridorului. Auzi zgomotul sec al zăvorului tras, văzu ușa deschizîndu-se. Ceilalți trei arestați încremeniră în poziție de drepți. Milițianul îi făcu semn lui Năică să iasă.

Mangu suspină, apăsîndu-și palma pe inimă ; încă mai putea să spere că anchetatorii nu dispuneau de dovezi.

Chiru Borțosu se lovi cu pumnul peste burdihan.

— Credeam că ne aduce potolu, fraților.

— Ți-aduce niște fripturi, bombăni „Dihorul".

Mangu reîncepu să măsoare cu pasul distanța dintre fereastră și ușă, lent, crispat, silindu-se să-și aducă aminte unde pusese bastonul.

7

Liliana Mîndroiu coborî cu o smucitură a bustului din troleibuzul supraaglomerat, se izbi pe trotuar de un bătrîn, murmură o scuză și porni în pas de plimbare de-a

lungul bulevardului Bălcescu ; n-avea nici un motiv să se grăbească, amîna cu bună știință întoarcerea în locuința jalnic de pustie.

„Nu mă zorește nimeni, am timp berechet, slavă Domnului..."

Știa cu precizie cît de penibil se vor scurge minutele după ce va ajunge acasă. Se va ocupa de cîteva treburi mărunte, casnice, fără să ducă nici una la bun sfîrșit. Se va muta apoi de pe un scaun pe altul, plictisită, uitîndu-se din cînd în cînd aproape cu dușmănie la ceas ; orele se vor subția chinuitor de încet, ca în fiecare seară ; se va culca devreme, prea devreme, nu însă înainte de a înghiți două pastile de Bromoval ; va fuma o ultimă țigară și va bea ceaiul antihemoroidal, așteptînd să-și facă efectul somniferul.

Dar poate că astă-seară nu se va mai plictisi. Se va gîndi desigur la evenimentul petrecut în bloc, la mortul descoperit într-una din cămărușele de la demisol. Un fapt cu totul ieșit din comun, ce spărgea categoric monotonia zilnică ce o apăsa de la o vreme. Reflectase și în orele de serviciu la întrebările puse de milițieni și, mai ales, la comportamentul vecinilor...

Oricare dintre ei putea fi suspect !

Întîrzie un moment în fața galeriilor „Orizont", examinîndu-se în vitrina ce-i reflecta profilul ; își potrivi cu un gest calin părul de curînd oxigenat, netezi pe șolduri fusta albastră, *très fendue,* constatînd cu satisfacție că pulpa stîngă i se dezvelește îndeajuns de ispititor. Fu lovită ușor cu cotul de un bărbat, din nebăgare de seamă. Se întoarse spre el, îmbujorată ; un ins cărunt, sobru, al cărui costum perfect croit degaja o undă de lavandă.

— Scuzați, mormăi el.

— Nu-i nici o nenorocire !

Bărbatul nu se angajă în conversație, o măsură cu o privire posacă, ceea ce o înfurie.

„Nesimțitule, îi zise în gînd, te uiți la mine de parcă aș fi rîioasă."

Se așternea înserarea, și canicula părea mai nimicitoare decît în cursul zilei. În magazine se aprindeau primele lumini, zgomotele circulației se înăspreau, mesele de pe terasa restaurantului „Dunărea" erau luate cu asalt.

Înaintea sa păşeau aferaţi o tînără şi un tînăr. Suspină, invidiind-o pe fată, ai cărei umeri erau înconjuraţi de braţul atletic al băiatului.

Străbătu alene pasajul de la Universitate, staţionă puţin lîngă Teatrul Naţional, tentată să aleagă calea cea mai lungă pentru a ajunge acasă, adică strada Batiştei. Da, firește, aşa avea să procedeze, să lungească cît mai mult posibil traseul. Ocoli clădirea teatrului, întîrzie dinaintea cîtorva vitrine, cumpără de la o Alimentară o pîine şi nişte mezeluri, după care apucă pe nişte străduţe din preajma „Băii Arcului", trecînd mereu, nedecisă, de pe un trotuar pe celălalt. După vreo sută de metri parcurşi foarte lent, traversă din nou, cu intenţia de a evita o zonă foarte întunecoasă, pustie, şi nişte schele ce îmbrăcau în întregime faţa unei clădiri.

Se opri intrigată, înălţînd fruntea, avînd impresia că răsunase o bufnitură neaşteptată în imediata apropiere a schelelor.

„Bine că n-am trecut pe-acolo. Probabil s-a desprins vreo scîndură şi a căzut pe asfalt."

Din sens opus venea un bărbat, care după mers i se păru vag cunoscut ; abia după ce o depăşi realiză cine era şi îi se adresă cu o notă de umilinţă în glas :

— Cît pe-aici să nu vă recunosc, domnule Vintilă.

Decoratorul se opri, curbîndu-şi spinarea ; rămase o clipă înţepenit, parcă înspăimîntat, apoi se răsuci şi avansă doi paşi, foarte rapid. Era atît de aproape încît putea să-i distingă freamătul nărilor şi sticlirea ochilor afundaţi în orbite.

— Duduia Liliana ?

— În persoană.

— Scuzaţi-mă, nu v-am remarcat. Vă întoarceţi de la serviciu ?

— Da... Dumneavoastră ?

— Plec în provincie, în judeţul Vaslui. (Îşi schimbă geanta de voiaj dintr-o mînă într-alta, părînd contrariat.) Mă bucur că v-am întîlnit... Acum...

Lăsă să se scurgă o pauză, de care Liliana hotărî să profite. Pentru că nu găsea alt subiect de conversaţie, întrebă :

— Aţi auzit zgomotul de adineauri ?

— Ce zgomot ? Unde ?

— Acolo, lîngă schele... Înainte de-a ne întîlni. Am avut impresia că a căzut ceva pe trotuar.

— N-am auzit. Cu siguranţă că v-aţi înşelat.

— Posibil. De fapt, am o scuză, sînt cam nervoasă de cînd cu întîmplarea sinistră din blocul nostru. Poate exagerez...

— Poate.

— Mă încearcă o permanentă senzaţie de neliniște, de nesiguranţă. Mă gîndesc la toţi vecinii şi mă întreb care dintre ei ar putea fi vinovat.

Decoratorul rîse încetişor, dezvelind o dantură puternică. Liliana adăugă repede, intimidată :

— Îmi închipui că sînt caraghioasă.

— Nu chiar... Aţi ajuns la vreo concluzie în privinţa vecinilor ?

— Ca să fiu sinceră, n-am prea ajuns. I-am luat pe toţi la rînd. Nu zîmbiţi ! I-am răsucit pe-o parte şi pe alta.

— Interesant. N-aş fi crezut că aveţi veleităţi de detectiv.

— Într-un fel, mi se pare o curiozitate firească. Dumneavoastră nu v-aţi pus întrebarea ce căuta individul acela acolo ? Mai exact, pe cine căuta ?

— Ştiu eu ce să zic ? Poate a fost urmărit de o persoană care nu locuieşte în blocul nostru, poate s-a ascuns în magazia doamnei Călan fără să observe că urmăritorul l-a dibuit.

Depuse geanta de voiaj pe asfalt, scoase din buzunar o pipă, o mirosi o clipă şi se interesă cu glas indiferent :

— M-aţi analizat şi pe mine, nu-i aşa ?

— Eu... Cum să vă spun... ? Da...

— Şi ?

— Nici în visurile cele mai rele nu-mi pot imagina că aţi fi capabil să ucideţi, să loviţi un om în cap, să-l loviţi cu o bîtă, cu un baston...

Decoratorul îşi reprimă o tresărire.

„Bastonul ! Gîsculiţa a pomenit de baston... Nu cumva... ?“

Se posomorî cîteva momente, îşi muşcă buzele cu ciudă şi schimbă subiectul discuţiei :

— Ce ziceţi de zăpuşeala asta ?

— Infernală. Am citit buletinul Meteo, s-a abătut un val de căldură asupra țării, un val format în sudul Spaniei.

Se întrerupse, realizînd că decoratorul se uită la ea cu îngăduință ironică.

„E deosebit de inteligent, de cult, iar eu îl asaltez cu banalități."

Își drese vocea și se interesă, mirată de propria-i îndrăzneală :

— Vă grăbiți ? La ce oră vă pleacă trenul ?

— Știți că mi-ați dat o idee ? Dacă mă gîndesc bine, n-are rost să mă înghesui la ora asta într-un compartiment încins ca un cuptor. Mai am un tren înainte de miezul nopții. Pînă atunci se va mai domoli canicula. Dacă dispuneți de puțin timp liber, mi-aș îngădui să vă invit la o bere.

Liliana își apăsă palma pe piept : inima i se zbătea într-un ritm din ce în ce mai accelerat. Își stăpîni un fior de plăcere, bîiguind :

— Eu... Nu știu dacă trebuie să...

Își dădu seama deodată că refuzul însemna o gafă pe care avea să o regrete zile în șir, mai degrabă nopți în șir, cînd se va trezi buimacă, gîfîind, blestemîndu-și lipsa de curaj.

Vintilă reluă cu un ton mai convingător ;

— Mi se pare ridicol să stăm aici, pe stradă, să discutăm niște lucruri care pot fi abordate în tihnă, la un restaurant. Dar poate că logodnicul dumneavoastră...

Ea îl întrerupse aproape cu brutalitate :

— N-am nici un logodnic ! Nu depind de nimeni, vă dau cuvîntul meu.

Decoratorul se înclină cu eleganță.

— Atunci să mergem.

Își agăță de umăr geanta, strecură brațul drept sub brațul stîng al „gîsculiței" și o conduse spre centru.

*

Liliana descuie ușa locuinței, abandonă cu neglijență voită geanta pe un scaun din vestibul, intră în prima cameră și se uită surprinsă la ceasul cu pendulă. Peste două minute, avea să bată orele unsprezece.

„Doamne, ce seară magnifică ! Şi vor urma altele, sînt gata să pun prinsoare cu mine însămi că voi fi invitată şi altădată. Cît mai curînd... În definitiv, de ce nu ? După cum s-a desfăşurat discuţia, sînt convinsă că voi fi invitată iarăşi."

Băuseră mai întîi cîte un pahar de bere pe terasa hotelului „Naţional", vorbind despre orice şi despre nimic, după care Adrian stăruise să treacă într-un bar din apropiere, să încheie întîlnirea cu cîte un coniac mic. Ea se codise.

„Mi-e teamă să nu mă ameţesc. N-aş vrea să vă închipuiţi că sînt o femeie care..."

„Vă rog ! Nu mă părăsiţi, am să mor de plictiseală pînă pleacă trenul. (Executase o volută largă cu mîinile lui puternice, foarte expresive.) Numai beţivii înveteraţi stau singuri la masă. Nu vă atrag într-un loc de perdiţie. Un bar intim, frecventat îndeosebi de provincialii în trecere prin Bucureşti."

Şi barul se dovedise într-adevăr intim, adică discret, neaglomerat, cu muzică de calitate, învăluit într-o lumină blîndă, voalată.

O seară absolut magnifică !

Aduse din dormitor radioul cu tranzistori, îl deschise şi-l potrivi pe un post ce emitea tangouri argentiniene. Simţea nevoia să-şi exteriorizeze bucuria. Depuse aparatul pe covor şi începu să se rotească lent în jurul lui, cuprinsă de o intensă euforie. Cînd tangourile încetară, se dezbrăcă şi intră în camera de baie. Se lăsă bătută alternativ de jeturi de apă fierbinţi şi reci, apoi reveni în prima cameră. Se pieptănă îndelung în faţa oglinzii, contemplîndu-şi trupul gol, retrăind cu emoţie fiecare clipă a întîlnirii. Cînd ieşiseră din bar, o apucase de încheietura mîinii şi-i sărutase apăsat vîrful degetelor.

„Am petrecut admirabil, duduie Liliana. Vă sînt recunoscător."

„Şi eu..."

În jurul lui Adrian plutea o aromă ameţitoare de tutun aspru, amărui, prin cămaşa descheiată la gît i se zărea un smoc din părul de pe piept, ochii pătrunzători o cercetau cu aviditate.

„Am să vă trimit o ilustrată din provincie, ca să nu mă uitați."

„Să treceți adresa pe ilustrată, vreau să vă răspund..."

Acum radioul transmitea un dialog într-o limbă cu multe consoane. Ridică aparatul de pe covor, îl puse pe masă și manevră butoanele pînă găsi muzică simfonică. Mări sonorul aproape la maximum.

„Trebuie să fie Bach, deși nu sînt prea sigură."

În ușă răsunară deodată bătăi furioase.

„Cărturăreasa... Sper să nu aibă chef de ceartă."

Se înfășură în grabă cu capotul și ieși pe culoar. Cristina Lepădatu sta în prag, cu pumnii proptiți în șolduri, afișînd o atitudine bătăioasă.

— S-a întîmplat ceva, doamnă Cristina ?

— S-a întîmplat. Poate nu știți cît e ceasul. Puneți radioul mai încet. E trecut de miezul nopții, am dreptul să mă odihnesc.

— Nu mi-am dat seama că deranjez.

— Bine, bine...

O fulgeră încă o dată cu o privire severă, clătinînd din cap și se retrase. Cu o secundă înainte de a dispărea, se auzi din spatele ușii întredeschise o tuse seacă, bărbătească, înăbușită iute în podul palmei.

Liliana surîse cu ironie.

„Ia te uită, te pomenești că a momit băbătia vreun fraier."

Reveni în locuință și începu să se plimbe încoace și încolo prin fața ferestrei, întrebîndu-se intrigată cine putea fi insul ce o vizita pe ghicitoare la o oră atît de tîrzie. Tusea aceea seacă i se părea oarecum cunoscută.

„Dacă mă gîndesc bine, am auzit-o și altă dată. Cînd ? Hmm... În ce împrejurare ? Nu-mi pot aminti unde și cînd am mai auzit tusea aceea seacă și asta mă necăjește..."

Nu îi era somn, o stăpînea o agitație neobișnuită, trupul îi fu scuturat de un fior plăcut, la fel de plăcut ca și în clipa cînd decoratorul o invitase la restaurant. Căută cu înfrigurare un diminutiv pentru Adrian. Ady ? Nu, hotărît nu... Prea siropos, cu o vagă rezonanță hermafrodită, total nepotrivit cu înfățișarea aprigă, viguroasă a decoratorului.

Îi revăzu chipul colțuros, parcă dăltuit în granit, pleoapele grele, cuta dintre sprîncene. După ce băuse prima înghițitură de coniac, își aprinsese pipa și rămăsese un minut sau două tăcut, puțin abătut.

„Ce vă preocupă, domnule Vintilă ? Un ghinion ? Ce v-a deprimat dintr-o dată ?“

„Ghinion ? Nu, nu... Mă gîndeam la lucrarea din provincie. E de proporții, necesită un volum mare de muncă, s-ar putea să mă depășească, să mă epuizeze. Va trebui să mă întorc peste două-trei zile, să-mi caut un asociat printre colegi. În fine, n-are rost să discut o chestiune care desigur că vă plictisește.“

„Nu mă plictisește. Admir artele plastice, vizitez destul de des expozițiile. Dacă aș fi fost dotată cu un dram de talent...“

„Ce-ați fi făcut ?“

„M-aș fi înscris la un cerc de pictură, sau...“

Se întrerupsese, roșind, cu degetele crispate pe bolul cu coniac.

„Sau ? insistase el. De ce v-ați oprit ?“

„V-aș fi rugat să mă meditați. Oare Sabina e talentată ?“

Pe fruntea lui Adrian începuse să pulseze o vînă groasă, în colțul buzelor i se ivise un rictus de nemulțumire.

„Sabina ? Ce vreți să insinuați ?“

„Vă rog să nu mi-o luați în nume de rău.“

„Aveți ceva împotriva fiicei doamnei Călan ?“

„Eu n-am, dar știți cum sînt unii oameni, lansează zvonuri, bîrfe, calomniază la tot pasul, întreține un climat de batjocură.“

„Care oameni ? Ce dracu, nu mai pot fi stăpîn pe faptele mele ?“

„N-am vrut să vă necăjesc.“

Decoratorul își golise furios pipa, împrăștiind o parte din scrum pe masă ; degetele îi tremurau, vîna de pe frunte îi pulsa mai rapid.

„Țin să vă aduc la cunoștință că orice imixtiune în viața mea particulară mă agasează. Ce-ar fi să vorbim despre altceva ?“

„Da... Voiam doar să subliniez că nu toți vecinii noștri sînt oameni cumsecade, onești."

„Ei și ? N-am să mă apuc eu să-i schimb, să-i reeduc, oricum n-aș izbuti. Unii dintre ei își închipuie, probabil, că trăiesc cu Sabina. Așa-i ? Nu-i nevoie să-mi răspundeți. Mai suportați un coniac ?"

„Unul mic..."

Din fericire, atmosfera de suspiciune dispăruse după scurt timp. Da, comisese o gafă monumentală amintind de Sabina, o gafă pe care va avea grijă să nu o mai repete. Spre sfîrșit se cam amețise, trupul îi fusese cuprins de o dulce euforie, izbucnea în mici hohote de rîs, gesticula necontenit, îl privea în ochi pe Adrian, cu îndrăzneală și, totodată, observa cu deosebită acuitate persoanele din jur : perechea de la masa de lîngă intrare, un grăsan cu fața lucioasă, pătată de acnee, însoțit de o fetișcană firavă, cu obrajii scofîlciți, fardată stîngaci... Barmanul spătos, pe care sacoul stătea gata să plesnească... ajutoarea lui, o brunetică focoasă, cu părul vopsit într-un roșu țipător, învîrtindu-se prin preajma unui bătrînel ce-i pîndea mișcările cu lăcomie... sticlele de pe rafturi, încadrate de niște reclame în limba engleză, un panou ireal colorat, reprezentînd stațiunea Neptun...

Adrian îi șoptise ceva barmanului, după care casetofonul începuse să distileze altă melodie.

„Îți place ? o întrebase Adrian. (Trecuse deodată la persoana a doua singular.) L-am rugat pe barman să o pună în mod special. Pe mine mă fascinează, o ascult de cîte ori vin aici."

„Superb !"

„Caseta se intitulează *Acordeoniștii pe podurile Parisului*. Unii strîmbă din nas, mai ales tinerii, apreciază că-i o muzică demodată."

„Trebuie să ai mulți prieteni. Și prietene, bineînțeles."

„Aici voiai să ajungi... Sînt atît de rare femeile cărora le poți vorbi cu deplină sinceritate. Mă rog, poate sînt eu prea pretențios, mă retrag ca un melc în cochilie îndată ce simt vulgaritatea, stupiditatea. În dumneata am încredere."

„Mă flatezi. N-aș vrea să fiu greșit înțeleasă, dar..."

„Dar ce ?"

„Mă tem de dumneata !

„N-ai nici un motiv..."

Se aşează pe scaun, picior peste picior, dusă pe gînduri, netezind poalele capotului. Îi răsuna din nou în urechi tusea din locuinţa cărturăresei. Unde o mai auzise ?

Înălţă din umeri, iritată, şi porni către dormitor. Astăseară n-avea să mai recurgă la ajutorul somniferului. Îi era somn, tare somn. Dezbrăcă capotul, îndepărtă cuvertura de pe pat şi căscă zgomotos.

Unde naiba mai auzise tusea aceea seacă, înăbuşită în podul palmei ? Undeva pe aproape, desigur, pe scări, pe culoar, ceea ce dovedea că bărbatul aflat la cărturăreasă era un vecin.

Deschise fereastra şi se aplecă mult peste pervaz, cercetînd cu atenţie faţada imobilului. Nu se zărea nici o lumină, însă acest fapt nu demonstra că dorm toţi locatarii. Majoritatea storurilor erau coborîte.

Se întinse pe pat, fără să se învelească. Dinspre stradă năvălea un val de aer cald, vîscos. Exact cu cîteva secunde înainte de a adormi, realiză cu stupoare cine era vizitatorul Cristinei Lepădatu.

Berindei !

Plănui un moment să iasă pe culoar, să tragă cu urechea la uşa cărturăresei, să asculte convorbirea. Poate discutau despre crimă... Schiţă un mic gest pentru a se ridica, apoi capul îi recăzu pe pernă şi începu să o biruie somnul.

„Berindei, îşi zise. Ciudat, foarte ciudat..."

8

Vintilă Adrian se plimba pe lîngă tren, uitîndu-se din cînd în cînd la orologiul de sub acoperişul peronului. Pînă la plecarea trenului mai erau cincisprezece minute. Oare să renunţe la călătoria în provincie ?

Strînse pumnii cu putere, înjurînd în gînd, sfîşiat de nehotărîre. Să plece sau să nu plece ? Plecarea din Bucureşti însemna îndepărtarea de locul unde avea să se decidă, probabil, comportamentul său într-un viitor destul de

apropiat ; iar rămînerea acasă putea fi considerată de către unii locatari drept bizară, dacă nu chiar suspectă...

Nişte neghiobi, îşi zise, apăsaţi de taine meschine, împotmoliţi pînă în gît în răfuieli diurne, mărunte... Şi nişte mărginiţi !

Înălţă din umeri. Zarurile fuseseră aruncate în seara de miercuri, rostogolirea lor anunţase cîştigul, trebuia să izbîndească dacă îşi va calcula meticulos fiecare faptă, fiecare gest, fiecare vorbă.

Izbucni într-un hohot de rîs, amintindu-şi cît de lesne o îmbrobodise pe gîsculiţa de Liliana, dar bucuria i se transformă treptat în îngrijorare. De ce pomenise ea de baston ? Poate rostise cuvîntul la noroc, fără să-şi dea seama că atinge o problemă delicată, spinoasă...

Îşi încleştă fălcile. Nările i se dilatară, sprîncenele coborîră deasupra ochilor arzători, afundaţi în orbite ; o expresie de îndrăzneală din care răzbătea o doză certă de rapacitate. Îşi şterse palmele jilave cu batista, îndelung, apoi reluă plimbarea.

Megafoanele pîrîiră, o voce feminină cu un abia sesizabil accent moldovenesc anunţă persoanele care au însoţit călătorii să coboare din vagoane.

Urcă în tren, îndreptîndu-se către compartimentul unde avea locul rezervat. Înăuntru domnea o duhoare de sulf, de nicotină şi de transpiraţie. Trenul era ticsit. Reieşi pe culoar, aprinse pipa şi începu să pufăie în faţa ferestrei, preocupat.

Încă putea să se răzgîndească, putea să coboare, să revină acasă, încă avea timp să renunţe la călătorie. Oare plecarea va fi considerată fugă ? Nu... Cum o vor aprecia anchetatorii ? La urma urmelor, le spusese că va lipsi şi nu făcuseră nici o obiecţie.

Trenul se urni cu o zdruncinătură, vagoanele îşi măriră treptat viteza defilînd din ce în ce mai iute pe lîngă blocurile de pe calea Griviţei. Podul Basarab, Podul Grant...

Intră din nou în compartimentul luminat cu zgîrcenie de pîlpîirea unui bec chior, trecu peste desagii pe care o bătrînă îi lăsase pe duşumea, se trînti pe locul său şi-şi regla respiraţia.

Aţipi imediat.

Visă un baston uriaş, monstruos, înfipt în mijlocul unei cîmpii pustii, pîrjolite de soare ; deasupra bastonului foarte înalt se acumulară subit nori vîrtoşi, de un cenuşiu murdar, apoi se dezlănţui o vijelie năpraznică, întretăiată de fulgere ; şi se văzu pe sine însuşi, individ neînsemnat, stînd într-un echilibru precar pe măciulia bastonului, gata-gata să alunece pe pămîntul biciuit de ploaie ; furtuna încetă la fel de subit precum se declanşase, cerul redeveni senin, iar pe un podium, pe care pînă atunci nu-l remarcase, văzu trei femei angrenate într-o horă dezordonată, bezmetică ; un pas la dreapta, trei paşi la stînga, dans însoţit de chicoteli şi de lălăituri monotone ; picioarele li se împleticeau, siluetele rămîneau incerte, doar chipurile li se distingeau limpede.

Sabina, Liliana, Letiţia...

Se trezi cu o tresărire, derutat, realizînd abia după cîteva secunde de buimăceală că se află în trenul ce se depărta mereu de Bucureşti.

Îşi trecu dosul palmei peste fruntea năduşită. Mirosul din compartiment devenise de-a dreptul fetid ; avu impresia că îl acaparează, că i se strecoară prin toţi porii duhoarea de putreziciune a unor peşti ce zăceau cu burţile în sus pe malul unei bălţi, într-o zi extrem de toridă. Absolut insuportabil.

Făcu un efort pentru a se desprinde de bancheta lipicioasă, păşi repede pe culoar şi deschise geamul. Aerul răcoros îl plesni în obraz, răvăşindu-i pletele. Undeva, departe, sticleau luminile unei aglomerări citadine.

Îşi consultă ceasul-brăţară.

Peste vreo cinci-şase minute trenul avea să ajungă în gara Ploieşti.

Putea să-şi ia geanta chiar acum, să se îndrepte către capătul vagonului, să coboare cînd trenul va opri în gară, apoi să se reîntoarcă la Bucureşti.

Ba nu, n-avea rost să se lase cuprins de incertitudine, de o nesiguranţă nejustificată, ce se putea transforma lesne în panică.

Îndesă tutun în pipă, o aprinse şi, cînd vru să arunce chibritul, un călător de-alături i se adresă :

— Permiteţi să aprind şi eu ţigara ?

— Vă rog...

Tipul trase adînc din *Mărăşească* şi reluă cu superioritate :

— Dom'le, sînt agronom, am călătorit azi-dimineaţă prin Bărăgan. Ştiţi cum arată ogoarele ?

— Habar n-am, locuiesc în Bucureşti.

— Jale mare, dacă nu plouă curînd va fi compromisă toată recolta. Vă garantez eu, doar mă pricep. Unde călătoriţi ?

Răspunse plictisit :

— Spre Moldova.

— Eu mă dau jos la Ploieşti.

Vintilă îl privi încruntat ; hotărît lucru, mutra individului cerea palme ; se stăpîni şi spuse evaziv :

— Mă întreb dacă n-ar fi cazul să cobor şi eu la Ploieşti. Ce părere aveţi ?

Individul se crispă, apoi duse mîna la obraz, de parcă ar fi fost pălmuit.

— Cum ? Dumneavoastră... nu... nu v-aţi fixat itinerarul ?

— Ba l-am fixat ! Şi scuteşte-mă de comentarii tîmpite.

— Bine, bine...

Vru să mai adauge ceva, înghiţi în sec şi se depărta precaut.

Ce tăntălău încrezut, îl caracteriză Vintilă, face pe grozavul şi habar n-are pe ce lume trăieşte !

Trenul încetini viteza, apărură primele blocuri ale unui cartier din preajma gării. Îşi aminti cu oarecare nostalgie cum arăta acest cartier imediat după război, pe vremea cînd el împlinise vreo paisprezece ani. O încrengătură de case stîlcite de bombardament...

Se descurca binişor în zilele acelea tulburi, era căpetenia de necontestat a unei bande de puşlamale care furau tot ce le cădea în mînă. Cît pe-aici să fie internat la şcoala de corecţie, fusese salvat de un avocat ce domina lumea bursei negre, foarte înfloritoare în Ploieşti.

„Puştiule, eşti un lup feroce, dar îţi lipseşte experienţa. Îmi placi, am să te ocrotesc. Vrei să fii omul meu de încredere ?"

„Vreau ! Spuneţi-mi ce să fac !"

„Pentru început, îți dau o treabă mai ușoară. Te duci zilnic în piață și tragi cu ochiul la ăia cu jocurile de noroc. Am impresia că nu-mi varsă tot cîștigul, că mă ciupesc".

Cucerit de recunoștință, îl condusese pe protector la depozitul secret al bandei, să-i arate chiverniseala ; cartușe cu țigări *Camel*, pachete cu gumă de mestecat, ciorapi de nailon, parașute americane, penicilină...

„Puștiule, deții o adevărată comoară. N-ai idee cît se caută penicilina acum. Aur curat !"

Trenul se opri.

Se lipi de fereastră pentru a-i face loc să treacă unei țigănci obeze, care puțea a rachiu de drojdie, damf ce i-o readuse în minte pe Letiția Aldea.

Nenorocita !

De ce a trebuit să vină în atelier înainte de plecarea miliției nilor ? De ce ? Ce diavol a mînat-o de la spate ? Nu cumva a dorit să-i încredințeze pe miliției ni că îl vizitează zilnic ? Puțin probabil... Cînd el a revenit în atelier, după ce i-a condus pînă la ușă, aproape că uitase de prezența ei, și-a reprimat o tresărire de nemulțumire, văzînd-o răsturnată neglijent în fotoliu, cu bustul aplecat spre stînga, cu un picior îndoit caraghios, de parcă ar fi fost fracturat. Se uita la pînzele aliniate lîngă ușă, scutura scrumul țigării direct pe dușumea și clătina din cap, aprobativ.

„Îmi place la dumneata. O atmosferă de artist boem..."

Avea o voce magnifică, pătrunzătoare, clară, puțin aspră și totodată caldă. Era tot ce mai dăinuia din actrița de odinioară, vocea cu inflexiuni muzicale, liniștitoare.

„Admiram reproducerea din mijloc. Gauguin, nu-i așa ?"

„Ai ghicit. De obicei nu fac reproduceri. E o comandă pentru decorul unei piese franțuzești."

„N-am ghicit. Îl cunosc bine pe Gauguin, l-am studiat. Te miri ? Înțeleg, se spune că actorii sînt în general lipsiți de cultură, că își învață rolurile ca niște papagali și că restul nu mai contează pentru ei. Eu sînt o excepție, domnule Vintilă, am citit enorm. Știi că Gauguin a fost și poet ?"

„Oarecum."

„Am să-ți recit din el..."

Își corectase în mod automat poziția, îndreptase umerii, picioarele, înălțase fruntea, ochii căpătaseră o lucire stranie, hipnotică, trupul părea aproape dezirabil.

„Murit-au zeii. Însă, în car întunecat,
Apusul, de iubire și crime încărcat,
Se-arată, un val aruncă pe soarele fierbinte,
Și-un rînjet larg deschide ale zeilor morminte."

Urmase o mică pauză, după care vraja ce-l acaparase de la primele cuvinte se rupsese aidoma unei bucăți de stofă sfîșiată cu furie, dinaintea lui se afla iarăși o biată femeie banală, fanată, acrită.

„Ei, ce zici, vecine ?"

„Oribil ! Moarte, rînjete, crime, morminte... Nu gust. Poate nu sînt prea receptiv din pricina oboselii. Am lucrat toată ziua."

„Nu, dă-mi voie să nu fiu de acord cu dumneata. (Întinsese mîna alene deasupra măsuței, apucase sticla de coniac și umpluse paharul de lîngă sticlă). Am să mai recit ceva...

„N-ai să-ți mai mlădii dantul pe țărmul cald al mării,
Nici flori nu vei culege de astăzi înainte.
N-ai să-ți mai șerpui trupul în valurile mării
N-ai să îmbini cu firea visarea ta fierbinte."

Țigara i se stinsese între degetele slabe, tremurînde ; o aruncase în scrumieră și reluase :

„Nici versurile astea nu le apreciezi ?"

„Sună ca un fel de profeție."

Începea să-l amuze stăruința depusă parcă pentru a-l obliga să se înfurie. Replicase indiferent :

„De fapt, aș putea să știu și eu ce dorești ?"

„Puțintică răbdare..."

Golise paharul, scoase altă țigară, o umezise cu vîrful limbii înainte de a o aprinde. Mîinile îi tremurau mai tare, pe frunte i se prelingea un strop de transpirație, era evident că o încerca teama.

„Am să-ți spun ce urmăresc. Te rog să mă asculți pînă la sfîrșit, fără să mă întrerupi."

Culoarul vagonului se aglomera, călătorii care intenționau să coboare erau dominați de o agitație demnă de cauze mai bune, se înghesuiau către ieșire, cineva trase o înjurătură, un copil începu să țipe...

Hotărî să continue călătoria, să nu se lase acaparat de pesimism, să-și păstreze luciditatea.

Coborî pe peron, pentru a-și mai dezmorți picioarele. Peisajul din preajma gării îi trezi amintiri din copilărie și adolescență. Oftă, îndreptîndu-se către cișmea, se spălă pe față și bău apă. Un vînt călduț mătura peroanele, cerul era spuzit de stele, dinspre oraș răzbătea uruitul unei coloane de mașini grele. Se încruntă. Din sens opus, alerga spre cișmea un ceferist, ținînd în mînă o găleată goală.

„Bine că l-am observat la timp, putea să-mi taie calea", își zise, urcînd la iuțeală în cel mai apropiat vagon. Din cauza grabei, se lovi cu cotul de ușă și o durere ascuțită îi străbătu întreg brațul.

„Fii calm, se dojeni, stăpînește-ți nervii, încă n-ai tras lozul cel mare, încă mai poți să pierzi dacă nu acționezi cu sînge rece și cu prudență. Cum dracu de nu mi-am dat seama pînă astăzi că bastonul reprezintă cheia problemei ? Voi fi nevoit să mă întorc la București mai devreme... să mă interesez cu discreție cît va rămîne inginerul Matei în străinătate. Cineva trebuie să știe pe ce perioadă s-a angajat acolo. Oare milițienii cochetează cu aceeași ipoteză ? Puțin probabil, deoarece le lipsesc în mod categoric punctele de sprijin..."

Își reocupă locul în momentul cînd pornea trenul. Cineva deschisese fereastra, aerul din compartiment se mai înviorase. Un ins cu pungi enorme sub ochi, nebărbierit, și o femeie cu profil de oaie se certau pe culoar, în fața compartimentului.

— Te-ai îmbătat, șuieră femeia cu ură.

— Nu mi-am pierdut mințile, îi răspunse cu năduf bărbatul.

— Ai turnat în tine ca-ntr-un butoi, ești beat mort. Te-au dus de nas idioții ăia de cumnați, te-au înșelat, ai semnat actul fără să-l citești.

— Și ce dacă l-am semnat ?

— Te-au tras pe sfoară, aveam și noi dreptul la moștenire. Să-i dai în judecată, să mergi la procuratură și la

miliție, să-i torni la toate organele. Să-i forțezi să ne trimită o parte din banii depuși de mă-ta la CEC înainte de a da ortul popii.

— O să ni-i trimită...

— Și să împartă livada, să pună pe numele nostru jumate din ea.

— Ce ne trebuie nouă livadă ? Locuim la bloc, bombăni bărbatul.

— O vindem ! Ai uitat cînd te snopea mă-ta în bătăi ? Erai ditamai găliganul. te altoia cu bastonul și tu nu crîcneai.

Vintilă tresări.

Bastonul... Cuvîntul îl urmărea aidoma unei prevestiri ; un spin înfipt în creier, dar mai ales în suflet, obligîndu-l să se gîndească necontenit la acțiunea finală ; comisese la început o greșeală de neconceput pentru un om inteligent și acum trebuia să o repare, pînă nu era prea tîrziu și prea periculos. Se purtase ca un cretin în noaptea aceea, se lăsase tîrît de instinct, de simțul de conservare... De ce nu cercetase bastonul ? Ce idioțenie !

Pe figură i se așternu o expresie de încrîncenare.

Nu îi era permis să se lamenteze atîta timp cît mai existau sorți de izbîndă. Piesa în care deținea rolul principal nu se jucase în întregime, încă nu căzuse cortina finală peste ultimul act !

„Tare aș vrea să le văd mutrele uluite, își zise gîndindu-se la milițieni, să-i urmăresc de aproape cum bîjbîie prin labirint, cum rătăcesc năuci încoace și încolo..."

Întinse picioarele sub bancheta din față, surîzînd disprețuitor.

Trenul gonea mereu prin noapte, străbătea cîmpii întinse, retezate ici-colo de casele satelor, de sticlirea unei bălți, de niște păduri ce abia se ghiceau în beznă.

Căzu într-o stare de somnolență, un fel de amorțire, fără să poată dormi cu adevărat. Cînd trenul oprea în stații, zgomotele de-afară îi parveneau parcă printr-un tub, aveau o rezonanță aparte, confuză, vocile păreau deformate, pașii de pe peroane clămpăneau tîrșit ; și o lună imensă, parcă pictată, arunca în compartiment o lumină gălbuie, difuză.

Fu desprins din apatie de un junghi în mușchiul pectoral stîng. Își masă încetișor pieptul. Împunsătura pieri la fel de iute precum se declanșase. Ieși pe culoar, ocolind perechea ce se certase ; bărbatul moțăia pe un geamantan jerpelit, femeia sforăia proptită de bara ferestrei, cu obrazul chinuit de spasme.

Gîndurile i se fixară iarăși asupra vecinilor din imobil și asupra anchetatorilor. Ar fi trebuit să fie mai prevăzător, să nu le spună milițienilor că țipase la inginerul Matei. Oftă. Va încerca să repare această gafă cînd se va întoarce acasă. Față de Sabina va trebui să adopte o atitudine mai distantă, mai rece... Nu,nu era deloc înțelept să procedeze astfel, mai cu seamă în zilele următoare, cînd va avea nevoie de o aliată prețioasă ; cu Liliana va continua să se poarte prevenitor, tandru, îi va asculta flecăreala și o va îndemna să tragă cu urechea la ceea ce se vorbește în imobil, să afle, dacă va fi cu putință, ce întrebări au mai pus milițienii și cum a reacționat fiecare locatar. Va profita de prima ocazie avantajoasă pentru a-și duce planul la bun sfîrșit, va evalua toate consecințele fiecărei mișcări, fiecărui fleac, nu se va mai lăsa condus de instinct, cum s-a lăsat în primele clipe. Oare milițienii remarcaseră lipsa bastonului de la locul unde a fost descoperit mortul ?

Se posomorî, spunîndu-și că nu dovedise destulă ingeniozitate cînd discutase în bar cu Liliana ; regretă că nu-și manifestase interesul, că se străduise să fie nepăsător.

„Domnule Vintilă, poate n-ai să mă crezi, dar se pare că sînt singura persoană din blocul nostru care l-a văzut pe omul acela cu puțin timp înainte de a fi ucis."

„Da ?"

Evitase să o privească în ochi, încremenise cu paharul ridicat pe jumătate, api zîmbise mimînd indiferența.

„Observ că nu mă crezi. Probabil nu m-au crezut nici milițienii."

„De ce să nu te creadă ?"

„Am avut sentimentul că mă consideră mitomană."

„Ți-au înregistrat declarația ?"

„A notat-o într-un caiet tipul cu cicatricea. Nu părea prea convins că spun adevărul. Iar celălalt arbora

o mină atît de plictisită încît îmi venea să mă reped la el, să-l zgîlțîi.“

„Înseamnă că nu v-au crezut.“

„Abia după ce au plecat m-a frapat o nepotrivire.“

„Propun să vorbim despre altceva.“

„O ! Sigur, îmi dau seama că nu-i un subiect prea vesel. Îți spun în ce constă nepotrivirea și cu asta basta, um încheiat.“

„Dacă ții neapărat...“

„Milițienii mi-au descris semnalmentele victimei, înfățișarea, hainele pe care le purta. Și n-au pomenit nici un cuvințel despre baston. Uimitor, nu-i așa ? Eu l-am văzut pe omul acela stînd în holul de la intrare, lîngă calorifer, sprijinindu-se într-un baston. De unde am tras concluzia că bastonul n-a fost găsit la locul faptei. De ce zîmbești cu ironie ?“

„Pentru că ai folosit expresia *locul faptei.*“

„Nu știu ce m-a apucat, poate am auzit-o undeva, poate a folosit-o vreunul din vecinii noștri, și mi s-a înfipărit în minte. Ce părere ai de Miriam Vîrtosu ? Eu, una, nu mi-aș fi închipuit că are tupeul să primească un tip dubios în apartamentul viitorului ei soț.“

„Nici eu nu mi-aș fi închipuit.“

Din pricina mîniei, făcu o mișcare bruscă, lovindu-l cu piciorul, fără să vrea, pe călătorul care dormea ghemuit pe geamantan. Omul se trezi, își frecă bărbia țepoasă, scoase un pachet cu țigări și rosti cu voce cleioasă :

— N-aveți un chibrit ?

— Ba da.

— Mulțumesc, mi-au amorțit picioarele...

Se ridică, aprinse țigara și se uită morocănos la nevastă-sa, care continua să doarmă zdravăn, în picioare, cu spatele proptit de bara ferestrei.

— E obosită, murmură bărbatul. Venim de la o înmormîntare, n-a închis ochii două nopți la rînd.

Vintilă schiță un mic gest de compasiune, fără să se angreneze în discuție. Își umplu pipa, silindu-se să-și amintească fiecare frază pronunțată la bar de Liliana. Parcă pomenise ceva despre fosta actriță și despre Sabina, făcuse o vagă aluzie și la...

Gîndurile îi fură întrerupte de o bătaie pe umăr. Tipul căruia îi împrumutase chibriturile îi înapoia cutia.

— Cît pe-aci s-o bag în buzunar. (În cealaltă mînă agita o sticlă plină cu un lichid gălbui.) Vă rog să trageți o duşcă. Fac pomană pentru mama. E ţuică veritabilă, n-o să vă doară capul.

Vintilă şovăi un moment, apoi luă sticla, o destupă şi o duse la gură. Prima înghiţitură îi arse gîtlejul, se strîmbă avînd impresia că bea alcool de 90°. Pufni şi se înecă. Necunoscutul chicoti, brusc înveselit.

— Fainã, nu ? Are o vechime de cel puţin zece ani. spală toate relele din corp. Aş propune să ne retragem la capătul culoarului. Ştiţi, dacă se trezeşte nevastă-mea...

— Vă înţeleg. Să mergem.

Continuară să bea în tăcere, lent, fără să se privească : călătorul acela anonim îşi pipăia din cînd în cînd doliul lat de la rever, suspina după fiecare înghiţitură de ţuică şi fuma cu înverşunare, iar decoratorul strîngea în pumn cu putere pipa stinsă, şi pe chipul asimetric, de culoarea şofranului, cu profil de corb, îi flutura un surîs enigmatic.

Trenul gonea mereu, traversa acum un pod cu piloni uriaşi, alături de care se întrezăreau nişte barăci înconjurate de stive de cărămizi şi de scînduri. Spre răsărit se năştea o geană de lumină încă palidă, ce trîmbiţa zorii zilei următoare.

PARTEA A TREIA

Lupta care se dă între criminal şi detectiv este frumoasă, nu pentru că se dă între bine şi rău, încheindu-se cu victoria binelui, ci pentru că avem încă o dată prilejul să vedem doi oameni executînd unul dintre gesturile supreme ale existenţei.

IORDAN CHIMET
„Eroi. Fantome, Şoricei"

1

Îndată ce am ajuns la Ploieşti, am luat legătura prin telefon cu colegul care efectuase o primă descindere la locuinţa răposatului Dragomir şi ne-am întîlnit în preajma unui hotel din centrul oraşului ; căpitanul Arvinte era un bărbat rotofei, îndesat, cu păr blond cîrlionţat şi dantură de porţelan. M-a măsurat cu privirea de sus pînă jos, părînd vădit decepţionat de înfăţişarea mea.

— Pot să te însoţesc, mi-a propus, nu ştiu dacă te vei descurca printre blocurile respective.

— Nu-i nevoie să mă însoţiţi, am locuit cîndva acolo.

— Cînd ?

— Prin '78.

— Oho ! Cartierul nu mai seamănă cu cel de-atunci. Fără nici o supărare, am puţin timp liber, pot să te însoţesc.

— Nu vă faceţi griji, a nimerit orbul Brăila...

Şedeam de vorbă lîngă *Fiatul* meu ; soarele aluneca spre asfinţit, faţadele clădirilor erau acaparate de o lumină violacee, începea să se facă simţită răcoarea, dar căpitanul transpira din abundenţă ; îşi ştergea mereu gîtul gros cu o batistă jilavă, rătăcind cu privirile de-a lungul bulevardului.

Mi-am aprins o ţigară, am tras două fumuri pe îndelete şi am întrebat :

— Aţi cules nişte date preliminarii despre Dragomir Pavel ?

Nu mi-a răspuns imediat, a scos din buzunar o cutiuţă cu bomboane smeurii, a băgat una în gură cu aerul că ingurgitează un leac miraculos şi a înălţat din umeri, de parcă s-ar fi scuzat.

— Încerc să mă las de fumat... Bun ! Dragomir al dumitale nu ne-a fost client în ultima vreme. Nimic suspect în purtarea lui. După o sumară discuţie cu vecinii săi, am aflat că lipsea deseori din localitate. Plimbăreţ, călătorea prin ţară, deci nu-i exclus să se fi ocupat cu treburi ce frizau Codul penal.

— Altceva ?

— Îţi recomand s-o chestionezi stăruitor pe o anume vecină. Vernescu Paulina.

— Ce-i cu ea ?

— I-a fost un fel de soţie nelegitimă, ca să nu spun concubină.

— De ce nu spuneţi ?

— Mă rog, dacă ţii neapărat, pot să-i spun şi aşa.

— Cu ce se ocupă ?

— Pensionară. Are şaizeci de ani, şi poate din cauza vîrstei nu i-am spus concubină. Uneori mai confecţionează acasă nişte gablonţuri fistichii pentru o cooperativă din Bucureşti, alteori plimbă prin parcuri cîte un grup de ţînci, învăţîndu-i să spună *bonjur* sau *gutentag*. Cunoaşte la perfecţie şase limbi străine. În tinereţe a fost căsătorită cu un consilier din Ministerul de Externe. A călătorit prin toată lumea, mai ales prin America de Sud, însoţindu-şi bărbatul.

— Şi înainte de a deveni pensionară ?

— În ultimii cincisprezece ani a fost încadrată la o croitorie de lux ; concepea tipare pentru costume bărbăteşti, fiind foarte apreciată de către şefi şi de către clienţi. Cam atîtea despre ea...

— Ştie că Dragomir şi-a dat obştescul sfîrşit în mod violent ?

— Nu ! Nu ştie... Sigiliile le-am aplicat aseară, tîrziu. Paulina Vernescu lipsea de-acasă la ora aceea. Pe bătrînă

puteam s-o caut, firește, sau să aștept pînă se întoarce, însă mi-am permis să-mi imaginez că se va deranja să vină un coleg din București și va dori să folosească elementul surpriză. Mi-am permis acest lucru înainte de a-mi fi transmisă rugămintea șefului dumitale de a nu exagera cu investigațiile.

— Tovarășe căpitan, vă mulțumesc foarte mult.

— N-ai pentru ce. Îți recomand încă o dată să pedalezi pe relațiile dintre Dragomir și Paulina Vernescu. Asta e părerea mea, vei ține sau nu vei ține cont de ea.

— Am să țin, vă asigur.

— Bun. Dacă nu posezi cheile locuinței, pot chema un specialist de-al nostru.

— Le am, au fost descoperite asupra victimei.

— Transmite-i complimente din partea mea căpitanului Panait. Am colaborat cu el cînd eram amîndoi foarte tineri și lucram într-un orășel din Deltă. Ne leagă o sumedenie de amintiri... E un criminalist înnăscut. Sincer să fiu, te invidiez că ai fost repartizat în echipa lui. Un tip dinamic, cu inteligență ascuțită... Eu, ce să-ți zic, m-am cam înglodat în hîrțoage.

Pe figura rubicondă i s-a ivit o undă de tristețe ; și-a îndreptat privirea către un autocar din care tocmai cobora un grup masiv de turiști, ardeleni după aprecierea mea ; o privire de contopist miop, ștearsă, ostenită ; mă așteptam să facă o remarcă oarecare, banală, poate referitoare la o superbă blondă ce traversa strada printr-un loc nepermis ; se desprinse brusc de lîngă mine, cu detenta unui alergător profesionist, se afundă în viermuiala turiștilor înconjurați de niște gură-cască și reapăru după un minut, remorcînd un găligan între două vîrste, robust, ras în cap, un Yul Brynner autohton, adică tuciuriu, îmbrăcat cu un elegant costum de vară de culoarea oului de rață, pantaloni *patte d'elephant* și bluză cu mîneci scurte de sub care ieșeau la iveală brațele impresionante, cu bicepși tatuați. Tipul, odată ajuns pe trotuar, încercă să se elibereze din strînsoare ; efort zadarnic, întrucît căpitanul Arvinte îl presa ca într-o menghină, fără să pară că depune un efort serios ; dimpotrivă, lăsa impresia că stă lîngă un prieten la cataramă, pe care îl conduce la o petrecere unde se vor distra nemaipomenit. Căpitanul îi

vorbi oacheşului cu un ton tăios ce contrasta hilar cu expresia de amiciţie lăţită pe obrajii dolofani :

— Ei, Lae, să vedem prăduiala. Fără nazuri !

— Dom'le căpitan, s-avem iertare...

— Nici o iertare. Executarea.

Yul Brynner-ul autohton icni şi trase din buzunarul de la pieptul bluzei un portofel din marochin veritabil. Căpitanul îl înhăţă şi începu să-l cerceteze minuţios, desfăcînd strînsoarea ; Lae îşi încordă bustul de halterofil, gest ce nu scăpă căpitanului, care şopti printre dinţii de un alb imaculat :

— Te sfătuiesc să te astîmperi, n-ai unde fugi... (Continuă încruntat examinarea arătosului portofel.) Ai dat-o în bară, Lăicăi, fraierul tău nu prea dispune de marafeţi. Ce să-i faci, poate era omul înainte de chenzină.

— Dom'le căpitan...

— Cunosc sonetul, nu te mai osteni să-l reciţi. (Se întoarse spre mine, iarăşi cu expresia de conţopist preocupat de încheierea unui bilanţ.) Rămas bun, tovarăşe locotenent Vişan. Îţi doresc să îndeplineşti cu succes misiunea.

Mi-a strîns mîna şi s-a depărtat cu Lae *la braţetă*, dispărînd pe după colţul primei clădiri.

2

Am oprit maşina la un spaţiu de parcare destul de îndepărtat de cartierul în care locuisem şi eu cîndva şi am pornit uşor derutat către ultimul domiciliu al victimei. Nu mai recunoşteam nici o stradă, nici un detaliu. Căpitanul nu exagerase cînd se oferise să-mi fie ghid. Am rătăcit fără rezultat printre blocurile în construcţie, ocolind furios dealuri de materiale, escaladînd precaut grămezi de moloz ; am intrat într-o baracă, am schimbat două-trei fraze cu un paznic încărunţit, care juca table cu altul, mai tînăr. S-au holbat la mine de parcă picasem de pe o planetă din alt sistem solar ; habar n-aveau de adresa pe care o căutam, se angajaseră de curînd pe şanţier, erau

convinşi că nu mai există nici una din casele vechiului cartier... În cele din urmă, am fost îndrumat de un puşti vioi, care se lupta din greu cu un balot din deşeuri de hîrtie.

— Vedeţi blocul acela cu balcoane verzi ?

— Îl văd.

— Cînd ajungeţi la el, faceţi la stînga, treceţi pe lîngă un depozit de carburanţi, o luaţi la dreapta, depăşiţi un grup de blocuri cu şase etaje. Adresa pe care o căutaţi este în spatele unei Alimentare. Să repet ?

— Nu-i cazul, am memorie. Mulţumesc.

I-am respectat cu stricteţe indicaţiile şi după cîteva minute m-am trezit la capătul unei fundături unde mai vegetau două case din fosta mahala. Dragomir Pavel locuise în cea din dreapta.

Am străbătut încetinind pasul o curte presărată cu smocuri de iarbă anemică, prăfuită. La o masă plasată sub un tei pădureţ era aşezată o femeie în vîrstă, plinuţă ; părul ei de un alb strălucitor era luminat de o veioză pusă pe masă al cărei fir ieşea printr-o fereastră ; avea profilul fin, cu trăsături încă nedeformate de scurgerea anilor. Nu mi-a acordat atenţie cînd am trecut pe lîngă ea, nici măcar nu a înălţat fruntea, a continuat să-şi vadă de treabă ; meşterea nişte păpuşi în miniatură, împodobindu-le cu mărgeluşe viu colorate, pe care le culegea cu penseta dintr-o cutie de carton. Nu trebuia să fiu deosebit de perspicace pentru a ghici că era soţia nelegitimă a lui Dragomir ; mai exact spus, în prezent văduva nelegitimă a răposatului Dragomir.

Am păşit şi mai agale de-a lungul casei, oprindu-mă în faţa uşii pe care era ţintuită o carte de vizită cu numele victimei şi am scos cheile, zăngănindu-le dinadins, fugind cu coada ochiului peste umăr. Paulina Vernescu îşi ridicase ochelarii pe creştet şi se uita descumpănită la mine. Avea frunte netedă, obraji bine proporţionaţi şi buze subţiri. În fine, s-a decis să se apropie şi să mă întrebe cu glas uscat :

— Pot să vă spun ceva ?

— Desigur.

— Presupun că sînteţi o persoană oficială, din moment ce aţi rupt sigiliile. Sînt vecina cea mai apropiată a lui Pavel. (A arătat cu capul către uşa de-alături.) De fapt, deţin şi eu un rînd de chei.

A tras din buzunarul încăpător al rochiei un inel pe care erau prinse două chei ce semănau leit cu cele pe care le ţineam în mînă şi mi le-a agitat sub nas.

— Mi le lasă de cîte ori pleacă din oraş. Ce se întîmplă cu Pavel ? De ce aţi sigilat ? Nu cumva... ?

S-a întrerupt suspinînd ; nu pentru că nu ştia cum să continue, ci pentru că de după colţul casei se ivise o femeie mărunţică, cu nas coroiat şi mers furişat.

— Ce doreşti, madam Liliac ? a întrebat-o răspicat Paulina Vernescu. Ai treabă cu mine ?

— Mi s-a terminat orezul, poate îmi împrumutaţi o ceaşcă de orez.

— Nu împrumut nimic ! Alimentara e la doi paşi.

— Păi, la ora asta s-a închis.

— Nu mă interesează.

Mărunţica s-a uitat indignată la mine, de parcă ar fi aşteptat să-i dau o explicaţie a purtării Paulinei Vernescu, a pufnit şi a părăsit curtea. Abia după ce a dispărut din raza noastră de vedere, s-a hotărît văduva nelegitimă să reia dialogul.

— Ce se întîmplă cu Pavel ? Nu cumva a fost arestat ?

— Ce vă îndeamnă să presupuneţi că ar fi fost arestat ?

— Dacă aţi sigilat...

— N-a fost arestat.

Am şovăit oleacă, apoi mi-am zis că n-are rost să lungesc pelteaua ; mai curînd sau mai tîrziu tot trebuia să-i anunţ decesul lui Dragomir.

— A fost asasinat.

A tresărit cu putere, a dus mîna la piept şi a înghiţit în sec, rămînînd cu gura căscată, respirînd anevois.

— Nu se poate... Asta nu se poate... Spuneţi-mi că nu-i adevărat !

— Regret, dar mi-e imposibil să v-o spun.

— Cînd... ? Cînd a murit ?

— Alaltăieri-seară. Cînd aţi vorbit ultima oară cu el ?

— La începutul săptămînii. Luni dimineaţă... pe la orele nouă, înainte de a pleca la gară...

Rostea cuvintele cu poticneală, iar colţul stîng al gurii i se zbătea necontenit.

— V-a anunţat unde avea intenţia să se ducă ?

— La Bucureşti... (Şi-a masat pieptul în dreptul sternului, oftînd.) Scuzaţi-mă, trebuie să iau un medicament. Mă întorc imediat...

A suit cele două trepte din faţa uşii alăturate, tîrîndu-şi picioarele, cocîrjată, cu ochii înceţoşaţi ; a reapărut destul de repede, ceva mai calmă, însă la fel de palidă.

Am pătruns împreună în locuinţa lui Dragomir, formată din două încăperi comandate, cu mobilă pestriţă, uzată. M-a apăsat din prima clipă senzaţia iritantă că nu voi descoperi nici un indiciu revelator, că mă deplasasem de florile mărului la Ploieşti ; poate senzaţia se datora aspectului banal al locului.

Paulina Vernescu se aşezase pe pat, cu mîinile în poală, cu privirile aţintite în podea, părînd că face abstracţie de prezenţa mea.

Am dat ocol celor două odăi, nehotărît, dezorientat, pe urmă m-am apropiat de o comodă delicată, ce apucase cu siguranţă zile mai bune, o copie reuşită după stilul Luis XV ; lacul era scorojit, scrijelat, pătat, sub unul din firavele-i picioare curbate era îndesată o scîndurică, pentru menţinerea echilibrului, scenele pastorale de pe cele trei sertare abia se mai distingeau ; am tras sertarele pe rînd ; nimic deosebit, nici un obiect ce ar fi putut să mă intereseze ; ciorapi, cămăşi, batiste, prosoape, toate curate, cu grijă împăturite... Am deschis apoi dulapul alb, cariat, un dulap ca de spital ; veşmintele dinăuntru degajau un miros stăruitor de nicotină. Scotocirea buzunarelor, a unei borsete n-a dat nici un rezultat satisfăcător. Apreciam din ce în ce mai lipsită de sens uciderea lui Dragomir Pavel. Lipsea mobilul infracţiunii şi această caracteristică mă enerva la culme. Speram să găsesc ceva, un indiciu care să mă îndrume pe o pistă clară, să pot ieşi din labirint, un lucru cît de mărunt de care să mă agăţ, nu aveam chef să mă întorc la Bucureşti cu mîinile goale.

Îmi răsuna în minte, sîcîitor, vocea cu pronunţat ton batjocoritor a locotenentului Stratulat, care avea să mă întîmpine zîmbind ironic : „Ei, faimosule detectiv, n-ai făcut nici o scofală, degeaba te-ai scremut să-l convingi pe şef să-ţi aprobe plimbarea în provincie !“

Deasupra dulapului se afla o valiză din vinilin ; am dat-o jos şi am pus-o pe masă ; destul de grea... N-am izbutit să-i salt capacul, mă întrebam unde voi găsi cheia, cînd m-a smuls din gîndurile pesimiste glasul apatic al Paulinei Vernescu :

— Apăsaţi puţin pe colţul din dreapta...

Obiectele din valiză erau îngrămădite unele peste altele, un talmeş-balmeş surprinzător faţă de ordinea meticuloasă din întreaga locuinţă. Probabil Paulina mi-a ghicit nedumerirea, deoarece mi-a explicat :

— Mica lui arhivă sentimentală... Nu mi-a permis niciodată să mă ating de valiză.

Un teanc de scrisori legat cu panglică tricoloră, un prospect turistic din Călimăneşti, o călimară din cristal pe fundul căreia mai dăinuia o crustă de cerneală violetă, o lupă de filatelist, un ceas de damă oprit la orele 17,45, o brichetă stricată, nişte numere din revista „Parlamentul Românesc“, anul 1934, o reclamă din acelaşi an a hotelului STĂNESCU (pe care am parcurs-o zîmbind : str. Aristide Briand — fostă Regală — 100 camere, serviciu ireproşabil, recunoscut în deajuns, preţuri extrem de avantajoase, se vorbeşte orice limbă etc.), o cronică a meciului de fotbal Chinezul—Unirea Tricolor, decupată dintr-un ziar îngălbenit, friabil... O mulţime de fleacuri, păstrate în general de oamenii care nu se îndură să se despartă de un anume trecut.

Nimic interesant.

— Trec dincolo, a şoptit Paulina Vernescu ; nu mai suport să rămîn aici nici măcar o clipă. Dacă mai aveţi nevoie de mine, vă stau la dispoziţie.

A lăsat uşa de la intrare larg deschisă şi peste cîteva momente am auzit-o mişcîndu-se prin odaia alăturată.

Am reluat fără prea mari speranţe examinarea valizei cu vechituri considerînd că merită osteneala să mă uit la fotografiile îndesate într-o casetă din mahon ; printre ele se afla o copie a pozei descoperite asupra victimei ;

întreagă, bineînțeles ; Pavel Dragomir lîngă Mangu, în Piața Amzei. Am băgat-o în buzunar, împreună cu altă fotografie de formatul unei cărți poștale, împachetată în foiță de staniol, ceea ce părea să demonstreze că Dragomir ținea mult la ea. Reprezenta o femeie de vreo treizeci de ani, înaltă, suplă, diafană, înveșmîntată într-o rochie cu decolteu amplu, ce-i punea în evidență carnația superbă a trupului ; ochii ușor oblici și pometii pronunțați mi se păreau vag cunoscuți. Pe spatele fotografiei nu exista nici o mențiune. Valiza se golise...

Am trecut în cea de a doua încăpere, mai strîmtă, folosită drept bucătărie și cămară. Am deschis toate sertarele și toate cutiile aliniate pe un raft deasupra aragazului, cercetîndu-le metodic conținutul. Trudă zadarnică, deoarece n-a ieșit nimic interesant la iveală. Înainte de a părăsi locuința, am mai rămas două-trei momente în fața valizei depuse pe masa din prima încăpere. Nu cred că am fost străbătut de o intuiție. Nicidecum ! Abia în ultimul moment am remarcat că vinilinul de pe fund părea mai nou, mai proaspăt decît cel din care era confecționat restul valizei. Am adus un cuțit din bucătărie și am crestat fundul valizei. Era trucat, adică dublu ; ascundea un album cu reproduceri ale unor picturi miniaturale din secolele XIV—XV, tipărit la Rotterdam, în 1902. Nu pricepeam ce căuta albumul acolo, mi se părea că n-are nici o legătură cu preocupările, cu firea, cu personalitatea lui Pavel Dragomir ; prezența lui mă intriga pur și simplu.

L-am pus la subsuoară și m-am îndreptat către locuința Paulinei Vernescu. Mă aștepta ghemuită într-un fotoliu scund ; îndată ce am trecut pragul a întins brațul și a apăsat pe comutatorul unui lampadar. În odăiță s-a instalat cu zgîrcenie o lumină difuză, filtrată prin abajurul verzui. M-a îndemnat cu un gest moale să iau loc pe canapeaua din fața fotoliului.

— De cît timp îl cunoșteați pe Dragomir ?

Și-a rezemat ceafa de spetează și pe chipul ofilit i-a apărut un surîs trist.

— De vreo opt ani... Vreau să menționez că îl cunoșteam mai bine numai de opt ani. În perioada aceea camerele de-alături erau libere. A venit proprietăreasa și mi l-a descris pe bărbatul care dorea să închirieze. Cre-

dea că poate îl cunosc. Numele lui nu-mi spunea nimic. Auzise că ar fi fost condamnat, că făcuse puşcărie... Abia după ce s-a prezentat să-şi ocupe locuinţa mi-am dat seama că îl cunoscusem pe vremuri, în treacăt.

— Cînd ?

— În toamna lui '42, cu ocazia unei recepţii la o ambasadă. Nu mai reţineam ce fel de ambasadă, mi-a reamintit el că trebuie să fi fost cea a Japoniei. Îl abordase soţul meu, să-i ceară un sfat juridic, fiindcă tocmai intenţiona să cumpere o vilă la Predeal şi ştia că avocatul Dragomir este specialist în astfel de tranzacţii. Atîta tot, discuţia lor a durat vreo cinci minute...

Clătină capul şi ochii i se umeziră.

— Doamne, parcă trăiesc un coşmar !

N-am insistat să continue imediat, am lăsat-o să-şi recapete luciditatea.Şi-a frămîntat mîinile cu degete încă frumoase, delicate, şi a reluat vehement, fixîndu-mă cu reproş :

— Credeţi că n-a fost mai cumsecade decît alţii ?

Am înălţat din umeri. Ce puteam să-i răspund ? N-avea rost să-i demonstrez că „soţul nelegitim" fusese un infractor recidivist, versat ; la urma urmei, probabil ştiuse sau bănuise acest lucru, dar îl acceptase, obişnuindu-se cu el. Am scos din buzunar fotografia învelită în staniol.

A vorbit cu bruschețe, înainte de a apuca s-o despachetez :

— E Florina !

— Adică ?

— Prima lui soţie. De fapt, prima şi ultima, pentru că nu s-a mai recăsătorit. L-a părăsit înainte de război, a fost un scandal celebru, întreg Bucureştiul a vuit. Pavel era plecat la Nicoreşti să trateze vînzarea unei vii şi cînd s-a întors a găsit casa goală, porumbiţa îşi luase zborul. Poate atunci a început degradarea lui... Poate. Nu ştiu, nu ştiu... Sau încerc eu să motivez în felul acesta, să justific purtarea lui de mai tîrziu, disprețul faţă de legi... (S-a întrerupt puţin, îngropîndu-şi faţa în palme.) Pavel a folosit toate mijloacele pentru a o convinge să revină la el. Zadarnic ! Toate mijloacele cinstite sau necinstite. A mers pînă acolo încît a tocmit nişte haidamaci să-l pîn-

dească pe rival, să-l desfigureze, să-i zdrobească degetele. Berindei a avut totuşi noroc, a scăpat de...

Din pricina tulburării, fotografia mi-a scăpat pe duşumea. M-am aplecat să o ridic şi m-am interesat cu glas cît mai banal cu putinţă :

— Şi rivalul acela... Berindei... ce profesie avea ?

Şi-a ţuguiat buzele cu dispreţ :

— Un violonist de duzină ! N-a priceput nimeni cum a izbutit el să o cucerească atît de definitiv şi de rapid pe Florina. Mă rog, admit că unele femei pot avea gusturi derutante, nepotrivite cu starea lor socială. Cînd spun nimeni, mă refer la lumea noastră de atunci, bineînţeles. Pavel era bogat, avea două moşii extrem de rentabile, era cointeresat în o mulţime de afaceri, membru în cîteva consilii de administraţie... Nici astăzi nu pot să pricep cum de a renunţat Florina atît de lesne, şi mai ales atît de integral la facilităţile, la luxul de care dispunea. Nu izbutesc să înţeleg !

— A mai reîntîlnit-o de curînd ? A căutat-o ?

— Nu ! De ce să o caute ? Povestea se terminase de mult, se învechise, era definitiv uitată. Eu am fost ultima lui oază, aşa zicea, ultimul port de refugiu, în care îşi adăpostea carcasa navei avariate, zguduită de teribile naufragii, ultima escală înainte de a înfrunta alte zări...

Mi-am înfrînat un zîmbet de ironie. Mă rog, poet, nu glumă, răposatul Pavelică Beneficiu !

— N-avea secrete faţă de mine, reluă Paulina Vernescu.

Nu eram deloc dispus să accept ideea că Dragomir îşi etalase cu mărinimie absolut toate tainele în faţa ei.

— Duşmani avea ?

— Nu mi s-a părut niciodată speriat.

— Primea scrisori anonime ? Telefoane de ameninţare ?

— Nu. Sînt sigură că mi-ar fi spus dacă l-ar fi ameninţat cineva. Ieşeam cîteodată împreună la un restaurant, la cîte o berărie. Nu-l urmărea nimeni, nu-l privea nimeni cu insistenţă, vă asigur. N-avea nici prieteni, nici duşmani. Se potolise, vă rog să fiţi convins, nu mai frecventa lumea infractorilor, nu se mai întîlnea cu cei cu care stătuse la închisoare. Mi s-a plîns odată că a îmbătrînit, că

i s-a stins curajul. Vă reproduc exact cuvintele lui : „Taurii bătrîni devin timizi, Paulino. Nu e cazul să mă mai amăgesc."

Eram lămurit, nu i se confesase în întregime, cum credea ea.

— V-a pomenit ceva despre un anume Mangu ?

— Nu.

I-am arătat poza făcută în Piața Amzei.

— Îl cunoașteți ?

— Nu l-am văzut în viața mea. Și nici fotografia n-am mai văzut-o.

— Deci ultima oară ați discutat cu Dragomir...

— Luni dimineață.

— Vi s-a părut îngrijorat ?

— Mai degrabă vesel, adică mai vesel decît de obicei. Cîștigase cîteva mii de lei la loz în plic. Mi-a lăsat o mie, a zis să plătesc chiria și de restul banilor să-mi cumpăr un cadou...

— Vă amintiți data cîștigului la loz în plic ?

— Cam în urmă cu o lună.

— Spuneați că înainte de a pleca la București vi s-a părut mai vesel decît de obicei. Probabil se ducea să încheie vreo afacere. Era obsedat de un cîștig iminent ?

— Aș vrea să-l cunosc și eu pe omul care nu-i obsedat de bani.

Mi-am înfrînt o replică poate deplasată. Am tras aer în piept și am ciocănit cu arătătorul albumul găsit în fundul trucat al valizei.

— Ce știți despre acest album ?

S-a uitat la mine, îngîndurată.

— L-am mai zărit în fugă o singură dată, într-o seară, acum vreo lună. Pavel se întorsese în ziua aceea din București...

Oftă zgomotos, frămîntîndu-și iarăși palmele.

— Sînt obosită, groaznic de obosită, aș vrea să mă culc. N-am putea să stăm de vorbă și mîine ?

— Presupun că doriți să fie pedepsit cel care l-a ucis pe Dragomir.

Un rictus de mînie i-a deformat obrajii palizi.

— Un mic șantaj sentimental, nu ? Ce mai contează dacă vinovatul va fi prins sau nu va fi prins ? Pavel nu

mai învia ză ! Vă rog, vă rog, nu vă impacientaţi... Vasăzică, am zărit albumul într-o seară.

— Cît timp a trecut de-atunci ?

— Cam o lună.

M-am gîndit numaidecît că ivirea albumului coincidea cu ivirea banilor „cîştigaţi la loz în plic".

— Continuaţi.

— Am intrat alături, fără să mai bat la uşă. Pavel şedea la masă, aplecat deasupra albumului, studiind o filă cu lupa, total absorbit. Mi-a făcut impresia unui copil care a primit în sfîrşit jucăria îndelung rîvnită. Venisem să-l chem la cină. Cînd şi-a dat seama că nu-i singur, a înălţat capul şi m-a fulgerat cu o privire rea, cruntă, răstindu-se : „De ce nu baţi la uşă ?" Şi a acoperit repede albumul cu un ziar. Mai mult nu ştiu. Dacă mă gîndesc bine, devenise cam ciudat în ultima vreme...

În momentul acela s-a declanşat ţîrîitul telefonului de pe masă. Interlocutoarea mea s-a uitat mînioasă la aparat, bombănind ceva, s-a ridicat cu un icnet şi a răspuns.

— Da, casa Vernescu... Cum ? Da, e aici, vi-l dau îndată.

Mi-a întins receptorul.

— Pe dumneavoastră vă caută.

— Pe mine ?

— Un coleg...

Am apucat uimit receptorul, l-am dus la ureche şi timpanul mi-a fost zgîriat de vocea aspră a locotenentului Stratulat.

— Salut, faimosule detectiv. Înaintează ancheta ?

— Tîrîş-grăpiş. Care-i povestea ?

— A intervenit un fapt al naibii de neplăcut. Pe scurt, a fost ucisă Aldea Letiţia. Dacă n-ai treburi prea importante pe-acolo, e cazul să te sui în maşină şi să goneşti cu toată viteza spre cuibuşorul nostru profesional. Fără comentarii ! Şeful e întors pe dos şi cînd e întors pe dos...

— Cunosc refrenul. Vin cît pot de repede.

— În regulă, te aştept la birou.

Am depus receptorul şi am rămas în picioare, uşor derutat ; prin minte mi se perindau frînturi de fraze din discuţia cu fosta actriţă şi parcă îi vedeam clar silueta

puțintică, minată de alcoolism, obrajii congestionați, pungile de sub ochi, pielea fleșcăită sub bărbie... M-a adus la realitate glasul tremurat al Paulinei Vernescu ; eram atît de derutat de moartea fostei actrițe, încît a trebuit să fac un efort pentru a pricepe la ce se referă.

— Aș vrea să-l înmormîntez eu. Nu mai are nici o rudă, am fost ființa cea mai apropiată de el. Poate voi fi obligată să merg la procuratură, la morgă, la...

I-am explicat ce formalități avea de îndeplinit pentru a prelua rămășițele lui Dragomir, promițîndu-i să-i ușurez demersurile.

Nu mă puteam hotărî să mă urnesc din loc, eram decepționat, convorbirea cu văduva nelegitimă nu mi se părea deosebit de fructuoasă ; nu izbuteam să scot în evidență corelația dintre albumul tipărit la Rotterdam și Dragomir, bănuiam că există o corelație, că albumul ocupase un loc aparte în preocupările lui Dragomir din ultimele săptămîni...

Paulina Vernescu rămăsese lîngă fotoliu, cu o mînă sprijinită de spetează, cu cealaltă apăsată pe piept, uitîndu-se la mine obosită și tristă. Prin fîșia de lumină din dreptul ușii trecu încet un tînăr, purtînd un tranzistor cu sonorul la maximum ; timp de aproape o jumătate de minut curtea fu invadată de o muzică stridentă. Bătrîna s-a frecat la ochi și a exclamat cu furie :

— Zgomotul ăsta mă scoate din minți !

Apoi a reluat parcă pentru sine, cu ton mai potolit :

— Pavel devenise cam bizar în ultima vreme, cînd irascibil, cînd de o veselie exagerată, de-a dreptul anormală. Uneori cuvintele mele alunecau pe lîngă el, fără să-l atingă, vorbeam în gol... Cu o seară înainte de a pleca la București mi-a spus : „În curînd ne vom muta din șandramaua asta. Voi cumpăra un apartament !"

— De unde spera să facă rost de bani ?

— Fleacuri... Eram convinsă că fantazează. Devenise bizar, îmi aduc aminte cum s-a certat cu Fanache, cum l-a....

— Cine-i Fanache ?

— Un nefericit... Alcoolic în ultimul hal, umblă prin cartier și cerșește, îl miluiește lumea cu cîte un leu, sau cu ceva de mîncare. E șchiop, are un picior strîmb, mai

mult se tîrăşte decît merge, a fost lovit de un camion.

— Care a fost motivul certei ?

— Fanache i-a pretins bani lui Pavel, s-au luat la harţă. Am ascultat fără să vreau, pereţii sînt de paiantă, se aude şi un suspin. Fanache a pomenit de nişte poze colorate...

— Poze colorate ?

— Da... Şi a fost foarte obraznic. M-am mirat, de obicei e umil, nu ridică glasul. Ţipa... „Domnu' Pavel, am s-o pun pe mama să vă reclame şi n-o să vă pice bine. Pozele alea colorate..." „Ce poze, mă, a ţipat şi Pavel, eşti ţicnit ? Curăţă-te !" „Să-mi daţi două mii chiar acuma, o mie de bucată, mai mult nu pretind. Aţi făcut pîrnaie şi n-o să vă pice bine dacă vă reclam." „Reclami pe p... mătii, a răcnit Pavel. Ţi-am dat un costum de haine, îţi dau bani de cîte ori îmi aţii calea. Stai cu mîna întinsă, cerşeşti, o să te salte miliţia într-o zi." „Costumul era vechi, zdreanţă de aruncat la gunoi ; şi bani n-aţi prea scăpat din buzunar, m-aţi mînjit cu cîte zece lei." „Să nu zici că sînt om rău, altfel, ia două sute şi valea ! Să nu te mai prind pe-aici. Pricepuţ ? Îţi dau două sute nu pentru că îţi sînt dator, ci pentru că am cunoscut-o pe mamă-ta odinioară. Clar ?" „Să trăiţi, domnu' Pavel, a spus Fanache îmbunat, tot boier aţi rămas..."

Paulina a lăsat mîinile să-i alunece pe lîngă corp, privindu-mă descumpănită.

— Sigur, l-am întrebat pe Pavel ce rost avea cearta cu omărîtul de Fanache.

— Şi ?

— A ocolit chestiunea, a zis că Fanache e înapoiat mintal, că nu-şi dă seama ce vorbeşte.

— Cum o cheamă pe mama lui Fanache ?

— Fanache e numele de familie. Fanache Smaranda.

— Ştiţi cumva unde locuieşte ?

— Am păstrat pe undeva adresa ei... Pavel i-a găsit actuala locuinţă, a dat un anunţ la *Mica Publicitate*.

A adus din odaia alăturată un bibliorafţ ce conţinea un impresionant teanc de acte personale, de chitanţe, de adeverinţe, de certificate, de recipise orînduite cu grijă ; a scos dintre ele un mic dreptunghi de hîrtie decupat dintr-un ziar şi mi l-a înmînat.

— Se ducea din cînd în cînd să stea de vorbă cu Smaranda, spunea că îl amuză să mai schimbe cîteva cuvinte cu cineva care l-a cunoscut cînd era de-o șchioapă. Despre Smaranda știu numai ce mi-a povestit el, are 96 de ani și e aproape oarbă, a fost bucătăreasă la conacul Elefteriazilor... Pavel era de-o vîrstă cu fiul bătrînului Elefteriade, făcuseră liceul împreună, era invitat deseori la conac, în timpul războiului a funcționat o vreme ca procurist al firmei Elefteriade, „Eterna", placaje, panele, furnire, cu sucursale în multe orașe.

Întrucît nu mă pasiona cronica romanțată a trecutului îndepărtat al celui care o bună parte din viață fusese poreclit Pavelică Beneficiu, am luat albumul de pe masă, dînd de înțeles că mă grăbesc.

M-a condus prin curtea învăluită în beznă, s-a oprit la poartă și în momentul acela cerul de smoală a fost brusc sfîșiat de un fulger orbitor, la lumina căruia am întrezărit fața palidă a Paulinei Vernescu ; a clipit și a șoptit consternată :

— Mi s-a părut caraghios cînd a început să poarte bastonul, deoarece pînă atunci nu...

Am întrerupt-o surescitat :

— Caraghios ? De ce ?

— Se plîngea de dureri acute în șale, dar nu cred că suferea de sciatică. Probabil avea impresia că bastonul îi dădea un aer de prestanță. Sau...

— Sau ce ?

— Sau avea într-adevăr un dușman și purta bastonul pentru a se apăra în caz de atac.

— Poate, am murmurat nu prea convins. Cînd l-a folosit prima oară ?

— Cu cîteva zile înainte de a se certa cu Fanache. Ciudat, nu ?

— Ciudat... Noapte bună !

Am escaladat în sens invers dealurile de moloz de pe șantier, de astă dată pe întuneric, m-am lovit la gleznă de niște colaci de sîrmă abandonați în mijlocul drumului, dar n-am simțit nici o durere, deoarece gîndurile îmi erau în întregime acaparate de afurisitul de baston.

3

Pe Smaranda Fanache am găsit-o într-un scuar din fața clădirii în care locuia. Ședea pe o bancă lîngă o fetiță foarte energică, de vreo 13 ani, care a ținut să precizeze după ce m-am recomandat :

— Și ce dacă sînteți milițian ? Să nu o obosiți prea tare, cînd obosește începe să se bîlbîie și nu o să vă mai înțelegeți cu ea. O scot în fiecare seară la aer. Nu mai are pe nimeni, am luat inițiativa împreună cu un grup de fete din clasa noastră să ne îngrijim de biata bătrînă.

— O inițiativă lăudabilă.

— Da ! S-a scris și în ziar despre noi.

— Dar nu e chiar singură, are un fiu.

Fetița a pufnit cu un dispreț nimicitor.

— Scrîntitul ăla ? Dacă sînteți de la miliție, ar trebui să-l interziceți să mai calce pe-aici. Vine și o terorizează, așa să știți. Acum trei zile i-a luat butelia de aragaz, norocul că am observat la timp, încă nu apucase să iasă din bloc, l-am chemat repede pe președintele Asociației de locatari și am recuperat butelia.

— Bine ați făcut. Deci îmi dai voie să discut cu bătrîna ?

— Vă dau. Zece minute. Dacă le depășiți, îl strig pe tata. E judecător, știe el cum să vorbească cu dumneavoastră.

S-a uitat semnificativ la ceasul de mînă, apoi s-a depărtat sărind coarda pe care o ținuse atîrnată pe după gît.

Smaranda s-a retras puțin cînd m-am așezat lîngă ea, tresărind ușor, cu aerul acela sperios al suferinzilor. Era mai înaltă cu un cap decît mine și avea obrazul emaciat. Am scos pachetul de țigări, care a foșnit.

— Puteți să fumați, a rostit cu voce hîrîită. Am pipat și eu cîte patru pachete pe zi, acum nu mă mai lasă doctorii să trag din țigară. Ca o șerpoaică am pipat.

— Am să fumez, dacă nu vă deranjează.

— Nu vă știu glasul. V-ați mutat de curînd în blocul nostru ?

— Nu... îl cunosc pe Dragomir.

— Pe domnu' *avucat* Pavel ? Nu m-a mai vizitat demult. El mi-a găsit camera în care stau, să-i dea Dumnezeu sănătate.

N-am vrut să o întristez, înştiinţînd-o că urarea ei îi va folosi lui Pavelică Beneficiu ca o prişniţă aplicată pe un picior de lemn.

— Ehe, ce chiolhanuri trăgea domnu' *avucat* la conacul Elefteriazilor ! Zile şi nopţi în şir... În zori îmi comanda ciorbă de burtă, zicea că ciorba gătită de mine învie morţii, aşa zicea... Acuma nu mai pot să gătesc, s-au stricat ochii, am stat peste şaizeci de ani lîngă plită, dogoarea focului mi-a stricat vederea... Dacă nu m-ar îngriji fetele astea, nu m-aş descurca. De la nevolnicu' de fi-meu n-am nici o pretenţie, nici cît negru sub unghie, e amărît, degeaba îl batjocoreşte lumea. Degeaba, zău...

— Fanache s-a certat cu Pavel.

— Bezmetic ! Cu cine nu se ia el în gură, îi sare ţandăra din te miri ce.

— De la nişte bani a pornit cearta. Fanache i-a cerut două mii de lei pentru pozele colorate.

— Să-i spuneţi lu' domnu' *avucat* să nu-i dea nici un sfanţ, aşa să-i spuneţi. Cum pune mîna pe bani se îmbată, cade prin şanţuri şi îl huiduie derbedeii.

— L-a ameninţat că îl reclamă dacă nu-i plăteşte pozele.

— Nu poate să-l reclame, că pozele le-am făcut cu cadou, aşa să ştiţi. Le-a văzut domnu' *avucat* în cuţărul meu, cînd m-am mutat, şi s-a minunat cum de au nimerit la mine.

— Şi cum au nimerit ?

— Hi, hi ! (Rîsul viclean îi fu însoţit de o bătaie din palme.) Erau atîrnate deasupra căminului, în iatacul contesinei.

— Contesina ?!

— Cocoana... Nora bătrînului Elefteriade. Aşa o numeau toţi, contesina. Am luat pozele în primăvara lui '49, cînd au intrat ţăranii cu plugurile pe moşie. Boierii au întins-o, şi-au făcut bagajele şi au fugit la oraş... Am luat pozele, era vînzoleală mare, n-a băgat nimeni de seamă. Măcar cu atîta lucru să mă aleg, mă trezeam la patru dimineaţa, roboteam pînă la miezul nopţii. Vă place peştele ?

— Îmi place.

— Era specialitatea mea, peştele şi vînatul... făceam *medaion desturjeon, suprem de fazan roti, homar cardinal*. Ehe, ce bunătăţi făceam eu !

Cerul gurii mi-a fost cotropit de salivă ; la prînz mîncasem numai două sandvişuri anoste într-un popas de pe şosea ; am înghiţit în sec, cu senzaţia că voi leşina de foame în următorul minut, continuînd să o ascult pe Smaranda, care depăna cu o voce poticnită amintiri culinare.

— De cîte ori sosea domnu' *avucat* la conac, îmi poruncea să-i fac ficăţei de pui cu căţei de usturoi... Şi melci umpluţi...

M-am smuls din toropeală, am scos bloc-notesul şi pixul şi am întrebat :

— Şi pozele ? Cum arătau ?

— Mici de tot, cît o palmă de copil. Ramele nu le-am luat, mai rău mă încurcau... Prin '53 am vîndut nişte lucruri, am vrut să mărit şi pozele, le-am dus la cantina unde lucram pe-atunci, le-am arătat administratorului. A zis că el n-are nevoie de *acţibilduri*, că lui îi trebuie ghiuluri... Aşa că au zăcut în cufăr pînă le-a văzut domnu' *avucat*. De bună voie i le-am dat ! Într-una din ele era pictat un castel ca o cetate, înconjurat de bălţi, într-alta o biserică, da' nu ca ale noastre, că n-avea cruce. Şi amîndouă aveau desenate pe margini nişte floricele împletite... De bunăvoie le-am dat, aşa să ştiţi !

— De bunăvoie, am repetat ca un ecou, ridicîndu-mă de pe bancă în clipa cînd fetiţa care se îngrijea de Smaranda se apropia de noi. Sărea coarda din ce în ce mai lent, cu mişcări largi, unduioase, elegante, de balerină. Smaranda a întins căuşul palmei şi mi-a şoptit iute :

— O ţigară vă rog.

Fetiţa s-a trîntit pe bancă, gîfîind.

— Gata ?

— Am terminat. N-am obosit-o.

— Sper că nu i-aţi dat să fumeze. Cere mereu ţigări şi doctorul i-a interzis să mai fumeze.

— Să trag măcar două fumuri, s-a milogit Smaranda.

Fetiţa şi-a agitat arătătorul prin aer, în semn de negaţie categorică. Nu ştiu ce mi-a venit, m-am comportat stu-

pid, m-am aplecat să iau albumul de pe bancă și, în același timp, cu un gest rapid, discret, am lăsat să cadă o țigară în buzunarul hainei de casă cu care era îmbrăcată fosta bucătăreasă. Pe urmă mi-am luat rămas bun de la ele, părăsind în pripă scuarul, cu satisfacția unui adolescent care a izbutit o farsă de pomină.

4

Trecuse de miezul zilei.

Mă aflam împreună cu Stratulat în biroul căpitanului Panait. Ferestrele erau larg deschise, storurile coborîte pe trei sferturi și nici o adiere nu clintea fumul dens de țigări ce ne înconjura. Din stradă urca uruitul neîntrerupt al mașinilor, subliniind liniștea temporară din încăpere.

Căpitanul și-a săltat ochelarii cu lentile fumurii pe fruntea alungită de chelie, s-a strîmbat și a împins deoparte scrumiera.

— Luați scîrboșenia asta de-aici. Pute de te trăsnește.

Stratulat a golit-o în coșul de gunoi, apoi a reașezat-o pe colțul biroului și s-a lăsat greoi pe marginea scaunului, încruntat, bombănind ceva ; nările îi palpitau, cicatricea de pe obraz părea mai pronunțată.

— Dă-i drumul, l-a îndemnat șeful, spune ce nu-ți convine. Nu te jena.

— Nu socotesc plauzibilă în întregime concluzia lui Vișan.

Pe fața osoasă a căpitanului s-a ivit un surîs fin ; a scuturat din cap și ochelarii i s-au fixat pe rădăcina nasului.

— În întregime, ai ? N-ai găsit altă formulare ? După părerea mea, concluziile nu pot fi apreciate parțial, ele sînt categoric false, sau categoric reale.

— Pornesc de la premiza că Vișan consideră adevărată declarația lui Mangu.

— Și ?

— Pe Mangu îl cunoaștem bine toți trei, nu mai e cazul să-i enumăr isprăvile. Un infractor înrăit, orice cuvînt

de-al lui trebuie examinat cu suspiciune. În plus, este suspectul numărul unu. Declarația îi este susținută de concubină. Povestea lor ține de domeniul fantasticului, așa ceva se petrece doar în filme, unde imaginația scenariștilor o ia razna. Noi sîntem ancorați în realitate, deci...

Nu l-am lăsat să termine, am intervenit aproape brutal :

— Datorită poveștii lor am descoperit bastonul victimei.

— Mare scofală ! Mangu nu putea să nege că în seara înfăptuirii omorului se afla în apartamentul inginerului Matei, adăpostit acolo de Vîrtosu Miriam. Expertiza a relevat urme clare de sînge pe măciulia bastonului vîrît sub dulapul din vestibul, sînge ce se încadrează în aceeași grupă sangvină cu sîngele victimei. Apoi, amănunt deloc neglijabil, pe baston existau amprentele lui Mangu. Să nu uiți acest lucru.

— Nu-l uit, dar să nu uiți nici tu mărturia Sabinei Călan.

— Grozavă mărturie... Ai pus-o să semneze o declarație ?

— N-am pus-o. Mi-a furnizat de bună voie o informație pe care o consider capitală.

— Procurorul Merișoiu te va îmbrățișa de bucurie, nu? Îi trebuie probe, deci va îndepărta cît ai bate din palme capitala informație. Fata nu poate fi citată ca martoră a acuzării, deoarece *te-a rugat* să nu-i pomenești numele. Așa este ?

— Așa, am mormăit enervat.

— Și-atunci ? Pe unde scoți cămașa ? Poate să-și retragă oricînd capitala mărturie verbală, invocînd diferite pretexte. Nu-i prima oară cînd am păți asemenea rușine. Ar putea să justifice că era în stare de ebrietate cînd ți-a vorbit între patru ochi. (M-a scrutat cu ironie.) Sau că ai încercat tu să o violezi și neavînd încotro s-a pretat la stratagema destăinuirii.

— Las-o baltă ! Întinzi coarda prea mult. Ce dracu ! Am fost destul de explicit, m-a așteptat aseară în fața blocului, am găsit-o ațipită pe trepte, dorea neapărat să se confeseze.

— Zău ? Îmi explici de ce nu s-a confesat în seara descoperirii cadavrului ? Informaţia ei s-ar fi dovedit, cred eu, mai utilă, ne-ar fi ajutat să împiedicăm comiterea celei de a doua omucideri, să salvăm viaţa fostei actriţe. I-a trecut prin gînd Sabinei Călan, măcar o clipă, că întîrziind să depună mărturie se face vinovată de complicitate?

Am înălţat din umeri, covîrşit de argumentele sale.

— N-avea cum să bănuie că Letiţia Aldea era în pericol. Şi, *nota bene*, nici noi nu ştim cu precizie *de ce* a fost ucisă. Sigur, putem lansa unele presupuneri, dar...

— Dar, dar... Sînt sătul de presupuneri.

Căpitanul, care ne-a ascultat posac, a mutat bastonul victimei dintr-o parte în alta a biroului şi ne-a întrerupt :

— După cîte observ eu, se impune repetarea discuţiilor.

— Se impune, am spus uşurat.

— Voi recapitula principalele coordonate în ordinea cronologică a desfăşurării investigaţiilor. Vă cer să interveniţi dacă doriţi să scoateţi în evidenţă unele aspecte, sau dacă vă vine vreo idee nouă, ce ne-ar ajuta la rezolvarea cazului.

A lăsat să se scurgă o mică pauză, apoi a reînceput cu voce limpede :

— Aşadar, bizuindu-ne pe procesul-verbal de necropsie, putem afirma cu deplină încredere că omorul a fost comis în seara zilei de miercuri, între orele 21 şi 23,30. Cadavrul a fost descoperit după circa 24 de ore, adică în seara zilei următoare, de către fosta femeie de serviciu a blocului respectiv ; victima era înghesuită într-un dulap aflat într-o magazie de la demisol, magazie ce aparţine familiei Călan. Corect ?

— Corect, mîrîi Stratulat.

— În aceeaşi seară, recidivistul Mangu a fost arestat de Vişan în apartamentul inginerului Matei. În cursul zilei de marţi, Dragomir îl acostează pe soţul Marietei şi se interesează de adresa lui Mangu. Pe de altă parte, trebuie să ţinem seama de motivul invocat de Mangu, cînd apelează la ajutorul lui Miriam Vîrtosu ; îi cere să-l ascundă, deoarece, precizează el, este căutat de un tip, pentru o răfuială.

— Tipul acela eram eu, am intervenit. Știa că îl urmăresc pentru spargerea din vila de la Șosea.

— Știa, într-adevăr, fiindcă prima oară l-ai ratat, ți s-a strecurat printre degete. Dar nu deținem nici o dovadă care să ne îndreptățească să afirmăm în mod cert această supoziție. Deci, luînd în considerație cele două fapte enumerate mai sus, adică interesul lui Dragomir pentru persoana lui Mangu, precum și prezența acestuia în blocul din preajma Bisericii Armenești, nu apreciez deloc hazardată ipoteza întîlnirii lor, urmată de o ceartă și de uciderea lui Dragomir Pavel, zis Pavelică Beneficiu, de către numitul Mangu Lică, zis „Naşu", zis „Pleașcă".

Am clătinat din cap cu putere :

— Nu admit ipoteza aceasta. În ciuda faptelor enumerate mai sus, precum și a dovezilor materiale, adică a urmelor papilare ale lui Mangu existente pe baston și a petelor de sînge de pe pantalonii purtați în momentul arestării, continui să-i susțin nevinovăția. V-am spus, îl cunosc din copilărie, știu de ce este în stare, s-a ferit întotdeauna de scandaluri, de ciocniri violente.

— Aiureli ! a exclamat Stratulat. Nu mă convinge caracterizarea pe care i-o faci tu lui Mangu, mai degrabă psihanaliza ta. Eu mă încred în dovezi și numai în dovezi.

Căpitanul și-a dres vocea, tușind în podul palmei.

— Are dreptate, Vișane. Bun... Să trecem la declarațiile locatarilor. Nici unul din ei nu dispune de un alibi solid. Alexandra Călan se întorcea din oraș în jurul orelor 22,20 ; poate fi suspectă. Fiica ei, Sabina Călan, se găsea în imobil în intervalul de timp ce ne interesează ; în noaptea precedentă a auzit un zgomot, o bufnitură provenind din apartamentul inginerului Matei, la ora 2,45 ; pe de altă parte, nu vă informează de la bun început că pe la orele 21 îi făcea o vizită decoratorului Vintilă, vizită ce a durat cinci minute. Vom reveni, desigur, asupra acestui amănunt esențial. Nici decoratorul nu vă furnizează un alibi cert. Vișan a sesizat uimirea lui cînd l-a înștiințat că Miriam Vîrtosu deținea cheile locuinței inginerului Matei. Următoarea întrevedere ați avut-o cu Mîndroiu Liliana ; nu dispune de un alibi ce poate fi verificat ; se întoarce de la serviciu la orele 18—18,30 ; cînd intră în holul blocului, îl vede staționînd lîngă calorifer pe Dra-

gomir Pavel ; dă o descriere exactă a veşmintelor purtate de viitoarea victimă... şi pomeneşte de baston ! Iată că apare un detaliu de care voi n-aţi ţinut seama. Conform declaraţiei ei, Dragomir şedea în partea dreaptă a uşii, cu cotul stîng pe calorifer, cu mîna dreaptă proptită de un *baston.* (Ia bastonul de pe birou şi îl îndreaptă cu vîrful spre noi, de parcă ar voi să ne împungă.) Unde v-a fost mintea ? Dumneata, tovarăşe locotenent Vişan, ai auzit cu acea ocazie vorbindu-se a doua oară de baston, deoarece soţul Marietei îţi descrisese în aceeaşi zi înfăţişarea lui Dragomir. Clar ?

— Clar, am murmurat spăsit.

— Bun... În final, după discuţia cu soţia nelegitimă a lui Dragomir, ţi-ai reparat greşeala. (Trînteşte bastonul pe birou.) Urmează o martoră deosebit de importantă : Vîrtosu Miriam ; n-are alibi ! L-a ascuns în locuinţa inginerului pe Mangu. Vasăzică, se afla şi el în clădire la ora comiterii omuciderii. Pe el îl lăsăm la sfîrşit, nu ne ocupăm deocamdată de Mangu. Pensionarul Berindei era acasă în seara de miercuri. Acum ştim că a minţit de la un capăt la altul. Joi, înainte de prînz, a intrat în magazia Alexandrei Călan şi a văzut cadavrul ; nu a relevat faptul că îl cunoştea pe Dragomir. Cristina Lepădatu se găsea în locuinţă la ora înfăptuirii omorului, împreună cu două prietene.

— I-au confirmat alibiul, anunţă Stratulat.

— Aşa este, au declarat amîndouă că Lepădatu nu s-a urnit din locuinţă între orele 21—23,30. Cu alte cuvinte, este singura locatară care poate fi exclusă din cercul suspecţilor. Ultima persoană audiată a fost Aldea Letiţia ; nici ea nu poseda alibi... Este ucisă în seara de joi, în timp ce trece prin dreptul unei clădiri pustii, în renovare, a cărei faţadă este acoperită de schele ; trupul îi este descoperit întîmplător de către nişte pietoni. (Se întrerupe puţin, aruncînd o privire sumbră către Stratulat.) Dacă ai fi căutat-o cu un sfert de ceas mai devreme...

— Regret, distanţa dintre Apărătorii Patriei, unde stă Gherghina Petrăchescu, pînă la...

— Da, mi-ai mai spus, nu-ţi imput nimic, nu-ţi fac nici un reproş, nu aveai cum să bănui că fosta actriţă este în pericol. Deşi... (Răsfoieşte dosarul dinaintea sa, subli-

niind cu creion roşu un pasaj.) Iată ce v-a spus ea la încheierea depoziţiei din aceeaşi zi : „Sînt capabilă să mă apăr singură, nu cerşesc ajutorul nimănui, sper să mă descurc, să nu fiu prinsă pe picior greşit.“ Fraza mi se pare semnificativă. Aldea Letiţia se temea, era conştientă că o pîndeşte o primejdie.

Stratulat se ciupeşte nervos de bărbia pătrată.

— Da, fraza vi se pare semnificativă acum, citită în acest birou. Dacă aţi fi văzut halul în care arăta fosta actriţă... Nu ştiu cît de conştientă putea să mai fie. A golit sub ochii noştri aproape o sticlă de rachiu.

— În regulă, nu-ţi reproşez lipsa de promptitudine. Să trecem la partea a doua a depoziţiilor. După o noapte de arest, Vîrtosu Miriam îşi schimbă radical declaraţia, ne prezintă o nouă versiune, aş zice uimitoare, afirmînd că în dimineaţa zilei de joi, pe la orele două, Lică îi transmite semnalul stabilit în prealabil, prin care o anunţă să vină de urgenţă în apartamentul de dedesubt : trei bătăi în tavan. Se grăbeşte să coboare ; antreul este cufundat în beznă ; Lică o întîmpină astupîndu-i gura cu palma, apoi aprinde lumina. Şi atunci Miriam dă cu ochii de trupul lungit pe parchet. Surprinzător, nu ?

Stratulat îmi aruncă un zîmbet ironic, comentînd :

— O poveste aiuristică ! Nu sîntem obligaţi să o acceptăm.

Mă grăbesc să intervin :

— Declaraţia s-a adeverit. Specialiştii laboratorului de criminalistică s-au deplasat la faţa locului şi au relevat urme de sînge printre interstiţiile lamelelor de parchet. Sînge din grupa sangvină a victimei.

— Ceea ce confirmă faptul că victima a zăcut acolo, conchide căpitanul.

— A zăcut, este de acord Stratulat. Noua versiune precizează spaţiul în care s-a comis infracţiunea, însă nu schimbă persoana care ar fi comis-o. Admit că trupul a fost transportat în cămăruţa de la demisol, poate cu scopul de a complica investigaţiile, de a încîlci ţiele. Acest aspect nu ne împiedică să presupunem în continuare că Mangu este făptaşul. Probabil l-a întîlnit pe Dragomir în timp ce acesta trăia ; probabil Mangu nu-i atît de naiv

încît să mărturisească femeii care l-a adăpostit că el este autorul crimei ; probabil a chemat-o fiindcă trebuia să-l ajute să se descotorosească de cadavru...

Exclam iritat !

— Probabil, probabil, probabil !

— Mda, prezintă-mi argumente care să se susţină şi mă înclin în faţa lor.

Aprind o ţigară, fără să-i răspund, iar căpitanul reia :

— Lică a fost confruntat firește cu Miriam Vîrtosu. Cum a reacţionat ? Mai întîi şi-a smuls părul din cap, jeluindu-se şi jurîndu-se că Miriam vrea să-l înfunde cu orice preţ, să-l îndepărteze pentru a se putea căsători cu inginerul, apoi s-a resemnat şi a confirmat cuvînt cu cuvînt depoziţia concubinei, menţionînd spontan unele amănunte suplimentare, întrucît el a descoperit primul cadavrul. Vă recitesc partea acestei declaraţii : „M-am întors de la plimbare şi în vestibul m-am izbit de ceva moale, am aprins lumina şi am văzut coletul. Am deznodat mînecile trenciului cu care era învelit capul mortului. L-am recunoscut imediat pe Pavelică Beneficiu. I-am scotocit buzunarele ; nimic interesant, în afară de fotografia de care m-aţi întrebat la primul interogatoriu ; am rupt jumătatea în care apăream eu, am ars-o, ceialtă jumătate am pus-o la loc, în portofel. Nu ştiu de ce am procedat astfel, nu ştiu ce mi-a trecut prin minte atunci..."

— Şi banii ? se interesează Stratulat. Sînteţi convins, tovarăşe căpitan, că nu el a luat banii pe care Dragomir îi avea asupra sa, conform informaţiei lui Vasilescu ? Credeţi că a lăsat Lică să-i treacă pe sub nas asemenea ocazie, asemenea pleaşcă ? Nu degeaba i se mai spune şi „Pleaşcă" ! Eu nu pot să cred în ruptul capului că a dat cu piciorul unei sume frumuşele. Probabil, la un moment dat, Dragomir a scos portofelul şi Lică a observat că-i burduşit cu sute. Şi a fost tentat să-şi însuşească acea sumă... Mă rog, este o ipoteză ce nu poate fi verificată, mai degrabă o supoziţie...

— Da, nu poate fi verificată... Lică ne-a informat, de asemeni, unde se găsea bastonul. Şi-a amintit că îl împinsese cu vîrful piciorului sub dulapul din vestibul. Oricum, echipa tehnică l-ar fi găsit destul de lesne. În altă ordine

de idei, Lică ne-a relatat discuția pe care a purtat-o la arest cu infractorul Jurcă Marian, zis „Dihorul" ; discuție confirmată de acesta, din care reiese că în urmă cu aproximativ o lună, Dragomir a fost zărit în compania unui cetățean străin, care cetățean străin i-a înmînat „o cărticică cu poze". Întîmplarea nu pare a fi născocită, deoarece respectiva „cărticică", adică albumul de artă tipărit la Rotterdam, se afla la domiciliul victimei. Și, cu acest prilej, atingem punctul cel mai sensibil al anchetei. Dragomir deținea două miniaturi de mare valoare, primite de la fosta bucătăreasă a familiei Elefteriade. Nu sîntem de părere că greșim dacă presupunem intenția lui Dragomir de a încerca să valorifice la maximum cele două miniaturi. E de bănuit că străinul acela era emisarul unui colecționar din occident, colecționar dispus să ofere o sumă apreciabilă în schimbul miniaturilor.

— Foarte posibil, am spus.

— Da, foarte posibil, m-a invitat Stratulat.

— Mă bucur că sînteți la unison. Ziua de ieri a adăugat noi date anchetei. Vi le reamintesc. Berindei Claudiu s-a prezentat la sediu și ne-a descris întîlnirea întîmplătoare cu prietenul său, golirea sticlei de rom, apoi descoperirea cadavrului în magazia familiei Călan. Faptele au fost confirmate în întregime de către Severineanu. De asemeni, Lepădatu Cristina a depus mărturie în sensul că l-a văzut pe Berindei joi, înainte de prînz, însoțit de Severineanu, pășind pe culoarul demisolului. (Răsfoiește din nou dosarul, fără să-și mai pună ochelarii, aplecîndu-se deasupra filelor.) Din discuția pe care Vișan a avut-o azi cu un pensionar care locuiește în blocul situat vizavi de cel în care a fost ucis Dragomir, a rezultat că acest pensionar a zărit „două umbre" în seara de miercuri în studioul decoratorului Vintilă. Precizează că era vorba de doi bărbați, unul din ei fiind chiar decoratorul. Mai mult nu poate să spună. Deci Vintilă a fost vizitat în seara crimei de către un bărbat. Ce ipoteză avansați ?

Stratulat face un gest oarecare, tăcînd, iar eu presupun :

— Cel de-al doilea bărbat putea fi Dragomir. De ce afirm acest lucru ? Puțin mai tîrziu, decoratorul a fost

vizitat de Sabina. Iar ea... (Ezit o clipă.) Ea a observat pe dormeza din nișa atelierului o pălărie identică cu cea purtată de Dragomir, ceea ce demonstrează că...

— Nu demonstrează nimic, mă întrerupe Stratulat cu glas acru. Poate lui Dragomir i s-a făcut sete după staționarea în holul blocului și s-a gîndit să intre la unul din locatari, să-l roage să-i dea un pahar cu apă. Nu ? Să zicem că te vei duce întins la Vintilă și-i vei aduce la cunoștință cu aplomb prezența viitoarei victimei în atelier la ora săvîrșirii omorului. Va izbucni în hohote de rîs, desigur, deoarece nu te vei putea bizui pe mărturia Sabinei Călan. Just ?

— Just. Însă negația decoratorului nu ne împiedică să-l considerăm suspect.

Căpitanul schițează un gest aprobativ :

— Așa este, nu trebuie să neglijăm mărturia Sabinei Călan. În concluzie, dispunem de trei suspecți posibili : Mangu, Berindei, care îl cunoștea pe Dragomir și nu ne-a informat de la bun început prezența cadavrului în magazie, precum și decoratorul Vintilă. Și dispunem, în sfîrșit, de un mobil : existența celor două miniaturi. Mă întreb... (Se întrerupe oftînd, scrutîndu-ne intens.) Trebuie să găsim o trăsătură de unire între miniaturi și unul din cei trei suspecți. Întrebarea mea ar fi următoarea : unde se află în prezent cele două miniaturi din secolul XIV ?

— În nici un caz la domiciliul victimei, răspund categoric. Dragomir le cunoștea prea bine valoarea, nu risca să le lase la îndemîna oricui ; în curtea aceea poate intra sau poate ieși oricine. Dacă aș fi fost în locul lui, le-aș fi dosit cu grijă, în altă parte sau eventual le-aș fi purtat în permanență asupra mea. Pe urmă, dacă ne gîndim că ocupau un spațiu foarte redus, asasinul putea să...

Căpitanul bătu cu pumnul în birou, privindu-mă uimit.

— Hm ! Asta ar fi o idee... E cu putință ca miniaturile să fi...

— Să fi fost luate de asasin, completez involuntar.

— A, nu, nu ! La altceva mă gîndeam. (Apucă bastonul și-l scutură de parcă s-ar fi așteptat să emită un sunet misterios.) Nu vi se pare bizar că Dragomir a început să se folosească de baston chiar în perioada cînd a intrat în po-

scsia miniaturilor ? De altfel, bizareria aceasta a atins-o în treacăt şi Paulina Vernescu, amintiţi-vă.

M-am uitat uluit la Stratulat şi el s-a uitat la mine tot atît de uluit, apoi şi-a îndreptat privirea spre căpitan.

— Bănuiţi cumva...

— De ce nu ? În definitiv, o încercare nu strică. Ia înhăţaţi voi bastonul ăsta afurisit şi duceţi-l la laboratorul de criminalistică. Spuneţi-i maiorului Dima că îl rog să-l examineze şi din alt punct de vedere. Pricepeţi la ce mă refer, nu-i aşa ?

— Pricepem, am răspuns amîndoi într-un glas.

— Şi urgent, copii, cît se poate de urgent.

*

Maiorul Dima îndepărtează de pe masa lungă şi foarte aglomerată din mijlocul laboratorului o trusă de amprentare şi un microscop, pune bastonul în locul lor şi se retrage un pas, prinzîndu-şi nasul borcănat între arătător şi degetul gros. Reflectează cinci-şase secunde ce mi se par o eternitate, apoi bombăne ;

— Da, ştiu, vă grăbiţi. Şi aveţi nişte idei... Să vedem ce se poate face.

Se aşază comod pe scaun, îşi îndreaptă cu grijă dunga impecabilă a pantalonilor şi continuă să fixeze îngîndurat bastonul. De astă dată se scurge mai bine de-o jumătate de minut, răstimp în care pe fruntea napoleoniană a maiorului se ivesc broboane de sudoare. Îmi reţin răsuflarea, nu cutez să-i întrerup reflecţiile, ştiu cît de caustic devine cînd încearcă cineva să-l ia cu zorul, sau să-i încalce teritoriul pe care, de altfel, îl stăpîneşte cu admirabilă competenţă.

Stratulat îşi reaprinde ţigara stinsă, aruncîndu-mi o ocheadă semnificativă. Adică : „Uite, domle, ce înseamnă un tehnocrat, cu ăsta nu-i de glumit, stai la cheremul lui, îi suporţi hachiţele."

Maiorul catadicseşte să se ridice, trage dintr-un raft un tom legat în piele cafenie, consultă un tabel, înscrie o cifră pe o coală de hîrtie, pe urmă rîcîie suprafaţa basto-

nului cu un cuțitaș, culege cîteva fire de rumeguș, le cîntărește pe o balanță farmaceutică, vorbind pentru sine :

— Sigur, abanos veritabil...

Consultă alt tabel, deșurubează măciulia bastonului, o cîntărește cu tot atîta meticulozitate și emite niște sunete indescifrabile. Apoi începe să efectueze niște calcule complicate, acoperind întreaga filă.

— Fantastic ! Ideile voastre nu sînt chiar năstrușnice. Să vedem, să vedem ce se poate face...

Ia o lupă de filatelist, o plimbă încetișor de jur împrejurul bastonului și pe toată lungimea ; în fine, se întoarce spre noi, clipind ca un miop :

— Aveți, sau n-aveți noroc ?

Apasă cu indexul un nod al bastonului, se încruntă, apasă încă o dată și fața întunecată din pricina încordării i se luminează.

— Hocus-pocus !

Acum bastonul este descompus în două părți aproape egale.

— Tipul care a meșterit chestia asta nu e chiar tîmpit, ne informează el. Un artizan formidabil, pe cuvîntul meu!

Scutură partea inferioară a bastonului și pe masa pătată de acizi cad cele două miniaturi, făcute sul, avînd grosimea unui creion.

* * *

Căpitanul Panait netezește miniaturile pe birou, sprijinindu-le marginile verticale cu un presse-papier și cu tocul de ochelari.

— Colosal ! Incredibil !

Le cercetează îndelung, comparîndu-le cu reproducerile din albumul tipărit la Rotterdam în 1902.

— După umila mea părere, se potrivesc. Vom consulta desigur un specialist de la Muzeul de Artă.

Bea o înghițiturnă de cafea, aprinde țigara și ni se adresează cu ton patern :

— Ce propuneți ?

Îmi dreg glasul pentru a-mi masca emoția și încep să vorbesc rar, distinct, propunînd planul pe care îl întoc-

ascult la iuțeală, în clipa cînd maiorul Dima dăduse la iveală miniaturile. Căpitanul mă ascultă atent, cu seriozitate, fără ca pe chipul îngust să i se descifreze vreun sentiment. Cînd închei, am totuși vaga impresie că deslușesc în ochii săi o licărire ironică.

— Dragă Vișane, nu sufăr nicidecum de maladia înțelegătării profesionale. Știi prea bine că sînt adeptul metodelor de investigații cît mai variate, mai originale. Dar ceea ce îmi propui dumneata, ține de domeniul fanteziei.

— Absolut ! îl acompaniază Stratulat. Aiureli. *Alice în Țara Minunilor*, ca să mă exprim literar. Pur și simplu aiureli... Apoi, acțiunea preconizată de tine se poate întinde pe durata multor zile. Nu văd nici un avantaj față de metoda clasică a cercetărilor. Timpul se va consuma în defavoarea noastră, urmele se vor răci treptat, ceea ce va însemna un dezastru.

— Totuși...

— Un moment, mă întrerupe căpitanul. Să admitem, în principiu, numai în principiu, că aș fi de acord cu propunerea dumitale. Repet, în principiu, pentru că nu mă încîntă cîtuși de puțin să țin blocați doi anchetatori — cine știe cîte zile ? — pentru o himeră. Nu ne jucăm de-a v-ați ascunselea, avem de înfruntat un adversar deosebit de viclean și de tenace. Nu trebuie să-l subestimăm. Ești convins sută la sută că făptașul va cădea în cursa pe care o proiectezi cu atîta siguranță ?

Înghit în sec ; la drept vorbind, nu sînt deloc convins că planul meu va da rezultate satisfăcătoare în întregime; recunosc, contez enorm pe psihologia vinovatului, pe firea lui hrăpăreață ; îi cunosc numele, însă nu dispun de probe, iar continuarea clasică a investigațiilor o consider cumva lipsită de sens. Răspund :

— Asasinul va dori să recupereze miniaturile. Vom avea grijă să pregătim terenul, vom răspîndi niște mici zvonuri printre locatari.

— Hm, hm, bombăne căptanul. Nu știu dacă se vor prinde zvonurile tale.

— Aproape toți locatarii cred, încă de pe acum, că Mangu este vinovat. Să le întărim această credință. Apoi...

— Apoi este clar că te-ai ramolit, îmi spune Stratulat. Să nu susţii că aceiaşi locatari îl cred vinovat şi de moartea Letiţiei Aldea. Pînă şi un copil îşi va aminti că Mangu era arestat în seara cînd s-a produs decesul fostei actriţe.

— Omuciderea ei poate fi prezentată ca un accident.

— Complicat, teribil de complicat, apreciază colegul meu.

— Aparent. În realitate, planul meu este foarte simplu şi va da roade.

Căpitanul se ridică de pe scaun, se apropie de fereastră şi saltă storurile complet. În încăpere năvăleşte un val de aer fierbinte, însoţit de hărmălaia şi mai persistentă a circulaţiei din stradă. Stratulat bate toba pe genunchi, evitîndu-mi privirea. Striveşc ţigara în scrumieră cu un gest furios. Căpitanul revine la birou. Chipul îi este impenetrabil. Mă simt nesigur şi parcă şi puţin caraghios. Căpitanul înclină capul, rostind cu gravitate :

— În regulă, accept planul.

Îmi îndrept umerii şi trag zgomotos aer în piept, în timp ce căpitanul adaugă :

— Merg chiar acum la şef şi-i raportez. Sper să-l conving şi să obţin aprobarea. Voi propune să-ţi acorde patru zile şi o fac pe propria-mi răspundere. Îţi dai seama, îmi asum multe riscuri, eu voi fi ţapul ispăşitor în caz de nereuşită. Frumos îmi şade ! Ei, Vişane, sper să nu mă dezamăgeşti, băiatule...

5

Se consuma sfîrşitul celei de a treia zi de aşteptare încordată, istovitoare.

Lîncezeam în apartamentul inginerului Matei, înfundat într-unul din fotoliile din camera de zi, cameră în care îl arestasem pe Mangu ; mă uitam posac printre marginile draperiilor la cerul pătat de nori plumburii, compacţi ; vremea se stricase pe neaşteptate, canicula cedase locul unei ploi sîcîitoare de toamnă, neobişnuită pentru luna august ; stropi mărunţi izbeau cadenţat pervazul ferestrei, accentuînd clămpănitul leneş al tramvaielor ce tre-

au pe o stradă alăturată și uneori pocnetul ușii de la intrarea în bloc, semn că unul din locatari ieșea sau intra.

Ședeam ca pe ace, străduindu-mă mai ales în cursul nopții să-mi mențin calmul, să rămîn cu trupul și mintea treze. Primele două nopți de veghe nu dăduseră rezultatul scontat.

Peste zi băteam cu pasul în lung și în lat fiecare cameră, aţipeam cu intermitențe, răsfoiam cîte o carte din neurbăda bibliotecă a inginerului sau monologam în șoaptă, depănîndu-mi temerile și speranțele în fața cîinelui polițist cu care împărțeam apartamentul ; un animal deosebit de inteligent, cu mirosul și auzul foarte dezvoltate, cu o surprinzătoare capacitate de adaptare și de orientare. Nu mă puteam împiedica să-i adresez din cînd în cînd aceeași întrebare pur retorică :

— Ce zici, Jar ? Va veni ori nu va veni ?

Înălța capul de pe labe și mă privea în ochi, ciulind urechile. Nu primeam nici un răspuns, bineînțeles. Întindeam mîna și-l mîngîiam între urechi, continuînd să monologhez în șoaptă, pentru a-mi alunga tensiunea ce creștea chinuitor pe măsură ce se micșora intervalul de timp acordat de căpitanul Panait.

Eram complet rupt de lumea exterioară, nu știam cum se comportau locatarii din preajmă, printre care se găsea asasinul ; contam enorm pe Stratulat, care avusese misiunea deloc facilă de a-i audia încă o dată pe toți martorii, de a le întări impresia că Mangu era vinovat de moartea lui Dragomir și de a strecura ideea că obiectivul principal al echipei de anchetatori consta în găsirea bastonului, considerat corp delict important.

M-am dus în bucătărie, am deschis o conservă cu gulaș, am golit-o și am încălzit-o pe aragaz, apoi am mîncat, deși nu mi-era foame, mestecînd în silă. Am desfăcut și pentru Jar un borcan cu fasole albă și costiță de porc, i-am vărsat conținutul într-o farfurie curată, am reîmprospătat apa din cealaltă farfurie și l-am chemat să mănînce. Mi-am reluat locul în fotoliu, constatînd cu tristețe că cerul se întunecase de-a binelea. Exact în momentul cînd Jar se reîntorcea din bucătărie, a început să sune telefonul ; un țiriit acut, sfîșiind liniștea desăvîrșită din apartament. Suna pentru a treia oară în ziua aceea. Nu avea cine să mă

cheme, deci n-am ridicat receptorul ; stabilisem cu Stratulat un mod de semnalizare în cazul cînd avea să intervină un fapt neprevăzut, un fapt ce putea să-mi întrerupă pînda : schimbarea ordinii ghivecelor cu flori aşezate la o fereastră din vecinătate... Ţîrîitul acut a răsunat de şase ori, după care tăcerea mi s-a părut şi mai apăsătoare. M-am uitat involuntar la ceas : orele 20,34. Poate formase vreun distrat numărul inginerului, poate dorea asasinul să verifice dacă se afla cineva în locuinţă.

Am scos şahul de buzunar şi am început să manevrez piesele minuscule, încercînd să reconstitui din memorie partida desfăşurată în anul 1924 între marii maeştri Reti şi Bogoliubov la marele turneu din New York ; am fost nevoit să fac un efort serios pentru a-mi reaminti combinaţia cu care Reti cîştigase partida ce fusese apreciată de specialişti drept cea mai frumoasă confruntare din istoria şahului.

Am fumat o jumătate de ţigară, m-am instalat mai comod în fotoliu şi am adormit.

M-a trezit mîriitul abia sesizabil al cîinelui-lup. Orele 2,45, dimineaţa. Jar se ridicase de pe covor şi privea ţintă către vestibul ; auzul său extrem de fin înregistrase prezenţa unei persoane în faţa uşii apartamentului. I-am făcut semn să treacă sub masa de lîngă bibliotecă şi m-am săltat încetişor din fotoliu, cu simţurile încordate la maximum. După vreo jumătate de minut, am perceput zgomotul caracteristic al cheii introduse în broasca yale ; am păşit în vîrful picioarelor pînă lîngă uşa ce despărţea vestibulul de camera de zi. Luminile erau stinse, întregul apartament era cufundat în beznă totală. Uşa de la intrare s-a deschis fără nici o scîrţîitură şi în cadrul ei s-a ivit silueta înaltă, robustă, a decoratorului. Se mişca aidoma unei feline, aluneca uşor pe parchet, se apropia de mine fără să-şi dea seama ; cînd a ajuns atît de aproape încît puteam să-i aud răsuflarea precipitată, am acţionat comutatorul. Încăperea a fost invadată de lumina necruţătoare a celor trei becuri din plafon.

— Intră, am rostit cu voce seacă, intră şi ia loc.

A tresărit clătinîndu-se un moment, pe urmă obrazul negricios i s-a făcu alb ca varul ; a înălţat din umeri, parcă resemnat, şi s-a lăsat moale în fotoliul indicat. M-am aşe-

[illegible] eu pe celălalt fotoliu. Între noi,pe gheridon, se afla [illegible]tonul.

— Lupta s-a sfîrşit, am adăugat, scoţînd cătuşele din buzunar şi punîndu-le alături de baston.

Pe figură i-a alunecat o umbră de spaimă, înlocuită imediat de un surîs dispreţuitor.

— Nu înţeleg la ce vă referiţi.

— Înţelegi perfect. Însuşi faptul că ai pătruns în acest apartament constituie o infracţiune. S-a terminat, deţinem dovezi zdrobitoare.

— Dacă le deţineţi, de ce v-aţi pretat la mascarada asta ridicolă ? De ce m-aţi aşteptat aici ?

— Vei fi condamnat pentru dublă omucidere. L-ai ucis pe Dragomir Pavel şi ai premeditat moartea Leti...

A scuturat din cap, pironindu-mă cu ochi răi, sarcastici :

— Nu cunosc nici un Dragomir. Poate îmi explicaţi...?

— Am să-ţi explic, deşi nu sînt obligat. Pe scurt, Dragomir te-a vizitat miercuri seara ; pălăria lui a fost văzută de cineva în chicineta din atelier, pe pat.

A rămas un moment derutat, apoi orgoliul şi vanitatea cuibărite adînc în firea sa au învins stăpînirea de sine ; a răbufnit cu ură :

— Pălăria aia de măscărici !

Realizînd că începea să se trădeze, s-a ghemuit în fotoliu şi a scrîşnit :

— Trebuia să-mi închipui.

— Sabina a văzut pălăria.

— M-a vîndut... Ea... Tocmai ea !

Plănuisem să-l înştiinţez că Sabina era gravidă ; m-am abţinut brusc. Fata urma să nască peste cîteva luni, iar el, viitorul tată, n-avea să-şi cunoască — probabil — niciodată copilul. Am reluat cu glas neutru, născocind :

— Fosta actriţă a lăsat în locuinţă o confesiune scrisă în care a relatat desfăşurarea anumitor episoade.

— Bestia ! M-a şantajat cu neruşinare, voia să mă desfiinţeze total, să-mi stoarcă ultima picătură de sînge... Nu puteam să-i permit să mă jecmănească, ar fi fost în stare să mă urmărească pînă la capătul pămîntului. Nenorocita ! Credea că sînt o pradă facilă.

Răzbăteau iarăşi orgoliul şi vanitatea ; am profitat, incitîndu-l :

— Pavel Dragomir te-a căutat pentru a-ţi propune o afacere.

— Da, o afacere... Toată viaţa s-a ţinut de „afaceri" mai mult sau mai puţin rentabile. L-am cunoscut demult, tare demult... A izbutit să mă subjuge din prima zi, să mă transforme într-o remorcă de-a lui. (Şi-a subţiat buzele, rînjind.) Dar povestea asta nu vă interesează. Nu regret absolut nimic ! Lucram deseori pentru el... Ne întîlneam întotdeauna în oraş, ne feream să fim văzuţi împreună aici, putea să-l recunoască cineva, putea să-mi strice reputaţia. Miercuri după-amiază a călcat această regulă strictă, m-a căutat la atelier. Cînd a sunat prima oară, m-am uitat pe vizor ; nu i-am deschis uşa... V-am spus, nu aveam chef să fie văzut aici. N-a ieşit din bloc, a făcut prostia să mă aştepte în holul de la intrare, crezînd că sînt plecat în oraş ; a urcat din nou, ceva mai tîrziu, şi atunci l-am primit ; venise să-mi spună că deţine două miniaturi din secolul XIV, care trebuiau scoase din ţară. Şi-a justificat vizita la atelier jurîndu-se că afacerea e foarte presantă. Îmi revenea sarcina să lipesc peste miniaturi un strat subţire de plastic, o peliculă peste care să pictez nişte scene oarecare. Procedeul se dovedise perfect şi în altă ocazie, îl mai aplicasem la nişte icoane vechi, care au ajuns în Italia prin grija lui Pavel. Din păcate, miercuri nu ne-am învoit asupra sumei ce trebuia să-mi revină. Mi-a oferit numai două mii de dolari ; suma mi s-a părut derizorie, dată fiind valoarea ridicată a miniaturilor. Ne-am certat, am schimbat cuvinte dure... N-a vrut să cedeze, a pus mîna pe baston şi s-a ridicat de pe scaun ; poate avea de gînd să plece, poate doar se prefăcea că pleacă. Nu ştiu, nu ştiu... Am fost ferm convins că intenţionează să mă lovească. M-a mai lovit odată, cînd eram foarte tînăr. I-am luat-o înainte, i-am smuls bastonul şi l-am pocnit în cap...

Şi-a trecut palmele peste obraz, de parcă dorea să se debaraseze de o vedenie.

— L-am pocnit zdravăn de cîteva ori... Şi l-am cărat în cursul nopţii în apartamentul ăsta. (Obrazul i se schimonosi.) De unde era să ştiu că inginerul Matei lăsase cheile

vecine şi că vecina îşi adăpostea aici ibovnicul ? M-am frămîntat, întrebîndu-mă unde puteau fi miniaturile. În cele din urmă mi-am adus aminte că Pavel avea o adevărată pasiune pentru tot soiul de *gadget*-uri, de mecanisme năstruşnice, meşterite de el însuşi... Inele a căror piatră putea să conţină cîte o picătură de otravă, casete cu fund dublu, nasturi mistificate, tabachere din care ţîşnea te miri ce, o grămadă de obiecte trucate cu care îşi uimea odinioară amicii... Miniaturile s-au aflat la îndemîna mea şi n-am fost capabil să le...

Şi-a scuturat şi m-a privit morocănos

— Aveţi dreptate, lupta s-a sfîrşit. Vă cer permisiunea să fumez o ţigară.

Am schiţat un gest mecanic cu vîrful bărbiei, un gest destul de neobişnuit, arătîndu-i pachetul de *Carpaţi* de pe cheridon. Eram dator să fiu circumspect, să apreciez drept lucru faptul că, deşi fumător de pipă, voia să fumeze o ţigară.

A chicotit, obrazul i s-a animat şi a scos rapid din buzunarul de la pieptul cămăşii o brichetă gălbuie, cilindrică, pe care a început să o salte în palmă, apoi şi-a îndreptat spinarea şi ochii i-au fost străbătuţi de un fulger de mînie.

— Ultima dorinţă a unui condamnat, nu-i aşa ?

A dus uşurel bricheta spre colţul gurii, iar cu cealaltă mînă a pipăit pachetul de ţigări făcîndu-l să foşnească pentru a-mi abate atenţia. Am intuit deodată că bricheta conţinea otravă, că decoratorul se hotărîse să se sinucidă. M-am repezit peste masă, răsturnînd-o, am întins braţul să-i smulg blestemata de brichetă şi am ţipat din răsputeri:

— Jar !

Ciincle-lup s-a dovedit mai iute decît mine, a ţîşnit prin aer ca o săgeată neagră, l-a izbit în piept pe decorator şi l-a doborît, imobilizîndu-l.

Bricheta se rostogolise pe covor, am împins-o scîrbit cu vîrful pantofului, apoi am luat cătuşele de pe masă şi le-am prins de încheieturile mîinilor asasinului.

— SFÎRŞIT —